

ALS DE BRAMEN RIJPEN

BAND- EN OMSLAGVERZORGING VAN HAN PRINS

UITGEVERSMIJ J. H. KOK N.V., KAMPEN 1961

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

JOHAN HIDDING

Als de bramen rijpen

J. H. KOK N.V. KAMPEN 1961

Hé . . . , denkt Margreet.
Plotseling voelt ze zich onrustig . . .

Ze is naar de kapper gegaan, voor een nieuwe permanent. Lu, de verloofde van haar oudste broer, Dick, helpt haar. Ze hebben wat gebabbeld en daarna is Margreet gaan blade-ren en lezen in een tijdschrift. De lectuur lag haar niet zo-zeer, maar de tijd moest nu eenmaal om.

Haar ogen dwaalden weg van het blad, ze staarde in de spiegel — en dan is het, dat ze schrikt . . . Ze ziet dat de chef van de zaak een knipoogje maakt tegen Lu, op zó'n manier, dat ze op slag onrustig wordt. Wat betekende dit?

Ze let scherp op. Maar ze merkt verder toch niets bij-zonders meer.

Verstolen kijkt ze naar Lu. Lu, die weer eens een ander kapsel draagt. Het staat haar beeldig, dat moet worden er-kend. Al sinds maanden experimenteert de baas met Lu's haren. „M'n haar léént zich ervoor,” heeft ze verteld, de eerste maal dat hij er een proef mee genomen had. Dick vond het leuk. Eigenlijk was er niemand, die het níét leuk vond.

Margreet is klaar en vertrekt. Ze fietst door het centrum van de stad, naar het zaaltje, waar zij haar cursussen in fijne handwerken geeft aan dames, die het te doen is om het allermooiste en het meest originele. Ze zijn gezòcht, die cursussen van haar, en ze lééft voor haar werk. Maar van-middag is ze er met haar gedachten niet voortdurend bij. Die blik laat haar niet los.

Als ze de stad uitfietst, de weg op naar het dorp waar ze woont, is ze er weer mee bezig, maar ze begint zich nu toch af te vragen, of ze het geval niet te ernstig opneemt. Ze heeft verder immers niets verontrustends waargenomen? Ze heeft niets gezien dan enkel dat knipoogje van die man, en was dat eigenlijk wel iets zó ongewoons? Ze moet natuurlijk niet vergeten, dat Lu al een hele tijd bij deze kapper werkt. Dan wordt de verhouding allicht wat kameraadschappelijker.

Bovendien is Lu een vlotte meid. Nee, het is overdreven, om zóveel te willen zoeken achter een enkel knipoogje.

Ze heeft intussen het hoogste punt van de weg bereikt. In de laagte, tussen de bossen, ligt het dorp, overstraald door de zomerzon. Het meer, verderop, glinstert als een enorm stuk zilverpapier.

Als ze het erf op rijdt van vaders boerderij, ziet ze Dick bezig naast de schuur en ineens voelt ze de onrust terugkeren. Dick, die goeie jongen. Het moest toch eens wáár zijn...

Ze neemt zich voor, scherp op Lu te letten. Het meisje brengt hier regelmatig een weekend door.

Zaterdagavond. Dick Torenbaan maakt zich klaar. Het werk zit er op en straks komt Lu! Hij is van plan om haar een eindje tegemoet te fietsen, maar het staat te bezien of hem dat lukken zal. Hij is wat laat, er was zo veel te doen.

Terwijl hij naar de kast gaat, waar z'n schoenen staan, werpt hij een blik uit het raam van zijn kamertje. Wacht eens: kómt ze daar al? Hij ziet iets schemeren door het groen... Ja, bepaald! Nee, toch niet! Het zijn haar haren niet; die zijn veel donkerder!

Opgelucht bukt hij zich, maar meteen hoort hij haar stem, buiten, op het erf. Ze spreekt de hond aan: „Zo, Tommy! Waar is je baas?”

Verwonderd steekt Dick z'n hoofd uit het raam. Warempel, ze is het wèl! Wat is er met haar haren gebeurd? Hoe komen die ineens zo wonderlijk wit van kleur? Van boven gezien doet ze bepaald aan een bloeiend kerseboompje denken...!

„Wa's dåt nou, Lu!”

„O, zit je dáár!” Ze lacht, als tegen iemand die zo kinderachtig is om drukte te maken als hij een aspirientje slikken moet. „Wat zeg je er van?”

Hij schudt z'n hoofd en lacht wat onvrijwillig mee.

„Je staat in bloei, m'n kind.”

„Het seizoen leent zich ervoor,” zegt ze.

Even later wandelen ze het straatje af. De avond is windstil. Lu's haren geuren.

„Aan die kleur moet ik echt nog wennen,” zegt hij.

„Als je dåt maar lukken zal! Eer 't zover is, hebben ze wel alweer een ander kleurtje! Bereid je er maar alvast op voor. De baas neemt er allerlei proeven mee.”

Zo zo. Eerlijk gezegd, voelt hij zich enigszins gestreeld.

Zes kapsters telt de zaak van haar baas. Van die zes is zij de uitverkorene. Dat wil toch wel wat zeggen!

Langzaam gaan ze voort over het slingerende weggetje, tussen heggen en walletjes door. De boerderijen staan grotendeels verscholen in het groen.

Ieder plekje kennen ze hier. Beiden zijn ze hier geboren en tot het vorig jaar heeft ook Lu hier gewoond; toen is ze met haar ouders verhuisd naar de stad.

Vanaf hun kleutertijd zijn ze samen geweest. Er was niemand met wie Dick zo goed spelen kon, en Lu heeft nooit een beter vriendje kunnen vinden. Dick kan zich nog herinneren, dat hij vijf jaar werd en dat hij toen van haar een rode bal kreeg. Toen zij vijf werd, gaf hij haar een pop. Later gingen ze samen naar school, samen naar de catechisatie. Het was allemaal vanzelfsprekend. Ze hoorden bij elkaar. Verleden jaar hebben ze zich verloofd en naderhand zullen ze trouwen.

Het struikgewas buigt zich over de berm en vormt er een wild prieel. Hier blijft Dick staan. Even drukt hij haar hartschotelijk tegen zich aan en blij geeft hij haar een zoen. Glimlachend geeft zij hem er een terug.

„De kus in het prieel,” zegt hij.

„Ik weet al van tevoren, dat ik die daar zal krijgen. Je houdt nu eenmaal van traditie, hè?”

„Hoe zo?”

„Nou, je zit immers ook graag bij je grootmoeder, om haar te horen vertellen over vroeger.”

Dat is waar. Grootmoeder kent prachtige verhalen en verzen over de oude tijd. En vaak heeft hij naar haar geluisterd, meer dan een van de anderen.

„Toch meen ik, dat ik nogal meega met de tijd,” zegt hij vrolijk. „Onze boerderij heeft nogal wat moderne snufjes, niet? En dat vader daar toe overging, is óók wel es aan míj te danken geweest! En als ik m'n zin krijg, verwisselen we nog een keer de paarden voor een tractor!”

„Tjonge!”

„Ja. — Kijk, daar hebben we Margreet ook nog.”

Margreet. Ze wandelt daar met Rindert, haar verloofde, met wie ze al zo lang gewandeld heeft. Ze wachten op een woning. Dick vindt het maar een lamme boel!

„We gaan nog even naar grootmoeder,” zegt hij. „Gaan jullie mee?”

Maar ze zijn al bij grootmoeder geweest en ze gaan dus maar verder.

Margreet kijkt bij de bocht nog even om. Ze ziet Dick

en Lu verstrengeld voortgaan tussen het groen. Als altijd! Natuurlijk! Ze horen immers bij elkaar! Zo is het altijd al geweest! Het is ondenkbaar, dat het anders zou zijn!

Achter zware kastanjabomen en onder eeuwenoude eiken staat de grote boerderij waar grootmoeder woont, samen met oom Barend, vaders ongetrouwde broer.

Ze zit op haar eentje in de schemerige kamer en kijkt wat onzeker, als de nieuwe bezoekers binnenkomen: Dick met een onbekend meisje...? Een meisje met heel licht haar... Maar dan herkent ze de stem...

„Kind, wat hebben ze met jouw haren gedaan!”

Lu glimlacht.

Dick vertelt, dat de baas nog meer plannen met haar heeft.

„Zo zo,” zegt grootmoeder. En dan, schertsend: „Staat ze zó in de gunst bij de baas? Dan zou 'k maar uitkijken, jongen!”

Lu kijkt echt een beetje verlegen. Dick heeft schik om haar verlegenheid.

Grootmoeder zorgt voor koffie. Bedrijvig gaat ze door het vertrek. Ze is nog flink. Overdag is er een werkster, maar dat wil nog niet zeggen, dat ze zelf op haar lauweren rust.

Groot en oud is het vertrek. Onder de reusachtige schouw brandt het avondvuur. Grootmoeder vindt het anders wat te kil.

Hoe vaak heeft Dick bij dit vuur zitten luisteren naar grootmoeders verhalen, zó intens, dat hij er zelf steeds meer door in vuur geraakte...

Het schijnsel van de vlammen doet het vele koper fonkelen: de ketel, het klokgewicht en al het andere. Het vertrek is vol met antieke dingen. Móóie dingen! Maar niemand, die er zoveel bewondering voor heeft als Harry, Dicks jongere broer.

Aan de wand hangt, ingelijst, achter glas, grootmoeders letterdoek. Een prachtig stukje borduurwerk, dat ze als jong meisje heeft gemaakt. Maar oneindig mooier nog is die andere doek, het tafereel met de rozen... Margreet vooral heeft er vaak in diepe bewondering vóór gestaan. Zij moet haar prachtige talent van grootmoeder hebben geërfd! Dick is trots op de kunstwerken van zijn zuster. Prijzen heeft ze er mee behaald!

Op de tegels van de vloer heeft grootmoeder zand gestrooid: witte slingers van bloemen, zeldzaam kunstig!

Jan Torenbaan en zijn vrouw zitten in de schemering wat

uit te kijken voor het raam. De kinderen zijn na het eten allemaal nog even een luchtje gaan scheppen.

In de tuin bloeien de rozen. Het erf is keurig aangeharkt; daar heeft Harry voor gezorgd. Hij werkt op een kantoor in de stad, maar 's zaterdagsmiddags is hij graag op het erf bezig.

Op de zandweg tussen de appelbomen nadert een hoog gevaarte. Het is Hetty, op Syracuse, één van de paarden van haar vader. Die paarden zijn Hetty's lievelingen, maar het meest houdt ze van Syracuse. Dat is een prachtig, rank dier, waar ze veel op rijdt.

Mevrouw Torenbaan glimlacht en zegt:

„Dat ze dat toch zo graag dóét...”

„Ja, Joke, maar die trek heeft ze nu eenmaal meegekregen van haar grootmoeder, dat weet je.”

Joke knikt.

Jan Torenbaan denkt terug aan de tijd toen zijn broer Barend en hij van die halfogeschoten jongens waren. Hun vader was toen al niet sterk meer en hun moeder sprong dan ook dikwijls bij in het bedrijf. Hij ziet haar nog de paarden mennen, zo rustig, zo beheerst. De dieren waren gek met haar. En zoals zij ze strelen kon en tegen ze praten... Onvergetelijk. Die liefde voor paarden heeft Hetty van haar geërfd, dat is duidelijk.

Dick en Lu komen binnen. Ze gaan zitten en eventjes kijkt Torenbaan van opzij naar zijn aanstaande schoondochter. In de schemerige kamer lijken haar haren een lichte nevelvlek.

Hij blaast een rookwolk uit en zegt dan:

„Ik moet zeggen, Lu, je bent niet meer de oude.”

Met een ruk wendt ze haar hoofd en kijkt hem aan.

Hij lacht. „Je kon wel geschrokken zijn,” zegt hij plagend. „Wees maar gerust, hoor. Ik bedoelde alleen maar je haren, m'n kind.”

Wat later komen de anderen ook. Baukelientje, de jongste, vertelt op geheimzinnige toon, dat ze een cursus gaat volgen. Haar ogen glinsteren.

„Toe maar,” zegt vader lachend. „Zo gaat het, als je 's avonds met je tijd geen raad weet.”

Nu is het wáár, dat Baukelientje gemakkelijk studeert. Op het gebied van talen presteert ze zelfs verbluffend veel. Haar vader heeft zelf ook de h.b.s. doorlopen, maar hij heeft veel harder moeten blokken, en van moeder geldt hetzelfde.

„Een cursus in zandstrooien!” onthult Baukelientje triomfantelijk. „Grootmoeder gaat het me leren!”

Ze barsten allemaal in lachen uit. Baukelientje betuigt heftig, dat het wel degelijk een grote kunst is. Niemand denkt er trouwens aan, om dat te ontkennen.

„Zo zo,” concludeert Harry. „Baukelientje keert dus op rijpere leeftijd tot de zandbak terug.”

Moeder knikt haar jongste dochter maar eens toe. „Ga jij je gang maar, kind!”

„Natuurlijk,” zegt Dick. „Ze kijkt al, alsof ze met haar kunst miljoenen denkt te verdienen.”

Baukelientje zwijgt gekrenkt. Laten ze maar praten! Ze praten trouwens al over iets anders, over de reis die Rindert pas gemaakt heeft voor z'n firma. Zij kan hem benijden. Deze maal is hij naar Pretoria geweest. Hij heeft al heel wat uurtjes in de lucht gezeten, hij krijgt een hoop te zien. De atlas komt op tafel en de route wordt nagegaan. Rindert vertelt. Ze luisteren allemaal geboeid.

Margreet glimlacht. Ze kijkt eens naar Baukelientje en naar Dick. En naar Lu. De avond is gezellig, vindt ze. Het meest, omdat ze nu wel zeker weet, dat het niets had te betekenen, wat ze meende te ontdekken in die kapsalon...

2

Zónnig is deze zomer. Hetty zou er graag wat meer van willen profiteren, wat vaker gaan zeilen en vooral meer uit rijden gaan op Syracuse! Inplaats daarvan zit ze te zwoegen voor haar eindexamen!

Moeder heeft al lang gemerkt, dat de studie haar middelste dochter veel minder ligt dan haar jongste. Hetty heeft er veel meer moeite mee dan Baukelientje. Hetty snakt naar het moment, dat ze haar boeken voorgoed kan dichtslaan, omdat ze de h.b.s. achter zich heeft.

En wat ze dan van plan is, heeft moeder al een paar maal gevraagd.

Ze weet het niet. Ze weet het echt nog niet. „Eigenlijk is er niets, dat me bijzonder lukt,” zegt ze. „Soms denk ik: dit. Maar morgen is het weer iets anders.”

Moeder zucht. Hetty is grillig, net als Harry. Zoiets is maar vervelend. Men kan zich er zorgen over maken.

Hetty zwoegt verder. In ieder geval weet ze wèl, wat ze straks, als dit achter de rug is, éérst es zal gaan doen: Rijden op Syracuse!

In deze tijd, kort voor haar eindexamen, gebeurt het, dat ze op een avond deelneemt aan een wedstrijd in hersengymnastiek. Haar klas neemt het op tegen die van een andere school uit dezelfde stad. En dan zegt iemand plotseling plagend:

„Vraag Hetty maar wat over de paardesport. Dan zal ze nooit het antwoord schuldig blijven.”

Prompt komt er in de pauze iemand van de tegenstanders op haar af, een jongen die ze niet kent en die Vincent Vaandelwacht blijkt te heten.

„Is dat wáár?” vraagt hij ernstig, alsof er ongelofelijk veel van afhangt. „Weet jij veel van paardesport?”

Ze lacht. „Ze overdrijven. Maar 'k rij graag en daarom interesseer ik me ervoor, zie je.”

Hij knikt. Nog steeds kijkt hij diep ernstig. Ze wordt gewaar, dat ook hij graag rijdt.

Ze praten een tijdje over paarden en wat er verband mee houdt. Vol vuur vertelt ze van Syracuse, dat prachtige, lieve en snelle dier! De pauze vliegt om.

Naderhand, op een avond, vraagt ze eens wat omzichtig aan Dick, die zitting heeft in allerlei besturen van jeugdorganisaties, of hij ook een zekere Vincent Vaandelwacht kent.

„Jawel,” zegt Dick. En nieuwsgierig vraagt hij:

„Ken jij hem soms ook?”

„Dan had ik jou niets hoeven te vragen. Ik weet alleen, dat hij een liefhebber is van paardesport.”

Even later weet ze ook, waar hij woont: een eind buiten de stad, net als zij, maar dan in tegenovergestelde richting.

Nog een tijdje later echter hoort ze, dat hij daar níét meer woont. Z'n ouders zijn verhuisd naar een boerderij in een ander deel van de provincie.

Ze ziet hem niet meer terug.

Na haar eindexamen begint er iets te tintelen in haar bloed.

De zomer brandt op het land. En zij gaat helpen op de boerderij! Zij helpt bij de korenoogst.

Soms staat haar vader met verbaasde ogen op het stoppel-land. Ginds, op de zandweg, gekleed in overall, onwaarschijnlijk tenger, jaagt Hetty voort op de slanke Syracuse of op Zwiep, om een geladen voer te halen. Zwaar dreunen de paardehoeven, woest hotst het meisje op en neer. Voorovergebogen zit ze op de paarderug. Haar haren wapperen, haar ogen fonkelen. Stof wolkt op vanonder de hoeven.

Dan weer helpt ze haar moeder. Ze wast, ze strijkt, helpt bij de weck. Ze plukt de boontjes uit de tuin en snoept intussen van de pruimen. Een beter leven kan ze niet verzinnen, hoe druk ze het ook heeft.

3

Haar moeder heeft haar gevraagd, of ze even een boodschap voor haar wil doen bij de kruidenier.

Het regent behoorlijk!

Hetty schudt zich als een hond, voordat ze de winkel ingaat.

Koos, de zoon, is juist bezig een klant te helpen, maar z'n moeder staat klaar om Hetty van dienst te zijn. Koos kijkt een moment alsof hij dat hevig betreurt.

Hetty ziet het best. Ook zij betreurt deze gang van zaken enigszins, want Koos is altijd bijzonder scheutig met een snoepje. Verleden week, toen hij een keer alleen met haar in de winkel was, heeft hij zelfs een chocoladereep in haar tas laten glijden.

Terwijl ze geholpen wordt, kijkt ze om zich heen. Zo'n kruidenierswinkel is toch wel een erg gezellig bedrijf. Al die leuke platen van koffiedrinkende dames, van baby's en van poesen. En die wonderlijke geur: een beetje kruidig. En vooral nú is het hier verrukkelijk, nu de regen tegen de ruiten klettert! Ze kan Koos benijden! Maar zelf kijkt hij helemaal niet, alsof hij zich ervan bewust is, dat hij zich in zo'n benijdenswaardige positie bevindt.

Zo, ze is klaar.

De moeder van Koos diept een paar snoepjes op en geeft haar die. Zij laat ze in haar jaszak glijden.

Pas de andere dag vindt zij ze terug. Ze pelt er eentje los uit de verpakking en terwijl ze het rose zuurtje in haar mond steekt, leest ze even, wat er op de verpakking staat.

„Gooi me niet op de weg.”

Nou, dat zal ze niet doen, hoor.

Wat staat er op dat andere?

„Kijk uit, als je rijdt.”

Dat doet ze gewoonlijk ook wel.

En op het derde?

„Ik hou van jou.”

Zo. Nou, 't is fraai. 't Is zòt gewoon! 't Zal de vraag zijn, of de kruideniersvrouw weet, wat voor kolder er opstaat!

Ja, denkt Hetty, kolder is het. En toch — je leest het altijd even, als je zo'n papiertje gaat lospeuteren!

De volgende maal wordt ze weer door zijn boeder gemaard. Maar ze zijn niet alleen en het draait dan ook niet uit op een gratis reep als toegift, het blijft deze keer bij de bekende snoepjes.

„Ik hou van jou,” leest ze, als ze thuis is.

„Ik hou van jou,” staat op het tweede.

En op het derde staat: „Ik hou van jou.”

Zo zo!

Koos moest eens weten, hoe weinig variatie er ditmaal in zijn spreuken voorkomt!

De volgende maal wordt ze weer door zijn moeder geholpen. De verpakking van de snoepjes is gelijk aan die, welke Koos haar gegeven heeft, maar de opschriften zijn verschillend. Er is er zelfs niet eentje bij, die de leus van Koos vermeldt!

Koos. De keer daarop wordt zij weer door hem bediend. Hij kijkt verblijd en schichtig. Die schichtigheid bereikt een hoogtepunt, als hij haar drie snoepjes toeschuift.

Schijnbaar nonchalant steekt zij ze bij zich, maar ze heeft niet zoveel geduld, dat zij ze thuis pas weer voor de dag haalt — zodra hij haar niet meer zien kan, diept zij ze op en leest:

„Ik hou van jou.”

„Ik hou van jou.”

„Ik hou van jou.”

Haar hart klopt sneller dan gewoonlijk. Het is toch wel sterk, dat hij haar telkens snoepjes met dat opschrift geeft!

Twee dagen later vraagt ze aan moeder, of die nog boodschappen heeft bij de kruidenier.

„Als je tòch die kant uitgaat,” zegt moeder, „neem dan even een doosje zwarte schoenpoets mee.”

Wanneer ze de winkel nadert, ziet ze, dat Koos juist iemand helpt. Ze rijdt verder, de bocht om en keert terug. Nu staat hij werkeloos achter de toonbank. Zij stapt naar binnen en zegt, wat ze op haar hart heeft. Hij zegt het niet. Hij geeft haar het verlangde, maar wat hij zèlf verlangt, spreekt hij niet uit.

Terwijl ze de snoepjes in ontvangst neemt, die hij weer ergens heeft opgediept, zegt ze:

„Leuke dingetjes zijn dat, hè?”

„Eh... ja. Ja? Houd je er van?”

Het komt er doodverlegen uit en zijn hoofd begint te gloeien.

Zij maakt dat ze de deur uitkomt. Gejaagd leest ze de opschriften. Het is weer 't zelfde liedje! Ze voelt zich opgewonden en vereerd. Dat een jongen maar ronduit laat blijken, dat hij van je houdt...! Is het niet geweldig?

's Avonds, in bed, ligt ze te fantaseren. Niemand mag weten, wat voor prachtige avonturen ze tegenwoordig beleeft! Niemand mag weten, hoezeer ze gesteld is op die snoepjes van Koos, met hun snoeperig refreintje!

4

Op haar eentje dwaalt Baukelientje langs de bosranden en de walletjes, zoekend naar bramen. Dit is haar liefste bezigheid en ze kan niet begrijpen, dat Hetty geen zin had om met haar mee te gaan. „k Moet aanstonds nog naar de kruidenier,” zei die.

Net of dat zó iets belangrijks was! Had ze er dan niet metéén even naar toe kunnen gaan?

Nou, ieder z'n smaak! Zij houdt van brámen!

De zon schijnt warm en zacht. Ja, zo wonderlijk zacht, zo goedig. Baukelientje zou eigenlijk niet weten, hoe ze het precies moest zeggen. Het is van dat echte septemberweer, van dat weer, dat je denken doet aan oom Barend. Zo stil, rustig en blij.

Het is net, of men er zelf ook blij van wordt. En stil. Hoe wonderlijk mooi is nu alles. De struiken en de bomen krijgen al herfstige kleuren hier en daar, van die warme tinten. De akkergrond is droog, het knollegroen staat op de plaats, waar kort geleden nog het koren groeide. Een haas rent door een voor en verdwijnt, patrijzen vliegen op en strijken wat verderop weer neer. Een wild konijn zit argeloos op een groen begroeid paadje.

Tot nu toe heeft ze nog niet veel bramen gevonden, maar dat kon ook nog haast niet. Ze weet precies, waar de meeste zijn te vinden. Trouwens, al zou de buit maar heel klein blijven, dan zou ze er nog geen spijt van hebben dat ze was gegaan! Is er iets heerlijkers te bedenken, dan het dwalen op zo'n zachte zaterdagnmiddag, tussen oerbos en akkerland?

Kijk, daar hangen er weer enkele. Zoals ze al verwacht

had. Maar je kunt er nooit op aan, want er zijn nogal eens kapers op de kust!

Ze plukt en eet. En genietend drentelt ze verder. Ze is vrijwel de enige die zich hier ophoudt. Eén keer ontmoet ze een boer. Hij vraagt met een lachje, of ze bramen zoekt. Iedereen weet zo langzamerhand wel, dat ze dat graag doet. Trouwens in àlle jaargetijden zwerft ze door de wildernissen, speurend naar bloemen.

Eigenlijk kan ze niet begrijpen, dat er mensen zijn, die zonder hartzeer emigreren. Zij zou het niet kunnen, nóóit! Zij zou in een ander land ziek worden van heimwee!

Kijk, daar hangt een prachtige tros! Ze dringt tussen de struiken en plukt weer. Vervelend, dat bramenranken zo stekelig zijn, je moet altijd opletten, als je zonder kleerscheuren thuis wilt komen. Ze draagt weliswaar niet haar beste jurk, het is er eentje die ze gekregen heeft van Hetty, maar ze vindt hem toch wel leuk! Hetty heeft hem maar weinig gedragen, ze vond hem niet mooi, eerst wel, maar ineens niet meer. Zo is Hetty. Grillig tot en met. Moeder zit er soms om te zuchten. Alleen wanneer het wedstrijden betreft, weet Hetty wat ze wil, dan weet ze van doorzetten!

Het lijkt Baukelientje maar lastig, als je zo bent. Maar in een bepaald opzicht zou ze toch wel wat meer op Hetty willen lijken! Als ze wat slanker was, paste deze jurk haar béter! Het gáát wel, maar als ze erg ver moet reiken, zoals nu, voelt ze, dat ze op haar hoede moet zijn, anders scheurt hij nog onder de oksels! Er kraakt al iets!

Was ze maar wat groter! Die bramen hangen zo hoog!

Ze wringt zich verder tussen de struiken. Daar ligt de rest van een knoestige boom, het worteleind. Als ze daar op zou staan, zou ze wel bij de hoogste bramen kunnen komen!

Steeds dieper dringt ze in de wirwar van ranken en bladeren, tussen hazelaars en vlier, wilde appels en kamperfoelie. O, hoe mooi is het hier! Op de knoestige stronk groeien zwammen. Er onder zijn kleine spelonken. Hier konden kabouters wonen! Ai — nu zit ze vast!

Ze rukt, voorzichtig. Maar de stekelige ranken van de bramen hebben haar omstrengeld. Ze wringt zich, draait zich in allerlei bochten, maar tevergeefs...

Ze lacht even en bijt op haar lip. Nu heeft ze teveel gewaagd, zo 't schijnt! Natuurlijk kan ze zich wel losrukken, maar dan zal de jurk onherroepelijk scheuren! En dat zou jammer zijn!

Was Hetty nu maar met haar meegegaan! Dan zou die haar wel losmaken.

Baukelientje buigt en rekt zich.

Er kraakt al iets...

Ach, wat een penibel geval...! Wat moet ze toch beginnen!

Schuin boven haar hoofd hangen treiterend de bramen, waar het haar om te doen was...

Ze had beter een overall kunnen aanschieten!

Driftig kijkt ze om zich heen. Wat moet ze nu? Ginds, bij een akker, loopt de boer, die haar daarnet tegenkwam. Ze kan hem duidelijk zien, tussen twee takken door. Als ze haar stem flink uitzet, zal ze wel zo hard kunnen roepen, dat hij haar hoort. Maar dat is toch te gek! Net of ze in nood verkeert! Nee, hoor, dat doet ze niet! Dan probeert ze liever zèlf nog maar eens weer om los te komen!

Ze doet, wat ze kan. Maar het lukt niet. De struiken hebben haar stevig beet, ze hebben haar van achteren gegrepen!

Eén van tweeën: ze moet de jurk er aan wagen, of ze moet roepen...

Dat laatste zal dan toch wel het beste zijn.

Maar de man, die daarnet nog bij z'n akker liep, is intussen op de fiets gestapt en al bijna uit het gezicht verdwenen...

Onrustig kijkt ze weer rond.

Bah! Wat een vervelende boel! Wat moet ze toch beginnen...

Plotseling vangt ze het geluid van een bromfiets op. Gespannen luistert ze... Het nadert... Door een opening ziet ze hem komen... Koos van de kruidenier. Die heeft zeker bestellingen bezorgd bij afgelegen klanten. Natuurlijk kiest hij de binnenpaden, maar erg snel kan hij hier niet rijden, de paden zijn mul en hobbelig. In dit geval komt dat goed uit: nu bestaat er groter kans, dat hij haar ziet!

Daar komt hij.

„Hela! Koos! Koo-oos!”

Ze doet haar best, zo luid mogelijk te roepen en er toch voor te zorgen, dat het niet klinkt als nóódgeroep! Ze zou zich kapot generen!

Hij kijkt opzij — en ontdekt haar.

Hij stopt en komt naar haar toe.

„Lust je bramen?” vraagt ze. „Moet je 's zien! Ik kan ze niet bereiken, maar jij bent groter. Eerlijk delen, hoor — tenslotte heb ik ze ontdekt!”

„Ja ja, da's best! Ik kan er wel bij. Maar dan moet je wat opzij gaan. Of zit je vast? Ja, 'k zie het wel! Dáár-om riep je me zeker! Ja ja, je kleurt als een biet! Nou, schaam je maar niet, hoor! Ik help je wel even! Wacht maar...”

En voorzichtig probeert hij haar los te peuteren.

Het bezorgt hem een wonderlijk sensationeel gevoel. Het eerste moment heeft hij gemeend, dat het Hètty was, die hem riep. Hun stemmen lijken op elkaar, en die jurk lijkt helemáál op een jurk van Hetty. En nu hij bezig is die jurk te bevrijden van de venijnige ranken, speelt hij even verder met de gedachte, dat het Hetty is. Hun haren zijn ook precies even donker, bijna zwart!

„Lukt het?” vraagt Baukelientje.

„Jawel.”

„Schieft dan wat op.”

„Of sta je hier al lang soms?”

Ze zwijgt.

„Auw!” zegt hij. Die venijnige stekels! Eer je 't weet, heb je een prik te pakken!

Bruusk duwt hij een rank opzij.

„Auw!” zegt Baukelientje.

„Hij veerde terug,” verontschuldigt Koos zich.

„Kom ik nog lès?”

„Ja, als je geduldig bent... Zó!”

Ze stapt terug.

„Fijn!” zegt ze blij. „Je wordt bedankt.”

„O. En wat krijg ik nu van je?”

Ze wijst naar de bramen, die tussen de struiken hangen.

„Die zijn niet van jou! Ik vraag, wat ik van jóú krijg!”

„Niks! Doe niet zo flauw!”

„Wie doet er flauw!”

Hij is ineens met z'n houding verlegen. Even weer heeft hij gespeeld met de gedachte, dat het Hètty was en dat ze hem een zoen zou geven! Aan Hetty zou hij zoiets niet durven vragen, maar Baukelientje is jonger.

„Ga maar weg,” zegt Baukelientje. „Ik geef geen zoenen. Als ik jóú losgemaakt had, zou ik ook niet om een zoen hebben gevraagd.”

„Dat is heel iets anders,” zegt hij, beledigd en verlegen.

„O. Nou, je kunt die brámen krijgen! Voor mijn part allemáál!”

Hij lacht wat. Even schijnt hij van plan te zijn, meteen weer op te stappen, maar dan gaat hij toch op de bramen af. Zij drentelt verder.

Als ze thuis komt, zit Hetty in de tuin. Haar gezicht staat wat triest.

„Wat heb je?” vraagt Baukelientje.

„Och, kind. Niets.”

„Je had beter met mij mee kunnen gaan.”

„O. Wáren er bramen?”

„Meer dan genoeg.”

„Je hebt er anders wel moeite voor moeten doen, zie ik. Je armen zitten ónder de krassen en schrammen. Kind, wat een gezicht!”

Baukelientje krult haar lip. „Een paar schrammetjes? Wat zou dat? De jurk is er goed afgekomen, niet?”

Hetty knikt interesseloos. Het is immers haar jurk niet meer.

Baukelientje heeft er ineens behoefte aan, om haar zusje deelgenote te maken van het gekke avontuur, dat ze beleefd heeft.

Eerst luistert Hetty met weinig belangstelling. Maar zodra Koos zijn intrede doet in het verhaal, wordt haar interesse aangewakkerd. Wat teleurgesteld is ze teruggekomen van de kruidenier — Koos was niet in de winkel.

„Kijk uit, als je rijdt,” stond er op een van de snoepjes, die ze van zijn moeder kreeg, en op de overigen stond weer wat anders, maar de specifieke uitspraak van Koos kwam op geen enkele voor. Vermoedelijk had hij alle snoepjes die dat opschrift droegen, uit de voorraad genomen en ze gereserveerd voor haar! Dat deed haar toch wel goed!

Nu hoort ze dan uit Baukelientjes mond, waar hij geweest is: hij bezorgde boodschappen. En toen is hij Baukelientje behulpzaam geweest. Tot dusver is zijn gedrag onverdeeld lofwaardig.

„Ja,” zegt Baukelientje, wat aarzelend, wat triomfantelijk toch óók, „en toen vroeg hij: wat krijg ik nu van jou?”

„Hè?”

Het klinkt heftig. Die heftigheid verbaast Baukelientje enigszins. Hetty kon wel jalóers zijn!

„Ja, dat zei die. Nou, ik zou wel wijzer zijn! Ik hou niet van zulke flauwiteiten! Ik heb hem de brámen gewezen. Maar hij had het op een zoen voorzien! Vind je dat nou niet fláúw?”

„Bespóttelijk!”

„Ja.”

„En toen?” vraagt Hetty op onheilspellende toon.

„Wel, niets. Wat dacht je! Ik had hem immers gezegd, waar 't op stond! Ik weet, wat ik wil!”

Het komt er zelfverzekerd uit. Hetty kan haar zusje om die zelfverzekerdheid benijden. Maar op dit ogenblik weet ze toch zelf ook wel, wat ze wil! Of beter: wat ze níét wil! Niet de minste waarde wil ze meer hechten aan de woorden die Koos op zo'n bedekte manier tot haar richt! Zijn snoepjes waren wonderzoet! Maar voortaan zullen ze alleen maar bitter kunnen zijn!

Eind september krijgt ze een baan op een klein kantoor in het dorp.

„Dat je niet liever in de stad gaat werken,” hebben haar vriendinnen gezegd. „Je woont er immers zo dichtbij...”

Dat is wel waar, maar de stad laat haar tamelijk koud. Als ze hier kan beginnen, heeft ze daar niets op tegen.

Maar het nieuwtje is er spoedig af. Ze bevindt zich de hele dag in het gezelschap van een paar saaie mannen. En er gebeurt letterlijk nooit iets extra leuks. Iets extra vervelends trouwens evenmin. De mannen zijn wel vriendelijk. Ze kan er niet over klagen.

Ze zorgt voor de koffie en die roemen ze stevast iedere dag. De oudste van de twee eet er in de morgenpauze een boterhammetje bij, dat hij meebrengt van huis in een plastic zakje. „Hé...” zegt hij op een keer.

Hetty schokt recht. Het langverwachte evenement?

De ander peutert iets los uit het brood. Het is een papiertje, waarin iets schijnt te zijn verpakt... Het blijkt een dubbeltje te zijn. En op het briefje staat: „Omdat we vandaag vijftwintig jaar getrouwd zijn. Voor een ijsje.”

Hij kijkt beteuterd en mompelt:

„Wel heb ik van m'n leven... Dat is wáár ook!” Hij staart verwijtend naar de kalender, alsof die een geluidssignaal had dienen te geven om hem aan deze datum te herinneren...

Zijn collega lacht smakelijk. De verraste eet smakelijk verder en zegt vervolgens opgewekt:

„Nou, mensen, 'k voeg er nog twee dubbeltjes aan toe. Ik trakteer. Nu zie je maar weer, hoe nuttig het is als men trouwt; wie zou er anders de dátum voor je bijhouden?”

Na deze duistere spitsvondigheid te hebben aangehoord, krijgt Hetty het verzoek, drie ijsjes te gaan halen.

Die avond, in bed, ligt ze zich langdurig af te vragen, hoe zoiets mogelijk is. Dat je de datum van je trouwdag finaal vergeet. Zoiets zou haar nooit overkomen! Als ze getrouwd was.

Met wie?

Koos is al lang weer van de baan! Misschien zou hij ook wel net zo saai worden als deze brave mannen.

Hè nee, actie moet er van zo iemand uitgaan!

En ineens ziet ze Vincent Vaandelwacht weer terug in haar herinnering. Beheerst en levendig was hij. In haar verbeelding ziet ze hem te paard. Ze ziet zijn ritten door de wijde landen — de draf, de deining en de sprong.

5

Verwezen staat Dick met Lu's brief in de hand. En met haar ring...

„Echt, Dick, 't spijt me voor jou. Maar ik heb gemerkt, dat we niet bij elkaar passen.”

Het duizelt hem...

Zonder te weten, wat hij doet, dwaalt hij de avond in. De schemer ligt over het land. Alles is schemerig, alles. Het warrelt voor zijn ogen. Waaróm! Waaróm passen ze dan niet... Waarom krijgt hij dit te horen, nu, plotseling, na al die jaren... Waren ze dan niet altijd bij elkaar? Was het niet vanzelfsprekend? Vanzelfsprekend, dat zij hier kwam, dat hij daar kwam, dat ze wandelden en praatten, dat ze zouden trouwen na verloop van tijd... Ja, dat sprak toch vanzelf? Ze hielden immers van elkaar! Zo was het immers altijd al geweest! Ze hoorden bij elkaar!

Maar ze pasten dus níét bij elkaar...

Hij sjokt door de herfstige avond. Het water spat weg onder zijn klompen. Thuis weet nog niemand het. Wat helpt het ook of ze het weten? Er is toch niemand die hem helpen kan. Ze passen niet...

Hij staat voor grootmoeders huis. Als in een droom gaat hij naar binnen. In de grote kamer treft hij niemand aan. Hij zakt neer op een knopstoel en staart in het vuur.

Ineens grijpt hij de brief weer uit z'n binnenzak. De ring rolt uit de enveloppe. Hij scheurt de brief in zestien stukken en werpt ze in het vuur. Snel worden ze gegrepen, in een oogwenk zijn ze zwart. Dan bukt hij zich en grijpt de ring. Het suist in z'n oren van woede en verdriet. Met een lichte tik valt de ring op het brandende hout. Z'n eigen ring flitst er achteraan. Hij bukt zich nogmaals en schuift het hout over de ringen heen.

Star staart hij naar de vlammen, die het goud bedelven. Ze rekken zich, ze deinen...

Vermoeid staat hij weer op. Hij verlaat de kamer weer. In het achterhuis is oom Barend aan het werk, ergens achter een bruin schot. Het heeft geen zin om naar hem toe te gaan. Oom Barend kan dit toch niet begrijpen. Die heeft nooit een meisje gehad.

Langzaam loopt hij weer door de avond, door de troosteloze kilte. Kaal zijn de bomen en de struiken, modderig is het pad, guur is de wind, en onherbergzaam zijn de weiden...

Thuis zijn ze allemaal verbijsterd, uitgezonderd Margreet. „Ik heb al eens iets gedacht,” zegt ze. „Maar achteraf leek het me onwaarschijnlijk.” En ze vertelt van haar ontdekking in de kapsalon.

„Dan hebben ze mij daar voor het láátst gezien!” roept Baukelientje. „En jou ook, Hetty! Dènk er om!”

„Ik ben heus niet onsportief, hoor,” zegt Hetty nuchter. „Maar met zo'n wraak doen we die kerel werkelijk de das niet om!”

„Ik heb ook nog vriendinnen!” roept Baukelientje dreigend. „En jij ook!”

„Baukelientje!” waarschuwt moeder. „Je gaat de boel niet opruien, hoor! We willen niet, dat ieder zich hiermee bemoeit! 't Is zo al meer dan erg.”

Er valt een stilte.

Ineens schreeuwt Harry:

„Minstens tweehonderd liter melk heeft ze hier opgedronken!”

Maar niemand heeft waardering voor zijn woede.

En dan weet ook hij niets meer te zeggen.

Stil gaat Dick verder — op zijn eentje.

Hij is zwijgzaam geworden.

De anderen proberen hem afleiding te bezorgen; men troont hem eens mee, naar dit of dat, maar vaak wimpelt hij het af. Hij zit veel in zijn kamertje. Hij studeert voor een cursus en als hij niet studeert, zit hij te lezen, meestal in streekromans. Meestal over de oude tijd. Een tijd, die hem aan deze niet herinnert...

Even nog bekijkt Margreet zichzelf in de spiegel. Over een half uurtje zal ze Rindert van de bus halen! Het is zaterdagmiddag — het hoogtepunt van de week!

Ze gaat de tuin in en plukt er enkele tulpen. Ze geeft ze een plaatsje in de logeerkamer, waar Rindert slapen zal — als steeds.

Keurend kijkt ze om zich heen. Alles ziet er netjes uit; als steeds wanneer hij komt. Meer kan ze nog altijd niet voor hem doen.

Hoe vaak heeft ze nu deze kamer al voor hem klaar gemaakt?

Ze schudt haar hoofd en glimlacht. Ze trekt nog een rimpeltje uit de spreid, waarop zij indertijd bloemen geborduurd heeft, bloemen die het bed versieren, waarop hij slapen zal. Hij hier — zij in háár kamer. Hoe lang zal het nog zo blijven?

Beneden slaat een deur. Baukelientje rijdt het erf af.

Margreet kijkt haar na, zonder haar eigenlijk te zien. De deur van de overburen gaat open. Mevrouw Smit rijdt de wagen met de baby naar buiten. Ze zal deze middag met moeder uit, en volgens afspraak zal Hetty op de baby passen. Maar is Hetty wel thuis?

Margreet gaat naar beneden.

De wagen staat buiten, bij de tulpen. Hetty laat nog op zich wachten.

„Ze zal zo wel komen,” zegt Margreet. „Gaaf u maar gerust, ik let wel even op.”

De dames vertrekken en Margreet speelt eventjes met het kleine meisje. Intussen kijkt ze telkens de weg af, voorzover dat gaat. Maar wie ze ziet, geen Hetty. Een uurtje geleden is ze weggefietsd. Best mogelijk dat ze is gaan roeien, dat ze de afspraak totaal vergeten is!

Wat nu? Margreet kijkt voor de zoveelste maal op haar horloge. Aanstands zal ze weg moeten, als ze tenminste tijdig bij de stopplaats wil zijn. Maar ze kan de baby niet alleen achterlaten. Dan maar thuisblijven? Rindert weet haar na al die jaren heus wel te vinden! Maar 't is niet leuk. — Nou, dan neemt ze de baby heel eenvoudig mee!

Even later zijn ze op weg. Misschien komt ze Hetty nog tegen. De baby kraait. „Hoe vind je 't, om met deze tante te gaan wandelen? Hè? Poezelpuk?”

Het kindje kijkt haar even aan met grote ogen, en begint

dan te lachen. Margreet glimlacht terug. Ze ziet haar zusje nog steeds niet komen, maar ze vindt het al niet erg meer! Ze geniet.

Vrijwel moeiteloos duwt ze de lichte wagen over de kronkelige weg, langs het jonge groen, door de vrolijke zonneschijn. Het is een prachtwagen, een bijzonder sierlijk model, en praktisch is hij ook. Zo eentje zou zij later ook willen nemen, maar dan niet in deze kleur. De nieuwste wagens zien er al weer heel anders uit. Maar tegen de tijd dat zij er eentje aan moet schaffen, zullen ook die al wel weer sterk verouderd zijn! Stel je voor! 't Zal nog wel even duren!

Pas als Rindert haar begroet heeft, ontdekt hij de wagen. Even bezorgt het hem een vreemd gevoel, net of hij plotseling een flink stuk ouder wordt . . . Hij ziet de guitige glinstering in de ogen van Margreet en hij hoort haar vragen:

„Nou?”

Hij speelt meteen het spelletje mee:

„Kolossaal, zeg! Wat is ze gegroeid in die veertien dagen!”

Kalmpjes wandelen ze huiswaarts. Een paar maal kijkt hij verstolen opzij en hij denkt: Wat lijkt dat wonderlijk, wat loopt ze daar moederlijk — zo aardig, zo ècht! Pas na een paar minuten vraagt hij, wie ze daar eigenlijk vervoert.

„Ons buurmeisje. Herken je de wagen niet? Die staat immers vaak voor hun huis.”

Best mogelijk, maar hij heeft er nog nooit notitie van genomen. Meisjes zijn nu eenmaal heel anders in dat opzicht.

„Vind je 't geen schatje?”

Hij knikt en zegt, dat ze mooie ogen heeft. Verder weet hij er weinig van te zeggen.

„Wou je regelrecht naar huis?” vraagt hij ineens.

„Eh . . . ja. Hoe zo?”

„Nou, we zouden ook een ommetje kunnen maken. Door 't bos.”

„Dan doen we dat. 't Is prachtig weer!”

Ze slaan een laantje in. Uitbundig fluiten de vogels.

„Waarom lach je aldoor, Rindert?”

„Laten we hier eventjes gaan zitten,” stelt hij voor. „Daar, op dat bankje.”

Ze hebben hier wel meer gezeten, als zij hem van de bus had gehaald en het weer zich er voor leende.

Ze heeft de wagen op korte afstand laten staan. En nu ze hier weer zit, naast Rindert, is haar die wagen plotseling weer volkomen vreemd, is er niets meer over van het spel,

is er niets meer dan hij, en haar herinneringen aan vorige malen, dat ze hier zaten en soms praatten over de toekomst, over de kansen op een woning...

„Nu begint het er op te lijken, Margreetje! We kunnen een flat huren in een complex, dat zo goed als klaar is. In Amsterdam...”

„O, Ríndert...!”

Opgetogen kijkt ze hem aan, met vochtige ogen ineens...

Bijna gelijk met Hetty komen ze thuis.

„Gunst...,” zegt Hetty. „Ik zou oppassen, dat is waar ook! 'k Heb geen moment meer aan die baby gedacht!”

„Waar heb je dan gezeten?” vraagt Margreet.

„Kínd! Bij grootmoeder en oom Barend! Hun paard heeft vanmiddag een veulen gekregen! Och, zo'n snoezig dier!”

7

Op een zonnige junimorgen brengt Dick moeder en Margreet met de auto naar Amsterdam. De woning kan betrokken worden en de dames willen dan ook met spoed aan de schoonmaak.

De flatgebouwen staan naakt en onwezenlijk op een kaal terrein. Dick stuurt de wagen over de pas aangelegde straat en stopt op de plaats die Margreet hem wijst. Dan gaan ze de trappen op. De woning bevindt zich op de bovenste etage.

Moeder hijgt, als ze er eindelijk is.

„Ik merk, dat ik een dagje ouder word,” zegt ze lachend.

„Moeder...,” plaagt Margreet, „dat u dat nú pas merkt! U had toch wel gehoord, dat een van uw dochters al trouwen ging?”

Meteen heeft ze een beetje spijt van haar woorden. Voor Dick moeten deze dagen extra pijnlijk zijn. Toch laat hij er niets van merken. Spontaan heeft hij aangeboden om met de wagen mee te gaan en wat te helpen bij het inrichten van de woning. Zijn hulp is wel zeer welkom, want Ríndert moest helaas onverwachts naar Griekenland.

Dick staat voor het raam en kijkt neer in de diepte, op het nog onafgewerkte terrein. In het mulle, onbegroeide zand staan veel voetsporen en van boven gezien lijken die op de kraters van de maan. Op korte afstand scheert een groot lijn-vliegtuig over; richting Schiphol.

„In de toekomst zal Rindert kunnen wuiven, Margreet, als hij opgestegen is.”

„Zonder mij te zien.”

„Goed — maar daarom kan hij toch wel wúíven!”

Ze lacht en diept dweilen op uit haar tas.

„Als hij opstijgt,” zegt ze, „hoop ik er meestal bij te zijn. 't Is voor hem toch ook veel leuker, als ik meega naar Schiphol.”

Dick is het met haar eens.

Hij gaat aan de slag.

Telkens denkt hij: Het gaat wel heel verschillend in het leven... Margreet richt nu haar woning in en aanstonds gaat ze trouwen...

Telkens doemt het beeld van Lu voor zijn ogen op.

Moeder zal blij zijn, als alles achter de rug is, hoe fijn ze 't overigens ook vindt. Mensen, mensen, wat een drukte brengt zo'n trouwdag mee, wat een voorbereidselen.

De woning is ingericht, maar thuis staat de boel intussen nog behoorlijk op z'n kop. Dit moet besteld, dat moet besteld, de telefoon blijkt nu wel volmaakt onmisbaar te zijn. En dat het nu ook nog zo warm is! Bovendien scheert er om de haverklap een vliegtuig over de boerderij, een besproeiingsvliegtuigje, dat de gewassen een beurt geeft. De uitgestrekte weide achter de boerderij doet dienst als vliegterrein, en Dick heeft Margreet al geadviseerd om maar te blijven; ze heeft de luchthaven nu naast de deur. Het is allemaal leuk bedacht en het ding zal ook wel doelmatig zijn, maar dat neemt niet weg, dat de combinatie van warmte, drukte en motorgeraas moeder hoofdpijn bezorgt.

Plotseling schiet de schrik in haar benen. Ze ziet, dat Hetty, die juist terug is van kantoor, lachend in het vliegtuig plaats neemt... Maar dat is niet vertrouwd! Het ding heeft heel de dag halsbrekende capriolen gemaakt, moeder kan niet toelaten dat dat wilde kind de moed heeft om zo'n tochtje mee te maken! Ze rent de deur uit.

Toen Hetty naar huis fietste, zojuist, heeft ze verrukt geconstateerd, dat het „vliegveld” in gebruik was genomen! Dit werd haar grote kans! Voor praktisch alle takken van sport was ze te vinden, de lùchtsport schrikte haar óók niet af! Het moest al op heel onwaarschijnlijke wijze verlopen, als zij niet een vlucht mee zou maken!

Aan haar zou het niet liggen! Ze trok haar mooiste jurk aan, de nieuwe, de feestjurk voor morgen! Ook lifters langs

de weg handelden immers met overleg; het uiterlijk deed óók wat, een mannenhart was daar gevoelig voor!

Welnu, ze merkte, dat de bewuste mannen haar met een welgevallig oog beschouwden, toen ze met vlugge stappen naderde, klaar voor de start.

„Dag, heren,” zei ze blij. Ze vertelde wie ze was en ze gaf ze een hand. Ze waren heel vriendelijk. Dat gaf haar alle moed om met haar verzoekje voor de dag te komen. De heren hoorden haar heel welwillend aan. Maar helaas moesten ze haar teleurstellen. „Het vliegtuig biedt maar plaats aan één persoon, juffrouw...”

Ach, wat een strop...

„Het spijt ons heus heel erg... Het gaat onmogelijk... Tenzij...” — de woordvoerder lachte — „u zelf in het bezit bent van een vliegbrevet.”

Ze lachte maar mee, hoe groot haar teleurstelling ook was. Ze stond daar wat beteuterd, met haar camera in de hand. Ze was van plan geweest, kiekjes te maken, echte luchtfoto's van de boerderij en van de paarden... Op alles had ze reeds gerekend, alleen niet op dit ene: dat het vliegtuig haar niet mee kon nemen...

Maar als je dan door dik en dun sportief wou zijn, dan nam je ook zo'n nederlaag met een sportieve glimlach op!

Die lach werd door de heren kennelijk gewaardeerd. De ene zei, dat ze best eventjes plaats mocht nemen en de andere bood aan, om haar temidden van die entourage eventjes te kijken. Zij vond dat heel geschikt en lachend nam ze plaats. De foto werd genomen, ze stapte weer uit en bedankte de heren met haar vriendelijkste lach.

Maar moeder, die haar opwacht aan de ingang van de wei, kijkt minder vriendelijk.

„Wat bezielt jou toch!” vraagt ze bestraffend. „Ik hèb het al zo druk vandaag en dan moet jij mij ook nog zo vreselijk laten schrikken. Ik dacht niet anders, of je ging met die piloot de lucht in...”

„Dat had ik zelf óók gedacht, moeder,” zegt ze vrolijk. „Maar ze hadden geen plaats voor mij. Gelukkig maar voor u. Is u nu van de schrik gekomen?”

Nee... Op moeders gezicht tekent zich zelfs ontzetting af. De volgende seconde reeds weet Hetty, wat daarvan de oorzaak is... Haar jurk, de nieuwe, de dure, de fééstjurk voor morgen, is finaal bedorven... 't Is één en al vlek... van dat sproeigoed, van olie, van smeer... En 't was zo'n léúk model... snoezig en toch heel sportief...

Het is een hopeloos geval. Er zit niets anders op, dan dat

ze nog hals over kop naar de stad terugjakkert, om een nieuwe jurk te halen, voordat de zaken sluiten.

Dat lukt.

Beschaamd komt ze er mee thuis.

Maar moeder glimlacht vergevensgezind; tenslotte was het immers geen opzet.

Margreet zegt opgewekt, dat een ongeluk in een klein hoekje zit.

„En óók in een klein vliégtuigje,” voegt Harry er met bebesde stem aan toe.

Als eindelijk de avond gekomen is, blijkt ineens, dat nu ook alle regelingen zijn getroffen. Er valt niets meer te doen.

Moeder herademt.

Ze gaat, op advies van de meisjes, heerlijk in een tuinstoel wat uitblazen.

Haar voorbeeld werkt aanstekelijk op alle huisgenoten. Ze nemen het er van.

Ze zitten in de avond, die warm is en windstil. Ze zitten achter de oude schuur, onder de kerseboom. Ze zijn nu voor het laatst bijeen — want morgen trouwt Margreet.

De opwindning heeft zich gelegd. Er is iets van verwondering. Stil zitten ze bijeen. Wat hebben we hier váák gezeten, denkt Margreet. Nu ga ik morgen trouwen.

Vader kijkt naar de kerseboom, boven zijn hoofd, de boom die hij geplant heeft toen hij trouwde. De eerste vruchten zijn gerijpt.

Moeder staart naar de bloemen in de tuin. Margreet kweekte ze graag. Hun vormen en hun kleuren inspireerden haar voor haar borduurmotieven.

„Ik zal de tuin daar missen, moeder,” zegt ze.

„Je komt maar vaak,” zegt vader warm. „Als Rindert reist . . .”

Zij knikt. Graag zal ze komen.

Zachte voetstappen worden hoorbaar. Grootmoeder en oom Barend verschijnen om de hoek. De jongens slepen snel twee stoelen aan; voor grootmoeder de speciale, waarin zij altijd zit als ze hier is.

„Wij dachten zo, het is de laatste avond,” zegt ze. „Margreet is nu nog thuis. We komen éven kijken.”

Oom Barend lacht wat stilletjes.

„’t Is heus niet enkel voor Margreet, hoor,” zegt hij plagend. „Moeder komt in de eerste plaats naar ’t vliegtuig kijken.”

Het vliegtuig staat daar roerloos op de groene vlakte.

Grootmoeder zegt, dat ze het best eens even van nabij wil zien, en aan de arm van Margreet wandelt ze er heen. De anderen gaan mee.

Als ze terug zijn bij de schuur, schenkt Baukelientje koffie. „'t Gebak komt morgen pas, hoor!” zegt ze guitig.

Oom Barend klopt haar op de schouder. Daarna zit hij wat peinzend naar het sproeivliegtuig te kijken.

„Het is een mooie uitvinding,” zegt hij, „maar toch wel op en top mensenwerk. Ze zijn zo star, die dingen. Dat valt me altijd op, als ik een vliegveld zie. Wanneer een vogel neergestreden is, vouwt ie z'n vleugels op. Maar deze dingen staan zo onbeholpen, met hun vleugels gestrekt, op de grond.”

Ze knikken allemaal. Hij heeft gelijk. Maar niemand had er ooit bij stilgestaan.

Een merel zingt. Stil luisteren ze naar het volle vogellied. De starre vogel zwijgt.

De bossen op de achtergrond krijgen hun avondkleur. Dáárachter, dieper in het oosten, staat de televisietoren: een felle priem.

„Het is benauwd in huis,” zegt moeder, die koekjes heeft gehaald.

„Dan gaan we nog maar niet naar bed,” zegt vader. „Dan blijven we nog eventjes hier zitten.”

De schemer geurt naar hooi en lindebloei.

Die geuren! denkt Margreet. De wonderzoete geuren van het oude land...

Ze staart over de weide, waar ze zo dikwijls heeft gespeeld.

Boven haar hoofd staan reeds de eerste sterren. De kersen glanzen in het zwakke licht.

Grootmoeder vraagt:

„Zullen we samen nog wat zingen?”

Harry staat op en haalt zijn blokfluit.

Er klinken een paar tonen, alsof een vogel fluiten gaat.

Dan zetten alle stemmen in:

„Ver boven 't prachtig sterrendak, daar is een heerlijk oord.”

De diepe mannenstemmen schijnen uit het donker van de avond op te doemen; jubelend klinkt de zang van Hetty en van Baukelientje:

„Zo wij geloven in Gods Zoon, dan juichen w' ook eens voor de troon!”

De stem van grootmoeder is niet zo sterk meer; er is een beving en een trilling in. Zij is het witte land reeds dicht genaderd.

Moeder denkt: Dit is onze troost. De Here houdt ons vast.

Zijn poorten zijn geopend door Zijn Zoon. Het schijnsel van de stad verlicht ons pad.

De stilte valt.

Een vleermuis duikelt om het vliegtuig heen. De zware, eeuwenoude eiken langs de zandweg worden zwart. De maan is opgekomen. De televisietoren staat in het rode licht.

„Men wil ver zien.” Oom Barend zegt het zacht. Het klinkt, alsof het slotwoord volgen zal. Alsof de zin van alle dingen door hem zal worden uitgesproken.

„Men wil ver zien. Maar voor het allerverste en het allermooiste, het uitzicht op de laatste stad, hebben veel mensen niet de minste aandacht...”

8

Deze woorden van oom Barend hebben Hetty actief gemaakt.

Margreet had al sinds enkele jaren meegezongen in het evangelisatiezangkoor van de stad. Ze zong mee op pleinen, terwijl het verkeer voorbijging. Sommigen bleven staan. Ook Hetty had wel eens staan luisteren, maar meegezongen had ze tot nu toe niet. Ze voelde er niet voor. Nu, na oom Barends woorden, sluit ze zich aan. De mensen moeten weten, dat er niet alleen een bómmenvoorraad wacht...

Sinds enkele weken werkt ze op een kantoor in de stad.

Nadat ze op dat dorpskantoor haar ontslag had genomen, heeft ze een tijdje in een zaak gewerkt, maar er was daar niet genoeg voor haar te doen. Vervolgens is ze hier terecht gekomen en ze kan niet zeggen, dat het haar niet bevalt. Er zijn verschillende collega's van haar leeftijd en ze kan goed met ze overweg.

Op een morgen zegt Herman, haar rechter buurman:

„Ik zag je bij het koortje.”

„Ja? Ik heb jou niet gezien.”

„Nee?” Hij lacht. „k Had me toch heus niet vermomd. Maar wat ik zeggen wou: ik wist nooit, dat we van dezelfde richting waren.”

Nee. Zij ook niet. Eigenlijk is het vreemd, dat men zoiets na weken nog niet weet, terwijl men toch dagelijks naast elkaar zit te werken. Feitelijk klopt dat niet. Dezelfde rich-

ting... In het verkéér ziet men toch óók wel, dat men in dezelfde richting gaat...

Maar nu is het in dit geval dan ook ontdekt en het is net, of die ontdekking hen wat dichter bij elkaar brengt.

In de pauze zitten ze nogal eens samen te praten. Meestal over kleinigheden, over hun werk en hun liefhebberijen, of over iets anders. Zij vertelt graag van de paarden. Ze heeft een kiekje gemaakt van grootmoeders veulentje en dat laat ze hem zien. Vervolgens circuleert het.

„Maar weet je,” zegt ze, „ik ben bang, dat het met onze paarden op een eind loopt... M'n oudste broer dringt er op aan, dat vader een tractor zal aanschaffen. En dan moeten de paarden de aftocht blazen. 'k Zal het ontzettend jammer vinden. Vooral Syracuse is een lief dier. Ik rij er graag op door de bossen. Maar dat zal dan afgelopen zijn...”

Hij hoort, hoe het vooruitzicht haar beklemmt.

Op een andere keer praten ze over een jeugdcongres, dat ergens gehouden zal worden. Zij was er niet mee op de hoogte, maar hij maakt haar er op attent. Ze besluit, om er heen te gaan. Ze neemt aan, dat hij het ook van plan is.

9

Dáár... denkt Margreet geschrokken. Ben ik een huisvrouw? Amper een maand getrouwd en nu zorg ik al voor een inktmop op het tafelkleed! En dat pràchtige kleed nog wel...!

Even heeft ze stokstijf naar de vlek staan kijken.

Ze wou haar pen vullen, ze was bezig aan een brief voor thuis, en hoe het mogelijk was, kan ze niet verklaren, maar onverhoeds lag er inkt op het kleed... Ze holt naar de keuken.

Gelukkig is de inkt niet op een geborduurd gedeelte terecht gekomen, maar 't zal evengoed nog de vraag zijn of de vlek verdwijnt...

Ze doet, wat ze kan. Haar hart klopt heftig van spanning. Ze ziet het gezicht van Rindert al, wanneer hij het hoort. Hij is zo trots op haar werk... Als het door bezoekers wordt geroemd, begint hij onvermijdelijk te blaken...

Het lukt!

Tenminste... de inkt schijnt verdwenen te zijn. Maar wel bevindt er zich nu een grote natte plek in het kleed.

Het is te hopen, dat die ook nog verdwijnen zal zonder sporen na te laten.

Ze hangt het kleet op de balustrade van het balkon.

Als ze weer in de kamer komt en de ontakelde tafel ziet, glimlacht ze even. Nu heeft ze zichzelf wat werk bezorgd; ze heeft immers zo bitter weinig te doen! Er is nu eenmaal niet veel te doen, als je maar met z'n tweeën bent. Nietwaar? Rindert gaat 's morgens de deur uit, komt 's middags thuis om te eten en verdwijnt weer tot de avond. Werk waar hij vuil van wordt, heeft hij niet. Thuis was dat anders. Daar werd door de mannen nogal eens een sprietje of strootje mee naar binnen gebracht; vooral Dick was slordig. Het hele bedrijf daar bracht veel drukte mee. Het werk van Rindert niet. Ze zou bijna zeggen: heláás niet...

Ze zou willen, dat ze het van wat meer nabij meemaakte. Thuis woonde je in het bedrijf. Dat was gezellig. Hier sta je er buiten. Rindert vertelt natuurlijk wel het een en ander, maar toch is het eigenlijk haast nog precies als in de tijd toen ze verloofd waren; ook toen vertelde hij er van. Ze kwam er niet mee in aanraking. En nu nóg niet.

Heeft ze dan verwacht, dat het, als ze getrouwd zou zijn, ook in dit opzicht veranderen zou? Ze weet het niet. Nee, eigenlijk is ze met haar gedachten nooit zo ver doorgestoten. Ze heeft meer gedacht aan het huishouden dat ze straks beginnen zou. Daar heeft ze over gefantaseerd, gedroomd. De droom is nu verwerkelijkt, en al zijn sommige dingen misschien wat anders dan ze zich voorgesteld had, ze zou onmogelijk kunnen zeggen, dat ze zich onvoldaan voelt! Integendeel! Ze is gelukkig en ze weet, dat Rindert het óók is. En dát is weer iets, dat háár geluk nog weer groter maakt!

En misschien, misschien zal het nóg wel groter worden. In de toekomst. Wie zegt, dat ze met z'n tweeën zullen blijven?

Ze is gaan zitten bij het raam en kijkt wat dromerig naar buiten. Als ze thuis zo zat te kijken, zeiden Hetty of Baukeliëntje soms: Margreet ziet bloemetjes. Alsof ze alleen maar aan borduurmotieven denken kon! Ook nu ziet ze geen bloemen. Ze ziet kinderen spelen in het zand, tussen de flats, en ze stelt zich voor, dat er eentje van Rindert en haar bij is...

Zie ze spelen, die kleuters! En nu moet je 's opletten, hoeveel aandacht ze hebben voor de vuilnisauto. Die kíépt! Het is een wereldwonder! Een jongetje van een jaar of drie en een meisje dat ongeveer even oud zal zijn, staan toe te kijken, zijgend, sprakeloos, de buikjes vooruit. Totdat de auto de

hoek om gaat. Dan verdwijnt het meisje in huis. Maar een moment later komt ze met haar moeder terug. Margreet hoort door het open raam de moeder tegen een buurvrouw zeggen, dat het kind zonder schoentjes thuisgekomen is. En ze waren pas nieuw!

Ja, denkt Margreet, dat krijg je óók, als je kinderen hebt! Drukke, last, allerlei spektakel. Maar dat hóórt er bij. Ze kijkt naar de moeder, die loopt te zoeken tussen de zandhopen en het onkruid, dat hoog opgeschoten is op het nog onafgewerkte terrein. Het is niet gemakkelijk om daar een paar van die peuterige schoentjes terug te vinden! Het kind wordt meegevoerd, moet aanwijzingen geven natuurlijk, maar daar zal ze nog wel te klein voor zijn...

Margreet gaat naar de kast en neemt Rinderts kijker. Systematisch speurt ze het terrein af en ineens ontdekt ze de schoentjes. Ze gaat de trappen af, loopt door het onkruid en raapt de schoentjes op. De moeder bedankt haar blij. Het kind kijkt belangstellend naar haar gezicht.

Als ze weer in de kamer komt, valt haar opnieuw de kale tafel op. Het kleed kan al wel droog zijn, ze zal es gaan kijken.

Ze kijkt vergeefs, de leuning is leeg, het is er afgewaaid. Ze had moeten bedenken, dat zoiets mogelijk was; het kan immers behoorlijk waaien langs de hoge muren! Nu moet ze wéér es al die trappen af! Eerst even zien, waar het terecht gekomen is...

Ze kijkt omlaag. Daar, in de diepte, is een vlakke van grauwgeel zand. Het kleed is nergens te zien...

Verontrust haast ze zich naar beneden, snelt ze het terrein op. Het kleed ligt er niet, niet in de buurt, niet verderop — nergens... Het is verdwenen...

Een raam wordt geopend en een dame vraagt, of ze iets zoekt. Ze geeft uitleg. Maar wat schiet ze er mee op? Het kleed is weg en het blijft weg...

Als Rindert thuis komt, ziet hij dat het gezicht van z'n vrouw betrokken is, het lijkt of ze gehuild heeft...

Voordat hij iets vragen kan, wijst ze zwijgend naar de tafel. Er ligt een kleedje op, dat er nog nooit gelegen heeft. Het kan niet hálen bij dat andere, waar ze die prijs mee heeft gewonnen! Waar heeft ze dat? Gewass...

„Gestolen,” zegt ze bitter. „’t Is weg. Spoorloos.”

En woedend lucht ze haar hart. „’t Was misschien stom van me, maar ik moet nog leren me aan te passen! Bij ons in het dorp dàcht je niet aan oneerlijkheid! Daar vertrouwde je elkaar!”

„Tja...”

Hij trekt met z'n schouders.

„Misschien is hier ook wel negen en negentig procent betrouwbaar,” zegt hij dan. „Er hoeft er maar ééntje tussen te zitten die niet deugt...”

„Best mogelijk,” zegt ze gram. „Ik wil helemaal niet generaliseren, maar ik vind wel, dat ik toch wel erg geboft heb.”

Het is stil onder de maaltijd.

„Thuis zou men zoiets aangeven,” zegt ze eindelijk.

„Hoef je hier niet aan te beginnen.”

„Nee,” zegt ze.

En na een tijdje, ineens, met iets veerkrachtigs in haar stem:

„Nou, goed! Het is gebeurd. Als jij verdwenen was, zou 't èrger zijn.”

„Ik zie gelukkig, dat je weer lacht.”

„Nou ja.”

„Er wordt wel eens beweerd,” zegt hij, „dat kunst niet gewaardeerd wordt, maar nu zie je toch, dat...”

„Och, hou er liever over op, Rindert. 'k Wil er liever niet meer aan denken.”

Twée dagen later ziet hij haar passeren, terwijl hij zit te werken aan zijn bureau, op het kantoor.

Die avond ziet hij haar bezig met gekleurde garens.

„'t Moet mooier worden dan dat andere,” zegt ze vastbesloten.

„En dat zal lukken ook!” verzekert hij.

„Natuurlijk! Dacht je, dat ik maar aldoor het gevoel wil hebben, dat een ànder in deze buurt het mooiste kleed op tafel heeft?”

„Ben je wel in de juiste stèmming om iets moois te maken?”

„O jawel.” Ze lacht. „Zelfs aan dat duistere zaakje zit een lichtzijde... Ik had die dag net vastgesteld, dat ik niet veel te doen had. Nu heb ik bezigheid.”

„Prachtig. Ik ben geweldig benieuwd!”

De avond valt. Zij borduurt weer en hij leest de krant. Buiten is de donkerblauwe hemel. Een vliegtuig ronkt en trekt voorbij. De boordlichten gaan aan en uit, regelmatig. Met dezelfde regelmaat komt het iedere avond over. Margreet heeft dat al geconstateerd. Het zal een vaste route hebben. Zie, nu daalt het in de richting van de luchthaven.

„Die is avond aan avond op dezelfde tijd,” zegt ze.

„Ja?” Rindert laat z'n krant zakken en kijkt het vliegtuig na. „Die zit al niet zo hoog meer in de lucht als wij hier,” zegt hij dan. „Als ik van m'n werk kom, en ik zie onze ramen,

hier boven in de flat, dan denk ik soms: Dat is mijn lucht-haventje."

Ze lacht, en zegt:

„Je komt in ieder geval net zo stipt op tijd binnen als dat vliegtuig."

„Je weet, wat me drijft en lokt. Maar nu we 't er over hebben: 't kan wel es zijn, dat ik binnenkort een tijdje uit zal blijven. Er moeten er een paar naar Perzië. Maar 't hangt nog in de lucht, wíé er de lucht in gaan: Jansen en Smit of Jansen en ik."

„Hè . . . dat vind 'k nou helemaal niet leuk. We zitten hier nog maar net."

„Tja." Hij kijkt geamuseerd. „Ik heb je er op voorbereid. Trouwens, vroeger vond je 't wèl leuk als ik hier of daar naar toe moest. Ik bracht wat voor je mee, en dan was je er al lang mee verzoend."

„Dat was nog in m'n eh . . . kindertijd, dat weet je."

„En zo gaandeweg is de voorraad surprises zó gegroeid, dat je niets meer nodig hebt."

„Vergeet niet, dat de liefde óók gegroeid is. — Maar nu in ernst, Rindert: hoe lang blijf je uit? Wat denk je?"

„Als ik ga, is het hoogstens om een dag of tien begonnen."

„O . . . dat valt me nogal mee."

„Dat dacht ik wel. Daar komt nog bij, dat je na zo'n hiaatje de liefde weer in een nieuw licht ziet."

Ze knikt ernstig, maar haar ogen glinsteren. „Ik zal dan fijn de tijd hebben voor m'n nieuwe kleed."

„Maar als ik dan es een Perzisch kleedje voor je meebracht?"

„Ik schei er meteen mee uit."

„Gréétje . . . als je dàt zou wágen! Geen kleed, waar ook ter wereld, dat halen kan bij eentje van jou!"

Hij neemt z'n krant weer op, maar zij vraagt, wanneer hij gehoord heeft, dat hij misschien op reis zal gaan.

„Vanmorgen pas."

Ze knikt wat, haar ogen staan peinzend. Dan zegt ze, dat ze naar huis kan gaan, maar misschien heeft Hetty zin om te komen. Ze zal het meteen gaan vragen.

Ze neemt de hoorn van de haak, draait het nummer van thuis en gaat zitten op de leuning van de bank.

Rindert kijkt over de rand van z'n krant en vindt dat hij een charmant vrouwtje heeft. Zoals ze daar zit, zo losjes en zo lief, kon ze zó dienst doen als fotomodel in een advertentie voor bankstellen.

Margreet luistert naar het belletje van thuis. Ring. En

nog eens: ring. Ze ziet de goede kamer voor zich, het trouwde vertrek. Vlak bij het rinkelende belletje staat het kastje. Op het kastje staat de foto, die op hun trouwdag is gemaakt. Náást het kastje staat de stoel waarin grootmoeder gewoonlijk zit, als ze eens eventjes komt. Ze konden nú trouwens wel allemaal úít zijn... Ring... Rindert neemt een foto. Ze schrikt van het licht en lacht. Net een jongen nog, denkt ze gevleid. Maar als hij zo lang weg zal zijn, gaat ze vast eventjes naar huis, ook al komt Hetty een paar dagen! De kamer lokt haar onweerstaanbaar... „Ja, moeder, met Margreet...”

Hetty is er op gebrand! Een weekend zal ze er aan besteden. Plus een stevige stuiver! Ze wil winkelen met d'r zus! Zo echt knusjes en grootsteeds winkelen in de Leidsestraat en in de Kalverstraat. En ergens zitten, kijken naar het publiek, dat er toch altijd veel meer gevarieerd uitziet dan dat van de stad waar ze werkt.

Ze kopen een lap stof, waar ze weg van is. Even heeft ze er moeite mee gehad om een keus te maken, maar Margreets origineel en onfeilbaar kleurgevoel heeft de doorslag gegeven: „Deze staat je werkelijk het leukst, Hetty.”

Met de rokkestof in haar tas stapt ze wat opgewonden naast Margreet door de volle straten. Ze koopt gráág! Vooral wanneer het nog iets origineels is ook! Deze stof is gekocht in een zaak die geen filialen heeft, ze hoeft dus niet te verwachten, dat ze vandaag of morgen een van haar vriendinnen met hetzelfde zal zien. „Zullen we hier eventjes gaan zitten?”

Margreet maakt geen bezwaar.

Terwijl ze in haar thee roert, begint Hetty over het modèl. Intussen vraagt ze zich af, hoe Hèrman die rok zal vinden.

Ineens merkt ze, dat Margreet met een fijn lachje op het gezicht naar haar zit te kijken.

„Wat is er?”

„Ik vraag me af, wat móéder zeggen zal, als ze ziet, dat je al weer iets nieuws gekocht hebt...”

Dat is een wenk... Hetty voelt het best. De algemene klacht is, dat zij haar geld min of meer over de balk gooit... Ze weet dat zelf ook wel, maar lieve tijd, ze mag er toch wel iets mee doen? Moeder verwijt haar, dat ze de waarde ervan niet kent. Maar die kent ze juist heel goed! Ze wéét, wat ze er mee doen kan! Ze koopt er kleren voor, die gezién mogen worden! En het is heus niet zo, dat ze niets voor een ànder over heeft, of voor liefdadige doeleinden! Nog geen

tien minuten geleden heeft ze een kwartje in de hoed van een invalide violist gedeponneerd.

Trouwens, waarom zal ze haar eigen stemming nu vergallen? Ze zit hier op een gezellig terras en de stof is nu eenmaal gekocht! En ze is er wel zeker van, dat iedereen zal zeggen: „Tjonge, Hetty, waar kom jij vandaan met zo'n rok!” En als ze het niet zeggen, dan denken ze het wel!

10

Twee dagen voordat ze naar dat congres zal gaan, vraagt ze aan Herman, hoe laat hij vertrekt.

„Maar ik ben helemaal niet van plan, er heen te gaan,” zegt hij.

Verdraaid!

„Heb ik dat dan gezegd?” vraagt hij verontschuldigend.

Nee, dat heeft hij niet gezegd, maar ze heeft uit zijn woorden die gevolgtrekking gemaakt.

Nou, dan gaat ze wel alléén! Wat kan het haar ook schelen, of ze hem er ziet, ja dan nee. Ze is nijdig — en ze weet niet, op wie ze nijdig is...

Herman kijkt haar aan met ogen, die haar aan de ogen van hun hond doen denken. Die blik irriteert haar.

Als ze alles had geweten, had ze niet zo'n haast gemaakt met het naaien van die rok. Hij is nog niet helemaal klaar. Naaien ligt haar niet erg. Maar hij schijnt wel goed te zullen worden. Alleen is ze niet van plan, om er nu nog tegen te gaan jakkeren! Dan doet ze wel wat anders aan!

Ze reist een eind met de trein en daarna moet ze met een bus. Een jongeman, die blijkbaar met dezelfde trein gekomen is, helpt haar een handje met haar bagage, en als ze tegenover elkaar zitten, in de hotsende bus, hoort ze al gauw, dat hij hetzelfde reisdoel heeft als zij.

Hij blijkt te wonen in de stad waar zij werkt en hij heet Cor Berke. Nooit van gehoord, maar hij kent haar evenmin.

Hij zegt niet veel. Toch maakt hij geen dromerige indruk, eerder zakelijk. En toch ook weer niet. Haast zonder dat ze 't weet, zit ze zich te verdiepen in de vraag, hoe hij eigenlijk is. Als ze bij het conferentieoord zijn aangekomen, denkt ze: nu weet ik het nog niet. Maar wat doet het er ook toe?

Niets natuurlijk.

Ze bedankt hem voor zijn assistentie.

„Geen dank. Kom, 'k ben benieuwd, of ik nog ouwe vrienden zie. Ja, daar ontdek ik al wat. Hallo, jongens!”

En zonder verder nog op haar te letten, loopt hij in de richting van een groepje jonge kerels.

Zij heeft even het gevoel, alsof hij ook haar tot de jongens rekent; geen enkele geïnteresseerde blik heeft ze van hem opgevangen. Móést dat dan? Och nee. Maar het komt toch nogal eens voor, dat de een of andere jongeman haar even opneemt, meestal met een zekere bewondering. Soms streelt het haar een beetje, vaak laat het haar vrijwel koud, een enkele maal irriteert het haar, namelijk wanneer het mensen betreft, van wie ze een onberedeneerde afkeer heeft. Maar deze Cor Berke had geen oog voor haar — voor haar als méisje. En dàt irriteert haar óók!

Het is natuurlijk meer dan dwaas, om jezelf daar ook maar een tikkeltje over op te winden! Ze wou es uit, nietwaar? En prèttig uit! En 't moest mooi zijn. Welnu — is het hier niet mooi? Zal ze dan maar niet liever dáár wat meer aandacht aan schenken?

Ze keert zich af. De reisgenoot staat druk te praten met zijn vrienden. Ze merkt, dat die vrienden praktisch allemaal even in haar richting kijken, maar hij niet.

Het ligt dus aan hem. Zijn visie is een beetje anders. Zij stoort zich er verder niet aan. Even later is ze opgenomen in een leuke kring.

Zij kan niet klagen over deze dagen. Zij vermaakt zich best en ze doet ijverig mee aan de besprekingen. Dat laatste geldt ook van hem. Als hij iets zegt, luistert ze met verscherpte belangstelling. Gewoonlijk denkt hij er anders over dan zij. Er zijn er wel meer, die er een andere mening op nahouden, maar tegen niemand gaat ze zo heftig in als tegen hem. Ze komt er als vanzelf toe, ze kan het niet laten. Telkens gaat ze tot de aanval over, maar het lukt haar niet om hem vast te zetten.

Plotseling constateert ze, dat hij op zijn beurt nooit loskomt, als zij een opmerking maakt. Is hij het dan altijd met haar eens? Zij gelooft er niets van. Hij schijnt te denken: och, laat haar maar, zij houdt toch haar eindje vast, het heeft geen zin om te proberen haar van haar standpunt af te brengen.

Hij maakt het haar dus wel gemakkelijk, maar dat staat haar óók niet aan! Dat brengt haar er toe om eensklaps te zeggen:

„Je bent het niet met me eens, Cor. Ik zie het aan je gezicht.”

„Dan vergis je je niet,” zegt hij rustig.

Maar pas als de anderen er op aangedrongen hebben dat hij met zijn mening voor de dag zal komen, krijgt ze te horen, hoe hij er over denkt.

„Nou, 't was gezellig, hè?” zegt hij, als ze samen terugreizen.

„Jawel.”

„En een prachtig, schilderachtig oord, vond ik.”

„Ja.”

Eigenlijk heeft ze van dat schilderachtige niet intens genoten — en daar is hij de oorzaak van.

Ze had beter thuis kunnen blijven. Dan had ze dit niet meegemaakt. Maar ze zou het toch ook niet hebben willen missen, het is goed, dat ze gegaan is! Ze heeft het gevoel, dat ze aan een wedstrijd heeft deelgenomen, maar zij kan zich niet tot de winnaars rekenen. Nee, eigenlijk heeft ze het gevoel, dat die wedstrijd nog niet afgelopen is, ze heeft zich er tè vinnig in vastgebeten, ze kan nog niet loslaten — maar als ze ziet, dat zijn ogen dichtvallen, denkt ze wat ontmoedigd: Wat valt er nu eigenlijk nog te vechten? Hij doet immers helemaal niet mee. Ik vecht tegen windmolens, hij ziet me niet eens meer, hij slaapt.

Hij sláápt. Hij geeft zich over aan de rust. De gesprekken en discussies zijn geëindigd, nu is er verder niets meer dat zijn belangstelling heeft . . .

Zij voelt zich ineens moe. Zij sluit ook haar ogen. Zij denkt terug aan de eerste dag. Een deel van de lui was bezig met het versturen van ansichtkaarten. Zij stuurde er eentje naar huis. Hij ook. Dat hoorde ze, toen een van de andere jongens hem vroeg, wie híj met een kaart vereerde.

„M'n ouders.”

„En daar blijft het zeker bij.”

„Ja, wat dacht je.”

„Je meisje . . .”

„k Heb 'er adres niet, Jan.”

Ze lachten. Zijn lach duurde maar kort.

„Dat je nog nooit een meisje hèbt, Cor. Je maakt me wat wijs. Je hebt daar nõg een kaart.”

„Ja, voor m'n tante. Denk maar niet, dat ik m'n eventuele meisje een kaart zou sturen.”

Zo is hij dus, dacht ze.

Ongevoelig.

„Nee?” hoorde ze Jan weer vragen. „Stuurde je haar geen kaart?”

„Natuurlijk niet. 'k Nam haar mee. Toch zeker veel gezelliger!”

De toon waarop hij het zei, gaf haar de zekerheid dat hij het meende. Van gezelligheid hield hij dus. Dan was hij vast niet ongevoelig. Dat deed haar plezier. Vanaf dat moment had ze met een zekere verwachting uitgezien naar de terugreis. Dat was een onzinnige verwachting, ze weet het nu wel. Hij slaapt. En zij doet alsof.

„Twee koffie,” zegt hij.

Ze opent haar ogen weer. De trein stáát al even. Eén van de bekertjes zet hij voor háár neer. De kelner is, wat traag, bezig kleingeld terug te geven. Misschien hoopt hij, dat de ander zeggen zal: Laat maar zitten. De trein rijdt al weer. Ineens ziet ze, dat Cor de koffiekkan grijpt en op het tafeltje zet, voor het raam. In een flits ziet ze nog het verwezen gezicht van de kelner.

„Hij stond opzettelijk te treuzelen,” zegt Cor rustig. „En ik voelde er niet voor, om er een daalder bij in te schieten. Als dat tòch moest, wou ik er wat voor hebben ook. Hij krijgt dat ding wel terug, ik kom hier volgende week wel weer langs. Schenk jij straks nog eens in?”

Ze weet niet, hoe ze kijken moet. Wat is dit toch voor een kerel... Harry, die zóú zoiets hebben kunnen doen, maar die zou het beschouwd hebben als een kostelijke mop. Hij lacht náúwelijs. Hij bekijkt dit zakelijk. Toch kan zij dit niet waarden. „Ik vind het geen manier van doen,” zegt zij. „Wie zegt, dat die man opzettelijk treuzelde? Hij was móé, wat ik je zeg! Niet iederéén kan een dutje doen op klaarlichte dag! Nee, 'k vind het niet fair.”

Hij haalt z'n schouders op. „Ik merk, dat we 't alwéér niet eens zijn. Hoe vind je die koffie?”

„Best.”

„'t Doet me plezier. Ik ook.”

De trein haast zich voort. Ze staren naar buiten. De koffiekkan staat huiselijk tussen hen in.

„Kijk,” zegt Cor, als ze weer een stad genaderd zijn. „Zie je dat gebouw daar?”

„Waar ze mee bezig zijn?”

„Ja. Dat wordt een bijkantoor van onze bank.”

„Welke bank?”

Hij noemt de naam.

„Werk je daar?”

„Ja.”

Zo, denkt ze. Op een bank. Hij zal een geschikte kracht zijn. Hij zorgt, dat hij niet te kort komt. En hij wordt door niets afgeleid...

Als ze naar huis fietst, bedenkt ze, dat hij niet naar haar werk heeft geïnformeerd. Hij weet niet, wat ze doet. Het interesseert hem natuurlijk niet. Dat ligt toch voor de hand? Niet de minste interesse heeft hij voor haar getoond!

11

Als ze het bankgebouw genaderd is, geeft ze een teken met haar hand en remt ze. Die achter haar rijden, zullen begrijpen, wat ze wil. Maar zelf weet ze het plotseling níét meer... Ze trapt al weer, ze rijdt het bankgebouw voorbij en zwenkt een gracht op.

Ze koopt een ijsje en terwijl ze het oppeuzelt, denkt ze na. Ze hoeft zich niet te haasten, ze heeft voldoende tijd. En ook voldoende geld, ze kan er wel een ijsbèrgje voor kopen.

Ze kijkt geërgerd. Ze is nijdig op zichzelf. Wat is ze nu eigenlijk van plan? Iets dat iedereen zal waarderen. Ze wil wat geld inleggen. Dat deed ze immers veel te weinig? Zei iedereen dat niet? Welnu, vandaag zou ze haar leven beteren!

Maar nu het zo ver is, deinst ze terug. Nu koopt ze eerst nog maar eens een ijsje en denkt daarbij aan een bèrg van ijs. Een ijsberg, inderdaad... Kóúd is hij! Of niet soms? Heeft ze dat niet steeds ervaren? Hoe gedroeg hij zich tegenover haar? Correct — maar koud. En tegenover die stationskelner? Correct? Allesbehalve! En ijskoud!

Ze stapt weer op en peddelt verder. Bij een benzinepomp wappert een vlag. Die herinnert haar eraan, dat ze altijd nog eens een nieuw vlaggetje wou kopen voor haar fiets! Laat ze dat nu maar doen. Ze heeft geld genoeg op zak, daar mankeert het heus niet aan!

Ze rijdt regelrecht naar de zaak, waar zulke dingen in de etalage liggen. Maar voordat ze naar binnen gaat, blijft ze even kijken voor de etalages van het chique damesmodemagazijn ernaast. De japonnetjes dagen haar uit! Dat ene vooral, dat is snoezig!

„Ik ben benieuwd,” zegt iemand achter haar.

Met een ruk keert ze zich om. Het is Herman, die daar staat, Herman, haar buurman van 't kantoor...

„Wáár ben je benieuwd naar?”

„Wie 't worden zal.”

„Ik ook,” zegt ze, maar ze denkt daarbij niet aan een jurk...

„Je wacht toch niet op mijn advies, Hetty?”

„Ik bepaal zelf m'n keus,” zegt ze...

„Ik maak me sterk, dat jouw keus ook de mijne zou zijn.”

Ze lacht. „Ja? Schrijf die dan maar es op een papiertje. Dan weet ik achteraf in ieder geval, dat je me niet naar de mond praat. Heb je iets bij je? O, je schrijft al.”

Zij neemt het briefje in ontvangst en wijst vervolgens naar een warmgeel jurkje. „Zie je, wat ik bedoel?”

„Ja ja.”

„En nú zullen we eens zien, of jij ook smaak hebt.”

Ze vouwt het briefje open en kleurt hevig... „Ik kies jou,” staat er, en er gaat van die woorden zó'n warmte uit, dat het warme geel van het japonnetje ineens verzwakt en de ijsberg zelfs tot de noordpool terugwijkt...

„Herman, toch... En dat zeg je zomaar...”

„Je doet, alsof je het dwaas vindt, Hetty. Je wilde weten, of ik smaak had...”

Ze lacht verlegen. Ze kan niet goed tegen de situatie op. Ze weet niet, wat ze zeggen zal. Ze voelde zich zo zeker van zichzelf, en nu voelt ze zich echt een beetje de verslagene. Ze was van plan een simpel vlaggetje te kopen, maar hij heeft dit korte wordschermutselingetje met vlag en wimpel gewonnen. Ze heeft even naar een aardig jurkje gekeken, maar ze heeft echt niet aan een bruidsjapon gedacht...!

Daar kan ze trouwens nòg moeilijk aan denken. Het idee is te ver af, te ijl nog, zo wazig als de slúier van een bruid.

Herman komt hier wel met grote woorden op de proppen, maar daar kan zij zomaar niet op ingaan, hoe lief ze die woorden ook vindt.

„Ik méén het, Hetty.”

„Ja, Herman, dat kan wel zo zijn, maar ik ga er zomaar niet op in. Stel je voor, ik had het over een jurk. 't Maakt nogal geen verschil! Tot ziens.”

„Ik blijf wachten.”

„Herman, ik zeg verder niets.”

„Hoeft voorlopig ook niet. Maar 'k wil graag zien, hoe die jurk je staat.”

Dwáás! denkt ze, terwijl ze naar binnen gaat. Ze voelt zich

wat onzeker. Ze wil niet meer aan hem denken nu, ze gaat iets aardigs kopen!

Ze koopt het. Ze ziet zichzelf in de spiegel en ze stelt vast, dat deze jurk haar uitstekend staat!

Ik doe hem niet meteen weer uit, besluit ze. Ze laat de oude jurk inpakken, duwt het pakje in haar tas en verschijnt met een glimlach weer op straat. Hij staat er nog, zoals ze had verwacht.

Zij ziet zijn ogen oplichten. Zij ziet er de bewondering in en ze denkt: wat is het toch eigenaardig, dat jongens daar zo wèg van kunnen zijn! En dat men zèlf zo gesteld is op die bewondering. Bewondering zonder meer?

„Dat is ie dan,” zegt ze maar. Het klinkt wat onbenullig, vindt ze, maar wat moet ze ànders zeggen?

„Dat is nou nèt een kleur voor jou,” zegt hij.

„Die van de haat, bedoel je? Maar ik háát je niet, Herman.”

Hij lacht mee. Hij fietst óók nog een hándje mee. En een paar maal nog merkt ze, dat hij tersluiks, met ongedoofde bewondering, haar opneemt. Alsof hij vindt, dat geen enkele bruidsjapon déze jurk ooit overtreffen kan...

Hoe komt ze er bij. Door dat briefje, dat gekke ding.

En toch — dit alles had ze eigenlijk broodnodig, deze aandacht en bewondering, nadat Cor Berke zo bitter weinig aandacht aan haar had geschonken...

Thuis, op haar kamertje, bekijkt ze de jurk nog eens. Het is haar gelukt er ongezien mee naar binnen te glippen. Ze verwachtte weinig waardering voor haar nieuwe aankoop. Ze kent het liedje zo langzamerhand wel: wanneer ga jij toch eens wat meer waarde hechten aan je geld?

Enfin, ze is toch echt van plan geweest om haar leven te beteren, maar het is alleen wat anders gelopen dan ze gedacht had.

Tja... en wat nu?

Ze bekijkt zich nog eens in de spiegel en het is nu net, of ze deze jurk al tientallen keren gedragen heeft, hij doet haar niets meer, ze is er niet blij meer mee — wat is dat toch voor een gevoel...

Ze is van haar schema afgeweken! Dat is het! Ze had naar die bank willen gaan!

In plaats daarvan heeft ze nu een nieuwe jurk — en een briefje...

Ze bekijkt het weer. Het is zo simpeltjes en tegelijk zo veelbetekenend. Ze staart het raam uit, terwijl ze het weer

dubbel vouwt. Het is zo klein, dat het haar herinnert aan de stukjes papier waarop je een naam schrijft, als er voor het een of ander een bestuurslid moet worden gekozen. Een stembriefje. Maar is het dat ook niet? Heeft hij zijn stem niet op haar uitgebracht?

Ineens staat ze op en legt het briefje weg. Of zal ze het tóch maar versnipperen? Ze weifelt. Ze weet, dat ze hem zal blijven teleurstellen. Maar een papier met goeie referenties vernietigt men ook niet, en dit... Dit is meer, het is warmer, het bevat geen groot zakelijk percentage, maar het bevat de trilling van een hart.

Ze kan er niet toe komen, om zijn woorden weg te gooien, hoe teleurstellend haar houding voor hem ook moet zijn. Ze wil ze toch maar bewaren, ze doen haar denken aan een stille hulde. En hulde van hem is werkelijk niet volkomen waardeloos.

Een week later rijdt ze weer in de richting van de bank, en deze maal rijdt ze er niet voorbij. Ze gaat naar binnen.

Ze is niet meteen aan de beurt. Ze neemt daarom plaats op een donkergebeitste bank en gaat bladeren in een tijdschrift, dat daar ligt. Intussen gluurt ze telkens naar de ruimte achter de loketten.

Daar is hij bezig.

Hij zit met de rug naar haar toegekeerd. Nu staat hij op en geeft iets aan een meneer, die voor een loket staat te wachten. Straks zal hij haar zien. Als hij er nu maar niets van denken zal...

Hij ziet haar al. Zijn blikken zijn langs de lezende meneer gegleden. Hij knikt, nauwelijks merkbaar. Het gebeurt allemaal in een moment. Hij heeft haar onmiddellijk herkend, maar het was niet te merken dat het hem plezier deed, haar terug te zien.

Het is net of ze een duw van de deur krijgt, maar ze zit er ver genoeg vandaan. Toch vóélt ze iets — een duw van hem!

Ze geneert zich. O, als hij er toch maar niets van denkt, dat ze hier komt. Maar heeft hij daar ook maar iets van laten blijken?

Vooruit, wat zit ze toch te suffen — het is haar beurt! Ze staat al voor hem.

„Een bekend gezicht,” zegt hij. „Hoe staat het er mee?”

En hij geeft haar een hand.

Stijf doet dat aan, als je iemand een hand geeft dwars door een loket heen, het is haar nog nooit overkomen. Er

staat zo echt iets tussen beide. Je hebt contact en toch ook niet. Nee. Werkelijk contact heeft ze niet met deze Cor Berke. In geen enkel opzicht. Het is geen onvriendelijke begroeting van zijn kant en toch ontbreekt er iets aan. Hij is niet vriend-schappelijk, eerder collegiaal. Iets van: Zo, ouwe jongen! Precies, dat is het, de begroeting van mannen onderling. Heeft ze ook in het conferentieoord niet telkens de gewaar-wording gehad, dat hij haar tot de jongens rekende?

Gek is dat. En niet te aanvaarden. Ze staat hier als mé'sje tegenover hem en ze kàn het niet verdragen, dat hij haar niet als zodanig ziet. Zolang zijn houding niet verandert, is voor haar gevoel het duel niet geëindigd, ze zal doorgaan, tot ze weet waar ze aan toe is! Nooit houd je halverwege een wedstrijd ermee op!

Zij zegt, wat zij komt doen. Hij vindt dat blijkbaar heel normaal. Ze telt het geld uit. Even later is ze klaar en staat ze weer op straat. Dat hij niet meer tijd voor haar had, kan ze volledig billijken; de volgende zat immers al te wachten. Maar tegen zijn hóuding protesteert ze. In stilte dan.

12

Natuurlijk zet ze door.

Niet lang daarna staat ze weer tegenover hem. Ook dat schijnt hem niet te verrassen. Niéts verrast hem. Hij vraagt, of het niet meer regent.

„Nee,” zegt ze. „'t Is droog.”

Maar niet zo droog als jíj, denkt ze daarbij.

Nee? Is dat wel waar? Vindt ze hem droog? Nee, dat is het juist, droog is hij níét! Er gaat iets van hem uit en dat is met droge mensen niet het geval, evenmin als met droge grond. Ze kan niet formuleren, hoe hij is.

Ze zal het in ieder geval grondiger moeten aanleggen. Ze zal de volgende keer die nieuwe jurk aandoen. Iedereen zegt, dat ze nog nooit een jurk gehad heeft, die haar zó beeldig stond. Zelfs moeder heeft dat erkend, de eerste zondag dat ze hem aan had, hoewel die natuurlijk wel zei, dat ze haar geld verspilde, ze had immers jurken genoeg?

„Maar een mens zoekt altijd naar het volmaakte, moeder,” zei Harry spottend.

„Als ik mijn geld verspilde, had ik niet net een bedrag naar de bank gebracht,” zei ze zelf.

Moeder keek haast ongelovig. En Harry vertelde even later half fluisterend, maar wel zo duidelijk dat ze 't allemaal horen konden, aan Dick, dat zij een safe gehuurd had.

„Waarvoor?” vroeg Dick.

„Voor m'n knikkers!” zei ze nijdig. Bah, wat een gezanik! Het zat haar meer dan dwars. Maar als ze eerlijk was, moest ze erkennen dat het in de eerste plaats de houding van Cor was, die haar dwars zat. Die maakte haar prikkelbaar.

Daar komt nog bij de houding van Herman. Die blijft zich uitsloven, ofschoon ze toch wel laat uitkomen, dat ze niet voor hem voelt.

Haar moeder vraagt, waar ze naar toe moet. Omdat ze daarnet die nieuwe jurk heeft aangetrokken natuurlijk. Dat schijnt te wijzen op de een of andere verplichting, een receptie of zoiets.

„Och, ik wou ergens heen, moeder.”

Ze kan toch moeilijk zeggen: Ik wil naar de bank...

Moeder vraagt niet verder. Ze schijnt echter wel te vermoeden, dat het niet iets heel belangrijks is. „Je moet het zelf weten,” zegt ze, „je bent oud genoeg, maar of je ook wijs genoeg bent, vraag ik me wel eens af. Eerst koop je daar die dure jurk en nu moet hij al weer dienst doen bij de eerste de beste gelegenheid. Ik vraag me af, of dat nodig is.”

„Ja, maar ik vind het wel nodig, moeder.”

„Nou ja, 't is best. Als je dan maar voorzichtig bent.”

„Ach, moeder, ik ben wel voorzichtig. Niemand kan zeggen, dat ik slordig ben op m'n kleren.”

Moeder zwijgt.

Tenslotte zegt ze nog:

„Je weet best, Hetty, wat ik bedoel. Je bent niet slordig op je kléren, maar je springt wèl vaak slordig om met je gèld. Om de haverklap schaf je wat nieuws aan; dan dit, dan dat. Enfin, je weet het wel.”

Hetty begint ineens te lachen.

„Moeder, nu heb ik pas gezegd, dat ik geld naar de bank heb gebracht. En dat doe ik voortaan regelmatig. En echt niet maar zo'n bedragje van drie stuivers, hoor!”

„Nou, dat doet me dan plezier.”

Ze rijdt niet snel. Ze beheerst zich. Ze wil, zoals men het in sporttermen uitdrukt, in goede conditie zijn. Dat betekent in dit geval, dat ze niet hijgend en transpirerend, maar rustig, gedistingéerd wil verschijnen.

Ze zorgt, dat het haar gelukt. Als ze binnentreedt, is het

er druk. Ze moet weer wachten, net als de eerste keer. Maar deze maal ziet hij haar eerder, ziet hij haar meteen bij haar binnenkomst. Dat moet ook wel haast. In de enigszins schemerige hal maakt zij de indruk van een zachtgele vlam. Alle andere bezoekers zijn min of meer bejaard en nogal stemmig gekleed: donkergroen, donkerbruin, grijs. Daar steekt zij fel en feestelijk bij af. Even ziet ze om naar de bank, waar ze ook de eerste keer heeft zitten wachten. Maar zij heeft meteen door, dat tegen de terrakleurige achterwand haar jurk niet voordelig zal uitkomen; ze kan beter plaats nemen op de andere bank: de muur dáárachter is lichtblauw, een betere harmonie kan men niet wensen.

Ze gaat dus zitten en ze neemt een pocketboekje uit haar tas. Ze gaat opzettelijk wat verveeld kijken, zodat het er op lijkt, dat ze het allesbehalve een pretje vindt om hier te moeten komen en te wachten. Daar zóu men dan de gevolgtrekking uit kunnen maken, dat ze er over denkt, haar bezoeken hier te beëindigen, of ze althans te beperken. Verder zorgt ze er nog voor, dat ze met geen enkele blik notitie van hem neemt.

Voortdurend besteedt ze grote zorg aan haar houding. En als een oud mannetje haar aanspreekt en een praatje maakt, reageert ze met haar liefste lachje. Ze merkt, dat hij, na al een paar maal een blik in haar richting te hebben geworpen, nu bepaald aandachtig kijkt, om niet te spreken van enigszins gefascineerd... Toe maar, denkt ze tevreden. We gaan de goeie kant uit! Pas nu wordt ze zich er volledig van bewust, hoe gekrenkt ze zich al die weken heeft gevoeld.

Het is haar beurt. Ze tript op hem toe, handelt zakelijk, als betreft het reeds een gewoontegebaar: het boekje, het geld. Nooit heeft hij een opmerking gemaakt. Normaal dóé je dat ook niet, zou zij het ook niet doen als zij zich in zijn plaats bevond. Maar hij zóu een keertje, omdat hij haar goed kende, met een vléúgje humor hebben kunnen zeggen, zonder een antwoord te verwachten: 'k Ben tòch benieuwd, wat voor mèrk het zijn zal, die wagen...

Hàd hij het gezegd, dan zou ze gelachen hebben, maar ze zou zich verwonderd hebben ook.

Hij heeft het niet gezegd en ook nu gebeurt het niet. En tòch bespeurt ze verschil, vergeleken bij de vorige keren. De sfeer is een ietsje warmer, wat meer open voor een tikje humor. Ineens zegt hij met gedempte stem:

„'k Had gedacht, dat je deze keer wat terug kwam halen...”

Niemand buiten hen kan het hebben gehoord. Toch denkt ze: Hè, wat flauw! Dat hij zó op die jurk reageert! Ze had

gehoopt op zwijgende bewondering. Maar inplaats daarvan doet hij alsof het hem niet verwonderen zou, wanneer bleek dat ze er maar amper de contanten voor bezat! Hè nee, dat is niet leuk!

Maar hij schijnt onmiddellijk te raden, hoe ze in stilte reageert, want snel licht hij toe:

„Ik dacht, dat je op reis wou.”

„Ik? Op reis?” Ze heeft hem natuurlijk meteen begrepen, maar ze heeft zin om hem nog even verder uit z'n tent te lokken.

„Ja. Je ziet er zo tiptop uit. — Kijk.” En hij toont haar ambtshalve het open boekje, met het nieuwe saldo. Het intermezzo is voorbij. Het heeft maar enkele seconden geduurd en het betrof maar een paar mompelende zinnnetjes, maar zij is volkomen tevreden over deze start! Immúún is hij toch niet! Dat bleek uit alles!

13

Veertien dagen later neemt ze haar ontslag.

„Wat is dat nou . . .,” vraagt Herman, enigszins verbijsterd.

„Ik word verkoopster.”

„Nee . . .”

„Ja. Dat ben ik al eerder geweest. Nadat ik op dat eerste kantoortje terecht gekomen was.”

„Is 't werkelijk? O, ik geloof wel, dat jou dat werk ligt.”

Ze knikt. Ze is er echter niet zo zeker van. Ze is eigenlijk maar zeker van één ding: dat ze hier niet langer blijven wil, hier, waar Herman altijd klaar staat met z'n attenties.

En zo staat ze dan op een goeie dag als verkoopster in het grote warenhuis, in 't centrum van de stad, en wel voor de afdeling herendassen en sokken.

Baukelientje vindt het geweldig. Die benijdt haar. „Je krijgt natuurlijk een massa leuke mannen te zien!”

„Als je meent, dat ik dat een leuke ópmerking vind, ben je er naast,” zegt Hetty. „Ga jij maar weer blokken.”

„Ik kom morgen even kijken, hoor!” verzekert Baukelientje.

„Als je maar geen gekke dingen doet.”

Baukelientje denkt er niet aan. Ze is alleen maar trots op Hetty. Ze neemt een vriendinnetje mee. Twee dagen geleden heeft dat vriendinnetje háár meegetroond, om het nieuwe

zusje te bekijken — nu krijgt ze Baukelientjes vernieuwde zusje te zien. Want dat kan van Hetty gerust worden gezegd. Ze ziet er heel anders uit in dat verkoopsterskostuum, of uniform, of hoe je het maar noemen wilt. Het staat haar k urig. „Charmant, vind je niet?” vraagt Baukelientje. Het vriendinnetje knikt. „Erg lief,” lispelt ze. Haar bewondering is onverholen.

Die bewondering, al is ze dan afkomstig van jong grut, is Hetty welkom, want vader en moeder hebben het niet erg kunnen waarderen, dat ze al weer iets anders ging beginnen. Dat je zo wispelturig bent, zeiden ze. Nu dit, dan dat en morgen weer wat anders. Jij en Harry, jullie schijnen niet te weten wat je van plan bent.

In stilte gaf ze vader en moeder gelijk. Veel lijn zat er tot nu toe niet in haar loopbaan . . . Intussen merkt ze wel, dat haar ouders meer zorgen hebben over de grilligheid van Harry dan over de hare.

Harry is de tweede van de familieleden, die een kijkje komt nemen. Dat is aardig. Ook al koopt hij niets. Hij zegt, platzak te zijn. Zij wist dat van tevoren wel. Harry koopt graag. Ook daarin lijken ze op elkaar. Maar Harry bestrijdt z'n euvel op eigen wijze. Als hij van plan is een kijkje te nemen op de markt of in een warenhuis, legt hij z'n portemonnee in de kast. Op die manier heeft hij zich al heel wat overbodige uitgaven bespaard. Ook nu. Aan dassen heeft hij op dit ogenblik geen behoefte.

„En aan sokken?” vraagt Hetty.

„'k Heb alleen maar behoefte aan ouwe.”

„O uwe?”

„Ja, die gebruik ik inplaats van de befaamde ouwe kous. Ouwe sokken, om er het geld in te bewaren dat ik bespaar, door geen nieuwe aan te schaffen . . .”

Ze lacht.

Harry knipoogt vaag tegen Hetty's naaste buurvrouw, die niets verstaan kan hebben, maar die er wel aardig uitziet, en wandelt verder. Op een afstand blijft hij zijn zuster even observeren. Naar zijn bescheiden mening is ze geknipt voor dit werk. Ze toont een animo en een activiteit, die hier weldadig aandoen. Hij vindt tenminste, dat sommige verkoopsters er maar wat ambitieeloos bijstaan. Net of het ze koud laat, of ze wat verkopen of niet. Hij neemt de proef op de som, door er eentje te polsen over een bepaald poetsmiddel. Is dat spul ook geschikt voor het poetsen van een antieke koperen ketel?

Jawel. Het meisje verklaart dat zonder enig enthousiasme.

Net of ze denkt: je hebt toch geen geld op zak. Maar dat kan ze onmogelijk weten. Het is dus enkel en alleen een tekort aan interesse. Zo'n kind begint misschien pas goed te leven als de werkdag er weer op zit. Hij kent dat gevoel... Ook hij verricht zijn werk vaak niet zozeer met overgave — al toont hij het dan niet zo openlijk.

Peinzend verlaat hij het gebouw.

Het verbaast Hetty niet, dat ze ook haar oud-collega Herman hier ziet. Het warenhuis is op zaterdagmiddag een trekpunt voor de brede massa. Sommigen komen kennelijk alleen maar kijken, kinderen vermaken zich op de roltrappen, maar Herman is geen kind meer. Hij komt met voorbedachten rade. Ze ziet hem speuren, ziet ook zijn vreugde, als hij haar ontdekt. Ach, dat die jongen zo halsstarrig is... En dat háár die halsstarrigheid nog goed doet ook...

„Dus hier sta je met je stalletje?” zegt hij. „En bevalt dat beter?”

Ze kan geen antwoord geven, want ze heeft het daarvoor op dit moment te druk. Hij begint zwijgend te zoeken in de dassenvoorraad. Als het weer wat rustiger is, laat hij zien, op welk exemplaar zijn keuze is gevallen: een das in de middenklasse.

„Wat een stèmmige, Herman,” zegt ze, terwijl ze hem wil inpakken.

„Ja?” vraagt hij snel. „Zou hij me te ouwelijk staan, denk je?”

„Smaken verschillen,” zegt ze ontwijkend.

„Geef es een adviesje, als je wilt.”

Ze lacht wat. „Kijk, deze zou erg leuk staan bij dat kostuum. En deze ook.” En vakkundig tóónt ze de bewuste dassen.

Hij koopt ze prompt, allebei.

Na een tijdje ziet ze hem nog steeds in de buurt van haar standje en ze merkt, dat hij telkens verstolen naar haar kijkt.

Op dat ogenblik staat plotseling Cor Berke voor haar. Hé, hij ook al...

„Kijk es an,” zegt hij opgewekt. „Jij hoort dus bij die mensen die een ander de das om doen...”

Zo'n opmerking had ze uit zijn mond niet verwacht, hij komt voor zijn doen bepaald leuk voor de dag. En weer voelt ze voldoening. De verhouding is de laatste tijd toch wel sterk verbeterd! Hij gaat nog wel door de knieën, vroeg of laat, waarschijnlijk nog niet eens zo héél laat! Het is tenminste opvallend, dat hij blijft wachten, tot ze weer eventjes pauzeren kan. Om een das is het hem blijkbaar niet te doen, hij bekijkt ze maar vluchtig.

„Ik vraag me af,” zegt hij, „of je alles in het oog kunt houden, wanneer het hier zo druk is als daarnet. Er kan, dunkt me, gemakkelijk gegapt worden.”

Ze denkt: Het is typerend... De man van de bank!

„Ik sta niet achter een loket,” zegt ze met een lachje. „Maar ik let wel op, hoor! Er ontgaat me niets!”

„Nee?” Zijn ogen beginnen plotseling te twinkelen. „Daar ben ik toch nog niet zo zeker van, dat zou ik toch wel echt es willen zien. — O ja, wat ik nog zeggen wou: ik heb nog een paar leuke kiekjes toegestuurd gekregen van dat congres. Jij staat er ook nog op. 'k Heb ze jammer genoeg niet bij me.”

Een moment later is hij in het gewoel verdwenen. Even nog probeert ze hem te ontdekken, maar tevergeefs. Ze komt nu trouwens haast weer handen tekort, er is ineens overstelpend veel belangstelling voor sokken. Terwijl ze helpt, leeft op de achtergrond van haar gedachten het besef, dat hij een kiekje heeft waar zij ook op staat. Dat vindt ze fijn!

Ze heeft niet gemerkt, dat hij wat omzichtig teruggedrenteld is naar haar afdelinkje. Ze merkt evenmin, dat hij stiekem, met heimelijk plezier, zijn vingers langs de dassen laat gaan. Ze beweerde daarnet met zoveel zekerheid, dat haar niets ontging, maar hij zal haar wel eens wat anders laten zien. Hij zal stilletjes een das bij zich steken en dan zal hij haar die straks onder de neus duwen! Dan zal ze moeten erkennen, dat een mens niet gauw te oplettend is!

Snel bepaalt hij zijn keus en moffelt de das in z'n zak. Kijk, zie je wel, ze heeft nog steeds niets in de gaten. Dit is nu gelukkig maar een grap, maar iemand die er werkelijk op uit is, kan toch zeker regelmátig z'n slag slaan!

Behoedzaam verwijdert hij zich. Maar plotseling wordt hij door iemand aangeklampt. Of hij eventjes mee wil komen...

Op slag is het hem duidelijk, met wie hij heeft te doen: iemand van de particuliere recherche van dit warenhuis... Natúúrlijk wordt er toezicht uitgeoefend! Dat wist hij toch ook wel! Dat hij toch zo onnozel...

„'t Betreft een grapje,” zegt hij haastig. „Neemt u me niet kwalijk, ik...”

Hij had beter even kunnen wachten met zich te verontschuldigen, hij gedraagt zich vanmiddag doorlopend als een dwaas. Nu, vlak bij haar standje, trekt hij natúúrlijk haar aandacht, en die van anderen... Ach, lieve help, wat een onmogelijke situatie... Hij staat daar met die das, die hij automatisch uit z'n zak getrokken heeft, en iedereen denkt natuurlijk: O, da's zo'n linke jongen, die tegen de lamp is gelopen — toe maar, vader! Zijn hoofd gloeit. Hoe raakt hij

hier weer uit? Wat een blaam! Een bankemployé nog wel! Als zijn superieuren hier weet van krijgen... De gevolgen zijn niet te overzien... Een onbetrouwbaar iemand... Heel zijn carrière aan scherven...

Dat alles schiet met razende snelheid door zijn hoofd, terwijl hij zich vertwijfeld inspant, een aannemelijke verklaring te geven van zijn verdacht gedrag... „Ik had juist tegen haar gezegd, dat het moeilijk moest zijn, om overal het oog op te houden, en dat wou ik haar laten zien! Daar zou ze immers haar voordeel mee kunnen doen!”

De ander kijkt ongelovig. Maar Hetty zegt met een lach en met grote overtuigingskracht: „Hij is mijn vriend, hij kwam eens kijken en hij wou me een dienst bewijzen.”

Ze weet heel goed, dat ze nu risico's loopt: Is hij je vriend? Dan spelen jullie zeker onder één hoedje!

Maar gelukkig loopt het geval met een sisser af. Ze ziet Cor herademen.

Hij betaalt en verdwijnt, na de das, nu netjes verpakt, in z'n binnenzak te hebben geduwd.

Driftig loopt hij door de straten. Het was een ergerlijk geval! Als zij niet voor hem in de bres was gesprongen... Dat was buitengewoon sportief! Ze wáágde het! Het had haar d'r baan wel kunnen kosten! Dat wist ze natuurlijk drommels goed! Niettemin stak ze haar hand in dit wespennest! Hij is mijn vriend, zei ze... Ze overdreef, ter wille van hem... Mijn vriend... Dat zegt een meisje van haar jongen... Hoe móóí klinkt dat; hoe wondergóéd heeft dat geklonken...

En terwijl zijn voeten nog steeds wat driftig neerkomen op de tegels van de singel, bonzen in zijn hoofd die woorden op de maat: Hij is mijn vriend. Hij is mijn vriend.

Ja, hij zou willen, dat het waar was. Dat hij haar vriend kon zijn. Dat het niet enkel maar een woord was dat zij gebruikt heeft om hem te redden uit een netelige situatie!

Zodra hij weer aan die situatie denkt, schaamt hij zich opnieuw. Die das zal hem er aan blijven herinneren, die das had hem nu letterlijk bijna de das omgedaan! Hij lacht wat grimmig en smijt in een impuls het pakje tussen de struiken. 't Is jammer van het geld, maar hij belooft dat ding niet weer te zien, laat staan het te dragen! Een meneer met een opvallende pet houdt hem echter staande en zegt op vriendelijk vermanende toon, dat men geen rommel in het park behoort te smijten. Als iedereen dat deed, werd het een bende. Bovendien zijn er prullemanden aangebracht.

Omdat hij niet wil, dat de man zèlf het pakje op zal rapen

en het misschien openen zal, raapt hij het maar weer op. Een prullemand ziet hij niet. Met het gehate ding nog altijd in z'n zak, komt hij tenslotte thuis. Hij heeft pijn in z'n hoofd, iets waar hij zelden over klagen kan.

Ook in z'n borst voelt hij iets abnormaals. Het is echter geen pijn, het is verlangen...

Herman was nog in de buurt van haar standje, toen het incident plaats had. Nieuwsgierig kwam hij naderbij. Wat was er aan de hand? Diefstal? Nee, het scheen een misverstand te zijn, iets van onschuldige aard.

„Hij is mijn vriend,” hoorde hij haar zeggen. Die woorden gaven hem een pijnlijke por. Zoiets had hij niet verwacht. Dus zo ver was het al! Hij hoefde zich nu werkelijk geen illusies meer te maken! Er was een ander! Haar vriend. Hij had die knaap wel meer gezien. Hij werkte op een bank. Zijn naam kende hij niet. Maar wat deed het er toe? Hij wist genóég!

14

Cor Berke heeft de das thuis bij de lompen gevoegd. Aan vervelende dingen denk je maar liever niet meer, aan prettige wel. Hij kijkt al naar haar uit, het zal weer zo ongeveer de tijd zijn, dat zij verschijnt met een bedragje. Die spaarzaamheid is één van de karaktertrekken, die hij in haar waarden kan!

Ze verschijnt echter niet.

Hetty is een beetje met het geval verlegen. Zij heeft hem haar vriend genoemd. Hoe vatte hij dat op? Heeft hij gedacht: dat zegt ze maar om de zaak aannemelijk te maken? Of denkt hij misschien, dat... ze wel zou willen, dat het zo was?

Dan heeft hij goed geraden.

Natuurlijk zegt ze het niet. Maar ze vreest, dat ze een felle kleur zal krijgen, als ze tegenover hem staat.

Ik ga er dadelijk nog niet weer heen, besluit ze. Maar in gedachten staat ze al weer voor het loket. Het zal er vroeg of laat weer van komen ook, het zal móéten, want ze kan de match nog niet als geëindigd beschouwen! Maar eerst wil ze zichzelf weer volledig in bedwang hebben!

Ineens is er iets, dat haar gedachten aan hem volledig door-

breekt, iets waar ze van opschrikt: de paarden zullen worden verkocht... Het pleit is beslecht. Dick heeft vader zo ver weten te krijgen, dat hij tot het aanschaffen van een tractor besloten heeft. Ach, wat een ramp.

Er is natuurlijk niets aan te doen. Ze heeft zich er bij neer te leggen. Ze is ook helemaal niet van plan om zich aan te stellen, maar ze kan er niets aan verhelpen dat het bericht haar stil heeft gemaakt. En dat ze er de eerste avond om ligt te schreien. Ze zullen vertrekken, die goeie dieren, Syracuse en Zwiep. Heel binnenkort al... O, in stilte zou ze de moderne techniek willen vervloeken!

En avond aan avond rijdt ze deze laatste dagen op Syracuse de velden in. Het brave dier geniet al evenzeer als zij van de pittige lucht. Nee, het dier geniet het méést, want zij zit maar aldoor te vechten met het weemoedige gevoel, dat het heel spoedig afgelopen zal zijn. Hoe zou Syracuse dat kunnen weten? Of voelt een dier zoiets? Ze voelen véél! Ze zijn intelligent, paarden als Syracuse! Ze kennen de weg, ze weten ook precies wanneer ze hun suikerklontje krijgen.

Hetty stapt af. Nog éénmaal zullen ze een ritje kunnen maken. Morgenavond. De laatste keer...

Nee, denkt ze ineens, dat doe ik niet. Laat dit de laatste maal maar zijn geweest. Dan is het al achter de rug. Lief dier! Zul je nog eens aan 't vrouwtje denken? Hè? Vijf suikertjes zijn er nog over. Drie ervan zijn voor jou, de rest mag Zwiep hebben. Arme zielepoten. Straks komt er een smakeloos en smerig stinkgeval voor jullie in de plaats. De stallen zullen geen dienst meer doen, daar komt wat anders in. De boerderij gaat dood. Finaal. Alleen bij oom Barend blijft het paard. Dat is ook een goed dier, maar geen dier om op te rijden. Nu is het straks afgelopen met mijn ritjes. Want zie je, zùlke luxe mensen zijn we niet, dat we er een rijpaard op na kunnen houden. Daar wordt niet eens aan gedacht.

Nee. Maar zelf komt ze op dit ogenblik wel tot een besluit. Ze spaart, nietwaar? Wel, ze zal blijven sparen! En nu met een zeer bepaald doel! Ze zal sparen voor een paard! Het begin is er al, ze is op weg! Het is maar goed, dat ze die jongen heeft ontmoet, dat heeft haar tegen wil en dank er toe gebracht, geld naar de bank te brengen! Was ze er maar eerder mee begonnen... Nu zal ze het een tijdlang moeten doen zonder tochtjes te paard!

Haar besluit staat vast. Ze voelt, dat ze de paardesport niet kan ontberen. Ze ziet zichzelf al weer in de toekomst: op een paard als Syracuse, zo'n prachtig, rank rijdier!

Nu davert de tractor over het erf. Dick is in de wolken. Ook Harry en Baukelientje gaan een rondje maken, maar Hetty veracht het ding. De paarden zijn verdwenen, de stallen zijn leeg. Nooit klinkt hun krachtig hoefgestamp meer in de stilte van de avond. Zo gezellig kon dat klinken, als je allemaal in de kamer zat. Zo kameraadschappelijk. En 's nachts werd je er wel eens wakker van, maar dat was niet erg. Dit is veel erger, deze doodse stilte. En dat ze nu niet meer rijden kan.

Maar hardnekkig zal ze sparen, zal ze schrúpen! Er staat al een aardig bedrag op haar boekje en wat ze nog thuis heeft, is evenmin te versmaden. Ze zal het dezer dagen toch maar eens wegbrengen, hoewel — ze is niet bang dat ze het voor iets anders zal gebruiken. Het paard staat in de verte, een donker silhouet tegen een nevelige morgenlucht. Maar niemand weet, dat het er is en dat het langzaam nadert. Ze praat er niet over, alleen aan grootmoeder heeft ze het verteld. Die heeft haar hoofd geschud en gezegd, dat ze het wel wat al te gek vond. Een paard? Het zou heel wat kosten. Wie stak er nu zóveel geld in z'n liefhebberij...

Zo reageerde grootmoeder en dat heeft haar niet verwonderd. Evenmin, dat grootmoeder na een kwartiertje erkende, het toch wel te kunnen begrijpen ook; als je zó graag paard reed...

Plotseling staat ze tegenover Cor, ergens in de binnenstad. Ze komen een hoek om en zeggen: „Hé!” en „Hola!”

En omdat ze zo ineens niet weet, wat ze nog meer zal zeggen, vraagt ze maar meteen, of hij die kiekjes bij zich heeft.

„Nee, zeg. Ik heb ze thuis. Kom maar even mee, als je tenminste tijd hebt.”

Ze vraagt, of het ver is.

„Nee, hoor. Vlakbij.” Hij noemt de naam van de straat. In de binnenstad dus. Ze had altijd gedacht, dat hij ergens in de buitenwijken woonde.

Hier is het. Een zaak in dameslingerie. Gunst, hier is ze meer dan eens geweest. Maar nooit heeft ze die naam met hem in verband gebracht.

Dit is dus de zaak van zijn ouders. Z'n zuster laat juist iemand uit. Hij vertelt haar, wie hij meebrengt: een congresgenootje, juffrouw Torenbaan, die foto's komt zien. Liggen ze nog in de achterkamer?

Nee, ze heeft ze ingeplakt, voordat ze zoek zouden raken.

O, ja, dat is best. — „Kom maar mee, Hetty.”

Ze volgt hem.

„Ga zitten.”

Pratend loopt hij naar de kast en pratend komt hij bij haar terug met een dik, groot boek. Ze kan zich bijna niet goedhouden, want ze ziet, dat hij zich heeft vergist: wat hij in z'n hand heeft, is geen fotoalbum, maar een kasboek. Aanstands zal hij het zien...

Hij ziet het — maar hij schrikt niet, kleurt niet, zegt niet: Wel verdraaid! Nee, hij gaat zitten en slaat het gevaarte open. En tot haar stomme verbazing ziet ze, dat de pagina's van het kasboek inderdaad volgeplakt zijn met kiekjes... En was het nu nog maar een blanco-kasboek, een ongebruikt, dan kon het er desnoods nog mee door. Maar dat is het níét! Het is gebruikt, het staat vol met notities, namen, bedragen... Néé... Ze is perplex. Maar ze kan natuurlijk niets laten merken...

Cor bladert. „Kijk, zo zag ik er uit, toen ik vijf was. Lollig, hè?”

„Eh... ja.”

Ze kan er niets aan doen, ze zit maar aldoor naar die notities te kijken. f 7.89. Twee... (daar is de foto overheen geplakt) f 17.98.

En daar is dan de pagina met de foto's waar zij ook op voorkomt. Ja, hij heeft geen onwaarheid gezegd, ze staat er inderdaad nog op, al is het niet al te duidelijk. Dúdelijker zijn in ieder geval de woorden op het blad, namen van allerlei artikelen, die als zotte leuzen op de achtergrond staan. Naast haar beeld staat de prijs: f 7.90. Ze geneert zich. Maar Cor schijnt dit alles volkomen normaal te vinden. Hij is hier natuurlijk opgegroeid. Ja, alles goed en wel, maar wie komt er dan nóg op het idee om zo'n kasboek als fotoalbum te gebruiken...

Ineens schijnt hij te voelen, wat ze denkt.

„Ja,” zegt hij, „zo'n album heb je misschien nog nooit gezien, maar m'n zuster kwam op het idee. Dit boek deed toch geen dienst meer en 't is stevig papier. 't Was jammer om iets anders te kopen, als je iets goeds voorhanden had.”

Ze knikt, en ze zegt maar: „'t Is gewoonlijk zó, dat je op het idee moet komen.”

„Ja. Foto's maken vind ik duur werk. En als je er dan ook nog een duur album voor aan zou schaffen... Daar kun je al weer een hele serie kiekjes voor maken.”

„Nou en òf.”

„Ik zal es zien, of er thee is.” Hij loopt naar het thee-meubeltje. „M'n ouders zijn een paar dagen uit, zie je.”

„O. Ja...”

„En nu heeft Nelie het natuurlijk nogal druk. Ik zal d'r haar gang maar laten gaan, we redden ons wel.” En hij schenkt in, presenteert een biskwietje.

Zij denkt nog aan het vreemde album. Zij zou het zo niet doen, maar als hij zuinig wil zijn... Zij is het ook! Wie weet, waar hij voor spaart?

Ze ziet ineens, dat hij haar zit aan te kijken. Ze kleurt.

Hij zegt: „Ik heb je nog niet eens bedankt voor je hulpvaardigheid. Wist je wel, dat je risico's nam?”

„Jawel.”

„Gróte?”

„Jawel. Maar ik kon je toch niet in de steek laten? Hoewel — erg verständig was het niet, wat je deed.”

Hij ziet, dat haar ogen glinsteren.

„Geef ik dadelijk toe. 'k Heb mezelf nog urenlang uitgescholden voor een bepaald soort viervoeter.”

Hij drinkt z'n thee.

„Nee, 'k vond het erg lief van je,” zegt hij dan.

De thee is warm. En gloeiend is haar hoofd. Dat is toch helemaal niet nodig!

„Eigenlijk moesten we elkaar es wat vaker kunnen treffen,” zegt hij. „En dan niet alleen voor dat loketje.”

Ze kan niet zeggen hoe ze daar over denkt. De deur gaat open en Cors zuster verschijnt — met in haar hand de das, die hij in 't warenhuis heeft gekocht...

„Doe je zó met je dassen?” vraagt ze verwijtend. „Die vond ik vanmiddag bij de lompen, toen er een opkoper aan de deur kwam. Er zit geen smetje op, 't ding kon wel fonkelnieuw zijn. Ik kan me niet herinneren, dat ik hem eerder heb gezien. En 'k vind het een erg mooie ook. — Vindt u ook niet?”

Hetty beaamt het.

Cor kijkt geërgerd, verlegen; de betrachte.

Nelie legt het kleurige voorwerp naast zijn theekopje. Hij heeft de neiging om de inhoud van het kopje er spontaan over uit te gieten...

Nelie gaat weer naar voren.

De klok begint te slaan en Hetty staat op.

Cor staat tegenover haar. Zij ziet de bewondering in zijn ogen, de erkenning en waardering waar ze voor gevochten heeft...

„Nou?” vraagt hij hoopvol.

Ze glimlacht.

„Ja,” zegt ze, „dat zou misschien wel leuk zijn.”

„Daar ben ik van overtuigd,” zegt hij.

Hè, denkt ze, wat een woord. Zo zakelijk. Alsof er een transactie afgesloten wordt...

Het zal níét leuk zijn, natúúrlijk niet!

Ze fietst naar huis. Plotseling stapt ze af, en duister kijkt ze voor zich uit.

Wat heeft ze nu bereikt? Dat, wat ze wilde! Waar ze voor gevochten heeft. Maar nu ze dan eindelijk deze match heeft gewonnen, nu interesseert haar de tegenstander helemaal niet meer...

Maar — het wàs geen normale match... Zij heeft tégen hem gespeeld, maar ook mèt hem... Nu heeft ze hem zo ver, als zij hem hebben wilde... Hij staat in gloed — maar haar eigen hart is er koud onder gebleven... En nu moet zij hem ontredderd laten staan...

Ach, er is niets meer aan te doen.

Dat zij dit toch gedáán heeft... Dat zij zó op haar eigen eer gesteld was, dat ze hèm er tegenuit ging spelen...

Zij — het meisje, dat op pleintjes in de stad zingend evangeliseert...

15

„Er is iemand aan de zijdeur,” zegt Torenbaan.

„Barend zeker,” zegt zijn vrouw.

„Ja,” zegt Baukelientje, die bezig is aan haar huiswerk.
„Ik hoor het zómaar.”

De kamerdeur wordt geopend.

„Goeieavond,” zegt de bezoeker bedaard.

Hij neemt plaats en maakt een praatje. Gezellig is dat, denkt Baukelientje.

Na een half uurtje slaat ze haar boeken dicht.

„Ja, ik zal weer verdwijnen, hoor,” zegt oom Barend met een glimlachje. „Als er zo gepraat wordt, kùn je niet studeren, hè?”

„O, 'k ben al klaar, hoor!” zegt ze vrolijk.

„Al kláár! Dat klinkt niet slecht. Gefeliciteerd! En dan zou ik je wel graag iets willen vragen: Zou ik jouw woordenboek wel eventjes mee mogen nemen? Ja, dat Nederlands. Ik ben aan 't puzzelen, zie je.”

„O, maar natúúrlijk wel,” zegt Baukelientje. „U had het

metéén wel kunnen krijgen. 'k Was er al mee klaar toen u binnenkwam."

„Foei, Baukelientje," schertst haar moeder. „Wat ongest-vrij. Oom zou de indruk krijgen, dat je hem 't liefst zo vlug mogelijk weer slijten wou."

„Oom weet wel beter," zegt Baukelientje, maar ze kan niet verhinderen, dat ze zowaar nog even een kleur krijgt ook!

Oom Barend staat op, neemt het boek onder de arm en klopt z'n jongste nichtje even vriendschappelijk op de schouder. Zijn schoonzuster vraagt, of hij niet nog een kopje koffie meedrinkt.

„Nee, Joke, ze smaakt uitstekend, maar ik ga toch maar weer."

„Heeft moeder geen gezelschap?"

„Jawel. Wat dat betreft... Niesje is er."

„O. Ja ja."

„Maar ik heb nog heel wat te doen, zie je." Barends ogen staan guitig. „Overmorgen moet het raadsel opgelost zijn. Anders mis ik de kans op een prijs."

En bedaard verlaat hij de kamer weer.

Baukelientje brengt haar boeken naar de zijkamer. Zonder bedoeling laat ze de deur op een kier.

Ze hoort haar moeder zeggen: „'t Schijnt, dat hij 't wel gezellig vindt, als Niesje er 's avonds is."

„'k Weet niet," mompelt vader. „Omdat hij meteen terug ging, bedoel je? Hij wou immers een raadsel oplossen? Wat Nietje beoogt, zal wel géén raadsel voor hem zijn."

Natuurlijk niet. Hij heeft z'n ogen altijd wel open gehad. En dan zie je allicht dingen van belang.

Tot voor kort vertrok Niesje, de werkster, 's avonds na het eten. Ze nam dan nog wel vaak naai- en verstelwerk mee naar huis.

Maar toen het herfst werd, is haar programma gewijzigd. Barend heeft zich er niet mee bemoeid. Het schijnt, dat Niesje aan zijn moeder gevraagd heeft, of ze een paar avonden in de week kon blijven, dan hoefde ze thuis niet apart voor haarzelf de kachel aan te maken en ze kon dan nog wat extra's doen ook. Z'n moeder scheen dat wel te waarderen, ze werd ook alle dagen ouder, ze gaf steeds meer werk uit handen. Ze scheen geen argwaan te koesteren, maar hij dacht er het zijne van. Niesje had hem al vaak met wat eigenaardige blikken opgenomen.

Gewoonlijk zat hij 's avonds wat met z'n moeder te praten. Nu werd dat minder; wat zóú je zeggen, als Niesje er bij zat?

En ze zat er nogal véél! Vaker dan eerst afgesproken was.

Nou, als er dan niet veel te praten viel, dan viel er altijd nog wel te puzzelen. Hij had dat vroeger ook wel intensief gedaan en hij vatte nu zijn oude liefhebberij maar weer op.

Hij vindt het ook nu nog een prettige bezigheid. En bovendien loopt men de kans er een prijs mee te winnen.

Niesje zegt, dat het haar benieuwen zal, of hij een van de gelukkigen zal zijn. — Alsof er zoveel aan zijn geluk ontbreekt!

Ze zegt ook, dat ze benieuwd is, wat hij wel allemaal in de wacht zal slepen. — Hij ook. Hij weet trouwens wèl al reeds, wat níét in de wacht zal worden geslept!

Intussen gaat het toch niet aan, om avond aan avond het woordenboek van Baukelientje te lenen. Hij zegt tegen z'n moeder, dat hij er zelf een zal gaan kopen.

Zij vindt dat dwaasheid. Hoeveel kost zo'n ding wel niet!

Hij ergert zich een beetje. Hoe oud is hij nu inmiddels? Hij is twee jaar ouder dan zijn broer en die heeft al volwassen kinderen; één is er zelfs al getrouwd. Als hij met trouwplannen voor de dag zou komen, zou het nog niet allemaal even vlot gaan! Z'n moeder zou heel wat willen bedisselen. Niet omdat ze heerszuchtig is, maar omdat hij altijd thuis is gebleven; dat bepaalt de verhouding.

Een week later, als hij weer van plan is om Baukelientjes woordenboek te gaan halen, zegt Niesje, dat het niet nodig is, zij heeft het hare bij zich.

Zij loopt al naar haar tas en diept het boek er uit op. Het is netjes gekaft, met behangselpapier. Hij denkt: wat is dat een bekend patroon. Maar dan herinnert hij zich, dat Niesje verleden jaar bij de schoonmaak een rol oud behang op zolder vond en dat ze die meegekregen heeft om het thuis onder de schoorsteenmantel te plakken.

Zwijgend slaat hij het boek open. Het is gelijk aan dat van Baukelientje. Voorin staat Niesjes naam. Ze schrijft keurig!

„Had jij dan ook zo'n boek, Niesje?” vraagt z'n moeder.

„Ja. Ik heb het een keer gekocht.”

Dat zal dan nog wel niet zo lang geleden zijn, denkt hij. Er staat een jaartal in afgedrukt. In dat jaar is het boek uitgegeven — dat is dit jaar...

„Ik gebruik het haast nooit,” zegt Niesje.

Dat komt hem niet onwaarschijnlijk voor. Wat zou ze met zo'n woordenboek doen? Ook voor het jawoord heeft ze het niet nodig.

„Je mag 't ook wel houden,” zegt Niesje eensklaps gul.

Dat wil hij niet.

„Gerust, hoor,” zegt Niesje hartelijk.

Hij schudt zijn hoofd. „Ik wil 't wel van je overnemen,” zegt hij dan.

Zijn moeder kijkt ontstemd. Die denkt natuurlijk: waarom die geldsmijterij voor iets, dat je wordt aangeboden? Zij heeft schijnbaar nog steeds niet door, dat dit nog maar een klein gedeelte is van de najaarsaanbieding.

Buiten ruist de wind. Af en toe klettert er hagel tegen de luiken. Het vuur vlamt onder de schouw en Niesje zegt behaaglijk, dat het hier vrij wat beter is dan buiten. Alsof het reeds vaststaat, dat ze hier blijft.

Zijn moeder zegt tevreden, dat het maar goed is dat hij er vanavond niet dóór hoeft, om Baukelientjes woordenboek te halen. Dat werd trouwens zo langzamerhand ook een vervelend gesjouw. Het is mooi, dat Niesjes boek hier eerst wel blijven kan.

„Maar 't kan hier altijd wel blijven,” zegt Niesje. „Wat dóé ik er mee, goed beschouwd? Nu doet het z'n nut.”

Dat zal ook wel de bedoeling zijn geweest, overlegt hij.

Zijn moeder zegt: „Wat je gegeven wordt, moet je niet afslaan. Als dat boek net zo goed is als dat van Baukelientje . . .”

„Allicht,” broemt hij. „Ze zijn allebei even nieuw. Allebei dit jaar uitgegeven.”

Hij gluurt onder zijn wimpers door. Niesje heeft een kleur. Zijn moeder merkt het niet. En zelf dóét hij maar alsof hij het niet merkt. Hij puzzelt verder en stopt een verse pijp.

Ongeveer half maart verkondigt Baukelientje, dat de naam van oom Barend in de krant staat.

„Gaan ze trouwen?” vraagt Harry.

„Doe niet zo gek. Hij heeft een prijs gewonnen.”

Ze gaat dezelfde avond nog kijken. Haar vader gaat mee. Het verwondert hem, dat Barend het nog niet is komen vertellen. Hij kómt nogal eens, de laatste tijd. Hij komt steeds vaker. „Moeder heeft wel aanspraak,” zegt hij soms. „En 't is hier gezellig.” Alsof hij daarmee zeggen wil, dat het hier beter is dan thuis . . .

Hij zit dan vergenoegd te roken uit z'n oude pijpje en naderhand speelt hij soms een partijtje met Baukelientje op het molenbord, het mooie oude spelletje waar hij altijd een meester in geweest is. Peinzend en wat weggezakt zit hij in zijn stoel, rookwolken uitstotend, waarna hij weer een zet doet. Zo is het altijd al geweest; hij neemt niet zómaar een beslissing. Maar nu schijnt het soms, alsof hij over iets

anders peinst dan over de volgende zet. Hoe is het anders te verklaren dat hij de laatste tijd nogal eens een enorme blunder maakt en soms het spel verliest? Dan glimlacht hij en wenst hij Baukelientje geluk met haar overwinning, een overwinning die haar intussen helemaal niet bevredigt, omdat zij hem te danken heeft aan ooms afwezigheid. Maar in zijn ogen branden dan opeens vrolijke lichtjes.

Die branden er ook deze avond in, nu Baukelientje met haar vader binnenkomt, om de prijs te bezichtigen.

Alsjeblieft! Oom Barend zit, met een halfopgeloste puzzel op z'n knie, rokend tussen twee tafels in. De grootste stond hier altijd al, maar de tweede is splinternieuw. Een rooktafel. Zwaar verchroomd. Oom Barend heeft er alvast sigaren op neergezet, voor eventuele bewonderaars. Baukelientjes vader steekt er eentje op.

Niesje betuigt, dat ze het een pracht ding vindt, die tafel.

Grootmoeder blijkt er anders over te denken. Zoveel nikkel vindt zij niet mooi. Zij houdt nu eenmaal meer van koper.

Oom Barend schijnt echter met al dat nikkel verguld te zijn . . .

„En die pijp . . .” zegt vader. En hij neemt een nieuwe pijp op, die ook op het tafelblad ligt te glanzen. „Hoort die er ook bij?”

Ja en nee. Oom Barend kijkt zwaarmoedig en zegt dan, dat het te gek is. Die pijp heeft Niesje meegebracht, omdat de prijs alleen maar uit een tafel bestond.

„Ja,” zegt Niesje wat verongelijkt, „en nu rookt hij nòg uit dat ouwe, haveloze ding.”

Er valt een zwijgen.

Dan zegt oom Barend rustig en weloverwogen: „Ja, Niesje, ik waardeer het heel erg, als mij iets aangeboden wordt, maar ik houd mij liever aan het oude, want dat is vertrouwd.”

Niesje krijgt nu toch door, dat het niets worden zal. Welnu, dan wenst zij hier ook niet langer te blijven. Op een maartse morgen vertelt ze, dat ze van plan is over veertien dagen te vertrekken.

De oude vrouw schrikt er van. Niesjes toenaderingspogingen zijn haar de laatste tijd niet ontgaan en ook heeft ze wel gemerkt dat Barend niet voor Niesje voelde, maar dat het plotseling zou uitdraaien op Niesjes vertrek, had ze niet verwacht.

Barend wel. En hij wist, dat het niet gemakkelijk zou zijn nieuwe hulp te krijgen. Het was híerover, dat hij soms heeft geprakkezeerd, terwijl hij tegenover Baukelientje aan het molenbord zat. Hij had dit ongerief natuurlijk kunnen voor-

komen, door maar toe te geven, maar voor het verdere van zijn leven te zitten opgescheept met een vrouw als Niesje, betekende nog oneindig gróter ongerief! Hij dàcht er dan ook niet over!

Niesje gedraagt zich niettemin als een overwinnares. Strijdvaardig heeft ze onthuld, dat ze huishoudster wordt bij een gepensioneerd majoor, een hele nette man. Dat is de kwalificatie uit Niesjes mond. De eerste persoon bij wie ze gediend heeft, was volgens haar ook een hele nette man, de tweede dito, de derde was oom Barend; hij is van mening haar altijd netjes te hebben behandeld en hij mag dan ook verwachten, in Niesjes statistieken eveneens tot de hele nette mannen te worden gerekend.

Oom Barend heeft zijn werk, hij verdiept zich niet verder in Niesjes manoeuvres. Hij weet nu, dat ze de agrarische sector verwisselt voor de militaire; de boerenoorlog is geëindigd, denkt hij met een glimlach, nu volgt een ander strijdtoneel, want Niesje blijft natuurlijk in het offensief; dat zal de majoor wel merken!

Intussen doen ze hun uiterste best om nieuwe hulp te krijgen. Ze plaatsen advertenties, maar zonder resultaat. Niesje vertrekt, met een triomflicht in haar ogen. Barend en zijn moeder wensen haar het beste. Barend ziet om de mond van zijn moeder een trek van vastberadenheid: Niesje moet in geen geval de indruk krijgen, dat ze een paar hulpbehoevende mensen achterlaat! Ze zullen zich wel weten te redden!

En rustig gaat de oude vrouw weer aan het werk.

Natuurlijk overschat ze zich. De kinderen en kleinkinderen proberen dan ook zoveel mogelijk bij te springen. Maar Barend heeft al zovéél aan z'n hoofd. En z'n schoonzuster heeft haar gezin. Bovendien behoort ze niet tot de sterksten, ze moet zich wat ontzien, dat is al jaren zo geweest. En Hetty en Baukelientje hebben eveneens hun werk. In vrije ogenblikken springen ze bij. Maar hun hulp blijft onvoldoende.

Op een morgen, ongeveer veertien dagen na Niesjes vertrek, ziet Baukelientje oom Barend op z'n brommer gehaast het pad opkomen naar hun huis. Pas op het nippertje remt hij af. Nooit doet oom Barend jachtig, er moet dus iets bijzonders zijn. Dat is ook wel te zien aan zijn gezicht. Het staat zo ernstig...

Even later weten ze het. Grootmoeder ligt in bed, ze is ziek, ze heeft te veel willen doen.

Wat nu... Elk heeft gedaan wat hij kon en toch maakt elk zich nu verwijten.

Torenbaan kijkt zijn vrouw aan. „Ga jij er maar meteen naar toe, Joke, en blijf er vandaag maar. Wij redden ons wel.”

Dan zegt Hetty: „Oom, 't hoeft niet lang meer te duren. Ik heb m'n ontslag aangevraagd, ik kom volgende week helpen.”

Ze kijken allemaal verbaasd.

Voor het eerst krijgt ze geen verwijt te horen over haar grilligheid.

Als grootmoeder verneemt, dat Hetty komen zal, krijgt ze tranen in haar ogen van dankbaarheid. Zelf kan ze immers niet meer? Dat weet ze nu wel. Haar leven lang heeft ze de handen uit de mouwen gestoken, maar eenmaal komt er een eind aan alle kracht.

16

Het spijt Hetty terdege, dat ze haar werk in het warenhuis vaarwel moet zeggen. Dit lag haar wel. Maar toen ze merkte, dat grootmoeder en oom Barend zonder hulp zouden komen te zitten, heeft ze onmiddellijk haar besluit genomen. Over Niesjes onsportief gedoe heeft ze zich woedend gemaakt. Als Niesje niet meer blijven wou, had ze in ieder geval niet op zo korte termijn mogen vertrekken. Eerst heeft ze avond aan avond poesje-streel-me gespeeld en als ze niet bereiken kan wat ze wil, slaat ze ineens haar klauwen uit! Ik ga, en probeer je nu maar eens te redden!

Wie had kunnen denken, dat Niesje zó venijnig was? Zij niet en ze weet wel zeker, dat grootmoeder het ook niet door had. Die zei, dat Niesje een aardig meisje was en dat ze alles goed schoon hield, geen spinneweb bleef er achter. Nee, maar intussen spon ze zèlf haar web, om oom Barend te vangen. Hetty is blij, dat die goeie oom er niet ingevlogen is! En ze zal hem laten zien, dat ze niet afhankelijk zijn van Niesje!

„Zo, grootmoeder,” zegt ze, „hier ben ik dan. Zeg maar, wat er gebeuren moet.”

Grootmoeder ligt nog steeds in bed. Haar ogen zijn vochtig, een traan glijdt schichtig door een van de rimpeltjes naast haar ogen, als een regendroppeel op droge grond.

Hetty heeft met het oude mensje te doen. Zij kust de vermoede mond en strijkt even over grootmoeders voorhoofd.

„Wat zegt u, grootmoeder?” vraagt ze.

„Ik . . . ik ben zo blij . . . mijn kind, dat je gekomen bent . . . Ik heb zó om hulp gevraagd.”

Hetty is ontroerd.

Ze glimlacht en vlug gaat ze aan de slag.

Als ze even later omziet naar de bedstee, merkt ze, dat de oude handen zich gevouwen hebben. Zacht beweegt grootmoeders mond.

Vanuit de bedstee volgen de ogen Hetty's werk, voorzover ze dat in de grote kamer verricht. Er is veel te doen! De schoonmaaktijd is aangebroken en dat wil wat zeggen, als er sprake is van een soort particulier museumpje, zoals hier!

Al de oude meubels moeten een beurt hebben en een góeie maar liefst. Hetty weet dat, ze doet het eigener beweging. Grootmoeder ziet het met diepe tevredenheid. Ook, dat Hetty het koper onder handen neemt. Dat vergt nog veel meer tijd dan de meubels. Grootmoeder was er al op haar eentje aan begonnen, ze poetste het immers wel meer, maar nu ontbrak haar de nodige tijd.

Als Hetty klaar is met het vele koperwerk dat zich in de woonvertrekken bevindt, opent ze een bedstee, die dienst doet als bergruimte. Van onder tot boven is het één en al gefonkel. Ze staat tegenover een koperschat, die haar zou hebben doen duizelen, als ze er niet mee op de hoogte was geweest.

Een grote ketel glanst weldra als goud en als ze vervolgens klaar komt met een koperen pot, zegt ze opgewekt tegen grootmoeder, dat de pot en de ketel elkaar niets meer kunnen verwijten. Grootmoeder straalt. Ieder weet hoezeer ze gesteld is op haar oudheden, zózeer, dat ze er altijd heel moeilijk iets van heeft kunnen missen. Maar bij Harry heeft ze haar eigen hartstocht voor antiek ontdekt en schijnbaar zonder hartzeer heeft ze een tuitlampje en een beddepan aan hem afgestaan. Die prijken nu op zijn kamertje, de jongen voelt zich er rijk mee, grootmoeder had er niemand anders zó blij mee kunnen maken!

Oom Barend ziet het nichtje bezig in het achterhuis. Hij heeft wel eens gedacht, dat Hetty graag de dame speelde, de sportieve dame, dat ze niet erg huishoudelijk was aangelegd. Nu ziet hij, dat hij zich in haar vergist heeft. Het is niet erg. Erger zou zijn geweest als hij zich in Níesje had vergist! Hij glimlacht. Hetty's vlugge, atletische gestalte

flitst over de pompstraat, en tevreden hervat oom Barend zijn werk.

Hetty ploetert. Ze heeft hier meer te doen dan ze verwacht had, maar ze doet het met plezier. Ze vindt het niet erg, dat er nog maar steeds geen gunstige reactie komt op de advertenties die oom laat plaatsen. Aan sport komt ze bijna niet toe. Soms ziet haar moeder haar voorbijschieten op de brommer van oom Barend. Meestal gaat ze dan boodschappen doen in het dorp of in de stad. Een enkele maal rijdt ze naar het meer en neemt er een duik. Soms ook maakt ze in de avond een ritje op ooms paard, maar dat bevalt haar niet erg. Wel is het een lief dier, maar te plomp. Als ze het berijdt, krijgt ze heimwee naar Syracuse.

Eindelijk hebben ze succes; er zal nieuwe hulp komen: een meisje uit een naburig dorp. „Geen betere hulp,” zegt grootmoeder al bij voorbaat.

„Maar grootmoe toch!” zegt Hetty. „Het kind heeft nog niet eens kunnen tónen wat ze kan!”

„Ze zal het toch tegen jou afleggen,” zegt grootmoeder met grote overtuiging.

Al sinds geruime tijd zit ze weer in haar stoel en ze doet weer de kleine karweitjes, die ze ook vóór haar ziekte deed. Ze voelt zich weer net zo goed als toen.

Hetty pakt glimlachend de krant, en kijkt die even in. Als haar ogen over de advertentiepagina's glijden, ziet ze daar een bekende naam. Die van Herman. Hij blijkt verloofd te zijn.

Dat is óók vlug! Hoe kort is het nog maar geleden, dat hij intensief werk van haar maakte!

Hebben zich verloofd, staat er. Zo zou zij het nooit zeggen. Dat hoeft trouwens ook niet, hij heeft zich met een ander meisje verloofd. Zij leest de naam van het meisje nog eens over. Zij kent haar niet. Dàt hoeft trouwens evenmin. Als Herman haar maar kent en dat zal wel het geval zijn.

Vreemd, ze heeft de laatste tijd niet veel meer aan Herman gedacht en toch laat haar dit bericht niet helemaal onverschillig. Zijn naam staat ineens zo vlak voor haar ogen. Die vertrouwde naam.

Ze vouwt de krant weer dicht.

Is ze jaspers op dat meisje?

Och, nee.

Herman was een goeie vriend, maar de ideále zou hij toch nooit geworden zijn.

„Wat ben je stil, Hetty,” zegt grootmoeder na een poosje. „Komt dat omdat het de laatste avond is dat je hier bent? Misschien wil je wel even tegen oom zeggen, dat de koffie ingeschonken wordt?”

Oom Barend is nog aan het werk in een schemerig hoekje van de schuur. Hij zit daar op z'n hurken.

„Oom, komt u koffie drinken?”

Hij knikt en zegt: „Kijk.”

Aan zijn voeten ligt een prachtig paardezadel, gloednieuw . . .

„Dat is voor jou,” zegt hij. „Omdat je ons geholpen hebt.”

Ze kijkt wat beteuterd, wat verlegen . . . O, het is een schitterend zadel — maar ze kan er zo weinig mee beginnen. Syracuse is immers verkocht . . . Als . . . Wat zouden ze er een plezier van gehad kunnen hebben, Syracuse en zij! Het zal nog een hele tijd duren, voordat ze dit zadel gebruiken kan.

Maar die tijd zal zeker komen! En blij bedankt ze oom.

„Je mag gebruik maken van ons paard, hoor,” zegt hij gemoedelijk.

Ze glimlacht en weet niet, wat ze zeggen moet. Ach, het is immers zo goed bedoeld. Maar Erna, het paard van oom, léént zich er zo bitter slecht voor. Het dier is zo schrikwekkend plomp. Het kan ook niet rennen en springen zoals Syracuse dat kon . . . Syracuse, dat ranke, síerlijke dier, dat zo lief voor haar was . . . maar dat verkocht moest worden, omdat er een smerige tractor kwam! De tranen springen haar in de ogen. Heeft ze niet wekenlang verdriet gehad, toen Syracuse verkocht was? Heeft ze niet maandenlang dat gedeelte van de schuur, waar de paardestallen waren, geméden? En nog gaat er geen dag voorbij waarop ze niet even aan Syracuse denkt . . .

„Ik bedoel natuurlijk ons níeuwe paard,” zegt oom. „Erna is niet geschikt. Ze is te plomp. Ze wordt trouwens ook ouder; ik heb er een tweede paard bijgekocht. Het is wat slanker. Misschien wat beter geschikt voor jouw doel. Zo vaak je er op rijden wilt, mag je er gebruik van maken. Omdat je ons zo geholpen hebt.”

Hij wijst naar buiten, waar ook reeds de schemer hangt.

„Kijk, daar staat het, je hebt het zeker al gezien?”

Natuurlijk niet. Het was haar helemaal ontgaan, dat oom zich een tweede paard had aangeschaft. Maar ondanks de schemer en de afstand kan ze wel zien, dat ze hem met deze aankoop feliciteren kan! Da's een mooi dier, zeg! Maar pas als ze de weide nadert, kan ze zien, hóé mooi het wel is! Prachtig slank!

„Nou, oom, daar zal ik èrg graag op rijden, het doet niet onder voor onze Syracuse...”

Met een ruk wendt het paard de sierlijke kop. Het kijkt Hetty aan met de grote, glanzende ogen, het hinnikt verheugd en haastig komt het op haar af...

Er gaat een trilling door Hetty heen, haar hart begint te bonzen van woest geluk... Ineens heeft ze het dier herkend... Het lijkt een droom... Maar ze vergist zich niet! Het is Syracuse! Ze is het! Het lieve, goeie, trouwe dier, dat thuis de deur uit moest voor die ellendige vuile tractor — en dat nu door oom blijkt te zijn teruggekocht...

„O, Syracuse! Syracuse!” Schreiend van blijdschap streelt ze de zachte hals, ze klopt het dier op de slanke nek, praat er tegen met de oude troetelnaampjes en legt even haar wang tegen het warme, trouwhartige hoofd van het dier. Een siddering loopt door het grote paardelijf — het moet een siddering van blijdschap zijn, omdat het vrouwtje is teruggekomen — omdat ze nu weer samen uit rijden zullen gaan!

Hetty ziet op. „O, oom... Ik ben zo blij! Ik heb zo vaak terugverlangd naar Syracuse...”

Ze slikt. En plotseling vliegt ze grootmoeder om de hals, met zóveel onstuimigheid, dat het oude mensje steun moet zoeken tegen een boomstam.

„Ja ja,” zegt oom Barend genoeglijk, „zo gaat het met meisjes als Hetty. Eerst vliegen ze een páárd om de hals en pas dan hun grootje!”

Hetty heeft haar overall aangeschoten en de riem strak om haar middel gesnoerd.

Ze stijgt op, zet zich in het zadel...! Oom staat lachend naast haar, grootmoeder staat lachend in de grote schuurdeur. Het paard slaat met de linker voorvoet ketsend op de keien.

„Syracuse, daar gaan we dan weer!” In Hetty's stem is een trilling van opwinding.

Stapvoets gaat het de weg op.

Ze nemen het pad langs de hoge heggen, waarachter de appelbomen staan. En dan het pad dat langs de wilde kersebomen kronkelt. De paden die ze al zo dikwijls samen zijn gegaan. Syracuse stapt welgemoed en zeer tevreden. Ze is teruggekomen in dit vertrouwde land en het vrouwtje praat tegen haar... Telkens heft het dier de kop.

O, het is een spróókje, dit alles! Hetty kan het nog bijna niet bevatten... Dat ze hier weer op Syracuse rijdt... Het is onwezenlijk — en gelijktijdig toch zo zéér vertrouwd...

Een sprookje is het, ja! De juni-avond dekt zich toe met blauwe sluiernevels. De vogels fluiten overal. Zwart staan hun kleine lijfjes afgetekend tegen het smeulend avondrood. Uit duistere spelonken tussen bladergroen zenden bloemen hun geuren de stilte in. Syracuse klopt op de aarde, regelmatig zet ze haar voeten neer. En deinend doet ze Hetty door de zoele avond varen.

„Het is weer net als vroeger, hè?” zegt Hetty. Het dier hinnikt even. De oren bewegen voortdurend. De landen worden doezeliger, de koeien staan te dromen — is alles niet een droom?

De familie zit voor het huis. Dit is een van die wondermooie avonden, zoals er maar zo weinig in de zomer zijn.

Vader, moeder en Dick zitten op de bank. De mannen roken. Harry en Baukelientje liggen in luie stoelen. Baukelientje heeft zitten leren voor school, maar nu is het zo schemerig, dat ze de boeken naast zich in het gras heeft gelegd. Ze kijkt naar de groene hemel, waarin het pluis van lichte, rose wolkjes is. Dit is een avond, dat oom Barend hier moest zijn. Dit zijn de avonden die bij hem horen — zo stil, zo open naar de hemelzijde . . . Zij rekt haar hals, omdat zij hem verwacht. Maar zij ziet hem niet naderen.

Vader vertelt van bijna regenloze zomers, van waterloze beken, en Dick vraagt, waar hun bronnen zijn. Daarin is voor hem iets van een mysterie: de plaats, waar rivieren ontstaan. Harry lukt met zijn hand de poes.

Opeens klinkt in de stilte de hoefslag van een galopperend paard. Vader en Dick staken hun gesprek en richten zich wat op. Snel nadert het geluid. Ook moeder tuurt nu door het heestergroen. Harry draait zich een kwartslag om.

Daar komt het — met een váárt! Wie is die ruiter? Het is een amazone, die zich kennelijk heeft verlaat.

Ze flitst langs de openingen, die zich in het groen bevinden. Baukelientje herkent haar het eerst. „Het is Hetty!” roept ze, terwijl het paard te voorschijn schiet. Het is een prachtig dier, zeer slank, en glanzend bruin . . . De razend snelle voeten jagen vonken uit de stenen. Hetty, in overall, onwaarschijnlijk tenger, vuurt het met zachte woorden aan. Haar donkere haren wapperen wild, haar ogen fonkelen. Even steekt ze haar hand op tegen de huisgenoten. In enkele seconden is ze gepasseerd, ze slaat de zandweg in naar grootmoeders huis. Stofwolkjes tekenen haar spoor. De familie stáárt . . .

„Wat moet dat toch betekenen . . .,” vraagt Dick. „Het leek Syracuse wel! Wie heeft er hier zó'n paard?”

„Geen mèns,” zegt vader. „Niemand. Daar snap ik niks van! Wat een dier!”

„En wat een váárt!” zegt Baukelientje, maar daar gaat niemand op in. Dat Hetty rijden kan, weet iedereen, maar hoe komt ze aan zo'n paard...

Harry stapt op z'n fiets en rijdt haar na. Vader, Dick en Baukelientje kunnen evenmin hun nieuwsgierigheid bedwingen en volgen hem te voet. Moeder blijft achter. Maar ineens draait ze de deur op slot en sluit de stoet.

Hetty staat naast het paard, onder de grote kastanjeboom. Zij geeft het dier een suikertje. Dankbaar wordt het geaccepteerd. Oom Barend knipoogt tegen Harry, die verbaasd staat te staren... Als je niet beter wist, zou je denken, dat het Syracuse was...

„Dit is ooms nieuwe paard,” zegt Hetty triomfantelijk. „En ik mag er op rijden! Zie es, wat een prachtig zadel! Dat heb ik gekregen! — Nou, Syracuse, daar komen nog meer bekenden naar je kijken! Daar zijn nu die mensen weer, die jou hebben geruild tegen die vuile stinkmachine!”

Ze zegt het met een vrolijk lachje. Maar de familie staart. En Dick verbeeldt zich een moment, dat het dier hem verwijtend aankijkt...

„Heb je haar terùggekocht?” vraagt vader verbaasd aan oom Barend.

„Zoals je ziet.” Oom Barend lacht tevreden. „Ik heb er wel werk voor. En Hetty kan haar hart nu weer eens ophalen. Dat heeft ze wel verdiend ook. Wie gewèrkt heeft als een paard, mag er ook op rijden!”

17

Er wordt gefloten.

Baukelientje ziet om en ontdekt Theo de Graaf. Een paar jaar geleden zag ze hem dagelijks, doordat hij toen nog de h.b.s. bezocht. Sindsdien had ze hem vrijwel uit het oog verloren.

Ze is afgestapt. Het kantoortje van de V.V.V. staat daar kleurig tegen de achtergrond van bloeiende heesters, en op de voorgrond staat Theo.

„Zo!” zegt hij joviaal. „Dat had je niet gedacht, hè? Dat ik hier zat.”

„Sinds wannéér zit je hier?”

„Nou ... laat eens kijken ...”

„Bevált het je?”

„'t Gáát. 'k Had me er meer van voorgesteld.” De telefoon rinkelt en Theo keert zich om. „Wacht je een ogenblikje?”

Ze knikt. Ze hoort Theo nu in het Engels spreken. Intussen dwalen haar ogen over het pleintje. Verschillende straten komen er op uit. Theo zit hier op een centraal punt van het dorp en dat is uitstekend, maar van z'n Engels kan ze dat niet zeggen... Nou ja, 't kon minder. Maar toch...

Hij legt de hoorn op het toestel en komt weer naar haar toe. „Men moet de mensen hier natuurlijk in diverse talen te woord staan,” zegt hij en in zijn stem klinkt mannelijke voldoening.

„Perfect was het anders níét,” zegt Baukelientje nuchter.

De kleur schiet hem uit. Nèst, denkt hij. Ja, zo is ze! „Wat is eigenlijk wèl volmaakt?” vraagt hij wat scherp.

Baukelientje krult haar lip. Ze snapt hem best. Hij kan haar kritiek niet goed verdragen; dáárin vindt hij háár onvolmaakt. Nou, dat moet híj weten!

„Ik was niet slecht in talen, al zeg ik het zelf,” voert hij nog aan. „Niet ieder heeft bepaald een talenknóbbel, zoals jij. Ga je er in door?”

„O, dat weet ik nog niet.” Ze kijkt op haar horloge.

„Nee, zie je, Baukelientje, ik wou je wat vragen. Je bent beter met het dorp en de omgeving op de hoogte dan ik. Ik bedoel: ik heb natuurlijk m'n best gedaan, me zo goed mogelijk te oriënteren, maar ik heb hier nooit gewoond, en jij altijd, nietwaar?”

Ze knikt. Waar wil hij heen?

„Kijk, ik probeer natuurlijk het dorp en de omgeving zoveel mogelijk aan te prijzen bij het publiek. Ik som alles op wat aantrekkelijk is: Het meer, de bossen, de oude boerderijen en zo voort. En nu hoorde ik, dat jouw grootmoeder de vloer van haar grote kamer nog wel eens met zand versiert... Dat is natuurlijk ook iets heel bijzonders, echt wat je noemt een bezienswaardigheid. Daarom zou ik haar dus graag inschakelen. Wat denk je: zou ze er voor voelen, om in 't seizoen die kunst aan het publiek te laten zien? 't Kan natuurlijk wel aardig wat opleveren, als ieder bijvoorbeeld een kwartje betaalt...”

„Al zou ieder een gulden betalen, dan deed grootmoeder het nòg niet,” zegt Baukelientje heel beslist. Eigenlijk is ze een beetje verontwaardigd. Wat denkt hij wel van grootmoeder!

Theo kijkt wat verlegen. „Nou ja,” zegt hij, „’t was zomaar een idee van me. Zonder ideeën kom je er niet.”

„Nee, dat is zo.” Ze heeft in ieder geval waardering voor z’n energie. Het is zelfs net, of zij er plotseling door aangestoken wordt.

„Ik weet wel iemand, die er voor zou voelen.”

Hij kijkt verrast. „Ja?”

„Ja. Ik.”

Hij kijkt teleurgesteld. Wat heeft hij aan zulke praatjes? Baukeliëntje zegt: „Honderd kijkers per dag. Honderd kwartjes. Dat is vijftientig gulden. Als ik het twintig dagen doe . . .”

„Ja, kòn je ’t maar, hè?”

„Maar ik kàn het, Theo! Grootmoeder heeft het me geleerd! Een paar jaar geleden al! Ik wou het zo graag leren, ’k vond het zo leuk, al die slingers en bloemen en figuren . . .”

„Maar dat is geweldig, Baukelien! Dat is reusachtig! Nu sterft die kunst nog zomaar niet uit ook!”

„Nee.” Ze lacht. Maar ineens wordt ze ernstig. Men is gewend, het zomaar klakkeloos te zeggen, dat dit of dat uitsterft. Maar plotseling bedenk je, wat dat woord inhoudt. Deze kunst zou uitsterven — omdat gróótmoeeder sterven zal . . . Die gedachte is triest. Grootmoeder . . . die al oud is, die de laatste tijd al praktisch nooit meer die oude kunst beoefent . . . En ineens denkt ze met een soort ergernis aan haar eigen voorstel.

„Het is een schitterend idee,” zegt Theo. „Als je grootmoeder het goed zou vinden, dat je je kunst in haar grote kamer vertoont . . . Dat is het ideale decor . . .”

„Ja, maar ik doe het niet,” zegt Baukeliëntje bot. En haastig rijdt ze weg. Hij kijkt beduusd.

Achteraf denkt ze: Was het eigenlijk wel zo’n minderwaardig idee? Waarom eigenlijk?

Het laat haar nog niet los. Vooral niet, als ze in de krant een advertentie leest van een reisvereniging. Ze zou best mee willen, maar dan moest het ook de moeite waard zijn. Niet naar Oostenrijk. Dat kent ze al van de tientallen ansichtkaarten die letterlijk iedereen vandaar verstuurt. Noord-Afrika! Dat klinkt een stuk exotischer! Maar de prijs is er dan ook naar! Hoe komt ze aan zo’n bedrag?

Ze denkt na.

De andere dag ziet ze nog juist bijtijds, dat Harry de bewuste krant gebruiken wil om er iets in te verpakken. „Die moet ik houden,” zegt ze.

Hij kijkt geïnteresseerd en werpt een blik op de achterpagina. „Vergis je je niet?” vraagt hij vaderlijk. „Stond die niet in een ander nummer, die advertentie?”

„Van die réis?” laat ze zich verbaasd ontvallen.

„Nee, van je verloving. Of maak je meteen ook al plannen voor je huwelijksreis? Kind, kind, je zet er vaart achter...”

„Doe niet zo flauw,” vaart ze nijdig uit.

Hij lacht.

Ineens lacht ze mee. Dat had ze van tevoren wel kunnen weten, want is ze ooit langer dan een minuut boos geweest op Harry?

Ze steekt haar hand uit naar de krant, maar hij moet er nu natuurlijk eerst het zijne van hebben.

„Wat zal het zijn?” vraagt hij. „Groot-Brittannië of Noord-Afrika soms? Ja? Dat is te begrijpen. Je wilt natuurlijk de Sahara zien. Je hebt je altijd al in zand verdiept. Eerst in de zandbak, toen op grootmoeders vloer en nu dit natuurlijk. Ze zeggen, dat je een talenknobbel hebt, Baukelientje. Maar ik zeg: ze heeft een zandknobbel.”

„Leuk,” zegt ze met een effen gezicht. Ze gaat de deur uit, het weggetje langs naar grootmoeders huis.

Grootmoeder zit te breien en Baukelientje vraagt zich een moment af, hoeveel kilometers garen er al door die handen zullen zijn gegaan.

„Ga zitten, kind.”

Na een poosje komt Baukelientje met haar plan voor de dag. Grootmoeder staakt haar werk en luistert met verbazing. Baukelientje bespeurt echter geen onwil op haar gezicht.

„En wanneer zou dat moeten gebeuren, zei je?”

„Nou, in 't seizoen, in de vakantie. Wat denkt u ervan, grootmoeder?”

De oude vrouw kijkt nadenkend naar buiten. Ze moet zich er even op instellen. Het is een rare tijd. Vroeger versierde je de vloer omdat het mooi leek. Nu valt er mee te verdienen. Want dáárom wil Baukelientje het doen. Eensdeels is dat jammer, het idee past niet bij de witte bloemen die ze heeft leren strooien. Maar dat het kind graag wat verdienen wil, vindt grootmoeder heel goed. Zij heeft van jongsaf gewerkt, dat is immers ook de plicht van een mens. Maar...

„Het brengt zo'n drukte mee, kind.”

Baukelientje kijkt ernstig. Ze knikt. Ze heeft rekening gehouden met dat bezwaar en ze heeft ook alvast geprobeerd er een oplossing voor te vinden. Ze heeft gedacht aan het zijkamertje; daar zit grootmoeder 's winters ook nogal eens.

Maar ze aarzelt om er over te beginnen. Het is nu eenmaal grootmoeders huis en niet het hare.

Gelukkig zegt grootmoeder zelf: „In 't zijkamertje is het rustig. Dan ga ik daar maar zitten.”

„Ja? Zou u dat willen? U hoeft er natuurlijk niet de hele dag te blijven. Als er bekend gemaakt wordt, dat ik bijvoorbeeld alleen 's middags tussen twee en vijf demonstreer . . .”

„Demonstreer . . .” herhaalt grootmoeder met een glimlach, en met lichte verbazing in haar stem. Ook weer zo'n woord van deze tijd. Letterlijk alles wordt er gedemonstreerd. Melkmachines, aardappelrooimachines en gasfornuizen. En nu dus ook al zand. Zij schudt haar hoofd. Wat zij haar vrolijke kleindochter heeft geleerd, schijnt allesbehalve waardeeloos te zijn!

Baukelientjes ogen glinsteren. Ze heeft niet verwacht, dat alles zo vlot van stapel zou lopen. Theo zal verrast zijn, als hij het hoort. Hij rekent er natuurlijk helemaal niet meer op, nadat ze zo abrupt bij hem vandaan is gegaan. Als hij maar niet geprobeerd heeft, een andere strooister te vinden . . . De onrust grijpt haar beet en dringt haar de kamer uit. Ze jakt de weggetjes af, de grintweg op. Ginds ligt het pleintje, en schimmig ziet ze het hoofd van Theo bewegen achter het loket.

Hij ziet haar niet naderen, hij zit te werken aan het bureau. Ze tikt op het ruitje. Met een ruk draait zijn hoofd, net of er een veer losschiet. Hij staat al in de deur. „Kom binnen.” En: „Ga zitten.”

Ze neemt plaats. „'t Is voor elkaar. Grootmoeder stelt haar grote kamer beschikbaar en ik strooi.”

„Tòch?”

Ze knikt. Ze ziet de blijdschap in z'n ogen en ze stelt vast, dat hij geknipt is voor dit werk, want hij lééft er voor!

„Maar ik doe het niet heel de dag, hoor,” zegt ze. „Van twee tot vijf. En 's zaterdagsmiddags natuurlijk níét, dat wordt voor grootmoeder te lastig.”

„'t Is uitstekend. Ik laat het meteen opnemen in de folder, die we verstrekken. Mejuffrouw B. Torenbaan . . . eh . . .”

„. . . strooit spierwit zand in 'n oeroud pand,” vult ze aan. Zijn lach davert.

„Is het werkelijk erg oud?”

„In de gevel staat het jaartal 1720.”

„Hé . . . Dat wist ik niet.”

„Dat je niet beter op de hoogte bent . . .”

„Je merkt, dat je voor mij onontbeerlijk bent, hè? Ik zei immer al: je bent hier geboren en getogen.”

„Ja, ik weet bijvoorbeeld, waar de gentianen bloeien en de lelietjes en waar de grootste bramen te vinden zijn... Maar dat blijft mijn geheim, want anders plukt een ander die...”

Hij kijkt in haar guitige ogen, die zwart en glanzend zijn als rijpe bramen...

„Gelijk heb je,” zegt hij, en hij noteert het jaartal van de oude boerderij, en waar die staat. En de entreprijs. „Vijfentwintig cent, heb je gezegd?”

„Maak er maar vijfendertig van,” zegt ze. „Dan laat ik ze voor dat dubbeltje extra wat zien van grootmoe’s antiek. Dat vindt ze vast wel goed. Ik vind, dat ik er zoveel mogelijk uit moet slaan.”

„Natuurlijk. En ’t is een heel goed idee, Bauk! ’t Wordt er nog aldoor aantrekkelijker van. Wat is er wel allemaal te zien?”

„O, te veel om op te noemen. Een ijzeren etenspot, en een wafelijzer en een koperen beddepan...”

„Ze zullen ’t vast interessant vinden. En kan ik dat ook in de folder laten afdrukken? Weet je zeker, dat je grootmoeder er mee akkoord gaat dat je dat allemaal laat zien?”

„O ja, ik heb een wit voetje bij haar.”

Dat kan hij zich voorstellen! ’t Is een leuke meid, die Baukelien. Hij zit met plezier naar haar te luisteren en te kijken...

„Zeg, Bauk — er schiet me nog iets te binnen... Als je strooit, moest je dat doen in klederdracht...”

„Hè, nee... Da’s zo ouderwets...”

„Daarom juist! Dat geldt toch zeker ook van die strooierij! En je grootmoeder hééft waarschijnlijk nog wel het een en ander van die vroegere garderobe...”

„O, wat dat betreft. En ik heb wel eens van die kleren aangehad ook. Die mooie rokken en zo...”

„En het oorijzer op je hoofd... ’k Wed, dat het je erg leuk staat.”

„’k Heb wel een kiekje,” vertelt ze.

„Dan moet ik dat absoluut es zien!”

„Eh... moet je misschien ook nog zien, hoe ik strooi? Ik bedoel, dat het je niet tegenvalt? Kom dan morgenavond maar eens kijken.”

Hij zegt niet nee.

Ze stapt weer op en rijdt naar huis. Ze zal er nog maar niet over praten, want vader en moeder zóúden es kunnen menen, dat ze er een stokje voor moesten steken, hoewel ze zelf eerlijk gezegd niet weten zou, waarom!

Onder het eten vraagt Hetty: „Ben jij van plan, Baukelientje, om deze zomer de omstreken van ons dorp te bekijken? Ik zag je gister bij 't gebouwtje van de V.V.V.”

„Daar zag ik haar vanmiddag al wéér,” zegt Dick. „Maar niet meer erbij, ze zat erin. Heeft die knaap je nog op veel bezienswaardigheden kunnen wijzen?”

„Ik denk,” zegt Harry, „dat hij háár er ook onder rangschikt.”

Baukelientje kijkt gram. Ze zwijgt. Ze zou er op in kunnen gaan, maar ze kan ze beter laten praten. 't Volgend jaar zullen ze haar met jaloerse ogen nakijken, als ze naar Noord-Afrika gaat! Wie het laatst lacht...

Die avond rijdt ze nogmaals naar grootmoeder. „Ik heb het in een tijd niet gedaan,” zegt ze. „Mag ik me alvast wat trainen?”

Grootmoeder geeft niet meteen toestemming, want de betekenis van dat woord is haar niet duidelijk. De jeugd van nu drukt zich wel heel anders uit dan die van vroeger...

Baukelientje oefent. Het blijkt al ras, dat ze de kunst nog niet verleerd heeft. Grootmoeder knikt goedkeurend. Ook zij probeert het nog eens, en verheugd ziet Baukelientje, dat de slingers nog net zo mooi zijn als die van voorheen.

Tevreden ligt ze die avond in haar bed. Het loopt allemaal naar wens. Grootmoeder heeft geen bezwaren. Het antiek mag getoond worden, en de kleren mogen worden geleend. Ze ziet zich al bezig in de oude keuken, voor de ogen van het publiek. Er zit iets opwindends in, iets van avontuur. En is het dàt niet, wat men altijd weer zoekt? Ze fantaseert, ze telt haar geld, ze strooit haar bloemen, ze trekt haar krullen en haar slingers... De toekomst is versierd...

De volgende avond toont ze haar kunst aan Theo. Verrukt kijkt hij toe. Er is iets onwezenlijks in dit alles. Dit jonge meisje, dat dit oeroude werk verricht in dit schemerige vertrek, waar alles herinnert aan vroeger, alles, behalve zij.

Baukelientje strooit, toegewijd en vaardig, ernstig en speels. Ze spreidt de ranken van zand op de vloer, ze doet de witte wonderbloemen bloeien in de avondschemer, op het steenharde plek van plavuizen...

„Ik zie het wel, Baukelientje,” zegt hij. „Dat kan ik de mensen met een gerust hart aanbevelen!” En tegen grootmoeder: „Dat is een kùnst, mevrouw! Ik hoorde, dat u haar die geleerd hebt en ik moet zeggen: u hebt eer van uw werk! En ik ben blij, dat u uw kamer beschikbaar wilt stellen voor het publiek.”

„Och, Baukelientje vroeg het mij. Ik kan haar moeilijk iets weigeren.”

Baukelientje zou Theo nog dat kiekje laten zien, maar daar heeft ze geen moment meer aan gedacht. Als hij haar er aan herinnert, zegt ze: „O, ja.”

En de andere dag fietst ze expres even langs het kiosk-vormige gebouwtje, om hem de foto te tonen. Maar voordat ze er is, vergewist ze zich ervan, dat ze niet weer geschaduwd wordt door een van de huisgenoten, want van dat gezeur aan tafel heeft ze in één keer meer dan genoeg!

Ze kan niemand ontdekken. Maar ook Theo ziet ze niet. Het kantoortje is gesloten. Ze kan natuurlijk nog wel eens terugkomen, maar je zult zien, dat er dan net weer iemand van de familie passeert en daarom deponereert ze het kiekje maar in de brievenbus, naast de deur. Die deur is versierd met een grote kaart van de omgeving. Ze ziet, dat het huis van grootmoeder er al op aangegeven is en dat er bij staat: „Historische boerderij en zandtuin.” Leuk!

Tegen grootmoeder heeft ze gezegd: „Praat u er nog maar liever niet over. De anderen hoeven 't niet dadelijk te weten. Laat het nog maar eventjes geheim blijven.”

En misschien zou dat wel gelukt zijn ook, als Harry niets ontdekt had. En die ontdekking zou hij niet hebben gedaan, als hij zich niet wat verveeld had, maar omdat hij dat wèl deed, bleef hij op een zaterdagmiddag staan bij het gebouwtje van de V.V.V. Hij kon voor de variatie wel eens gaan kijken, wat er allemaal aan bezienswaardigs werd opgesomd en of het aardig aangedikt werd. Hij zag een folder en daarop een foto van zijn jongste zusje, inderdaad aangedikt, want ze droeg rokken die grootmoeder in haar jeugd gedragen had. Ze droeg ook het óórijzer van grootmoeder. Snel gleden zijn ogen heen en weer. Hij las, wat er van Baukelientje stond vermeld en steeds groter werd zijn verbazing. Het meest wonderlijke vond hij nog, dat hij er nooit wat van gehoord had en dat het blijkbaar ook voor de anderen thuis nog een geheim was. Maar hij zou zorgen, dat het nu met spoed ontsluit werd!

Die avond, als ze allemaal in de kamer zijn, Baukelientje inclusief, doet hij een greep in zijn binnenzak en spreidt hij de folder uit. „Alsjeblieft! Wij zijn boffers! Eén van de grootste merkwaardigheden van ons dorp woont in ons bloedeigen huis . . .”

Ogen staren . . . Rare geluiden beginnen hoorbaar te worden

en plotseling worden die overstemd door een woedende kreet van Baukelientje: „Die hyena! Wat een streek! Dáárvóór had ik hem toch zeker dat kiekje niet gegeven!”

Harry is verbluft. Een moment heeft hij gemeend, dat h́ij de hyena was, maar het blijkt, dat ze daarmee die knaap van het kantoortje bedoelt. En inplaats van haar broer een woedende blik toe te werpen, kijkt ze hem een moment bijna dankbaar aan, blijkbaar omdat hij degene is, die dit misbruik van argeloosheid en vertrouwen heeft ontdekt. Alleen schijnt ze het miserabel te vinden, dat hij dit onthult ten overstaan van alle huisgenoten, want haar gezichtje staat zeer beschaamd.

Veel hoeft ze niet meer te verklaren. De folder toont het immers zwart op wit en ze hebben allemaal leren lezen. Alleen wordt er gevraagd, waaróm ze dit op touw gezet heeft. Wel, omdat ze er flink mee verdienen kan!

„Dat staat nog te bezien,” zegt vader. Hij lacht wat, goedig en stil.

Maar moeder kijkt minder vriendelijk, die vindt het maar zo zo. Wat zullen de mensen wel zeggen.

De mensen, dat zijn natuurlijk die uit de buurt, maar wat doet het er tenslotte toe, hoe die er over denken? Harry zegt, dat hij waardering heeft voor haar initiatief.

„Ik zou wel eens willen weten,” zegt Dick, „of dat initiatief wel werkelijk van haar uitgaat.”

„Van wie dan?”

„Dat vraag ik me juist af.”

„En ik vraag me juist af, wanneer jij eens niet meer zo afschúwelijk nieuwsgierig zult zijn!” zegt ze scherp.

„En wat ben je van plan te doen met al dat geld?” vraagt hij na een paar minuten onverstoort.

„Je kunt vragen zoveel je wilt,” zegt ze driftig, „maar van mij krijg je geen antwoord.”

18

Achteraf kan ze het toch niet zo erg meer vinden, dat Theo dat kiekje heeft laten afdrukken in de folder. Iedereen zegt, dat het een leuke opname is, de dominee heeft haar er zelfs al mee gecompimenteerd. Dat alles doet een mens plezier. Alleen zit het haar een beetje dwars, dat Theo niet even haar toestemming heeft gevraagd. Ze zegt hem dat ook ronduit.

Hij kijkt wat verlegen en zegt dan verontschuldigd: „Ik had niet gedacht, dat je er iets op tegen zou hebben...”

„Nee, hè? Hoor es, Theo, het betreft hier wel een zandstrooierij, maar je strooit míj geen zand in de ogen, hoor! Je was er helemaal niet zo zeker van dat ik het wel goed zou vinden. Anders had je mij in íeder geval wel meteen een exemplaartje van die folder gestuurd! Daar had ik recht op, vind ik. Maar m'n broer haalde hem pardoes uit z'n zak, ik wist van niets, en 'k zat al net zo verbluft te kijken als de anderen. Nee, 'k vind het niet bepaald correct van je.”

„Je hebt gelijk. Maar 'k vond het zo'n alleraardigst kiekje, Baukelientje. Voor de propaganda.”

„O, vond je 't dáárom zo alleraardigst!”

Hij kleurt. „Nou ja...”

Eventjes heeft het haar bijzonder goed gedaan, dat ze hem te pakken had, dat hij niet tegen haar op kon. Ja, stel je voor, deze Theo, die haar vroeger niet zàg, die immers ettelijke jaren ouder was en dús: ettelijke jaren wijzer! Zo iemand keek niet naar een kind! Maar nu...

„M'n excuses, Baukelientje.”

Ze lacht. „Onzin. 't Is al in orde, Theo. Om bij het onderwerp te blijven: zànd er over!”

Zand. Ze moet er wel voor zorgen, dat ze een voorraadje heeft, tegen de tijd dat ze beginnen zal.

Buiten, in het hoekje, waar sinds jaar en dag het keukenzand wordt opgeslagen, bevindt zich maar bitter weinig, en daarom klampt ze oom Barend aan.

„Oom, volgende week begin ik te strooien, maar er is zo weinig zand...”

„Dan háál ik wat,” zegt hij bereidwillig.

„Ja? Zou u dat wel willen doen?”

Ze gaat mee. Ze is in een feestelijke stemming: de vakantie is begonnen en op school heeft ze het er uitstekend afgebracht, vooral wat talen betreft. Ze zit te vertellen, naast oom, die Erna ment.

Als het Hëtty was, die naast me zat, denkt hij, zou ik de teugels al niet meer in handen hebben, die had al lang gevraagd of ze mensen mocht!

Het paard sjokt goedig voort over de mulle, kronkelige zandweg, tussen de dichte struiken. Berkestammetjes zijn pilaartjes van wit marmer en hun pluimen vormen een groen gewelfje.

„Gezellig is het hier, hè?” zegt Baukelientje behaaglijk. „Zo intiem, zo afgesloten.”

Oom Barend knikt vergenoegd. Dan zegt hij wijsgerig: „Ja, dat vindt een mens gezellig, zo'n ingesloten ruimte. Wat

zich om de bocht bevindt, blijft nog even geheim. En toch neemt men er geen genoegen mee, men wil vooruit zien."

Baukelientje glimlacht. Oom heeft gelijk. Is ze zelf niet vreselijk benieuwd, hoe haar experiment zal uitvallen?

Oom Barend kijkt even peinzend opzij, naar het nichtje. Zeventien is ze nu. Pas geworden. Half kind, half vrouw, denkt hij. In haar gedrag is nog iets van de kinderen, maar in haar ogen ziet hij de laatste tijd telkens iets anders. Die ogen zijn nu op de bramenranken gericht, die speels langs de wagen strijken.

„Ze rijpen al, hè?" merkt Baukelientje op.

Oom Barend knikt en overdenkt, dat alles rijpt, wanneer de tijd gekomen is . . . Dan breekt de tijd aan van de plúk . . . Hij glimlacht. Hij heeft ze zien opgroeien, z'n neven en nichtjes. Hij ziet ze rijpen. Margreet is al geplukt. Zo gaat het. En het kan ook anders gaan! Er zijn ook bramen, die maar blijven hangen . . .

De zandweg splitst zich, maar het paard volgt vanzelf het goede spoor, het is hier meer geweest. Bij een half afgegraven heuvel blijft het staan. Daarnaast is de witte kuil. Baukelientje wipt van de wagen en grijpt een schop. Maar voordat ze begint te graven, kijkt ze even naar de heuvel, naar de zandwand van brandend oranje, waarin zich ronde, zwarte openingen bevinden, die doen denken aan schietgaten in een vestingmuur: de holen van oeverzwaluwen. Een vesting is het ook, want dáár, ver in het zand, onbereikbaar voor mensenheden, maken ze hun kleine huis, brengen ze hun kinderen groot . . . Ze is hier vaak geweest — maar vandaag ziet ze deze beveiligde vogelwoningen met andere, bewogen ogen . . .

De dag breekt aan.

Ze steekt zich in het ouderwetse kostuum, en grootmoeder controleert of ze alles draagt zoals het hoort.

Alsof dat er veel toe doet! Welke vreemdeling is tot in de finesses met deze dracht op de hoogte? Baukelientje voelt zich een tikje nerveus. Dat had ze tevoren geen moment gedacht. Ze vindt het maar vervelend, en bespottelijk bovendien! Ze is toch geen kind meer! Wat ze doen moet, heeft ze volledig onder de knie! Maar als ze nu zó begint, kan het wel op een fiasco uitdraaien! Dat nooit!

De eerste kijkers arriveren en meteen voelt ze zich weer zeker van zichzelf. Ze begint, haar hand beweegt, ze tekent in de lucht — en op de vloer ontstaat het beeld . . .

Stil ziet men toe. Ze vóélt de bewondering voor haar werk en dat stimuleert haar.

Ongekend snel gaat de tijd voorbij. Opgewonden fietst ze naar huis. Is het niet geweldig goed gegaan? En heeft ze niet een flinke duit gebeurd? Maar ineens denkt ze: Laat ik me nu niet aanstellen! En heel beheerst komt ze de kamer in. En alsof het allemaal gewoon, vanzelfsprekend was, vertelt ze het een en ander...

Trouwens, na enkele dagen is het ook al heel gewoon, vertelt ze er helemáál niet meer van. Het nieuwtje is er af. Straks zal het haar nog gaan vervelen. Eerst vond ze 't een leuk werkje — nu vindt ze 't eigenlijk alleen maar leuk dat ze er voor betaald wordt. Eerst was er iets in van een avontuur — nu dient het alleen maar meer om haar een ander avontuur te bezorgen, een verre reis, het volgend jaar. Mischien...

Soms zijn er dagen dat het bedrag snel aangroeit, maar er gaan ook middagen voorbij, dat de bezoekers maar schaars zijn. Omdat dit echter niet geldt van de bóóntjes, helpt ze in de overtollige tijd haar grootmoeder maar een handje met het afhalen ervan. En met het snipperen.

„Wat is dát voor een snijboon?” vraagt oom Barend op een moment dat hij even in het zijkamertje zit uit te blazen van zijn werk. Grootmoeder kijkt verstrooid in de mand, waarin de bonen liggen, maar Baukelientje ontdekt meteen degene die haar oom bedoelt. Een lang heerschap, wat opvallend gekleed. Kwiek stapt hij uit een kolossale visvormige sportwagen en enkele seconden later is ze met hem alleen in de grote kamer.

Hij glimlacht. Naast zijn ogen zijn prettige rimpeltjes. Zijn lengte is imponerend en zijn uiterlijk maakt hem bepaald interessant. Ze schat hem op zo'n vijfendertig. Het Engels, dat hij spreekt, is het enigszins knauwende van de Amerikaan. Hij komt, zo vertelt hij vrolijk, om de kunst van het gestrooide zand te bezichtigen, en hij zoekt déze girl... On-deugend wijst hij op de foto in de folder, die hij in z'n hand heeft.

De girl is op dit moment iets van haar zelfverzekerdheid kwijt. En ze is maar blij, dat het zo'n donkere regendag is, zodat de kamer nog schemeriger is dan anders. Ook heeft ze even het gevoel, dat haar hoge rapportcijfer voor Engels op een vergissing moet berusten... ze weet hem maar bitter slecht te woord te staan...

Maar daarvoor komt hij immers niet, ze moet hem de kunst van het gestrooide zand laten zien... Welnu, daar zal ze dan maar meteen aan beginnen.

Ze biedt hem een knopstoel en nadat hij die met een snelle

blik bewonderd heeft, neemt hij erop plaats. Zij heeft zich van zand voorzien en begint te strooien.

Het is stil in de grote ruimte. Zwijgend ziet de vreemdeling toe. Buiten valt de blanke regen, binnen valt het witte zand, het wonderzaad, waaruit meteen de bloemen openbloeien. Zwaar hangt de schemering onder de zwarte zolder. De oude vloer verandert in een tuin. Een avondtuin. En Baukelientje strooit. Haar hand is vast. Van haar onzekerheid is niets meer over. En ditmaal heeft zij ook niet het gevoel van sleur, dat haar de laatste tijd beving, als zij dit werk verrichtte. Toch is hij niet de eerste buitenlander die komt kijken.

Waar komt het dan van, dat zij nu weer de vroegere bezieling voelt? Zij weet het niet. Zij zaait. Zij spreidt haar bloemtapijt. En verder zijn er maar drie dingen: de schemering, de vreemdeling, en zijn bewondering. En zij verbaast zich enigszins. Omdat hij zo geduldig is. Zo zijn ze immers niet, die Amerikanen? Alles moet verlopen met de snelheid van signalen en raketten. Maar hij gunt zich de tijd!

Een enkele maal mompelt hij even; zij kan het niet verstaan, maar de klank zegt haar duidelijk, dat hij er zijn bewondering mee uitdrukt. Plotseling staat hij naast haar. Hij wijst naar het zandbloemperk, naar een tulp en een narcis, en zegt zonder aarzeling: „Tulip and daffodil!”

„Yes.”

Ze lachen tevreden; zij omdat ze de bloemen feilloos blijkt te hebben weergegeven, de ander omdat hij ze onmiddellijk herkent.

Zij wijst vervolgens vragend, met een lachje, naar een bepaalde hoek, waar een sneeuwkllokje prijkt.

Hij knikt verheugd en zegt: „Snowdrop.”

Zij knikt verheugd terug.

Ineens wijst hij naar het zand in haar hand en vraagt, of dat uit de duinen komt, aan de zeekust. Een moment vindt ze het een dwaze vraag, maar dan bedenkt ze, dat het beeld van tulpen en narcissen hem wellicht aan de bollenvelden heeft herinnerd en zo vervolgens aan de duinen, die zich in die buurt bevinden.

„No.” Niet in de duinen is dit zand gegraven. Maar hier, en zij wijst in de richting van de heide. Hij knikt. Ja, het zou ook gevaarlijk zijn, om in de duinen te graven. Het land zou overstroomd worden door de zee. Hij weet, dat dit gevaar bestaat, hij kent heel goed het verhaal van de kleine jongen, die zijn vinger in een dijkgat stak. Very good. The little boy!

Zij doet maar geen moeite, hem van het legendarische karakter van dit verhaal op de hoogte te stellen. Zij krijgt er trouwens ook niet de gelegenheid voor, want alweer plotseling wijst hij naar de lelietjes, in de benedenhoek. Vragend kijkt hij haar aan. Zij moet het zeggen.

„Lily of the valley,” zegt ze zacht en het is, of ze plotseling de valleien ziet van een ver land. Hoe mooi is deze naam! Hoe oneindig romantischer klinkt dit dan lelietje-van-dalen . . .

Hij knikt voldaan. En meteen op de revers van zijn sportjasje wijzend, kijkt hij haar doordringend in de ogen.

Daar prijkt een simpel madeliefje, zoals er in de lentetijd miljoenen bloeien in de lage weiden bij het meer.

„Daisy,” zegt ze.

Hij schudt ongeduldig zijn hoofd, knikt dan goedkeurend, maar zegt, dat hij dat bloemetje graag zou zien afgebeeld.

Even weifelt ze. Er schiet haar opeens een idee door het hoofd. Ze verlaat het vertrek en loopt naar buiten, naar het afdak bij de oude schaapskooi. Tot voor kort was daar een kuil, door wroetende varkens gemaakt. Oom Barend heeft onlangs die kuil gedempt met geel zand, dat hij uit een droge sloot had gedolven. Snel neemt ze een handjevol. Het is korrelig, kurkdroog! Even later ligt er een madeliefje op de keukenvloer. Het heeft witte blaadjes en een gouden hart.

Hij kijkt opgetogen.

Het bloempje van de weiden ligt daar schimmig in de schemering.

De onbekende wijst naar een kaars, die in een antieke standaard staat. Bij kaarslicht zal het zeker nog veel mooier zijn, zegt hij.

Zij knikt en ontsteekt de kaars. Het is alsof er levend zonlicht over de bloemen valt — het is alsof ze nu tot leven komen . . . De vreemdeling is weer gaan zitten op de stoel. Baukelientje staat zwijgend bij de muur, onder een plank waarop de glans is van de zilveren brandewijnkom, die vroeger werd gebruikt op bruiloftsfeesten . . .

De bezoeker kijkt naar de bloemen en dan naar haar.

Alles is gaan bloeien, zegt hij blij. Ja, alles bloeit.

Baukelientje kleurt.

Zijn ogen glijden weer terug, totdat ze blijven rusten op het madeliefje. In het gouden kaarslicht gloeit het gouden hart intèns.

De oude staartklok begint te slaan.

De bezoeker kijkt er naar, geïnteresseerd — en tegelijk zakelijk. Het uurwerk heeft zijn belangstelling, maar de tijd

eveneens. Hij blijkt de uren, wanneer hier de strooikunst bewonderd kan worden, goed in z'n hoofd te hebben. Tijd is geld. Zij zal wellicht de volgende uren voor iets anders hebben gereserveerd, hij zal daar als Amerikaan degelijk rekening mee houden! Hij drukt haar hand, zegt dat zij hem bijzonder heeft doen genieten en het volgend ogenblik kijkt ze verbaasd naar de vijftewintig dollar, die ze gekregen heeft...

Hij is de deur al uit. De wagen maakt zich los uit de beschutting van de kolossale kastanjeboom.

De lange vreemdeling kijkt nog even opzij, naar het raam waarachter kaarslicht straalt en een donker meisje hem verwonderd nastaat.

Dan schiet de wagen de regen in, als een vis door het water.

Als ze naar huis fietst, is het droog. De zon breekt door. Overal schitteren de druppels, zilver en goud. En in haar tas bevindt zich vijftewintig dollar! De rijkdom ligt vandaag aan alle zijden opgeschept!

Met een vaart rijdt ze door de blanke plas, die het ouderlijk erf scheidt van de weg. Tegen de zijmuur staat de lichtgekleurde fiets van Hetty, en Hetty zelf trekt zich juist op aan de dwarstak van de appelboom, die op de heuvel staat; haar dagelijkse oefening. Slang steekt haar gestalte af tegen de zeepbelkleuren van een verre regenboog. Haar hoofd verdwijnt gedeeltelijk tussen het groen, haar voeten met de witte schoenen beschrijven een omgekeerde boog; een straaljagerspoor tussen twee groepen violette gladiolen.

Baukelientje vindt het een sprookjesachtig gezicht, maar het kan niet halen bij het sprookjesachtige bedrøg, dat ze in zo'n korte tijd verdiend heeft.

„Hallo!” roept Hetty.

„Ben je weer bezig? Als je meent, dat het nodig is voor je lijn, moet je maar es in de spiegel kijken. Jij loopt nõg meer gevaar te breken dan die tåk!”

„'t Zou jóu geen kwáád doen, zo'n oefeningetje,” zegt Hetty. „'t Wordt bepaald donker als je nadert, 'k dacht een moment dat er een nieuwe búí kwam aandrijven...”

Baukelientje gaat er niet op in. Nieuws is het niet. Maar wat zal ze er aan doen? Ze wenst niet te verhongeren! Trouwens, ze krijgt nooit de indruk, dat men haar onaardig vindt...

Of ze alle dagen hetzelfde bloempatroon toont, heeft hij gevraagd en ze heeft geantwoord, dat ze van variatie houdt.

Is het daarom, dat hij de volgende middag weer verschijnt? Ze is juist bezig voor een groepje kampeersters, meisjes van haar eigen leeftijd, die verrukte kreten slaken als ze haar bloemen zien ontstaan, maar die allemaal op slag zijn afgeleid, als de vreemdeling binnentreedt. Hij begroet haar vrolijk, als een joviale vriend, maar daarna houdt hij zich op de achtergrond, zwijgend. Totdat het clubje vertrokken is.

Dan wijst hij vragend naar een reusachtige gentiaan, die ze in het centrum van haar bloemtapijt heeft afgebeeld.

„Gentian!” zegt hij. Een jaar geleden heeft hij ze in de Alpen gezien. Komen ze hier ook voor?

Ja, ze komen hier wel voor, maar ze zijn tamelijk zeldzaam. Ze gaat er ieder jaar naar kijken, maar plukken doet zij ze nooit.

En intussen herinnert ze zich, wat ze tegen Theo heeft gezegd: Ik weet, waar de lelietjes bloeien en de gentianen en waar de grootste bramen zijn te vinden, maar dat blijft mijn geheim, want anders...

De bezoeker lacht fijntjes en zegt, dat hij wel raden kan, wat ze nu denkt: hun plaatsje moet geheim worden gehouden, want anders worden ze geplukt. Welnu, hij zou precies zo doen als zij.

Ze voelt zich wat verlegen. Ze begrijpt, dat ze hem de bewuste plaats gerust kan wijzen, maar het is een onmogelijkheid omdat er geen pad is, dat er heen voert.

Maar hij stapt plotseling van het onderwerp af. Hij begint te vertellen. Hij noemt zijn naam, maar die zegt haar niets. Dan noemt hij de naam van zijn moeder en die heeft een Nederlandse klank. Hij vertelt, dat zijn moeder, die gestorven is toen hij acht jaar was, in deze omgeving geboren is. Als meisje van vijftien emigreerde zij met haar ouders naar de Verenigde Staten. Maar vaak heeft zij hem verteld van dit dorp bij het meer, van de oude huizen, de bossen, de akkers en de weggetjes, waarlangs de bramen groeiden, die zij plukte.

Er is hem van haar verhalen niet veel bijgebleven, het was enkel een vage voorstelling van het landschap en de sfeer, en toen hij opgroeide, dacht hij er maar zelden meer aan.

Maar toen hij dezer dagen in Nederland moest zijn, kon

hij het niet laten om eens op onderzoek uit te gaan en zo is hij dan gisteren in de stad gearriveerd. En toen hij hier kwam, gistermiddag, het was vreemd, toen had hij het gevoel dat hij hier als kind gewoond had. Het landschap was, zoals zijn moeder het hem door haar verhalen had leren kennen. Zelfs de klederdracht, die hij kende van foto's uit het album van z'n moeder, ontbrak niet geheel — al begrijpt hij heel goed, dat zij die alleen maar voor deze gelegenheid draagt. En hij lacht. En hij zegt, dat hij haar commercieel inzicht waarderen kan! De toerist wil nu eenmaal bedrogen zijn!

Zijn lach davert door de oude kamer. Maar daarna wordt hij weer ernstig, en wat aarzelend vraagt hij, of zij misschien ook weet, waar zijn moeder gewoond kan hebben.

Zij denkt na. Zij herinnert zich verhalen van grootmoeder, verhalen over mensen die hier hebben gewoond. O, tegenwoordig is emigratie iets dat bijna alledaags aandoet, maar vroeger was het anders, toen kwam het maar zelden voor. Eénmaal moet het gebeurd zijn en dat heeft op de bewoners van het oude dorp zoveel indruk gemaakt, dat er nog dikwijls over gepraat is. Zovaak er in deze jaren mensen vertrokken, haalde grootmoeder weer herinneringen op aan dat geval uit vroeger dagen. Het waren goeie boeren, zei grootmoeder, maar zij hadden hier veel tegenslag ondervonden, daarom vertrokken ze.

Baukelientje vindt het grappig, dat hier nu opeens een nazaat van die oude dorpsbewoners voor haar staat, zo'n leuk type, zo'n echte Amerikaan, en dat die haar nu om inlichtingen vraagt. Maar ze vindt het jammer, dat ze hem teleur moet stellen: het huis waar zijn moeder gewoond heeft, is in de oorlog afgebrand.

Ach, dat is spijtig. Hij kijkt wat verdrietig. Maar, zegt hij dan, de plaats waar het gestaan heeft, zou hij dé dan mogen zien?

Natuurlijk! Zij zal hem die wijzen. Zij kijkt op de klok, ze zal nog een kwartier hier moeten blijven, maar hij zegt, dat hij wel geduld heeft. En genoeglijk praat hij verder, over de streek, over het meer en over watersport; zeilen doet hij veel. Zij doet het ook wel, samen met Hetty. Terwijl ze er iets van vertelt, slaat reeds de klok en meteen gaat ze zich verkleden. Als ze weer te voorschijn komt, klaar om met hem mee te gaan, ziet ze de verrassing in zijn ogen. Alsof hij vindt, dat ze in déze kleding er eigenlijk toch nog leuker uitziet. Nou ja, dat andere is immers ook iets abnormaals, welk meisje wil er nog zo over straat; dan moet er beslist iets bijzonders aan de hand zijn!

Even steekt ze haar hoofd om de deur van het zijkamertje, om grootmoeder te groeten, maar het vertrekje is verlaten. Dan gaat ze maar. De visvormige wagen wacht weer onder de kastanjeboom. De Amerikaan opent het portier voor haar en met een opwindend gevoel in haar borst neemt ze plaats. Ze schieten langs de walletjes en de struiken; is dit hetzelfde weggetje, waar ze kortgeleden met oom Barend reed, achter het bedaarde paard? Toen zei hij, dat een mens altijd benieuwd is wat er achter de bochten ligt... En zij dacht: het is waar. En zij dacht: hoe zal die strooierij verlopen? Wat zal er gebeuren, hoe zal het gaan?

En nu gebeurt er dan eindelijk wat. Nu zit ze naast een sportieve kerel uit Amerika, die haar hulp heeft ingeroepen bij zijn opsporingswerk — want daar komt het toch feitelijk op neer, nietwaar?

Hoe kort zijn nu de paden, nu hij haar voort doet suizen! En wat een droom van een wagen is dit!

Of zij ook rijdt, vraagt hij.

Jawel. Ze rijdt wel eens in de wagen van haar vader, maar het mag eigenlijk niet, want ze heeft nog geen rijbewijs.

Hij kijkt vrolijk en stopt meteen. Hij wil haar wel eens bezig zien! Wie kan hem beter naar de ouderlijke woonplaats brengen, dan zij, die hier met alle weggetjes bekend is?

Even klopt haar het hart in de keel; stel je voor, dat ze brokken maakt! Maar waarom zal ze dat doen? Kan ze niet rijden? Dat zal ze hem eens eventjes laten zien! Met de bediening is ze al op de hoogte, ze heeft daarnet goed opgelet.

Ze start. Ze rijdt. Ze stuurt de vis de bocht om. En nog een bocht. Zwaar hangt het groen van bomen en struiken over de slingerende wegen. De vis spoedt zich voort door die groene rivieren. De bermgewassen zijn de waterplanten, de kamperfoelieeranken zijn de wieren — ze glijden in een onderzeeër door een onderwaterwoud... Hoe wonderlijk romantisch is dit allemaal...

Het zandweggetje gaat over in een hobbelig klinkerstraatje. Kolossale eiken verrijzen als een gebergte aan het eind. Daar is het, zegt ze en ze wijst vooruit. En even later stopt ze.

De man naast haar kijkt zwijgend. Onder de eeuwenoude eiken grazen koeien. Hier en daar steekt een brokje muurwerk uit het gras: de resten van het huis, waar zijn moeder heeft gewoond en gespeeld. Maar niet de enige: want meer naar links, half verscholen tussen woest opgeschoten vlier, staat een kleine, scheefgezakte schuur. En ineens vertelt hij, dat zijn moeder die kleine schuur wel eens genoemd heeft in haar verhalen. Hij was het vergeten, maar nu hij dat oude

gebouwtje ziet, herinnert hij zich weer, wat zij ervan vertelde. Zij had er vaak gespeeld met zwarte poesen en een witte geit, en met scherven van gebloemde kommen. Ja, zegt hij, de geit had er haar stal, en toen moeder met haar ouders vertrok, bleef de geit hier achter. Zij heeft er om geschreid en met een mes heeft zij haar naam in de deurstijl gegrift, als een herinnering. Zo doet een kind. Later lacht men er om.

En ook hij lacht een beetje, als hij dat vertelt, maar zijn woorden klinken wat weemoedig.

Hij is uitgestapt en loopt door het gras. Baukelientje merkt, dat hij minder snel, minder energiek dan anders zijn voeten verzet, minder doelbewust — en toch gaat hij niet doelloos voort. Hij gaat naar de schuur, hij laat zijn ogen glijden over de verweerde muur en het gehavende hout. Dan kijkt hij even naar het rieten dak, waarover de jaren een dikke plaid van mos hebben uitgespreid. En wat traag opent hij vervolgens de wrakke deur. Spinrag glinstert. Hij breekt het stuk met zijn hand en stapt naar binnen.

Zij volgt hem. Hij waarschuwt, dat het er vuil is, maar dat kan haar niet weerhouden.

Zij ziet, dat hij met langzame passen door de schemerige ruimte loopt, dat zijn hoofd zich speurend wendt van links naar rechts en dat hij dan blijft staan. Door een kleine ruit valt wat zonneschijn naar binnen. Het licht dringt langs de spijlen van een ruif en rust op een bleke stijl van eikenhout, een deurpost. Daarin zijn enkele letters zichtbaar — een naam. De man staat er met zijn gezicht vlakbij. Zij ziet, dat hij ontroerd is. Hij knippert met zijn ogen en hij slikt. Zij durft zich niet te verroeren, alleen wendt zij haar blik in een andere richting. Maar ineens begint hij te spreken en hij wijst haar op de stijl. Zij leest. Het is een meisjesnaam, kinderlijk onbeholpen in het hout gesneden: LINA.

Lina . . . Zo héette mijn moeder, zegt hij.

Hier heeft zij dus gespeeld, bij de stal van de geit. Dit is de ruif, waaruit het dier gegeten heeft. Tussen deze spijlen heeft zijn moeder lekkere hapjes geduwd, ze heeft de geit liefkozend op de hals geklopt en toen ze van het dier moest scheiden, heeft ze haar naam hier ingekerfd, een stuntelig teken in een stijl — maar wonderlijk ontroerend.

Hij neemt zijn foto toestel en maakt opnamen: van de stijl met de naam, van de ruif, van de oude ruimte, waar zijn moeder heeft gespeeld, en daarna gaat hij naar buiten, loopt om het gebouwtje heen en neemt kiekjes van alle zijden. En daarna van de eiken in het gras. En peinzend gaat hij langs het puin. Hij blijft staan bij de pomp, hij beweegt de zwengel.

Hij steekt zijn linkerhand uit en vangt het water op. En kwajongensachtig drinkt hij uit dezelfde put, waaruit zijn moeder heeft gedronken.

Hij glimlacht tegen Baukelientje. Ineens vraagt hij, of zij ook weet, wie de eigenaar is van dit terrein. Zij weet het wel, zij geeft hem het adres en hij noteert het.

Ze lopen terug naar de wagen.

„Heel veel van wat moeder me vertelde, herinner ik me nu weer,” zegt hij. „Nu ik hier ben. Dat van de geit en die naam. En dat zij bramen plukte, de grootste die er waren, bij een wal met wilde kersen.”

Hij kijkt haar vragend aan. Zij knikt.

„Ze zijn er nòg,” zegt ze. „Zal ik ze u wijzen?”

„Graag.”

Hij wijst naar de plaats achter het stuur.

Zij loodst de wagen langs de achterweggetjes, naar het plekje waarvan zij tegen Theo heeft gezegd, dat zij het geheim wilde houden...

Ze stopt en wijst. En ze gaat voor hem uit, door de wildernis van hazelaars, eikenhakhout en hulst. Daar hebben zich de doornige ranken van de bramen verstrengeld met de loten van de wilde rozen.

De bramen zijn groot en gerijpt. Zij wijst ze hem met een geheimzinnig lichtje in haar ogen, alsof ze hem een vogel-nestje wijst. Hij komt bij haar en plukt. De dorens kerven krassen in hun handen, maar wat deert dat? De vruchten zijn sappig en zoet. De zonneschijn straalt op de bladeren en het mos, het warme zomerlicht heeft zich genesteld in deze rugte. Er wordt geen windzuchtje gevoeld.

De lange toerist neemt weer foto's. Baukelientje doet alsof het haar onverschillig laat, maar ze merkt best, dat hij tweemaal de lens op haar richt. Schijnbaar achteloos plukt zij van de bramen. Als ze een handvol extra grote heeft, en ze hem die laat zien, steekt hij vrolijk zijn hand uit en lachend geeft ze hem de helft.

Etend, genietend, keren ze terug naar het weggetje. Hij wijst naar verschillende planten en zij noemt de namen. Ze heeft het gevoel, dat het hem niet eens zo heel erg interesseert hoe ze heten, maar dat hij het leuk vindt om met haar te babbelen.

Als ze terugrijdt, vraagt ze hem of hij nu ook nog de kuil wil zien, waaruit het zand gegraven wordt, waarmee zij haar bloemen maakt.

Gráág wil hij die zien.

En zij denkt weer: hij heeft de tijd, deze Amerikaan! Ver-

moedelijk is hij geen zakenman. Misschien is hij leraar, misschien boer, evenals zijn Nederlandse grootouders indertijd. Zij verdiept zich er niet verder in. Zij toont hem de kuil en wijst hem de zwaluwnesten. Maar als ze op haar horloge kijkt, schrikt ze — is het al zo laat? Ze moet naar huis. Straks vragen ze nog, waar ze gezeten heeft!

Als ze de straatweg weer hebben bereikt, stapt ze haastig uit. Maar hij vraagt rustig, of ze hem óók nog de gentianen wil laten zien, waar ze van vertelde en die ze heeft afgebeeld op de vloer.

De gentianen... Ook dat plekje wilde ze voor zichzelf bewaren... Dat moest verborgen blijven voor de toeristen... Voor iedere toerist? Wat de bramen betreft, heeft ze zonder aarzeling een uitzondering gemaakt. En ook de gentianen wil ze hem graag laten zien! Maar — wanneer? En hoe moeten ze er komen? Ze bloeien achter het meer. Er zijn daar geen wegen, enkel wat smalle paadjes voor de fiets, en het laatste eind moet men lopen.

Hij lacht. Aan de andere kant van het meer? Wel — fietsen doet hij nooit, maar zeilen doet hij graag...

„Goed,” zegt ze. „Morgen dan? 's Zaterdagmiddags strooi ik niet.”

Akkoord!

Dan haast ze zich tussen de struiken door, naar huis.

20

„Is dat nog niet wat voor jóú, Hetty?” vraagt in de pauze op het kantoor Hetty's linkerbuurvrouw, terwijl ze haar een krant toeschuift.

Er staat een foto in van een lange man, die langs het meer loopt. Hij heeft leuke rimpeltjes naast z'n ogen, vindt Hetty. Vijfendertig zal hij zo ongeveer zijn.

„Waar hebben jullie het over?” vraagt een ander.

„Over een van Hetty's hobby's. Er schijnt een Amerikaans miljonair neergestreken te zijn in onze stad. Warren Rockingham. Zeilen is een van zijn liefhebberijen.”

„Dat de man miljonair is, zegt me meer,” mompelt de ander. „Ik zou in ieder geval proberen, Hetty, om hem al zeilende te enteren.”

Hetty luistert niet. Ze leest het bericht. Warren Rockingham, de bekende Amerikaanse reder, heeft opdracht ver-

strekt aan een Nederlandse werf om een tankboot te bouwen. Verder schijnt hij in Nederland wat van de watersport te willen genieten.

Zo. Ze heeft nooit van de man gehoord, maar ze wil het wel geloven.

„Je was immers tòch van plan, Hetty, om vanmiddag te gaan zeilen,” merkt haar buurvrouw nog op. „Zei je dat niet?”

Ze glimlacht, terwijl ze de krant nog eens inkijkt. Ja, dat heeft ze gezegd. Dat is ze van plan. Het weer lokt. Ze zeilt nogal veel tegenwoordig. Syracuse kan in deze drukke oogsttijd door oom Barend moeilijk worden gemist en ze denkt er dan ook niet aan, hem lastig te vallen. Zeilen is ook best es leuk, vrij wat leuker in ieder geval dan hier te zitten werken! Ze had, nadat ze grootmoeder geholpen had, graag terug gewild naar het warenhuis, maar daar was helaas geen plaatsje open. Ze heeft toen eerst dit maar genomen. Ze is niet van plan hier te blijven!

Met een vaart fietst ze deze middag door de lanen. Als ze buiten de bossen komt, voelt ze de pittige bries. De zon straalt. Het meer blinkert. Tientallen zeilen glijden voort — lokkend als witte reuzenbloemen in een zilveren reuzenwei.

Lucy, haar vriendin, staat al klaar met haar B.M.-er.

„Eindelijk! Ik wacht al tijden!”

Ze varen.

De golfjes klotsen en glinsteren. De zeilen scheren als spookachtige schaatsers langs de eilandjes en het oevergroen.

Snel is Bauklientje met de lange Amerikaan het meer overgestoken. Kolossaal, wat kan die man zeilen! Zij heeft hem rónddgereden — maar nú laat zij hem graag z'n gang gaan!

Alleen de koers, die wordt door haar aangegeven!

Ze heeft hem gewezen op een groepje populieren, aan de overzijde. In die buurt mondt een kanaal uit in het meer. Dat kanaal moeten ze een eindje volgen. Zo gebeurt.

„Nu hoeven we niet verder te gaan,” zegt ze.

Ze stappen aan wal.

Het meer is vanaf dit punt niet meer te zien. Een wildernis van wilgen onttrekt het aan hun oog.

Bauklientje gaat voorop. Zij kent hier ieder pad.

Hij volgt haar, zwijgend.

Ook zij is stil. Zij heeft maar aldoor het gevoel, dat ze níét op weg zijn naar de gentianen... Wat gek is dat. Onzin gewoon!

Wat zouden ze hier anders zoeken?

Ze staat voor een sloot. Even kijkt ze vrolijk om. Nu wordt het springen. Ze ziet, dat hij haar wat dromerig volgt. Pas als hij haar ogen ziet, komt er ook in de zijne een lachje. Meteen springt ze al.

Hij volgt. En daarna lopen ze weer verder. De grond is hier drassig. Baukelientje doet haar schoenen uit. Hij vraagt of hij ze voor haar dragen zal, maar zij weigert. Vlak daarop glijdt ze uit. Ze verliest haar evenwicht — maar eer ze de grond bereikt, is hij als een panter toegeschoten en heeft hij haar gegrepen. Buitengewoon, wat is die man behendig!

Ze schaamt zich voor haar slipper, ze kleurt, ze is een slechte gids. Intussen vindt ze het toch heerlijk, dat hij zo zorgzaam is. Eigenlijk zou ze niet weten, hoe ze het zeggen of beschrijven moest. Het is zo'n wonderlijk gevoel — ze heeft het nooit gekend. Wel eens in lichte graad, als er een jongen met haar opliep of erg aardig voor haar was. Dat liet haar heus niet koud. Maar het was toch anders dan dit, het kon er niet bij hálén! Wat is dit dan? Ze weet het niet. Ze weet het wèl! Maar ze wil het niet weten! Het is te gek! Dat ze 's nachts van hem droomt, is al vreselijk dwaas! En dat het dadelijk begonnen is, die middag in grootmoeders kamer, toen zij bloemen strooide terwijl de regen viel, toen het zo schemerde en toen er kaarslicht over het lelietje van de valleien scheen...

Daar heeft ze van gedroomd. Hij stond maar peinzend bij de witte bloemen, in die gouden schemering. Hij zweeg en toch kon zij hem wonderlijk goed verstaan. En daarna is ze dromend met hem door de laantjes van het achterland gereden, door groene rivieren, waarin de witte bloemen dreven. Ze gleed met hem langs goudgele wanden van zand, langs eindeloze bramentrossen. Paars was de heide — als een meer van bramensap. De zon begon te spelen met de nevels, ze meerden bij een paal waarin een naam stond gekorven, en blozend zag ze plotseling, dat het de hare was...

Zo droomde ze, en wat beschaamd lag ze de morgen in te kijken. Waar had ze haar verstand? Aanstonds vertrok hij weer. Maar vandaag zouden ze nog eerst naar de gentianen gaan kijken.

Naar de gentianen. Ginds, waar de bodem iets hoger is, daar moeten ze zijn. Zij gaat weer voorop en even blijft ze staan. Ze wijst vooruit en hij knikt. Ach, denkt ze plotseling, wat is dat dwaas, dat ik zo wijs, alsof daar iets bijzonder moois te vinden is! Wat doet het er toe, dat daar wat gentianen bloeien. Het zijn heus niet de laatsten van het land!

Ze zijn de bloeiplaats nu al dicht genaderd. Hij komt naast haar lopen. Haar ogen gaan oplettend langs de grond en eensklaps blijft ze staan. Hij wil zijn voeten nog verzetten, maar zij houdt hem geschrokken tegen. Een paar meter voor hen uit beweegt de heide, en ineens ziet ook hij, wat daar voortschuifelt.

„Een adder,” zegt ze. „Een slang.”

Hij krult lachend zijn lip, maar zij zegt, dat het niet zonder gevaar is. Het spijt haar, dat ze geen stok bij de hand heeft. Maar hij is al opzij gesprongen, heeft een tak gegrepen en met enkele welgemikte slagen doodt hij het dier.

Ze zitten in het bentgras. De gentianen staan om hen heen, slank en blauw — een tafel met kelken, tot de rand gevuld met bramensap . . . Ja, zo lijkt het echt, mijmert Baukelientje.

In de verte ligt het dorp. Het is verborgen achter de bossen, maar het torenspitsje steekt er bovenuit.

„De kerk wil ik nog zien,” zegt hij. „Eens zat mijn moeder daar. Zondag ga ik er heen, al zal ik er niets van kunnen verstaan.”

Even zwijgt hij. En dan zegt hij langzaam: „Maar ik zal het begrijpen, als ik de tekst lees in mijn kleine Bijbel. Zoals u mij de weg wees naar dit mooie bloemveld, zo heeft moeder mij de weg gewezen naar de grootste kostbaarheid. Er zijn grote gevaren in het leven. Het ergste zou zijn, dat ik de grootste kostbaarheid verliezen zou. Zonder dié heeft het leven geen doel meer. Dan is het waardeloos. Ik denk, dat u mij wel begrijpt, want toen wij gisteren de kerk passeerden, zei u, dat u die ook bezocht.”

Zij knikt.

Hij zwijgt. Hij praat niet lang over hetzelfde onderwerp, dat heeft zij al gemerkt. Maar hij behandelt het in enkele zinnen toch volledig.

Even denkt ze weer: wat is zijn beroep? Daarnet heeft iets in zijn manier van spreken haar herinnerd aan oom Barend, aan vader ook. Hij zou boer kunnen zijn, maar evengoed niet. Deze gezegden zijn immers niet typerend voor een bepaald beroep.

Het doet er ook niet toe wat zijn werk is. Wat hijzelf is, dat is het voornaamste. En vreemd, zij heeft maar aldoor het gevoel, dat zij met het voornaamste nu wel op de hoogte is.

Mijmerend staart ze naar het torenspitsje.

Ze merkt niet, dat hij verstolen naar haar kijkt. Maar ineens hoort ze hem zeggen: „Eén woord herinner ik mij van mijn moeder, één woord uit Nederland.”

Ze kijkt hem aan. Ze ziet in zijn ogen een lachje.

„Wat is het?” vraagt ze.

„Welterusten,” zegt hij zacht. En gelijktijdig kijkt hij een andere richting uit.

Het klinkt zo wonderlijk uit zijn mond, zo kinderlijk trouw-
hartig, dat ze zich plotseling bewust wordt van een diep ver-
driet, bij haarzelf — en bij hem.

Hij zucht. Dan, energiek opeens, kijkt hij haar weer aan.

Op dat moment heeft zij voor de tweede maal op deze
middag het gevoel, dat zij de koers bepaalt... Hij vraagt
iets, vraagt iets met zijn ogen.

Zij geeft het antwoord met de hare.

Zij hoort hem kuchen. Dan vraagt hij, of ze altijd bij hem
blijven wil. Altijd?

En vastbesloten zegt zij: „Yes.”

Zijn arm ligt om haar heen. Hij kust haar ogen droog.

De zomerwind draagt honinggeuren uit de heide aan. En
overall, aan alle zijden, staan de feestelijke kelken.

21

Hetty en haar vriendin glijden nog over het meer. Het
weer blijft schitterend. Hetty staart naar het water. Ineens
doet de stem van Lucy haar opschrikken: „Kijk dáár es!
Die kan het óók!”

„Ja, zeg! Die kan het zéker! Alsjeblieft!”

Bewonderend kijken ze naar de naderende boot. Deze zeiler
verstáát de kunst! Buitengewoon! Hetty raakt in vuur.

Plotseling herkent ze hem. Het is de man van de krante-
foto! Ja, hoor, ongetwijfeld!

„Er stond een foto van hem in de krant,” zegt ze. „Rocking-
ham heet hij, geloof ik. Een miljonair, een Amerikaanse reder.
Hij laat in Nederland een tanker bouwen en hij wou hier
wat van de watersport genieten.”

Lucy knikt wat. „Maar... wie is daar bij hem... eh...
Dat lijkt je zùsje wel... Baukelientje...”

Tot nu toe had Hetty geen aandacht geschonken aan de
tweede inzittende van de boot... Een moment voelt ze zich
als begoocheld... Wàt? Is dat... is dat Baukeléntje? Kàn
dat...? Néé toch...

Ze is het wèl! Herkent ze haar niet dúídelijk? Maar dat

is bijna niet te geloven! Hoe komt dat kind in gezelschap van die man... En dàt nog niet alleen, maar ze gedraagt zich alsof het vanzelfsprekend is...

„Ze is het wel, hè?” zegt Lucy verbaasd.

„Ja...”

Hetty staart. Ze heeft voor Rockingham geen aandacht meer, àl haar aandacht is geconcentreerd op Baukelientje. Ze ziet de donkere ogen van het zusje, een beetje dromerig, helemaal niet schitterend van opwinding vanwege het feit dat ze zich in gezelschap bevindt van zo iemand als Rockingham...

„En is het een miljonair, zei je?” vraagt Lucy gespannen.

„Ja. We hebben er vanmorgen nog over gepraat op kantoor...”

Op dat moment wordt Baukelientje actief. Ze heeft de boot van Lucy en Hetty in het oog gekregen en zwaait nu vrolijk — vanaf haar troon! denkt Hetty schamper. Ja, zo zwaait ze, met onmiskenbaar meerderheidsvertoon. Ergerlijk is het! Hetty bijt zich op haar lip. Maar als ze eerlijk is, moet ze erkennen, dat ze geen klein beetje trots is op haar zusje, Baukelientje, die hem dit toch maar lévert, die de kwaliteiten schijnt te bezitten die nodig zijn om het klaar te kunnen spelen, dat die beroemde reder haar een middagje meeneemt. Wie doet haar dat na? Dat zal gerucht verwekken! Dat is iets opzienbarends!

Baukelientje vertelt Warren wie dat zijn, die twee: haar zusje, die ook heel goed zeilt, en haar vriendin.

Hij glimlacht, kijkt even met aandacht, even maar. Hij neemt een scherpe bocht — 't is bijna griezelig, opwindend. Maar het kan haar toch niet zo erg beroeren, omdat het meest opwindende al heeft plaatsgehadt: hun gesprek tussen de blauwe kelken, zijn vraag, en haar antwoord daarop. Daar zit ze nog maar het liefst wat over te mijmeren. Het is alsof haar dromen eensklaps tot in de dag verlengd zijn — en ze zijn net zo stralend ook! Inplaats van door groene rivieren glijdt ze nu met hem voort over de blauwe plas. Ze ziet heel goed de grondeloze verbazing van Hetty en in stilte heeft ze schik.

Nu hebben ze de oever weer bereikt. Ze stappen uit. Hij praat over het meer.

Hetty en haar vriendin meren hun boot. Hetty gedraagt zich wat vreemd, wat afgetrokken. Net alsof ze nog steeds met haar gedachten bij haar ontdekking is.

Misschien zou ze het wel leuk vinden, om alvast eventjes kennis te maken met zo'n uitstekende zeiler als Warren blijkt

te zijn. Baukelientje wenkt haar zusje. Onmiddellijk vertoont Hetty's gezicht een trek van gretigheid en enkele seconden later heeft Warren de twee al joviaal de hand gedrukt, waarna hij voorstelt om gezamenlijk nog eventjes op 't platform van de uitkijktoren te gaan zitten.

En daar zitten ze dan en ze drinken wat. Hetty en Lucy zijn wat stil, bepaald wat verlegen, stelt Baukelientje vast. Alsof Warren een bijzonder iemand is! Waarom zou men verlegen zijn? Ze praat met Warren over het uitzicht, over het water en de boten. Maar telkens gaan haar ogen weer naar de overkant, naar de verre wilgengroep. Daarachter is de wilde gentiantuin. Daar is het feest begonnen. Nee, het begon al eerder, toen hij haar witte bloemen zag — maar bij de gentianen werd het hoogtepunt bereikt!

Hetty zit nog steeds met vragen. Hoe komt Baukelientje aan dit gezelschap? Via het zand! Van die bloemen! Zo moet het zijn gegaan! Daar komt immers iedereen naar kijken, naar die strooierij van Baukelientje. En toen heeft hij wellicht naar enkele bijzonderheden uit de omtrek gevraagd, het meer en zo; en zij, dat zotte kind, heeft niet gearzeld om voor gids te spelen. Het is bespöttelijk, maar kun je beter van zo'n kind verwachten?

Nu moet ze dit erkennen: die Rockingham is een alleraardigste kerel. Je ziet hem z'n miljoenen niet aan. Welbeschouwd gedraagt Baukelientje zich gewichtiger dan hij. Juister gezegd: hij doet helemáál niet gewichtig, geen moment! Hij maakt een babbeltje met haar over de zeiltechniek. Hij weet er vreselijk veel van, oneindig meer dan zij, hoewel zij zich er altijd wel voor heeft geïnteresseerd. Baukelientje intussen zit er bij met een gezicht alsof ze denkt: dat is nou net een onderwerpje om in een verloren ogenblikje over te babbelen — over dingen van belang praat hij met mij! Hetty verbaast zich steeds heviger over het wereldwijze gedrag van haar piepjong zusje. Ze ergert zich, ze wil er niet langer op letten, ze kijkt, nu Rockingham zwijgt, naar het meer, naar de zeilen en de golfjes; ze schitteren vrolijk, ondéúgend haast!

Hoe komt ze op het idee. Wat brengt haar op die gedachte?

De ogen van haar zusje. Daar flikkeren diezelfde lichtjes in, alsof ze hevige binnenpret heeft, alsof ze denkt: neem ik je eventjes in de maling? Ze ziet het duidelijk, nu het kind haar zonnebril weer heeft afgezet; ze heeft een hekel aan die bril, als het maar eventjes kan, zet ze hem af. Maar waarom zit Rockingham er nu zo achteloos en zo vanzelfsprekend mee te spelen; het doet zo gek vertrouwelijk aan, alsof ze verloofd zijn, die twee! Wat een idee, zeg!

Rockingham staart nu naar de verte, waar wilgen zich wazig aftekenen op de andere oever. Mooie kop heeft die man! De kop van iemand, die iets weet te presteren! Waarschijnlijk zit hij nu al lang weer met zijn gedachten bij zijn vloot, waarvan de vlag op alle oceanen wordt gezien. Ze heeft in de krant gelezen, hoe groot die vloot wel is. Je vraagt je af hoe een man het klaarspeelt om daar een overzicht over te behouden. Maar als je dat gezicht ziet, dat imponerende profiel, dan twijfel je er niet meer aan of het hem wel gelukt, dan weet je dat hem deze macht van schepen niet uit de hand zal lopen.

Ineens voelt ze zich verschrikkelijk kleintjes bij deze man, het is al meer dan geweldig dat hij zo ongedwongen met haar heeft willen praten, ze kan daar straks onder haar sportgenoten mee voor de dag komen — maar ze wil geen misbruik maken van zijn sportiviteit; als Baukelientje zich dat wèl meent te kunnen veroorloven, is dat enkel te wijten aan haar onervarenheid. En omdat ze niet graag zou willen, dat hij een minder prettige indruk van haar familie krijgen zou, geeft ze Baukelientje een wenk met de ogen, waarna ze zegt, dat ze nu gaan.

Zij neemt afscheid van de Amerikaan, vervolgens Lucy, maar Baukelientje haast zich niet. Die doet alsof ze hier met hem logeert en het wel leuk vond, dat ze haar zusje hier ontmoette! 't Is ongehoord. Dan moet het maar ronduit tegen haar worden gezegd — die Amerikaan zal het waarschijnlijk toch niet kunnen verstaan.

„Baukelientje, we gaan, hoor. Kom nu mee.”

„Ik kom wel, hoor. Gaan jullie maar.”

Hetty kijkt haar verbijsterd aan. Wat bezélt dat gekke kind! Snapt ze dan helemaal niet, dat het geen pas geeft om zo'n man maar op te houden?

„Baukelientje!” Ze zegt het zo bezwerend mogelijk, maar haar moeite is vergeefs.

„Ik kom wel. Jullie zijn toch met de fiets, nietwaar? Nu, wij zijn met de wágen hier.”

Wij . . . Dat spreekt daar van wíj — omdat die reder haar de eer aandoet, zich door middel van haar wat wegwijs te laten maken . . . Hetty voelt zich razend worden om zoveel onbeschaamdheid, maar ze wil hier geen scène maken. Nog eenmaal kijkt ze naar Rockingham, en haar waardering stijgt nog, als ze ziet, dat hij niets laat merken. Door en door sportief is die man! Zo iemand schopt het ver! Maar van Baukelientje kon wel eens het tegenovergestelde gelden! Het ezelskind!

Nog één blik werpt Hetty haar toe — en die is zéér bestraffend!

Dan daalt ze snel met Lucy de trap weer af.

„En was dat nou een miljonair, zei je?” vraagt Lucy.

„Ssst...!”

„Och meid, hoe zal hij dat nu kunnen verstaan, zo'n Amerikaan. Bovendien zijn we immers al weer op de begane grond, wat wil je.”

„Hm.”

„Trouwens, je zusje deed maar aldoor, alsof ze zich daarboven zagezegd op de begane grond bevond! Die scheen zich wel thuis te voelen in de hoogste sferen!”

„Och, ik bemoei me er niet mee. Ze wijdt zich nogal aan de toeristen, in haar vakantietijd, ze strooit zandfiguren in grootmoeders kamer en weet ik wat ze nog meer doet. Ze is vast geen slechte gids, want ze zwerft graag door de omtrek, dat weet je.”

Lucy knikt wat.

Terwijl ze hun fietsen nemen, glijden hun blikken schijnbaar achteloos over het parkeerterrein. Niet lang trouwens. Er staat een opvallende wagen, van reusachtige lengte. Dat zal zijn wagen zijn, denkt Hetty.

Lucy zegt:

„Da's zeker die van hem. Net een monstervis, die aangespoeld is uit het meer. Bepaald spookachtig. Vind je niet?”

Hetty knikt. Spookachtig is het zeker, is het allemáál...!

Ze stappen op en rijden lang, langs bochtige binnenweggetjes. Het is hier stil. Er is hier geen verkeer. Slechts éénmaal moeten ze uitwijken: een autoclaxon geeft een minimaal signaaltje. De berm is mul. Ze stappen dus maar af en wachten, tot de wagen gepasseerd is. Kalm glijdt hij hen voorbij: de vis — bestuurd door Baukelientje. Rockingham groet met een handgebaar en met een joviale lach. De lach van Baukelientje is spookachtig. Hetty's voeten worden plotseeling zwaar als lood. Terwijl ze voortgaat op de verharde weg, heeft ze steeds het gevoel dat ze de mulle berm berijdt. De wagen nadert reeds de bocht, even nog glijden een paar kamperfoelieranken als zeewier langs de vissestaart, en even nog is Baukelientjes zwarte kopje zichtbaar. Ze praat wat met de reder, en ze glimlacht. Hij glimlacht rustig terug, en knikt. Uit alles spreekt zo'n verbijsterend grote vertrouwelijkheid, dat Hetty's ogen wazig worden. Ginds glijdt haar splinterjonge zusje voort, met een vanzelfsprekendheid alsof haar dit alles tóekomt — met de allúres van de rijke redersvrouw!

Hetty, zwoegend op haar fietsje, voelt zich een onbenullig poedeltje in de verlaten laan.

Baukelientjes vader is deze middag aangeklampt door een dorpsgenoot.

„Torenbaan, ik weet niet of het nodig is, dat ik het zeg...”

Het kwam er wat verlegen uit.

Torenbaan begreep niet, wat er zijn kon.

„Wat is er aan de hand, man...”

„Eh... is er misschien familie van jullie overgekomen?”

„Familie? Nee, hoe zo...”

De ander keek hem aan. „Ja, het zou mógelijk kunnen zijn. Jullie jongste dochter wordt de laatste dagen telkens gezien in gezelschap van een vreemde sinjeur. Ze rijdt met hem langs de akkers en door 't bos, in een kapitale slee, ik heb het zelf gezien.”

„Zo.”

Baukelientjes vader liet niet merken, dat hij het bericht wat verontrustend vond. Hij zei: „Ze laat aan toeristen het een en ander zien van het oude boerenleven. Misschien heeft de een of ander naar iets bepaalds gevraagd.”

„Ja, dat kan zijn. Maar ik zag, dat ze zelf reed. Dat kwam me wat eigenaardig voor.”

Baukelientjes vader vond dat zelf ook hoogst eigenaardig. Maar hij zei: „Dat zal gemakshalve zo zijn gedaan. Zij weet tenslotte de richting en ze is met iedere bocht vertrouwd. Er is vaak weinig uitzicht, dat weet je net zo goed als ik.”

De ander knikte. „Zeker. Ik wil er ook helemaal geen kwaad van zeggen, begrijp me goed. Maar 'k dacht zo: ze is nog jong. En als je jong bent, zie je niet zo gauw gevaren...”

„Dat is waar. Ik vind het ook fijn, dat je me waarschuwt. Alleen: soms is het gevaar helemaal niet te zien...”

„Omdat het er niet is, bedoel je. 'k Help het je hopen.”

De dorpsgenoot gaat weer aan zijn werk en Torenbaan rijdt verder. Tja, wat moet hij dáár nu van denken... Een verzinsel kan het moeilijk zijn. Hij zal Baukelientje straks eens vragen, wat ze uitspookt. Het moet niet te gek worden.

Mevrouw Torenbaan heeft het zich deze middag gemakkelijk gemaakt op de bank voor het huis. Het weer is prachtig. Wel is er wat wind, maar daar voel je hier niets van, tussen de heesters en struiken. En van de zon heb je hier ook geen hinder, want de lindebomen zijn reusachtige groene parasols.

Ze is gaan breien. Baukelientje kan wel een paar nieuwe wanten gebruiken. Het is voorlopig nog wel geen winter, maar de tijd gaat snel. De maanden vliegen. De jaren ook.

Hoe kort is het nog maar geleden, dat ze hier begonnen, Jan en zij. Nu is Margreet al getrouwd en zelfs Baukelientje lijkt al haast volwassen.

Maar op dit moment weer niet. Er is beweging ontstaan in de struiken aan de overkant van de weg, en met een sprongetje komt Baukelientje te voorschijn. Gelijkijdig fietst Hetty het erf op. O ja, die is wezen zeilen. En Baukelientje heeft vermoedelijk bramen gezocht, dat doet ze immers graag; dit is voor haar een soort oogsttijd...

Baukelientje gaat zwijgend zitten naast haar moeder. Hetty zet haar fiets tegen de muur en neemt aan de andere zijde van haar moeder plaats. Ook zij zwijgt.

Baukelientje weet niet, hoe ze er over beginnen zal. Ze kan er eigenlijk niet over beginnen, zolang Hetty er bij is...

„Baukelientje...” Het is de stem van haar vader. Ze kijkt om. Hij staat in de deur en wenkt haar.

Ze staat op en volgt hem naar de koestal.

„Waar ben je vanmiddag geweest?” vraagt hij vriendelijk.

„Nou, 'k heb gezeild, vader.”

„O. Met wie? Met Hetty?”

Ze lacht. „Nee, die heb ik wel gezien, die was er wel, maar ik had iemand anders bij me.”

„En dat was? Ken ik hem?”

„Nou, dat denk ik niet, vader.” Ze lacht weer.

„Ken jij hem dan wel?”

„En òf!”

„Iemand vertelde me, dat men jou de laatste dagen telkens ziet in gezelschap van een onbekend iemand met een grote wagen... Zelfs, dat jijzelf aan het stuur zat. Kan dat uitkomen?”

„Het klopt allemaal,” zegt ze. „Wie vertelde u dat?”

„Och, dat doet er immers niet toe. Maar ik vraag me af, waarom ik het van die persoon gewaar moest worden. Waarom niet van jou? Waarom liet je ons er buiten?”

Ze lacht weer. „Maar dat is helemaal mijn bedoeling niet, vader. Ik zal u vertellen, hoe hij heet. De naam zegt u natuurlijk niets, maar 't is een heel aardig iemand. Warren Rockingham heet hij. Een zeiler pur sang! Daar is Hetty een baby bij, en die zeilt toch heus niet onverdienstelijk! U had hem moeten zien laveren!”

Haar vader kijkt peinzend. Hij heeft de indruk, dat ook hij laveren moet... Wat is hier aan de hand? Baukelientje, dat jonge, onervaren kind, praat wel wat erg geestdriftig over die Rockingham. De naam zegt u natuurlijk niets, zei ze. Maar hij leest regelmatig de krant en hij hoort ook wel eens

het een en ander. En zo heeft hij dan nu gelezen, dat de bekende Amerikaanse reder Rockingham hier een tanker zal laten bouwen. Aan dat bericht zou hij anders weinig aandacht hebben geschonken, maar hij las ook nog de naam van dit dorp. Rockingham was van plan te gaan zeilen op het meer.

Het blijkt nu, dat hij daarbij in gezelschap is geweest van Baukelientje... Hoe kan dat zo in z'n werk zijn gegaan?

„Hoe kwam dat zo?” vraagt hij. „Dat jullie zeilden. Via die strooierij?”

„Goed geraden, vader,” zegt ze vrolijk. „En nu moet u óók nog es raden, wat er verder gebeuren zal.”

„Doe niet zo mal, Baukelientje.” Hij kijkt ontstemd.

„k Ga met hem trouwen.”

Zijn ogen worden boos. „Je moet geen onzin verkopen. 't Lijkt me beter, dat we maar een punt zetten achter die zandstrooierij.”

„Nou, dat zal ook wel een keertje moeten gebeuren. 't Volgend jaar hoef ik het in ieder geval niet meer te doen.”

Geërgerd draait hij zich om. Hij heeft gezegd, waar het op staat!

Wat ontgaan staat zij te kijken, nu hij haar de rug heeft toegekeerd. Gelóóft vader haar niet? Maar...

„Maar zó bedoel ik het niet, vader,” zegt ze haastig. „Ik bedoel: te zijner tijd.”

„Hè? Wát te zijner tijd...”

„Nou, dat ik met hem trouw. Niet deze zomer nog. Het duurt in ieder geval nog wel enkele maandjes, hoor!”

Op dat ogenblik naderen moeder en Hetty. Hetty heeft moeder intussen natuurlijk ingelicht. Nu vangen ze haar laatste woorden op...

„Hoe kòm je er toch bij,” zegt moeder verontwaardigd. „Al zou je zoiets misschien wel leuk vinden, dan zeg je dat toch nog niet? Je hebt wèl fantasíe, dat moet ik zeggen!”

„Maar hij heeft het me gevraagd!” roept ze. Meteen ziet ze aller ogen groot worden.

„Maar...,” zegt moeder haperend, ontzet.

Vader maakt plotseling een resoluut gebaar, alsof hij met één slag een wesp verwijderd. „Ze zeurt,” zegt hij kort en bondig.

„Die man,” zegt Hetty gekrenkt, „die is wel vijfendertig. Dacht je, dat die zich interesseerde voor zo'n piepkuiken als jij? Ja, hij heeft zich natuurlijk vreselijk met jouw onnozelheid geamuseerd! Want dat je onnozel bent, blijkt nu wel zonneklaar.”

Baukelientje trilt plotseling van woede, om Hetty's beledigende woorden. Een dubbele belediging is het! Hetty doet het voorkomen alsof zij een sukkeltje is, en Warren iemand die een loopje met haar heeft genomen! Dat is gemeen! Dat accepteert ze niet! Ze zal hem tot het uiterste verdedigen! Woest herhaalt ze: „Hij heeft het me gevraagd!” En met dezelfde woestheid laat ze er op volgen: „En ik heb „yes” gezegd. Jammer dat jullie niet hebben gezien, hoe blij hij daarmee was.”

Het is stil. Ze zijn allemaal verbluft — óverbluft. Zij voelt het en ze ervaart het als een triomf. Maar ze ziet, dat haar moeder bleek wordt, en dat maakt haar onrustig.

Ineens begint Hetty smalend te lachen. „Hoe blij hij met haar jawoord was, vertelt ze me daar... Ja zeker! Zo'n miljonair zal met zo'n prullig extraatje wel in de wolken zijn!”

Baukelientje kijkt verwezen. „Eh... Miljonair? Néé, Hetty. Je wilt het allemaal per se bespottelijk maken! Hou nu maar op met je flauwiteiten. Je bent jalóers! Omdat hij met mij zeilde en omdat jij beter zeilen kunt dan ik!”

„Lieve help!” roept Hetty. „Dat noem ik de onnozelheid ten top! Die geeft haar jawoord aan iemand, van wie ze hoe-genaamd niets weet. Vader, is hij miljonair, die reder, ja of nee? Het stond immers zwart op wit in de krant. Maar Baukelientje weet van niets!”

Baukelientje kan het niet meer verwerken. Ze is verslagen onder deze mededeling, want dat haar zusje niet fantaseert, ziet ze overduidelijk aan vaders gezicht. Maar nu weet ze het ook niet meer, nu zal het toch werkelijk wel iets bespottelijks zijn, wat ze heeft uitgehaald... Een miljonair... Zij, Baukelientje Torenbaan, heeft gemeend, dat zij iets betekende voor hem, maar zij is niet wijs geweest... Wat betekent een dom meisje voor zo'n man?”

„Een vlóót heeft hij, kind,” voert Hetty nog aan, alsof ze al niet volledig overdonderd is. „Een paar dagen geleden heeft hij hier in Nederland nog een order geplaatst voor de bouw van een tanker van zo-en-zoveel duizend ton. Vader?”

Vader knikt.

Baukelientje zucht en voelt zich duizelig worden. En plotseling barst ze in snikken uit.

Zo wanhópig klinkt het, dat ze eensklaps allemaal met haar begaan zijn. Moeder en Hetty nemen haar ieder bij een arm en voeren haar mee naar de kamer. Haar vader ziet haar na, totdat de deur gesloten wordt.

„Wat is hier aan de hand?” vraagt Harry, als hij even later thuis komt. Ze kijken allemaal zo vreemd en Baukelientje zit te snikken als een kind dat haar pop heeft verloren. „Wat is er, meid!”

Dick geeft hem een wenk met z'n ogen en troont hem zwijgend mee.

„Ze vertelde daarnet, dat ze trouwen gaat...”

„Tróúwen?”

„Ja, met een Amerikaan, een toerist die hier kwam zeilen. Ze had hem haar jawoord gegeven. Ze moet er nogal blij mee voor de dag zijn gekomen. Maar toen ze hoorde, dat de man reder is, en miljonair, was 't inenen mis. Het kon natuurlijk nooit serieus bedoeld zijn door zo'n machtig iemand. Dat zag ze nu wel in.”

Harry frons t z'n wenkbrauwen. Even zwijgt hij nog. Dan zegt hij: „O ja? Zag zij dat nu wel in? Maar ik niet! Is het die Rockingham soms? Ja? Dacht ik wel! Ja, dat moet een eerste klas zeiler zijn, een sportman tot en met! En wat dacht je, zou zo'n sportief iemand zo ónsportief zijn, om een meisje te vragen, terwijl hij er niets van meent? Kom nou, Dick!”

En opgewekt haast Harry zich terug naar z'n verslagen zusje. „Meid, kop op! Doe niet zo onnozel! Die kerel is sportief, die néémt je er niet tussen! Hoe kom je er bij! Gefelicitéérd met je plannen!” En vrolijk drukt hij haar de hand.

Baukelientjes ogen staan schuw, onzeker, hóópvol toch ook!

De anderen weten niet, wat ze zeggen zullen. Is dat nu góéd, denkt moeder, om dat kind weer hoop te geven? En dat denkt vader ook. De gedachten stormen door hen heen. Stel, dat Harry gelijk heeft, en dat is natuurlijk mógelijk — wat dan nog? Amper zeventien is Baukelientje. Zelf meent ze natuurlijk, oud en wijs genoeg te zijn. Dat denkt iederéén op die leeftijd, maar als je ouder wordt, bekijk je de dingen wel een beetje anders! En...

Baukelientjes stem klinkt ineens weer door de kamer: „Harry heeft vast en zeker gelijk! Warren méént het! Het is onzinnig om zo'n spektakel te maken!”

„Natuurlijk!” zegt Harry. „Ik kwam als geroepen, dat blijkt wel. Er is geen enkele reden om in de put te zitten. Hier heb je mijn zakdoek, kind, droog je tranen maar gauw en begin niet weer opnieuw. Al heb je met die man gevaren, daarom neemt ie je nog niet in de bóót! 'k Ben blij, dat het ééndelijk

voor elkaar is met jullie, je hebt een goeie daad verricht, al was het alleen maar tot nut van 't algemeen, want we zullen er natuurlijk allemaal van profiteren. Mensen, een glaasje kan op dit moment geen kwaad!"

Baukelientje kijkt ineens nijdig en vader zegt, dat hij niet zo kletsen moet. Daar is dit geval te ernstig voor. Aan zulke praatjes heeft niemand behoefte. „Ik vind trouwens, dat dit iets is, waar niet zozeer over vergáderd hoeft te worden, en daar begint het wel wat op te lijken.”

„Ja,” zegt moeder, „ik vind ook, dat Baukelientje dit eerst maar eens met ons moet bepraten.”

„Hij lijkt wel vijfendertig,” merkt Hetty nog haastig op.

„Dat is hij ook,” zegt Baukelientje strak. „Dat heeft hij wel gezegd. Maar wat zou dat?”

„Zo iemand wéét, wat hij doet!” verzekert Harry.

„Alsof ik dat níét weet!” valt Baukelientje uit.

„'t Is nu mooi genoeg,” zegt vader. „Ik heb daarnet al gezegd, dat we hier geen vergadering aan wijden!”

Het is al laat, maar Baukelientje kan nog steeds niet slapen. Hoe zóú dat kunnen, na zó'n opwindende dag!

Ze heeft vader en moeder uitgelegd, hoe het allemaal in elkaar zit. Wie het is, deze Warren. Dat zijn moeder hier vroeger gewoond heeft. Vader kon zich dat niet meer herinneren. Wel had hij grootmoeder vaak over dat gezin horen vertellen, over hun vertrek naar Amerika. Het was voor die tijd nu eenmaal een opwindend geval.

En wat dit geval betrof: vader en moeder hebben rustig gezegd, hoe ze er over denken. „Als je nog maar pas zeventien bent,” zei vader, „neem je niet zomaar één twee drie een beslissing over zó iets belangrijks. Ik heb er niets op tegen, dat je eens met een jongen fietst en dat je iemand graag wat beter wilt leren kennen, maar dit — nee.”

„Maar als ik toch heel zeker van mezelf ben, vader...”

„Dat wil niet zeggen, dat je zo zeker blijft, m'n kind.”

„Dat hoop ik wel, dat móét ik ook wel, want ik heb hem immers m'n woord gegeven.”

„Daar mag hij jou niet aan binden, Baukelientje. Die man mag dan overigens een kei zijn — deze daad was niet verstandig van hem. Zoiets vráág je niet, als je elkaar tot voor twee dagen niet gezien hebt en dan een paar uurtjes met elkaar hebt gepraat — vraag je in iéder geval niet, als het meisje nog zó jong en onervaren is! Zo'n vraag neem ik niet serieus.”

„Maar ik wel, vader. En wat ik hem beloofd heb, evengoed.

En morgen komt hij in de kerk, en dan kan ik toch gerust naast hem gaan zitten?"

„Doe dat nou maar liever niet, Baukelientje," zei moeder. „De mensen zullen er om lachen."

„Dat laat me koud, moeder."

„Laat het dan maar om òns," zei vader. „Ik houd er niet van, dat men zo hard van stapel loopt, dat weet je nu wel. Ik wil je ook helemaal niet dwars zitten, moeder evenmin, dat weet je evengoed. Maar we moeten dit rustig bekijken. Wij willen die man eerst wel eens zien. En als we een goeie indruk van hem krijgen, zullen we het rustig met hem bepráten ook. Ik zal tegen hem zeggen, dat hij z'n trouwplannen in ieder geval een jaar of drie moet opschorten..."

„Maar váder..."

„Dat is niets abnormaals, Baukelientje. Eventueel ben je dan op je trouwdag nòg zes jaar jonger dan Margreet op de hare. Hoe lang heeft díé wel geduld moeten hebben!"

„Ja, vader, daar zegt u het nu zelf: móéten hebben! Omdat er geen woning beschikbaar was. In mijn geval ligt het natuurlijk allemaal heel anders..."

Vader schudde zijn hoofd. „Baukelientje, het is onze plicht, dat we een oogje in het zeil houden. Als ik drie jaar zeg, dan gaat daar niets van af, al ís hij dan ook een zoon van een oud-dorpsgenote."

Ze was hevig teleurgesteld.

Maar nu denkt ze: Wat zijn drie jaren eigenlijk ook, goed-beschouwd? Hoe kort is het nog maar geleden, dat ik veertien werd? Dat is dus ook drie jaar geleden!

En tòch... ze zullen haar erg lang vallen, die jaren... Het zal een opgave zijn om ze door te komen... Het is wel erg teleurstellend, dat vader en moeder het niet gemakkelijker opnemen. Voor haar — en voor hem! Daar rekent hij natuurlijk helemaal niet op!

Ach, het leek allemaal zo vanzelfsprekend te zijn, daar in het veld, tussen de gentianen.

Bij de heesters, naast de kerk, staat hij al te wachten. Zoals afgesproken was. Terwijl ze nadert op de straat, ziet ze hem staan.

„Is hij dat?" vraagt Harry haar geïnteresseerd. „Die lange daar?"

„Ja. En dat is z'n wagen."

„Die lange daar?" vraagt Harry weer.

Ze schiet bijna in een lach. Waarom doet die jongen altijd zo zot? Ze zal hem nog missen, als ze getrouwd is!

Maar daarna verdwijnt de vrolijkheid weer uit haar gedachten. Ze kijkt naar Warren, die daar zo peinzend staat, en die plotseling schijnt op te schrikken. Hij ziet haar en glimlacht. Ze loopt op hem toe en vertelt hem snel, op gedempte toon, wat haar vader heeft gezegd. Hij kijkt haar aan, teleurgesteld.

„Misschien hebben ze wel gelijk,” zegt hij dan rustig. „Maar 't spijt me geducht, Baukelientje. Voor wie niet zo jong meer is, worden de jaren kostbaarder...”

Zij knikt, zij begrijpt hem heel goed. Drie jaren tellen terdege méé voor hem! En nu hij deze teleurstelling al moet verwerken, kan zij er niet toe komen om hem nu óók nog alléén te laten zitten tijdens de dienst. Ze is maar blij, nog niet te hebben gezegd, dat haar ouders er niet vóór zijn dat zij zich zo openlijk in zijn gezelschap vertoont. Spontaan gaat zij met hem mee naar binnen en naast elkaar gaan ze zitten, nogal achterin. Er zijn er heel wat, die even omkijken. Hier en daar wordt gefluisterd. Er is natuurlijk al over gepraat. Wat hindert het? Ze ziet haar vriendinnen gapen, gápen... Toe maar — wat deert het haar? Dat kinderachtige gedoe? Ze staat er bóven! Ze zit hier met Warren Rockingham, een man met wie ze voor de dag kan komen! Zijn ogen dwalen door de ruimte en zij weet, dat hij nu aan zijn moeder denkt.

Hier zat zij dus, denkt hij. Moeder. In dit kleine gebouw. Onder dit witte gewelfje...

De dienst begint. Er wordt gezongen. Het grijpt hem aan. Hij hoort de zware mannenstemmen, de lichtere en hoge van de vrouwen — en die der kinderen, wat ijl en schel. Eens heeft zij meegezongen, toen zij nog tot de kinderen behoorde... Haar lied is door God gehoord, Hij heeft haar zang ontvangen en later nog heeft Hij haar stem tot voor Zijn troon gebracht. Wij loven U, o God, wij prijzen Uwe Naam! — Eens zal mijn zang ook zuiver tot de Here komen! Wij dronken uit dezelfde geestelijke bron, moeder en ik! Zoals ik gister heb gedronken uit dezelfde wel, waaruit zij vroeger dronk!

Vroeger... Zo lang geleden al... Hóé lang is het wel al geleden, dat zij hier zong?...

Haar plaats is leeg. Maar naast mij zit een meisje, uit haar geboorteland, uit het dorp waar zij woonde. Wat is dit voor een wonderlijk geluk? Het overtreft alle vreugden die mijn carrière mij brachten. Hoog en onaantastbaar welft het zich over alles heen — als het witte gewelf boven de banken.

Haar pols raakt even de zijne. De pols van een meisje, zo

ongekend vertrouweljk. O, altijd waren ze er wel, vrouwen, in cirkels om hem heen. Maar ze brachten hem niet in beweging, hij wist niet wat hij aan ze had. Hij wijdde zich maar liever aan zijn werk, hij bouwde aan zijn vloot. En voor ontspanning zeilde hij. Hij had zijn moeilijkheden en zijn zorgen, zijn resultaten en zijn vreugde. Zijn vreugde, zeker — maar beperkt. Hij had wel toegewijde medewerkers, maar geen toegewijde vrouw. In zijn verdriet was hij alleen, en in zijn vreugde ook. Wat hem ontbrak, kon hij niet kopen, hoe rijk hij ook was. Als hij zich dit nuchter realiseerde, heeft hij er wel in stilte om gelachen. Was het niet dwaas? Nu, nú beseft hij wel heel sterk, dat zo'n lachje zijn verdriet verzachten moest... Nu, in dit uur, nu zij naast hem zit, te luisteren en te zingen. En te bidden. Het slotgebed: het Onze Vader, dat hij ook heeft geleerd.

Als ze weer naar de uitgang schuifelen, kijkt hij naar het oude pijporgel. Ja, denkt Baukelientje wat spijtig, hoe goed Harry ook speelt, het orgeltje is nu eenmaal niet best meer. Zou Warren horen, dat het veel beter kon? Zij hoopt het niet. Hij zou misschien denken, dat het te wijten was aan de organist.

„Mag ik even gaan kijken?” vraagt hij, als ze langs de trap gaan. En het volgende moment is hij al verdwenen. Harry ziet hem plotseling naast zich staan, rijzig en slank. Harry trekt zich er niets van aan, hij trekt een paar registers open. De man ziet toe, glimlacht even en knikt. En met dezelfde snelheid verdwijnt hij weer. Ook Harry glimlacht.

Baukelientje wacht bij de uitgang. Sommigen van die haar voorbijgaan, nemen haar op alsof zij tot de vreemdelingen behoort. Haar vriendinnen houden zich op een afstand en klitten daar giebelend bijeen. Zij ergert zich er aan. Kunnen ze zich niet wat minder kinderachtig gedragen? Ze heeft het gevoel, of ze ineens jaren ouder is dan die anderen. Enkele opgeschoten jongens, met wie ze een dag of vijf geleden nog om het hardst gefietst heeft, staan bij de wagen. Ze vangt woorden op waaruit grote bewondering klinkt. Het gaat over allerlei technische snuffjes. „Steenrijk!” zegt er eentje. En een ander: „Zo'n wagen is niet te betalen!” En een derde: „Stil, man, ze kan het wel horen!” Alsof zij zich de weelde kan veroorloven zo'n wagen aan te schaffen! Ze wendt haar ogen af, maar als ze tersluiks weer in hun richting gluurrt, merkt ze, dat al hun aandacht nu, inplaats van op de auto, op háár is gericht...

O, daar komt hij.

„Even het orgel bezichtigd,” zegt hij. „Het is niet al te best meer, maar er werd uitstekend op gespeeld.”

„Mijn jongste broer,” zegt zij.

„Ik dacht al zoiets. Hij heeft net zulke ogen.” Hij lacht. „Ik breng je thuis. Maar 'k weet nog niet, waar je woont.”

„Ik zal de weg wel wijzen.”

„Dat weet ik wel. Maar dat was mijn bedoeling niet. Rij jij?”

„Nee, Warren, nu maar liever niet.”

„Maar je doet mij er zo'n ontzaglijk groot genoeg mee. Nooit heeft een meisje mij gereden.”

Vooruit dan maar. Hoe kan zij hem iets weigeren? Zij loodst de reuzenwagen langs het kerkvolk, dat met zwijgende verbazing haar handelwijze gadeslaat.

Baukelientjes ouders gaan juist het erf op, als de wagen nadert. Gedurende de dienst heeft mevrouw Torenbaan een paar maal tersluiks een blik geworpen op de Amerikaan. Hij zat aandachtig te luisteren en ook Baukelientje deed niet kleverig of wat dan ook. Er was iets op het gezicht van de man, dat Baukelientjes moeder zeer sympathiek vond. Iets kinderlijks, iets opens, iets dat je bijna deed vergeten, wat de naam van deze man betekende op de wereldzeeën. Maar natuurlijk bleef dat besef wel leven op de achtergrond en het vervulde haar met een vreemde trots. Dat hij daar zat naast Baukelientje. Hún Baukelientje, die tot voor enkele dagen nog doorging voor een opgeschoten kind, maar die plotseling veranderd scheen te zijn. Ze toonde een wonderlijke gerijptheid. Op haar gezichtje lag een ernst, een rust, een wijsheid, die het verschil in jaren voor een deel scheen te overbruggen, temeer omdat de man iets kinderlijks over zich had. Althans in dit uur van de dienst. Maar op andere uren, als de zaken hem bezighielden, zou er vermoedelijk een andere trek verschijnen, een hardere, héérsende wellicht...

Maar was dat erg? Hij zou niet heersen over Baukelientje. Dat voelde zij feilloos aan, hoewel zij geen enkele verklaring voor die zekerheid zou kunnen geven.

Even ontmoetten haar ogen toen die van Baukelientje. Niets van triomf was er in de ogen van het meisje, niets dat haar tartte: ik zit hier tòch met hem, u ziet me wel, nietwaar? Het was alsof die ogen zeiden, dat het niet anders kón. En ofschoon mevrouw Torenbaan zich aan het begin van de dienst aan Baukelientjes gedrag had geërgerd — nu had ze er vrijwel vrede mee. Ze zou het niet over haar hart kunnen krijgen, het kind er nog over te onderhouden.

En toen ze, op weg naar huis, er met haar man over praatte, merkte ze al gauw, dat hij er net zo over dacht.

Nu komen daar die twee het erf opgereden.

Zo rustig en zo vanzelfsprekend als Baukelientje de kapitale wagen hier als het ware binnenloodst — het is de moeite waard! denkt haar moeder. En haar vader denkt: Wat een machtig mooi gezicht!

Maar wat een verdraaid lastige situatie. Hoe moet dat nu verder? Hij is maar blij, dat hij z'n Engels wat onderhouden heeft. Toch kost het hem telkens moeite om, terwijl ze koffie drinken in de ruime kamer, het juiste woord te vinden. En de juiste houding. Want die vriend van Baukelientje mag dan al heel gewoon doen, de achtergrond van die kerel kan niet worden weggeblazen, die imponeert je, of je wilt of niet.

Z'n vrouw, die zich overigens beter van de taal weet te bedienen dan hij, zit daar óók wel wat tegen aan te kijken, dat merkt hij best. En dat zal de man zelf ook wel merken. Het hele gezelschap is wat geïmponeerd, uitgezonderd Baukelientje.

Intussen verschijnt ook Harry. Rockingham complimenteert hem; hij heeft genoten van zijn spel.

Kijk, dat is toch wel verdraaid aardig van de kerel, denkt Harry. Vooral omdat heel goed is te merken, dat het geen huichelarij is!

„Maar het orgel is niet best meer,” zegt Harry, in de stille hoop, dat zijn mededeling in het rijke oor zal worden geknoopt. Baukelientje voelt, wat hij denkt, en ze geneert zich. Tot nut van 't algemeen, heeft Harry gezegd, en hij schijnt te menen, dat hij zijn stelling maar meteen in praktijk moet brengen. De vlegel!”

„Ik merkte het,” zegt Warren. „Het is jammer. Hoe lang bevindt zich dit orgel reeds in de kerk?”

Harry vertelt, dat het juist voor de oorlog gekocht is. Het was toen al niet nieuw meer, maar men dacht, dat het nog goed was. Daarin heeft men zich echter vergist.

De ander knikt. „Ik had gehoopt,” zegt hij dan, „dat mijn moeder nog bij dit orgel gezongen zou hebben, lang geleden.”

Aan Baukelientjes vader vraagt hij vervolgens, of die zich nog iets van haar kan herinneren.

Nee, helaas niet. „Maar mijn moeder zal u misschien nog wel iets kunnen vertellen.”

Baukelientje zegt: „Grootmoeder woont in het huis waar ik bloemen strooi.”

„Dan zal ik het haar vragen,” zegt hij. En mevrouw Torenbaan, die opstaat om nogmaals in te schenken, ziet in zijn ogen kinderlijke hoop.

Hij vertelt van de plekjes, die Baukelientje hem heeft gegeven: de plaats waar het huis van zijn moeder heeft gestaan, en de plaats waar zij speelde met de poesen. Hij vertelt ook van de naam, die in een stijl stond gegrift. Lina . . . Nadenkend roert hij in zijn kopje. Zijn ogen rusten op de wand tegenover hem, en op de schouw, waar de Bijbel ligt. De koffie geurt. De zon schijnt op de bloemen voor het raam. De kippen zingen hun eentonig liedje en een zwaluw scheert langs de appelboom. Hoe schoon, hoe rustig is dit alles. Het land van zijn geluk. Het land van zijn moeder. Lina . . . Een kinderlijk gekorven naam in een bouwvallig schuurtje. De tanker „Lina” koerst op dit ogenblik, via de Rode Zee, naar Kaapstad. De „Devon” vaart ten oosten van Formosa. De „Duluth” en de „Lano” liggen juist voor anker in Manilla. En de „Columbia”, varende in de Stille Oceaan, passeert wellicht omstreeks dit uur de evenaar. En hier zit hij en het is net alsof hij, na een jarenlange tocht door uitgestrekte eenzaamheden, tenslotte óók een haven heeft bereikt.

24

Als Hetty en de broers de kamer verlaten hebben, wordt er over het belangrijkste gepraat. Baukelientje zit er wat verlegen bij. Warren Rockingham niet. Hij heeft het een en ander meegemaakt. Enkele dagen geleden sloot hij een contract af voor de bouw van zijn nieuwste tanker en hij weet, dat die niet in vierentwintig uur tijds klaar kan zijn. Ook voor dit geval wordt een zekere tijd gevraagd, drie jaar zal hij moeten wachten en hij legt zich er bij neer, hoezeer het hem ook spijt.

„Ik heb reeds tegen Baukelientje gezegd, dat de jaren kostbaarder zijn, als je ouder wordt. Ik weet, hoe lang ik heb geleefd, maar ik weet niet, wat mij nog rest.”

„Wij voelen heel goed, wat u bedoelt,” zegt vader. „Maar werkelijk, het is te vlug. Zoiets wordt hier gewoonlijk niet gedaan. En niet iedere traditie heeft zin, maar deze wel, geloof ik.” En hij glimlacht.

Ook op het gezicht van de reder komt een lachje.

„Ik respecteer uw zorgzaamheid voor Baukelientje,” zegt

hij rustig. „Over drie jaar hoop ik die zorg van u te mogen overnemen.”

En hiermee is het afgedaan.

In de namiddag, tegen het avonduur, gaat hij met Baukelientje naar het huis van haar grootmoeder. Misschien zal hij nu nog iets over zijn moeder kunnen vernemen.

Grootmoeder ziet het tweetal naderen. Kijk nou toch eens, daar komt Baukelientje aan met die onbekende man! Wat is dat toch voor een geval! In de kerk heeft zij die twee ook al samen gezien en het schijnt, dat ze elkaar wel meer gezelschap houden. Er wordt nogal over gepraat in de buurt. Barend komt met hele verhalen thuis. Er wordt beweerd, dat die man schatrijk is. Wanneer is dit begonnen? Die middag toen hij uit z'n auto stapte en naar binnen ging, om Baukelientjes strooierij te zien? Best mogelijk. Maar of dat stand zal houden?

Ze komen binnen en geven haar een hand. De man praat onverstaanbaar, maar hij maakt een prettige indruk en dat moet ook wel, want anders zou Baukelientje natúúrlijk niet op hem gesteld zijn! Zó onnozel is ze niet! Nou, ze moeten maar gaan zitten.

En daar zitten ze dan en Baukelientje doet het woord.

„Grootmoeder, meneer Rockingham zou erg graag iets willen weten over vroeger. Want zijn moeder heeft hier gewoond. Zij is met haar ouders geëmigreerd naar Amerika, toen ze nog een schoolkind was. Lina Karrebos. Kunt u zich nog iets van haar herinneren?”

Grootmoeder kijkt verbaasd. Herinneren? Of zij zich nog iets herinnert van Lina Karrebos? Zij neemt de zoon van Lina snel en aandachtig op, speurend naar trekken die op verwantschap wijzen. Zij vindt ze ook, een bepaalde lijn naast de mond en nog iets, dat niet met woorden aan te duiden is, maar dat toch onmiskenbaar aan Lina herinnert... Hé... dat dít nu de zóón van Lina is, Lina die hier vroeger wel kwam...

„Kwam ze hier vroeger wel, grootmoeder?”

„Ja, ze speelde veel met je tante Agnes, de zuster van je vader en je oom. Je hebt haar niet gekend, ze is jong overleden, dat weet je wel.”

Baukelientje knikt.

Grootmoeder zegt: „Lina en Agnes speelden vaak in het opkamtje. Agnes had daar een doos vol reclameplaatjes. Die verzamelde ze. En Lina ook. En dan ruilden ze onderling. En dan bekeken ze ze weer eens. Urenlang zaten ze daar soms.”

„Urenlang heeft ze hier gespeeld,” zegt Baukelientje tegen Rockingham. „Met mijn tante Agnes, die jong overleden is. Ze verzamelden plaatjes. Ze ruilden onderling en ze zaten ze vaak te bekijken, daar, achter die deur.”

„Daar?” vraagt Rockingham verrast.

„Ja. Misschien mogen we er wel even gaan kijken. — Grootmoeder, mag meneer Rockingham dat kamertje wel even zien? Jawel? — Grootmoeder zegt, dat je het opkamertje wel even zien mag.”

Grootmoeder opent de deur en Rockingham kijkt naar binnen. Hij knikt, en glimlacht tegen grootmoeder. Tegen Baukelientje zegt hij: „Wat aardig! Maar de plaatjes zullen er wel niet meer zijn.”

„Hij zegt, dat de plaatjes er wel niet meer zullen zijn, grootmoeder. Maar zijn ze er ècht niet meer? Die van tante Agnes? Wij hebben er immers vaak mee gespeeld, als we hier waren...”

„Ja, ze zijn er nog wel. Maar die van zijn moeder natuurlijk niet. Die heeft de hare meegenomen naar Amerika. Ze heeft nog eens een kaart gestuurd aan Agnes, toen die jarig was. Die moet er nog wel zijn.”

„Er is nog een kaart van je moeder, zegt grootmoeder. Die heeft ze indertijd aan tante Agnes gestuurd.”

Grootmoeder zoekt even en vindt dan de kaart. De reder steekt gretig zijn hand uit. Baukelientje denkt: dat grootmoeder letterlijk alles bewaart, heeft toch ook z'n goeie zijde! Zie nu eens, hoe aandachtig die goeie Warren die oude kaart bekijkt... Hij toont hem haar, zo verrukt alsof het een goudschat is. Ze ziet het kinderlijke handschrift en de getekende naam van de afzender: LINA.

De oude vrouw ziet de ontroering op het gezicht van de man. De kaart heeft voor hem méér waarde dan voor haar. En ze zegt tegen Baukelientje: „Meneer Rock...”

„Rockingham.”

„Meneer Rockingham mag die kaart wel hebben.”

„Ja? — Grootmoeder zegt, dat je die kaart wel hebben mag.”

„Ja? Wil ze hem afstaan? O, ik zal hem erg graag meenemen!” Zijn ogen stralen. Hij drukt grootmoeders hand en dankt haar. „Ik ben er ontzettend blij mee.”

„Hij zegt, dat hij er ontzettend blij mee is, grootmoeder.”

Grootmoeder glimlacht. Het doet haar plezier, dat hij zo blij is met die kaart. Maar er is meer, waar hij ontzettend blij mee schijnt te zijn... Met Baukelientje. En dat vindt ze bedenkelijker. Het verschil in jaren moet belangrijk zijn! Bovendien is Baukelientje nog zo jóng...

En toch — de man heeft iets over zich, dat voor hem inneemt. Zijn moeder had dat ook. Wat wonderlijk en mooi, dat zoiets op de kinderen kan overgaan. Ze zou toch nog wel graag iets meer willen weten over de lotgevallen van die vroegere dorpsgenoten, want ze heeft er na die kaart nooit meer taal of teken van vernomen. Misschien wil die meneer Rock... er haar wel iets van vertellen. Baukelientje kan het wel vertalen. Dat kind is goed met vreemde talen op de hoogte. Barend heeft al gezegd, dat ze wel tolk kan worden bij de Verenigde Naties.

Als het tweetal na een uurtje weer vertrekt, is grootmoeder heel wat wijzer geworden. De familie Karrebos heeft zich gevestigd in Kentucky — waar wel eens van gezongen wordt voor de radio, verder zegt het haar niets. Ze zijn daarginds flink vooruitgegaan en Lina trouwde met een Rockingham, iemand die het blijkbaar wel stellen kon. En de zoon heeft het nog weer verder geschopt. Die heeft een vloot. En die loopt hier nu met Baukelientje. Daar gaan ze weer. Ze wuiven nog. Ze zal maar terugwuiven, ze weet echt niet, wat ze op die man tegen moet hebben, behalve dit, dat hij minstens tweemaal zo oud is als het meisje. Dat is jammer. Maar het komt vaker voor.

Ze wandelen langs een achterweggetje. Het pad is mul. Bijna onhoorbaar komen hun voeten neer. Warren Rockingham kijkt naar het landschap, dat toverachtig wordt beschenen door de zinkende zon. De stralen schieten door het groen, over zijn pad.

Baukelientje is stil en ook hij weet niet veel te zeggen. Morgen vertrekt hij weer. Dit is een kostbaar uur. Hij loopt hier naast het meisje, hij heeft zijn arm om haar middel gelegd. Hij staart vooruit. Het pad is zwaar beschaduwd. De zon daalt meer en meer. De „Columbia” vaart nu in de morgen. De tanker „Lina” koerst nu door het duister van de Indische Oceaan en aan boord van de „Devon” wacht men op het eerste licht. Voor een deel van zijn vloot is de maandag al begonnen. Straks moet ook hij weer aan de slag.

Hij bukt zich bij de slootkant en plukt iets. Twee stengeltjes met kleine blauwe bloempjes. Hij toont ze haar en glimlacht. Zij glimlacht ook. Vergeet-mij-nietjes zijn het.

Eén ervan steekt hij in haar haren. De andere bevestigt zij op zijn revers.

„Forget-me-not,” zegt hij.

Natuurlijk niet! Hoe zou zij hem ooit weer vergeten?

De andere dag strooit ze weer zand...

Ze voelt er niet veel meer voor, na al dat andere, maar haar optreden staat nu eenmaal op de folder vermeld en het gaat niet aan, de mensen vergeefs aan grootmoeders deur te laten komen. Nog drie dagen zal ze het moeten doen. Dat is niet lang. En nog drie jaren zal ze moeten wachten. Dat is wèl lang!

Die avond, in bed, ligt ze te schreien. En plotseling ontdekt ze iets, komt ze tot een trieste berekening. Wat heeft Warren gezegd? De jaren worden kostbaarder, als je ouder wordt. Zij weet, wat hij bedoelde: Misschien kan ik niet zo véél jaren meer bij haar zijn... Maar datzelfde geldt dan immers evengoed voor háár? Als hij niet meer bij háár is, is zij niet meer bij hèm.

Maar daarna zegt ze tot zichzelf: het is verkeerd om te denken, dat men berekeningen van het leven maken kan. Het verloop wordt door God bepaald!

Dat stemt haar rustiger.

Maar in de nacht wordt ze angstig wakker. Ze droomde, dat ze samen tussen de gentianen zaten, maar plotseling kwam er een adder en die béét...

Nu wacht ze op een brief.

Zelf is ze al aan eentje begonnen, maar ze verstuurt hem niet, voor ze bericht van hèm heeft.

Zijn brief blijft echter uit. Wel ontvangt ze een plat pakketje, dat door hem is verzonden, en verrast ontdekt ze, dat het een kleine band bevat! Dat is leuk, zeg! Nu zal ze hem kunnen hóren!

Toen hij hier was, heeft hij even met Harry bij diens band-recorder gestaan en zodoende weet hij dus, wat zij gebruiken kan.

Zij neemt het apparaat van Harry en draagt het naar haar kamertje. En enkele seconden later hoort ze Warrens stem. „Dear Baukelientje...” Wat klinkt dat warm, zo wonderlijk. Ze moet er zacht om zuchten. Ze zou er zelfs wel zacht om willen schreien, maar dat doet ze niet! De aanstaande vrouw van een reder denkt niet aan tranen, maar aan oceánen.

Dat houdt ze zichzelf wilskrachtig voor. Maar niettemin zit ze gedurende zijn babbeltje telkens met een brok in haar keel. Haar moeder roept haar ongeduldig, onder aan de trap. Ze moet een boodschap voor haar doen. Ja ja, ze komt on-

middellijk. Maar ze wacht, tot het babbeltje geëindigd is. Dan werpt ze nog een onderzoekende blik in de spiegel, veegt snel met een washandje langs haar ogen en haast zich de trap af. Ze grijpt haar fiets en rijdt met een vaart de weg op, naar de kruidenier. Zodra ze terug is, zal ze de band nog eens afdraaien. Zijn woorden zingen in haar hart. Wat is sinds kort het leven wonderlijk geworden. Voor haar. Niet voor Harry, die haar tegenkomt en die een beetje ontevreden kijkt. Ze vraagt zich af, waarom. Het is haar niet duidelijk, waar hij eigenlijk vandaan komt.

Harry is nog maar eens langs de pastorie gefietst, in de hoop dat de dominee naar buiten zou stormen en tegen hem zeggen zou, dat er een vorstelijke gift was binnengekomen voor een nieuw orgel in de kerk. Maar het is niet gebeurd, hoewel de dominee hem wel gezien heeft, want hij zat voor het raam.

Er is dus van een gift nog steeds geen sprake. Het valt hem bitter tegen. Die vriend van Baukelientje heeft toch zelf gehoord, dat het oude orgeltje letterlijk om een opvolger staat te schréuwen! En wat betekent een dergelijke gift nou voor zo iemand? Naar verhouding niet meer dan het bedrag dat de doorsnee burger neertelt, als hij een paar nieuwe veters voor z'n schoenen koopt! Wanneer die man zo op de centen is, gaat Baukelientje nog niet eens zo'n héél erg rooskleurige toekomst tegemoet. En omdat ze daar wel op schijnt te rekenen, is het nog des te erger. Wat keek ze daarnet nog verguld, toen ze hem tegenkwam.

Hij rijdt het erf op, slingert z'n fiets tegen de muur en stapt naar binnen. Waar is z'n bandrecorder? Die staat anders altijd op het kastje in de hoek, en nu staat hij daar niet. Dat valt hem onmiddellijk op. Waar is dat ding gebleven?

„Boven,” zegt moeder. „Ik zag, dat Baukelientje er mee liep.”

O, heeft die hem naar de zolder gesleept? Dat is niet zoals 't hoort. Baukelientje is een onbesuisd kind, ze kan niet omgaan met zo'n apparaat. Hij zal het maar meteen weer naar beneden halen.

Als hij haar kamertje binnenkomt, struikelt hij bijna over de bandrecorder. Zie je wel, dat is nu nog net goed afgelopen, maar uit alles blijkt, dat het kind voor zulke dingen nog niet rijp is! Wat dééd ze er hier mee? Wat is dat voor een band? Eens even luisteren...

Al spoedig gaat hem een lichtje op. „Dear Baukelientje...” Nu hoeft hij verder niets meer te vragen, maar hij zou toch wel eens willen weten, of er op die band misschien sprake

is van een nieuw kerkorgel! Het zou hem niets verwonderen! Het overige interesseert hem maar matig, al vindt hij het wel leuk.

De spoelen draaien en hij luistert, gezeten op zijn hurken. Midden in Rockinghams rede wordt hij door Baukelientje overvallen. Ze is razend. In een feestelijke stemming heeft ze voor moeder koffiebonen gekocht, niet vermoedend dat ze daardoor zo op de koffie zou kómen. Woest duwt ze Harry tegen de schouder. Hij verliest z'n evenwicht en tuimelt achterover, met z'n hoofd tegen een poot van het ledikant, het gele houten gevaarte, dat door hem sinds jaar en dag het ledikant van Van Gogh wordt genoemd. Hij vindt het dan ook wel toepasselijk dat door de bons nu alle wilde kleuren van Van Gogh als zonnen voor zijn ogen cirkelen, maar aangenaam vindt hij het niet. Daar komt nog bij, dat Rockingham nog steeds geen melding maakt van een nieuw orgel.

Baukelientje doet de geliefde stem verstommen.

Harry komt kreunend overeind.

Baukelientje zegt snijdend, dat ze dit geen manier vindt.

„Ik evenmin,” zegt hij, terwijl hij over zijn achterhoofd strijkt. „Maar begrijp me goed, Baukelientje, ik wou heus niet indiscreet zijn. Ik was alleen benieuwd, of hij nog wat van het orgel zei.”

„Wat ben jij toch een allergruwelijkste ijdeltuit! Nu heeft hij je nog wel gecompimenteerd waar we allemaal bij waren en dan denk jij, dat hij er op zo'n band nõg eens weer over begint!”

Harry schudt z'n hoofd om zoveel onbegrip en daalt zwijgend de trap af. Die reder valt hem tegen. Kasten van boten laat die man van stapel lopen en zelf loopt hij al niet minder hard van stapel, getuige Baukelientje — maar met een orgeltje maakt hij geen haast.

En Baukelientje staat in tweestrijd. Wat zal ze doen? Een bandje heeft hij haar gestuurd, kan zij nu volstaan met een brief? Hij heeft niet om een antwoord per band gevraagd, maar hij zal het natuurlijk erg waarderen. Ze zou ditzelfde bandje wel kunnen gebruiken, maar dan is zij het kwijt en zij wil het niet missen. Zij wil zijn stem bewaren! Zij is er zuinig op! Tot nu toe was zij dat óók op het gèld, dat zij verdiende met haar strooierij. Maar nu zal zij het aanspreken, zij koopt er bandjes voor, voor hem!

Eens dacht zij, dat zij voor dat gèld een reis zou kunnen maken. Nu is 't het reisgèld voor haar stèm!

Die strooierij moest haar een reis bezorgen. Dat hoopte zij tenminste.

Die hoop gaat in vervulling! Over drie jaren — min een week! Dan reist zij af met Warren Rockingham!

26

„Wat heb je daar voor een boek, Dick?”

Hij kijkt wat verstrooid op van zijn lectuur. Het is moeder, die het hem vroeg. Hij toont haar de buitenzijde van het boek en zij ziet, dat het iets is over de oude tijd, zoals ze al haast had verwacht.

„Er staan een paar leuke liedjes in,” vertelt hij.

Dat neemt ze onmiddellijk aan. En ze is blij dat hij ervan geniet, maar ze vindt het zo sneu voor hem, dat het verder maar zo blijft als het is. Over een meisje hoor je hem nooit meer sinds die grote ontgoocheling. Hij leeft vaak maar wat teruggetrokken, hij gaat zijn dagelijkse gang.

Het is stil in de kamer. Buiten valt de sneeuw.

Er valt véél sneeuw deze winter. Op de boerderij is het rustig. Vader zit nogal eens bij de haard te roken, of de krant te lezen. En Dick leest boeken over de oude tijd. Soms staart hij genietend naar buiten. Alles is toegedekt, de akkers, en de walletjes en weiden. Alles is wit en onberoerd. Het leven heeft zich zichtbaar teruggetrokken binnen de muren van het huis. Hier is het goed. Hier klinken de stemmen, hier dommelt en herkauwt het vee, hier is de warme behaaglijkheid van een beveiligde plaats in de witte woestenij.

Op een middag rijdt hij even met de wagen naar de stad. Hij heeft er iets te doen voor vader en zelf heeft hij behoefte aan nieuwe lectuur. Hij is door zijn voorraad heen en hij moet toch iets te lezen hebben.

Dicht bij het postkantoor ziet hij een meisje op het trottoir. Even staan haar ogen in de zijne, een moment maar.

Maar in dat enkele moment zijn jaren opgestaan...

Hij stopt voor een boekwinkel en koopt iets, dat hem al lang heeft gelokt. Hij koopt het, omdat hij het zich had voorgenomen. Maar als hij thuis komt, legt hij het, verpakt nog, in de kast. Hij staart naar zijn verzameling. Het is of eensklaps de waarde, die hij er steeds aan hechtte, verdwenen

is... Hij meende, dat hij iets bezat, maar na die flitsend snelle ontmoeting van hun ogen voelt hij zich arm en leeg.

En buiten ligt de sneeuw. Vanmorgen nog gaf hem de aanblik van die dikke witte laag een gevoel van intimiteit en geborgenheid onder het goede dak. Nu denkt hij weer aan spelletjes uit zijn kindertijd — hùn kindertijd: ballen gooien, sneeuwpoppen maken, hutten bouwen, sleetje rijden, baantje glijden... Dat was aan het begin... En naderhand zouden ze zéker trouwen...

„Telefoon voor je, Dick!” Moeder reikt hem de hoorn.
„Margreet.”

„O. — Ja, Margreet... Wat zeg je? Of ik nu eindelijk es een keertje kom?” Hij lacht. „'k Zou zeggen, kom bij òns! Dan zien we je allemaal!”

„Nee,” zegt ze, „dat gaat moeilijk.”

Het blijkt, dat ze nogal verkouden is. Ze komt niet eens buiten de deur.

„Ik laat me niet besmetten,” zegt hij lachend. „Eh... zal ik morgen dan maar komen?”

Hij gaat met de trein. Onderweg bedenkt hij, dat het eigenlijk ook niet is zoals het hoort, dat hij zich daarginds praktisch nooit laat zien. Margreet is zo'n hartelijke meid! En als Rindert op reis is, zit ze nogal eens op haar eentje. En als je dan ook nog niet eens buiten de deur komt...

Blijkbaar zijn er meer die dit bedenken, want nog maar nauwelijks is hij gearriveerd, nog maar amper heeft hij z'n eerste sigaret opgestoken, als er nòg iemand verschijnt: een zusje van Rindert, gepakt en gezakt.

Gister heeft ze Margreet aan de telefoon gehad en bij die gelegenheid heeft ze vernomen, dat Rindert enkele dagen van huis is. Verder niets. Maar ze heeft meteen gedacht: laat ik haar eens verrassen, dat arme kind, dat daar zo moederziel alleen en snipverkouden in haar kooi zit opgesloten!

En onaangekondigd staat ze nu plotseling voor de deur.

Margreet is opgetogen. Zó zit men op z'n eentje en zó vormt men een driemanschap!

Dick voelt zich een beetje opgelaten in het gezelschap van twee vrouwen. Er wordt natuurlijk nogal uitvoerig gepraat over handwerken en dergelijke arbeid, en hoewel hij altijd grote bewondering voor Margreets kunstwerken heeft gehad, kan hij zich er verder toch onmogelijk erg in verdiepen.

De volgende dag vraagt hij dan ook, of ze nog verse lectuur bezit.

Hij neust een poosje in enkele boeken, maar ze bevredigen hem niet. Zijn gedachten dwalen telkens af. Aan de andere kant van het tafeltje zit Margreet te praten met haar schoonzusje. Ze heeft wel een aardige stem, die Anneke, je kunt wel horen, dat ze een zusje is van Rindert.

Na de middag begint hij door de kamer te ijsberen. Hij voelt zich hier min of meer overbodig. Dat hij hier kwam, was voor een deel om Margreet eens een genoegje te doen. Voor een deel. Zelf had hij ook wel zin om er eens uit te breken — uit zijn isolement.

Eigenlijk is het dwaasheid om hier maar heel de dag in zo'n kamer te zitten. Er is hier heus nog wel wat meer te zien.

Margreet voelt hem wel aan. Ze vraagt, of hij een boodschap voor haar wil doen.

Graag. Z'n hoofd begint zo langzamerhand wat suf te worden.

„Dat dacht ik wel. Het jouwe soms ook, Anneke? Ja? Nou meid, 'k zou zeggen: loop even mee. Dick is van plan om sinaasappels en een frisse neus te halen. Jullie eten elkaar niet op, is 't wel?”

Anneke heeft er geen bezwaar tegen om mee te gaan.

Dick helpt haar in haar jas. Ze gaan de trappen af en Margreet kijkt hen na. Dick kijkt even omhoog en steekt z'n hand op. Anneke wuift.

Het heeft daarnet al weer gesneeuwd. De trottoirs zijn behoorlijk glad. Dick had dat het eerste moment niet in de gaten, maar dan ziet hij, dat Anneke al een slipper maakt. Met grote moeite blijft ze op de been en om erger te voorkomen, geeft hij haar maar een arm. Ver is het trouwens niet. Na enkele minuten staan ze voor de groentezaak, die Margreet bedoelde.

Maar als ze er binnen willen gaan, komen ze tot de ontdekking dat de zaak gesloten is.

Even denkt Dick aan een listigheidje van Margreet, maar nee, dat kan het toch onmogelijk zijn geweest; ze heeft het hem in alle ernst gevraagd, volkomen argeloos.

„Wat doen we nu?” vraagt hij. „Zullen we verderop eens eventjes gaan kijken?”

Anneke heeft er niets op tegen en ze wandelen dus maar verder. De lucht wordt steeds zwaarder en na verloop van tijd begint het weer te sneeuwen. En een fruitzaak zien ze niet.

„Weet je wat?” zegt Dick. „We stappen in de bus. In 't centrum is allicht wel wat te vinden. Goed?”

Welja. Ze lacht maar eens vanonder haar besneeuwde muts, en als ze even later gezeten zijn, veegt ze vrolijk de sneeuw uit haar wenkbrauwen.

Dick kijkt wat dromerig naar buiten. Naast hem zit het meisje, buiten valt de sneeuw. Ze rijden hier zo wonderlijk intiem de straten door, althans voor zijn gevoel...

En verstolen gluurt hij opzij.

„Een mooi gezicht wel, hè?” zegt ze.

„Ja, nou!”

Overall stralen lichten. De top van de Westertoren is bijna onzichtbaar door de warreling. Tenslotte stappen ze dan toch maar uit, hoewel het hem nog allerminst verveelde. Haar blijkbaar evenmin.

Bij een stalletje voorzien ze zich van het gezochte fruit. Meer hoeven ze niet te doen. Maar om nu meteen al weer huiswaarts te keren, zou goedbeschouwd een beetje jammer zijn, vindt Dick. Ze gaan wat dwalen door de meest bekende winkelstraten, kopen wat bloemen voor de gastvrouw, kopen fondantjes voor henzelf; Dick vindt, dat hij vandaag maar eens trakteren moet.

Hij gaat met haar een restaurantje binnen. Ze drinken thee en voelen, dat hun voeten weer warmer worden. Maar de tijd draait gestadig verder en met iets van zelfverwijt denken ze aan Margreet — die daar immers maar op haar eentje zit, die zoveel plezier beleeft van haar logés!

Nee, zeggen ze, 't is echt niet helemaal zoals het hoort!

En met schuldbevuste gezichten komen ze eindelijk weer binnen.

Margreet lacht gul. Dat ze de stad bezichtigd hebben, vindt zij een verstandige daad. De sneeuw maakt alles mooi. En de bloemen vindt ze prachtig!

De sneeuw maakt alles mooi. Ze heeft gelijk, denkt Dick. Maar toch, ook zonder sneeuw zou deze dwaaltocht allerminst vervelend zijn geweest.

„Wacht nu niet weer zo lang met nog eens weer te komen,” zegt Margreet, als hij vertrekken zal.

Annekes trein gaat een half uurtje eerder dan de zijne, maar het zou dwaasheid zijn om ieder apart de deur uit te gaan. Ze lopen dus samen op; hij draagt haar koffer. Ze rijden samen met de bus door de besneeuwde stad.

Hij brengt haar naar 't perron waar ze zijn moet, en helpt haar in de trein.

De trein vertrekt. Zij wuift.
Hij wuift terug.

„En hoe was het?” vraagt moeder.

„O, dat ging best,” zegt hij. Alsof hij een paar balen rogge naar de zolder heeft gedragen.

„Vertel es wat...”

Dat doet hij. Met plezier. Van het andere logeetje rept hij echter niet.

Hij verwisselt zijn goeie pak voor zijn werkkleren. Buiten valt weer de sneeuw.

's Avonds, in bed, ligt hij wat te mijmeren over het besneeuwde Amsterdam en zijn besneeuwde tochtgenote...

Maar als de sneeuw weer weggedooid is, verdwijnt ook gaandeweg de indruk, die Margreets logeetje op hem scheen te hebben gemaakt. Na enkele weken denkt hij praktisch nooit meer aan haar. Wel denkt hij telkens weer aan het gezicht, dat hij hier, in de stad, even tegenover zich zag... Het gezicht van Lu... Nog net als vroeger was het... Zelfs de kleur van haar haren was weer als voorheen...

„Dick trof het nogal, hè?” zegt Margreet.

Moeder kijkt haar vragend aan. „Hoe zo?”

„Nou, hij had immers aanspraak, hij was niet de enige logé... Heeft hij dat niet verteld?”

Moeder schudt haar hoofd. „Wie was er dan nog meer?”

„M'n schoonzusje. Anneke.”

Margreet vertelt het een en ander. „Enfin, we zullen maar afwachten.”

„Ja,” zegt moeder. „Ik zou er blij om zijn.”

Maar ze wachten vergeefs.

27

Van pure opwinding ligt Baukelientje wakker, nog steeds, hoewel het al laat is. Morgen komt Warren, morgen is ze jarig! Bijna een jaar geleden is het nu, dat ze elkaar leerden kennen. Een keer of wat is hij komen aanrijden in een van zijn snelle wagens en al even snel ging dan de tijd voorbij.

Morgen!

Vandaag!

Ze moet toch eventjes geslapen hebben, want ze hoort

haar vader en Dick al op het erf. Het is morgen.

Ze richt zich op en kijkt met dromerige ogen naar buiten. Het schijnt een prachtige dag te zullen worden! Trouwens, dat werd ook reeds voorspeld. Roerloos staan de bomen in het jonge licht.

Lang zit ze zo te staren en te mijmeren. Melkers komen terug van verderop gelegen weiden, en in hun eigen grote weide achter het huis, lopen vader en Dick. Ze brengen het vee naar een aangrenzend stuk. Gezellig, al die bedrijvigheid!

Ze laat zich weer neer, ze zou nog wel een uurtje kunnen gaan slapen, maar ze hééft geen slaap meer. Toch hoeft ze zich heus niet te haasten, want op z'n vroegst kan Warren tegen vijven komen — tegen de avond dus.

Maar om vier uur zit ze al popelend en ongeduldig, in haar mooiste jurk, te wachten in een luie stoel, die ze voor het huis heeft neergezet. Voor de vorm heeft ze het boek maar meegenomen, dat ze die morgen van Hetty gekregen heeft; hoe zou ze nu kunnen lezen? Opgewonden is ze, als steeds wanneer hij komen zal.

Moeder verschijnt en zegt: „Ik kom je een poosje gezelschap houden. Maar dan stel ik voor, dat we aan de andere kant van 't huis gaan zitten. Ik vind het hier wat fris.”

„Maar als Warren dan komt... Dan merk ik het niet meteen, moeder... Ik...”

„Kind, wees wijzer. Hij zal heus wel claxoneren!”

Met lichte tegenzin volgt Baukelientje haar moeder naar een ander plekje. Zo gaat het, denkt ze, als men ouder wordt. Dan vindt men, dat men alle tijd heeft! Enigszins onrustig zit ze te luisteren, maar het loopt haar vanmiddag in alle opzichten tegen, want het geraas van een vliegtuigje overstemt alle geluiden. Het cirkelt, het geronk neemt af, maar zwelt even later weer aan. Het gebeurt vaak genoeg, dat er vliegtuigen boven het dorp cirkelen, maar nú maakt het haar kriegel. Ineens merkt ze, dat het toestel aanstalten maakt om te dalen... Is het een bespróeiingsvliegtuig? Dat ze daar nog niet aan gedacht heeft... Maar daar is toch helemaal niet over gepraát ook... Nee, dat is het ook vast niet!

Het toestel scheert over de grote weide. Gelukkig loopt er net geen vee!

Het raakt de grond... Ze is gaan staan, om beter te kunnen zien, wat er gebeurt... Naast haar staat moeder te kijken. Nu komt het vliegtuig op hen af. Eén persoon zit er in... Pas wanneer hij is uitgestapt, ziet ze, dat het Warren is... Zó verbluft is ze, dat ze nòg omkijkt, als er op dat moment juist een claxongeluid opklinkt voor het huis — alsof er twéé

Warrens kunnen bestaan... De tweede is echter de groenteboer, die op deze wijze moeders aandacht tracht te trekken. Moeder begeeft zich dan ook maar in zijn richting, ze heeft haar taak verricht, ze heeft Baukelientje daareven een goed plaatsje gegeven, zodat ze Warren kon zien dalen. Vanmorgen in de vroege hebben vader en Dick reeds hun medewerking verleend, door het vee over te brengen naar een andere wei... Verder was er niemand op de hoogte. Immers hoe groter het aantal ingewijden werd, hoe groter ook de kans werd dat Baukelientje lont zou ruiken...

Uitbundig is Baukelientje op Warren toegesnel, op Warren, die zomaar letterlijk uit de lucht is komen vallen! Even later zit hij in moeders stoel en dicht naast hem zit Baukelientje, opgetogen!

Of ze zelf de boerderij óók niet eens even vanuit de lucht bekijken wil, vraagt hij ineens, en daar is ze natuurlijk dadelijk voor te vinden. Als moeder weer buiten komt, met het tweede kopje thee, ziet ze juist het tweetal de lucht ingaan... Nou, 't zal heus wel vertrouwd zijn! Warren is geen kwajongen!

Baukelientje vindt het een sensatie! Kijk, daar lopen de koeien, en daar is grootmoeders huis — ze haalt rabarber uit de tuin! Ze heeft niets in de gaten! Ginds blikkert het meer — ze zeilen er overheen. Hieronder, op de gentianenheide, daar is het feest begonnen!... Ze draaien weer. Klein zijn de witte zeilen op het blauwe watervlak, klein zijn de auto's op de wegen. Kijk eens, wat rijdt dáár een fleurig dingetje! Zo felrood! Zo feestelijk temidden van het groen! En daar is al weer de boerderij. Moeder staat naar de lucht te kijken en Hetty komt juist aangefietst van de stad...

Hetty staat paf. Er daalt een vliegtuig op het weiland en onmiddellijk denkt ze weer aan haar mislukte poging inder tijd, om ook een vlucht te maken. Toen ze daarnet kwam aangefietst, heeft ze het fleurige vliegtuigje telkens zien zwenken, boven de bossen, boven het meer, en ze heeft zich voorgesteld, hoe prachtig het uitzicht moest zijn!

En kijk nu, daar daalt het warempel op hun weide — net als destijds het besproeiingsvliegtuig... en... die er uitstapt, is Baukelientje...! Waarom moet die haar weer de loef afsteken? Hoe krijgt ze het kláár!

Onthutst staat Hetty te staren... en dan herkent ze plotse-ling de piloot... Warren... Híj dus... Zou dat dan soms zijn vliegtuig zijn?

Baukelientje ziet haar zusje daar staan, wat beteuterd...

In Hetty's ogen ziet ze de kinderlijke hunkering en eensklaps herinnert ze zich Hetty's mislukte poging van tóén... die kòstbare poging: de jurk kon immers meteen de lorrezak in... „Warren...”

Zij vertelt hem van Hetty's vurige wens. Hij luistert geamuseerd en wenkt haar.

„Straks maakt hij nòg een vluchtje,” zegt Baukelientje tegen haar zusje. „Hij weet niet, of je er voor voelt, om even mee te gaan...”

Straks dus. Eerst komt er bezoek. Een kleine, felrode sport-auto rijdt het erf op. Baukelientje herkent het wagentje onmiddellijk; heeft ze 't al niet vanuit de lucht gezien? Dat feestelijke ding! Het zal een kennis zijn van Warren, hoogstwaarschijnlijk, die haar even de hand komt drukken, want Warren stevent doelbewust op hem af en wenkt haar. Ze komt...

Geen moment heeft ze aan déze mogelijkheid gedacht...

Dat wagentje — het is voor háár!

Het is daarnet gebracht door een dealer uit de stad... Het is Warrens cadeautje...

Ze is verbijsterd...

Ze kan het niet geloven... Ze is de eerste ogenblikken volkomen sprakeloos.

Als haar vader en haar broers in de eerstvolgende dagen bij deze of gene in de buurt moeten zijn, weten ze bij voorbaat al, wat het eerst ter sprake zal komen...

Baukelientje zorgt, dat ze gezwind een rijbewijs bemachtigt. Trots, met schitterende ogen, rijdt ze in het rode autootje rond en ieder familielid krijgt een lift van haar aangeboden.

Maar niemand die zo opgetogen naast haar zit als grootmoeder. Met haar maakt Baukelientje naderhand een urenlange tocht, langs allerlei familieleden. Sommigen had grootmoeder sedert jaren niet gezien. Het oude mensje geniet intens! En het autootje suist maar voort, door de zomerdag. Harry, die van 't kantoor komt, ziet het met een vaart voorbijgaan: snorrend, en vlammend rood — en in dat rode ding: het glundere gezicht van grootmoeder, onder het gouden oorijzer met de witte muts...

„Kijk, Carinne, dat is m'n oudste broer.”

Hetty geeft één van haar collega's, die sinds kort in de speelgoedafdeling staat, een blad.

Carinne van Tholen buigt haar zwarte kopje er overheen en leest de advertentie, die Hetty haar aanwijst. Het blad zelf kent ze wel, dat lezen ze bij haar thuis ook. Haar vader is boer, net als de vader van Hetty. Zelfs schijnen de twee vaders elkaar wel zo'n beetje te kennen van kerkelijke vergaderingen, waar ze, als ouderlingen, elkaar een paar maal moeten hebben ontmoet.

In de advertentie wordt aangekondigd, dat er een bijeenkomst zal worden gehouden van jonge boeren en boerinnen, over enkele dagen, hier in de stad. De referaten zullen worden afgewisseld door declamatie van de heer D. Torenbaan.

„Hé . . .,” zegt Carinne. En op haar fijne gezichtje met de koolzwarte wenkbrauwen, ziet Hetty dat snelle, onverhoedse lachje, waar alle jongens weg van zijn. Hetty heeft dat allang gemerkt, als ze even in de gelegenheid was Carinne bij haar werk gade te slaan. Een flirt is Carinne intussen allerminst; eerder maakt ze vaak een enigszins gereserveerde indruk.

„Wát draagt hij voor?” vraagt ze.

„Nou . . . oude berijmde volksverhalen, denk ik. Die heeft hij van grootmoeder geleerd. Als kind was hij daar al verzot op. Hij lééft voor die dingen. Hij heeft ook een hele verzameling streekromans en dat soort boeken.”

„Hé . . .,” zegt Carinne weer. „Leuk.”

„Ik ben vast van plan om er heen te gaan,” vertelt Hetty.

„Naar die vergadering? Maar 't is toch voor de boeren en boerinnen . . .”

„Geeft immers niets. We zijn er na genoeg aan verwant, zou 'k zo denken. Ga je mee?”

„'k Weet het nog niet . . .”

„Kind, doe me een plezier! Anders zit ik er op m'n eentje.” Goed. Carinne hakt de knoop meteen maar door.

Zo, dat is hij dus, die oudste broer van haar vriendin. Carinne ziet hem daar staan, op het podium. En als het stil is geworden, hoort ze zijn stem. Een nogal zware, klankvolle stem. En bijna op slag is ze geboeid door zijn oude verhaal, over de liefde van een herder en een vorstin. Geboeid, als àlle aanwezigen . . . Hij sleept ze mee. Doodstil is het in de zaal.

„En dat is Harry, m'n jónkste broer,” vertelt Hetty enkele dagen later, als ze met Carinne wat op en neer wandelt in de straat. En ze wijst naar een gestalte, die wat gebogen staat te kijken voor de etalage van een antiekwinkel.

„Antiek, dat is bij hem het één en al. Weet je — grootmoeders huis staat vól met oude dingen, móóie dingen, hoor! Veel koper en zo. Ze hecht er ontzettend veel waarde aan! Harry schijnt die trek van haar te hebben geërfd.”

„Léúk!” zegt Carinne. „Hij is er helemaal in verdiept, zie je wel?”

„Ja, we zouden hem best es eventjes kunnen laten schrikken . . .”

„Nee, hoor! Dat doen we niet! Dieren plagen is verkeerd, mensen plagen eveneens en laat stáán je eigen broer.”

„Ik láát hem ook wel staan, hoor! Kom maar, we gaan terug.”

Naderhand maakt Carinne met beide broers van Hetty nader kennis, als Hetty haar voor een weekend heeft uitgenodigd. Hetty is met haar nieuwe vriendin bijzonder ingenomen.

„Hoe vind je haar?” vraagt ze aan Dick.

„Aardig,” zegt hij. En het klinkt ongeveer net zo gereserveerd als Carinne kijken kan.

„Dat vond ik een aardig kind, Hetty,” zegt Harry een paar dagen later.

„Ja? Maar je wist toch, dat ik smaak heb . . .”

„Hm . . .”

Ze lacht. Hij staat daar zo peinzend te roken.

„Jouw oordeel luidt dus gunstig,” zegt ze.

„Dat is te zeggen: voorzover ik haar beoordelen kàn. 'k Moet een bril hebben, geloof ik.”

„Hè?” Wat is dat nu ineens weer voor dwaze praat van Harry.

„Ja,” zegt hij. „Ik verbeeldde me, dat ze soms heel innemend lachte, maar dat ze 't volgend ogenblik nogal gereserveéerd kon kijken . . . Kan dat zo gemakkelijk in elkaar overgaan, vraag ik me af . . .”

Ze geeft hem een por in z'n zij.

Nu is dat van die bril trouwens wel wáár. Als hij voor een etalage staat, moet hij zich soms ver voorover buigen om ál te kleine cijfertjes te kunnen lezen.

Hij stapt dus op een goeie dag maar eens bij een oogarts

binnen en die schrijft hem een bril voor. Met het recept wandelt Harry naar een opticien. Hij kiest een montuur, dat hem, volgens de deskundige althans, goed staat. Over enkele dagen zal de bril klaar kunnen zijn. Tevreden wandelt Harry verder. Het vooruitzicht, dat de moeilijkheden nu weldra achter de rug zullen zijn, heeft hem in een uitstekende stemming gebracht, zó zelfs, dat hij vrolijk zijn hand opsteekt tegen Hetty's nieuwe vriendin, die aan de overkant van de brede straat voorbij wandelt. Maar omdat er nogal veel verkeer is in deze straat, merkt ze het niet. „Hallo!” roept hij daarom vervolgens, op een moment dat het gedender even wat bedaart. Dat hoort ze! Ze kijkt opzij. Hij stapt al op haar af. Zij is blijven staan, wat aarzelend. Kijk, denkt hij, daar heb je 't weer, hè? Dat gereserveerde... Ik heb me toch heus niet vergist.

Maar het volgend ogenblik merkt hij, dat er wel dégelijk sprake is van een vergissing! Zij is het niet, zijn ogen hebben hem bedrogen! Het is een heel andere dame. Verbaasd, ietwat geërgerd zelfs, neemt ze hem op...

Even is hij de kluts kwijt. Wat een situatie, zeg! Hij haast zich, de blijde lach van z'n gezicht te verwijderen, hij prevelt pardon en hij weet verder niets beters te doen, dan maar ijlings terug te gaan naar het trottoir dat hij zojuist verlaten heeft. Pas als hij tegen de straat wordt gesmakt, dringt het tot hem door, dat hij zich nu niet bepaald verstandig heeft gedragen...

Iemand met een motorbakfiets en een haveloze broek, een handelaar in oud ijzer, heeft hem niet meer kunnen ontwijken. Harry krabbelt overeind van tussen het oude roest, dat evenals hij op het wegdek is terecht gekomen. De pseudo-Carinne staat hem aan te gapen. Zij is trouwens de enige niet. De handelaar foetert, omdat een deel van zijn voorraad overboord is gegaan. Harry helpt hem collegiaal bij het opladen. Wie hem ziet, zal immers wel moeten denken, dat hij een collega is. In haveloosheid doet zijn broek thans niet meer voor die van de ander onder: vuil en versierd met winkelhaken...

29

Moeder kijkt Hetty na, die op Syracuse rijdt.
Het is een prachtig gezicht.

Maar moeder vraagt zich wel eens af, of het dan beslist een páárd moet zijn, dat Hetty's liefde weet te winnen!

Hetty rijdt door de bossen. Het is wat wáárd als je zo dicht bij uitgestrekte bossen woont!

De lanen kronkelen. Telkens zie je iets anders. Achter dichte dennetjes schemert iets van rode bloei. Ze vraagt zich af, wat het kan zijn, en ontdekt dan, dat het Baukelientjes wagentje is.

Dat staat daar geparkeerd en Baukelientje zelf zit op korte afstand te kijken naar de zandverstuiving. Ze zit daar bepaald wat te dromen. Waarschijnlijk over Warren! Hetty glimlacht.

Baukelientje ziet op.

Hetty houdt Syracuse in. „Wat zit jij hier te dromen.” Baukelientjes ogen staan een tikje melancholiek.

„Het is hier zo prachtig,” zegt ze.

Dat is het zeker. Hetty knikt maar eens. Ook Syracuse knikt, heel menselijk.

„Maar 't is een beetje koud,” zegt Baukelientje en ze staat op.

Zwijgend kijken ze een tijdje naar het gegolfde zand.

Ineens zegt Hetty: „Weet je, dat Lu nog altijd niet getrouwd is met haar baas?”

Baukelientje knikt.

„Jawel.”

„Zie jij haar nog wel es?”

„Sòms... Op straat. Daag, zegt ze dan.”

„Ja”

Even is het weer stil.

„Kom,” zegt Hetty, „'k ga weer verder. Syracuse wordt al ongeduldig.”

Als ze verdwenen zijn, die twee, stapt Baukelientje weer in haar wagentje. Maar ze start nog niet meteen. Ze kijkt naar het zand, dat zich tot de andere bosrand uitstrekt, een zee van verstarde golfjes, — de géle zee... En ze denkt aan Warren, wiens schepen de zeeën bevaren... De werkelijke zee — of deze, het maakt een groot verschil! Maar deze is haar wel bijzonder lief! Zoals het hele landschap haar bijzonder lief is! Hoe vaak heeft ze er rondgezworven... Ze heeft wel eens gewenst op reis te gaan, zoals Rindert bijvoorbeeld; toch heeft ze er nooit naar verlangd om zich voor goed te vestigen in een ander land... Maar als ze trouwt, zal dat gebeuren.

Peinzend kijkt ze naar de zachte tinten. Ze komt er nog

niet toe, te starten. Nooit raakt ze uitgekeken op dit land.
Maar is ook Warren haar niet bijzonder lief?

Hetty heeft zich met Syracuse laten inschrijven voor een springconcours, ergens in een ander deel van de provincie.

En dáár ziet ze hem dan eindelijk terug: Vincent Vaandelwacht! — Voor het eerst, sinds die avond van de hersengymnastiek... Er gaat een trilling door haar heen.

Hij berijdt een prachtig paard!

Met een vorsende blik in zijn ogen komt hij op haar af.

„Eh... juffrouw Torenbaan. Kent u me nog?”

„Meneer Vaandelwacht! Hoe maakt u het! Maar 't is nog altijd Hetty, hoor!”

„Leuk. Noem mij dan weer Vincent, als je wilt. En dit is mijn vriendin Taifoen.”

Lachend wijst hij op z'n paard.

„Al éérder van gehoord,” zegt ze. „Ik heb gelezen, wat ze kan. Ik geef m'n Syracuse weinig kans.”

Vincent lacht en wijst naar haar paard. „Da's iets heel moois, Hetty! Je had er tóén al behoorlijk kijk op! Weet je nog, hoe we die avond geboemd hebben over paarden zus en zo?”

Ja, óf ze het nog weet! Er is veel gebeurd, dat ze zich niet meer herinneren kan, maar dit is haar altijd bijgebleven!

En waarom heeft het haar zo goed gedaan, als ze in de krant, bij de uitslag van een springconcours, zijn naam tegenkwam? Vaandelwacht met Taifoen...

Nu staan ze hier plotseling tegenover elkaar, als op die avond, maar nu in rijkostuum en met de paarden! Vincent was toen een jongen, nu is hij een man.

Terwijl ze praten, denkt hij: Dit is dus de Hetty Torenbaan, die zo vol zat van paarden. Dat schijnt nog altijd zo te zijn!

Alles aan haar is tenger, slank, wonderlijk fijn. Dat hoofdje met die donkere haren en die levendige ogen, ogen die je onmiddellijk herkent. Slank zijn ook haar handen, haar vingers, waaraan een bepaalde ring ontbreekt... Het is best mogelijk, dat de sport voor haar het één en het al is!...

Terwijl ze hun paarden in beweging houden, gluurt Vincent herhaaldelijk in haar richting. Het is een mooi gezicht, dat donkere, sierlijke kind op dat sierlijke paardje! Dat paard zal het goed hebben bij zo'n hartelijke bazin! Het dier is bijna te benijden!

En dat ze wat kunnen, die twee, daarvan is Vincent na

afloop van het concours ook wel overtuigd! Hij is nummer één geworden, zij eindigde met haar Syracuse op de derde plaats!

„Ik heb grote bewondering voor je rijkunst,” zegt hij na afloop.

Ze lacht en ze voelt, dat ze kleurt. Ze streelt haar paard en ze voelt zich ook zelf gestreeld. Toch zou het haar echt een beetje spijten, als zijn bewondering alléén maar haar rijkunst betrof...

Hij vraagt naar haar broer Dick. Hoe gaat het met hem?

„Hij is de paarden ontrouw geworden,” zegt ze met een lachje. En ze vertelt van de omschakeling in het bedrijf van haar vader. „Eerlijk, Vincent, toen de paarden de laan uitgingen, heb ik 's avonds liggen huilen in bed. Ik heb het nooit aan iemand verteld, maar jij zult het wel kunnen begrijpen.”

„Ik kan het me heel goed voorstellen.”

Zij diept een kiekje op uit een etui. „Kijk, dit is dan Dick. Je herkent hem zeker nog wel?”

Hij knikt. Dick rijdt met een tractor over een zandweggetje, langs een oeroud walletje, waarop knoestige eiken staan en ander wild gewas.

„Ja,” zegt hij met warme stem. „Dat is Dick en dat is het landschap. Het is erg mooi, daar bij jullie. Toen we pas verhuisd waren, heb ik dat wel wat gemist.”

En hij toont haar een kiekje van de boerderij van zijn ouders. Het landschap is tamelijk kaal.

„Ik ga er nog eens weer een kiekje nemen,” zegt hij ineens. „Er woont nog een neef van me in die buurt. Maar voorlopig zal het er nog wel niet van komen.”

30

Nu of nooit! denkt Hetty.

Aan de landbouwtentoonstelling, die in de buurt van haar dorp gehouden zal worden, zijn wedstrijden verbonden en zij is van plan deel te nemen aan een springconcours.

Ook Vincent Vaandelwacht heeft besloten mee te doen. Zij geeft hem een grote kans.

„Ik voel me bedreigd,” zegt hij vrolijk.

„Nee...” Ze lacht.

„Ik meen het, Hetty!”

Hij ziet er intussen niet uit als een bedreigde! Eerder als

iemand die verheugd is, omdat hij een goeie kennis ontmoet!
„Ik wed,” zegt hij, „dat je ouders en Dick bij de toeschouwers zijn.”

„En die niet alleen. Zelfs grootmoeder is gekomen.”

Grootmoeder zit in de luwte en in de zonneshijn. Ze draagt haar gouden oorijzer met witte muts. Naast haar zitten moeder, Baukelentje en Margreet. Margreet is er apart voor overgekomen, ze wilde haar zusje bezig zien. Aan de andere zijde van grootmoeder zitten vader, Dick en oom Barend. Vader en oom stoten rookwolken uit. De eerste ruiter rijdt reeds over het gras. Hij brengt het er niet al te best af.

Dick tuurt naar Vincent Vaandelwacht, die nog niet aan de beurt is. Een pracht paard heeft die jongen! Trouwens, dat van Hetty mag er ook zijn!

Hetty. Moeder constateert, dat haar dochter de enige amazone is onder de deelnemers. Ach, wat een naar idee moet dat zijn. Alleen als meisje tussen al die mannen.

Dick stoot zijn moeder aan. „Daar komt ie. Die Vincent, die hier vroeger woonde. Die zal wel met de eerste prijs gaan strijken.”

Taifoen schiet over obstakel na obstakel. Maar plotseling raakt ze een balk. Die tuimelt op de grond. Het blijft de enige.

De volgende ruiter brengt het er bijna evengoed af.

Baukelentje en de familie zitten in grote spanning. De volgende brengt er niet veel van terecht.

Nu is Hetty aan de beurt. „Mejuffrouw Torenbaan met het paard Syracuse!” klinkt het uit de luidsprekers.

Baukelentje voelt een kriebel in haar keel. Mejuffrouw Torenbaan! Wat klinkt dat, hè? Net of je 't zelf bent!

Strak kijkt de familie naar het tengere figuurtje, dat het veld op komt. Dick reikt grootmoeder de verrekijker. Even houdt ze hem voor haar ogen, ze knikt tevreden en geeft hem door aan moeder. Reeds schiet Syracuse op de eerste hindernis af. Zij neemt die met gemak. De volgende...

Dick zit met klamme handen toe te zien. Ongelofelijk, wat kan ze rijden, dat zusje van hem! De derde hindernis, de vierde... Ver voorovergebogen stuurt ze Syracuse op de moeilijkheden af. Telkens klopt ze het dier met haar hand zacht en bemoedigend tegen de hals en als ze voorbijkomen, horen ze hoe zij het telkens met een enkel woordje toespreekt. Moeder krijgt bijna de tranen in haar ogen. Het is zo mooi, zo aandoenlijk, zo indrukwekkend ook. Dat ranke meisje op dat ranke paard... Kluiten vliegen op vanonder Syracuse's hoeven.

Bom! Een balk wordt geraakt en valt op de grond. Ach, wat jammer. De familie zucht teleurgesteld. Hetty ziet flitsend snel om en neemt de volgende hindernis, en die dáár op volgt...

Als ze het parcours gereden heeft, staat ze even hoog op de ranglijst als Vincent Vaandelwacht. En samen staan ze bovenaan...

Ze rijden dus opnieuw. Nu om de eerste en de tweede prijs. Taifoen springt, springt en springt wéér. Een balk tuimelt in het gras. Toch is het de grote vraag, of Syracuse het er straks beter zal afbrengen!

Daar komen ze weer, Hetty en haar paard! Daar springen ze weer... Goed, ja! En weer: goed, ja! En wéér goed! Ze veren op boven het groene veld! Dick krampst zijn vingers om zijn knie. Wat sprongen, wat sprongen!

O, denkt moeder, hoe moe moet dat kind wel worden! Aldoor die hoge sprongen! En dan die spanning nog! Alleen dáárvan is een ànder al moe! En even kijkt ze naar grootmoeder, maar die knikt haar met vrolijke ogen toe en zegt gloriërend: „Wat kan ze rijden, hè?”

Ja, denkt oom Barend, het is ongelofelijk.

Het is goed, denkt vader, dat Dick foto's maakt. Dit moet ze naderhand ook zèlf zien! Hoe sierlijk Syracuse springt! Wéér! En alwéér!

Het is gelukt! Hetty is nummer één! Hoera, hoera! Bauke-lientje slaat haar moeder uitgelaten op de schouder. Grootmoeder kijkt haar met tranen in de ogen aan.

Hetty's ogen stralen. Vincent drukt haar verheugd de hand, bijna zo verheugd alsof hijzèlf de eerste was! „Hetty, meid, dat was eerste klas werk!”

Hetty glimlacht. Zij streelt Syracuse en diept een suikerklontje op. Het dier neemt het gretig aan van haar vlakke hand en doet het snel verdwijnen. De ogen glanzen dankbaar. Een suikertje heeft grote waarde voor Syracuse! Meer dan de prijs die Hetty krijgt.

31

De andere dag, 's avonds, na de maaltijd, ziet Hetty een ruiter het erf opkomen. Vincent.

„Dick, daar is je vroegere vriend.”

Dick kijkt wat scheef in haar richting. „Zo erg bevriend zijn we nooit geweest. Komt hij voor mij, denk je?” Hij snuift.

Buiten klinkt het gesnuif van Taifoen.

Dick en Hetty gaan naar de deur, om Vincent te verwelkomen.

„Ik dacht zo,” zegt Vincent met een lachje, ze zal de bloemetjes wel buiten zetten! Of wordt er niet gefeest?”

Dat is te zeggen: een kopje thee kan hij in ieder geval krijgen...

Als ze uitgelachen zijn, nodigen ze Vincent nogmaals in huis, maar hij zegt, dat hij liever nog wat rondrijdt. Morgen gaat hij terug. Hij logeert bij z'n neef en hij profiteert van het mooie weer en de niet minder mooie omgeving. „Zin om een eindje mee te gaan?” vraagt hij als terloops aan Hetty.

„Ik moet eerst even helpen met de vaat,” zegt ze. „Ik kan niet op stel en sprong.”

„Voorlopig heb je trouwens ook genoeg gesprongen,” zegt hij lachend. „We wachten wel even.”

„Hetty,” zegt Baukellentje, „ga maar gauw. Straks is het te donker. Ik zorg wel voor die vaat.”

„Zijn jullie allemáál zo lief?” vraagt Vincent aan Hetty, als ze wegrijden.

Syracuse hinnikt tegen Taifoen. Het schijnt, dat ze elkaar al leren kennen.

Dit is een van die wondermooie avonden, waarin de warmte hangen blijft, maar dan getemperd, goedig, zacht.

Ze rijden langs de oude en gebogen binnenwegen. Aan beide zijden zijn de dichte struiken met hun volle zomerloof, de eiken en de berken. Het koren ruikt naar brood.

„Ja,” zegt Vincent met warme stem, „dit is het landschap van de foto, die je mij liet zien. Ik ben blij, dat ik het weer eens terugzie. Maar...”

Hij zwijgt.

Zij vraagt zich af, wat hij nog meer wou zeggen. Maar zij vraagt het hem niet.

Ze hebben nu het einde van het wilde houtgewas bereikt. Een vlakke strekt zich voor hen uit: de heide.

„Zullen we ze eventjes laten draven?” stelt Hetty voor.

Hij heeft er niets op tegen. „Ga jij maar voorop. Jij kent hier de weg.”

De heide is donker en ruig. Over een brede gele zandbaan snelt Hetty voort op Syracuse.

Hij volgt haar op een afstand.

Even kijkt ze om. Ze suist voort door de avond, daalt af in een laagte. Nu stijgt de weg weer.

Ze rijdt nu hoog over een veldrug, ze zwenkt, hij ziet haar eensklaps van opzij. Haar gestalte tekent zich scherp af tegen de lichte avondlucht. Ze blijft staan en terwijl hij nadert, zegt ze: „Dat doet Syracuse gráág, even zo door de avond vliegen.” Ze klopt op de hals van het dier. „Ja, hè? Dat vind je fijn. Als het vrouwtje je laat begaan.”

„Het is hier prachtig,” zegt Vincent.

„Ja, je hebt hier een mooi uitzicht. Maar 't wordt al wat donker, we kunnen nu beter teruggaan.”

„Als we 't dan wat kalmer aandoen,” zegt hij. „We hebben nog maar weinig gepraat.”

Syracuse hinnikt, alsof zij meent, het woord te kunnen doen voor 't vrouwtje.

Hetty stuurt haar zwijgend het dal weer in. Vincent komt naast haar rijden. Duister en stug strekt zich de heide uit. Iets van die sfeer hangt eensklaps ook om Hetty heen. Of beeldt hij zich dat in?

Verstolen gluurt hij even opzij. Strak zijn haar ogen op het verloop van de weg gericht.

„Ginds zag ik laatst een vos,” zegt ze ineens, terwijl ze naar de bosrand wijst. „En ginds komen de reeën drinken.”

Het klinkt alsof ze de een of andere neef iets van de bezienswaardigheden vertelt. Hij wordt steeds onrustiger.

„En dat daar, die duistere hoop, dat was in de oorlog een bunker,” zegt ze, in een andere richting wijzend.

Het woord bunker blijft bij hem haken als een bramenrank. Weer blikht hij heimelijk opzij. Er is iets dromerigs in haar ogen...

Een bunker moet genómen worden, denkt hij.

Syracuse schrikt van een vogel. Ook Taifoen krijgt een schok.

Hetty glimlacht.

„Dwazen,” zegt ze vergoelijkend.

„Maar 't is ook wel eens een beetje moeilijk om meteen te weten, waar je aan toe bent,” zegt Vincent. „Wat míj betreft, Hetty, ik zou je wel iets willen vragen...”

Hoe lang hebben ze hier gestaan?

Zij weet het niet. Niet lang wellicht. Maar lang genóég. En wat is er gezegd? Niet veel. Maar was het niet voldoende?

Zij rijden door de goede schemering en door de korengur. Hoe wonderlijk intiem is deze avond. De walletjes bewaren

trouw de warmte van de dag. De merels zingen en er is geen windzucht die hun tonen havent. Een vuurtje brandt schijnbaar vergeten bij een beukenheg. De lampen zijn ontstoken in de boerenhuizen, maar de ramen zijn nog niet toegedekt, en overal zijn open deuren. De avond heeft geen grenzen, geen kilte en geen wind. De tuinen zijn als kamers, waar men nog zit en praat en zingt, en waar men met een enkel woord de ruiters groet.

„Hetty,” zegt men daarna. „En Vaandelwacht. Die jongen, die het tegen haar heeft afgelegd.”

In het licht van een open deur, terzijde van het pad, kijkt Hetty even naar de ogen van Vincent.

Er glanzen lichtjes in.

Zij vraagt hem zacht, waarom hij lacht.

„Ik heb maar aldoor het idee,” zegt hij, „dat ik nu de meest waardevolle prijs gewonnen heb.”

32

„Of ben je met 't verkeerde been uit bed gestapt, Harry?”

Harry broemt wat. Laat ze prátén, de collega's! Het laat hem koud.

Zwijgend buigt hij zich weer over zijn werk. Dat vervelende, geestdodende werk! Werk, waar hij geen enthousiasme voor kan opbrengen. In het begin . . . ging het. 't Was in elk geval iets anders dan de school. Bovendien was hij benieuwd, wat het nog worden zou, maar in die vraag verdiept hij zich nu al lang niet meer. Het is zelfs helemaal geen vraag meer voor hem. Hij zit nu op z'n derde kantoor en ze mogen dan verschillend zijn, in hoofdzaak zijn ze allemaal eender, dat wil zeggen: stuk voor stuk zijn ze vervelend! Als hij dit levenslang moet doen, houdt hij het niet uit!

Eén is er, die hem voor de volle honderd procent begrijpt: dat is Hetty. Die heeft ook al lang de benen genomen, die denkt niet meer aan een kantoor, ze werkt al sedert lang weer als verkoopster en als er niets tussen beide komt, blijft ze dat doen tot haar trouwdag. Werk en vriend schijnen eindelijk definitief naar haar smaak te zijn!

Op een zaterdagmiddag loopt hij door de binnenstad, vrijer ademend omdat het werk er voor deze week weer opzit, hier en daar even kijkend voor een etalage, speciaal voor die van antiekwaken.

Het is druk in de stad. Gezellig. En fleurig. Die fleur wordt voor een groot deel aangebracht door de meisjes. Jong, vrolijk en veerkrachtig, zo gaan ze door de straat. Het is of iets van hun opgewektheid overslaat op hem. Hij neemt het er maar eens van, hij gaat zitten op een terrasje en drinkt er een glas sherry. Behaaglijk leunt hij achterover, genietend van de zon, de wijn, de bloemen bij de ingang: de hangende geraniums — en van het passerende publiek. Het is een boeiende bezigheid, al die verschillende gezichten op te nemen. De een kijkt triest, de ander opgewekt, de derde wat onrustig, maar de opgewektheid domineert, vooral onder de dames. Het is leuk om dit alles te bekijken, net alsof je geen deel hebt aan de levenszorgen, en voor vanmiddag geldt dat immers ook? Ja, het is leuk, maar leuker nog zou het zijn, als hij hier in gezelschap van een aardig meisje zat.

Trouwens, dat kon hem nog wel eens bitter tegenvallen! Je bent wel eens geneigd, enkel het goede te verwachten van een aanminnig snuitje, maar je weet nooit, wat voor vlees je in de kuip hebt! Je kent een ander zomaar niet! Carinne — ja, die meent hij enigszins te kennen; die nieuwe vriendin van Hetty. Dat lijkt beslist een aardig kind te zijn.

„Ober.”

Hij néemt er nog eentje, hij zit hier zo goed. Als hij een poosje later verder wandelt, vindt hij, dat het leven heus nog zo kwaad niet is. Het moest alleen wat vaker zaterdag zijn, bijvoorbeeld driemaal in de week. Die sleur van de werkdagen, zie je, die doet het hem! Dat gebundene vooral! Zoveel uren achter je bureau!

Maar daar zit hij nú toch zeker niet? Wat bezielt hem! Hij loopt hier prinsheerlijk te flaneren, terwijl Hetty waarschijnlijk handen tekort komt in haar stand. En Carinne dito. Hij zal maar es eventjes gaan kijken.

Hij gaat naar binnen, neemt een ijsje en laat zijn ogen over de menigte gaan. Ginds is Hetty bezig en iets verderop nog, in de speelgoedafdeling, is Carinne in de weer. Ze past daar precies, vindt hij.

Hij wandelt in haar richting, maar ze ziet hem niet. Ze is in gesprek met een gezette dame, die de aankoop van een giraffe schijnt te overwegen. Het kàn. Het dier is op sterk verkleinde schaal gefabriceerd.

Harry drukt op de buik van een bontgetooide plastic-eend. Het mormel reageert met een snijdende gil. Op dat geluid wendt Carinne haar hoofd. Ze glimlacht, en ze knikt hem toe, waarna ze de giraffe inpakt.

„'t Zou misschien iets zijn voor m'n oudste,” zegt hij, wan-

neer de dame verder is gegaan. „Maar de stem vind ik onwel-luidend.”

„Onwelluidender dan die van je oudste zèlf?” vraagt ze.

Daar blijft het bij, want ze heeft meer te doen. Hij niet, hij wandelt doelloos verder, en betreurt het dat zij nu juist in touw moet zijn...

Nog denkend aan haar is hij de straat weer opgegaan. Er gaat iets van haar uit, dat hem bezig houdt, telkens weer, ook nu — totdat hij plotseling weer voor de etalage staat van een antiquair. Tjonge — dat is iets moois!

Een bijzonder slanke vaas is het, van rood glas, versierd met ragfijne, witte figuren. In de vaas prijkt een boeket witte lelies... Het is een vorstelijk geheel!

Trouwens, er staat méér, dat de moeite van het bekijken waard is! Hij rekt z'n hals en stapt het portiekje in om het een en ander ook van opzij te kunnen bekijken.

Die vaas is wel letterlijk en figuurlijk het glanspunt van de collectie! Hij zou toch wel eens willen weten, wat het ding kosten moet. Waarom zou hij niet eens even informeren?

Hij stapt naar binnen.

Een opgewekt mannetje staat hem te woord. De prijs van de vaas blijkt niet voor de poes te zijn. Hij had trouwens wel zoiets verwacht. Hij gaat nog maar niet tot aankoop over, hij wil er eens over denken. De verkoper kan dat billijken.

Harry kijkt nog wat rond. Gaandeweg raken ze in gesprek over kommen, kisten en kasten. Harry vertelt van z'n grootmoeder. Hoe die gehecht is aan haar verzameling. Bij zo iemand hoeft geen enkele handelaar een poging tot aankoop te ondernemen. De ander lacht amicaal. „Nee,” zegt hij, „dat zijn hopeloze gevallen, daar hoeft men geen moeite voor te doen. Trouwens, ú zou misschien nog wèl een kansje maken.”

Harry schudt z'n hoofd.

„Ik heb een paar maal een stukje gekregen,” zegt hij. „Omdat ik een kleinzoon ben natuurlijk. Maar 't ging haar, geloof ik, nòg aan haar hart.”

De verkoper is gaan zitten op een prachtig bewerkte kist. Hij biedt z'n bezoeker een sigaret aan en zegt dan peinzend:

„Ja, als het zo gesteld is...”

Hij kijkt even voor zich uit. Harry kijkt naar een staande lamp. Oók geen raar ding!

„Als ik vragen mag,” zegt de ander, „woont u misschien zelf ook buiten de stad? Ja? Hm...”

Hij schijnt na te denken.

„U hebt wel kijk op antiek,” zegt hij. „Dat heb ik daareven wel gemerkt. En dat brengt me op een idee. Ik heb wel vaker over zoiets gedacht... Kijk, als ik ergens kom, om iets in handen te krijgen, dan zien een hele hoop me al komen! Ze denken: O, die is het er om te doen! Ze bepalen al bij voorbaat een prijs, die ik er niet voor geven kan. Ik moet er ook aan verdienen...”

Harry knikt.

„En nu dacht ik zo: u voelt voor antiek, u hebt een fijne neus, als het om die dingen gaat — en u kent de mensen. Ik ben er zeker van, dat u veel en veel meer bij ze bereiken kunt dan ik. En daarom zou ik u willen vragen, of u er voor voelt, om es voor mij rond te speuren. U trekt de boer op, u tikt de boel goedkoop op de kop, en ik zorg voor de rest, ik heb m'n relaties. Nou, wat denkt u daarvan?”

Harry hoeft er niet lang over te denken. De gedachte aan het kantoor doet hem op dit ogenblik, op deze plaats, alleen maar gruwen. Bovendien heeft de sherry hem in een stemming gebracht die als het ware róépt om wat avontuur. Hij slaat dan ook onmiddellijk toe.

En dat was maar goed ook, denkt hij naderhand, want thuis maakt hij met zijn bericht een slechte beurt.

Vader is kwaad. Die heeft het al over twaalf ambachten. Hij zal mislukken, als hij zo doorgaat.

Alsof hij níét mislukken zou op dat duffe kantoor! Nooit had hij daar moeten komen, nooit had hij die kant moeten uitgaan. De één ligt dit, de ander heel iets anders. Hij heeft gemerkt, dat anderen tevreden zijn met het werk, waar hij meer dan genoeg van heeft. Zij zouden er niet voor voelen, om er op uit te trekken, op zoek naar antiek.

„Bovendien,” zegt vader, „wat valt er mee te verdienen? Vergeet niet, dat ook die ander er winst uit moet slaan! Jij kunt je nu wel een heel rooskleurige voorstelling van de dingen maken, maar ik moet nog zien of het wat wordt.”

„Dat moet wel,” zegt Harry nijdig, „ik heb m'n ontslag al genomen.”

„Wat vertel je me daar? Dat is toch wel het toppunt! Wat mankeert je eigenlijk wel! Eerst stap je geestdriftig op een kantoor af. Na een tijdje ga je ineens verwisselen. Nu zit je al bij nummer drie. En nu ga je ineens met zo'n handelaar in zee. Laat ik je nu één ding zeggen, Harry: voor de handel ben je niet geschikt! Hier zie ik geen heil in. Straks denk je: wat ben ik begonnen!”

„Vast niet.”

„Ik weet het pertinent! Je zult dit betreuren! Voordat je nieuwe schoenen hebt, gooi je de ouwe weg...”

„Nee, vader.” Harry lacht. „Ik gooi geen ouwe rommel weg, ik weet wat het waard is!”

„Ja, praat jij maar. Ik noem het knap brutaal! Als je dan toch per se wat anders wil, dan wil ik je niet tegenhouden, maar zoek het dan in elk geval niet in dié richting!”

„Nee,” zegt moeder, „dat is niets gedaan.”

„Welnee. Hij is geen koopman, vrouw. Trouwens, ik zou het helemaal geen mooi idee vinden, dat een zoon van mij probeerde, de mensen voor een krats hun mooie spullen afhandig te maken! Want dat is natuurlijk de opzet!”

„Nou begrijp ik het!” roept Harry hatelijk. „U schaamt zich voor mij! En daarom moet ik maar weer achter een bureautje kruipen? Maar daar bedank ik feestelijk voor! Ik heb m'n afspraak met deze man gemaakt en daar houd ik me aan! Anders zou ik me schamen!”

33

De dag waarop hij afscheid zal nemen van het kantoor breekt aan.

„Wacht maar eens af,” heeft Torenbaan tegen zijn vrouw gezegd. „Hij is altijd wispelturig geweest, nog erger dan Hetty — als hij er vóór staat, ziet hij wel, dat het niks is. Dan gaat hij het wel weer in de oude richting zoeken.”

Maar ze hebben er niets van gemerkt.

Harry is zwijgzaam. Zulke perioden had hij vroeger ook wel, maar nooit waren ze van zo lange duur.

„Hoe wordt het nu, Harry?” vraagt z'n moeder hem die morgen. Nog steeds heeft ze hoop. Ze zou zich, mèt haar man, genëren als ze straks uit de mond van de dorpsgenoten moest horen: „Harry is bij ons geweest. Die is nu opkoper, hè?”

Vroeger hadden ze bij haar thuis een antieke kast, een zwaar, degelijk eiken meubelstuk. Maar op een dag kwam er iemand, die de kast wel kopen wou. En omdat ze er niet het minste idee van hadden, wat hij wel waard was, verkochten ze hem voor een prik: voor dertig armzalige gulden... Ja, ze wilden wel eens wat nieuws aanschaffen: een modèrne kast. Dat deden ze. Er kwam een nieuwe kast en zelf bracht haar vader de oude naar de man, die hem had gekocht... Onderweg, toen hij maar aldoor dat degelijke,

onaangetaste eikenhouten meubelstuk naast zich op de wagen zag staan, begon hij al spijt te krijgen. De nieuwe kast was van vurenhout en na een paar jaar zat er al houtworm in. Het was een smakeloos uitgevoerd prul.

Die historie heeft ze nooit vergeten. En nu zal dus één van haar jongens ook gaan proberen, of hij antieke voorwerpen op de kop kan tikken! Het zit haar vreselijk dwars.

„Hoe wordt het nu, Harry?”

„Zoals afgesproken is, moeder.”

„Dus . . .”

„Ja, natuurlijk. 't Is allemaal piekfijn geregeld. Volgende week rij ik in een wagentje.”

„Van die man?”

„Van ons samen.”

„Jongen, waar steek je je geld toch in . . .”

„Laat mij maar lopen, moeder!”

„Ik kan je niet tegenhouden, maar ik wil je wel zeggen, Harry, dat het me vreselijk tegenstaat.”

Hij kijkt haar even aan. Het spijt hem voor haar. Maar verdraaid, moet hij zich dan ter wille van een ander weer gaan opsluiten tussen vier muren en maar aldoor hetzelfde doen? Dick is de hele dag in de vrije natuur. Zou hij daar níét naar verlangen? Eerst waren ze maar wát blij, dat hij er niet op stond, hetzelfde beroep te gaan uitoefenen als zijn broer. Nu kon Dick z'n gang gaan in de toekomst, nu kwam er in geen geval ruzie. Maar nu komt de ruzie uit een andere hoek, nu komt hij, zo 't schijnt, overhoop te liggen met z'n ouders . . . En dat zit hem op z'n beurt dwars.

Maar wat moet hij dan? Hij heeft het immers ook niet voor het kiezen? Het is nu eenmaal niet zo, dat hij zeggen kan: Nou, dan word ik maar oppasser in een dierentuin. Dat zou hij trouwens ook niet willen wezen, hoe graag hij ook met dieren omgaat. Dit, wat hij nu gaat doen, dat ligt in zijn lijn! Antiek!

„Als je zo graag reizen wilt, zou je misschien kunnen proberen, vertegenwoordiger te worden . . .”

„Moeder, ik voel hier voor. En daarom zal het doorgaan ook.”

Ze is teleurgesteld. En ook enigszins verwonderd. Nog maar zelden heeft hij zo'n vastberaden indruk gemaakt. Meestal was hij wat onzeker bij het nemen van een besluit.

Het gaat zoals ze had verwacht.

Ze is bezig in de tuin, als er iemand uit het dorp voorbijkomt, een vriendin.

„Harry was vanmiddag bij ons . . . Om antiek. Wat heeft die jongen nú toch op touw gezet . . . Hij wist, dat wij die oude kist nog hadden. Maar wij doen hem niet van de hand, tenminste níét voor zo'n onnozel bedragje als hij er voor bood . . .”

Het klinkt moeder zo akelig in de oren. Ze voelt dat ze een kleur heeft, maar dat kan ook worden toegeschreven aan het gebukte werken . . .

„Och,” zegt ze vergoelijkend, „hij wou het eens proberen. Wij hebben het hem allemaal sterk afgeraden, maar hij moest en zou er op los.”

Uit deze eerste reactie blijkt in ieder geval, dat het Harry niet meteen al meezit. Dat doet haar ondanks alles goed. Ze hoopt van harte, dat hij onophoudelijk het hoofd zal stoten.

„Nou,” zegt haar man, „dat zal wel gebeuren ook!”

Die eerste avond polst ze voorzichtig.

„Wat zal ik zeggen,” mompelt Harry. „'k Moet me natuurlijk inwerken.”

Ja, hij zal zeker maar meteen gaan vertellen, dat het vandaag maar bij één simpel resultaatje is gebleven! Morgen komt er weer een dag!

En die wordt beter. Het verrast hemzelf! Hij koopt een pracht van een stoel en een paar kruiken, voor een krats!

De baas is er dan ook wel degelijk mee in z'n schik, al zegt hij dat natuurlijk niet met zoveel woorden.

Maar thuis . . . Nee, thuis is de sfeer niet meer zoals die is geweest. Telkens weer merkt hij, dat vader nog steeds niet tevreden is over zijn zwenking. Vader blijkt te worden aangeklampt door deze en gene, die hem vertellen van de stroomtochten van zijn zoon, of die hem trachten uit te horen.

„Ik hoop, dat je er nu morgen een punt achter zet, Harry,” zegt hij op een zondagavond.

Harry had zoiets verwacht. De hele zondag hing er iets in de lucht, iets van spanning. De bekende gezelligheid was grotendeels zoek. Natuurlijk gaat hij door. Hij is immers nog maar korte tijd bezig, hij wil weten, waar hij uitkomt. De resultaten zijn nog wel niet erg denderend, maar het kon toch slechter. Het avontuur heeft hem te pakken. Hij voelt zich weer een vrij mens, als voorheen in zijn vakanties, toen hij wel hielp op de boerderij.

Ze zullen trouwens gauw genoeg gaan inzien, dat ze er naast zijn geweest met hun voorspellingen!

De week zet uitstekend in! Deze maandag koopt hij een

juweel van een staartklok en bovendien een prachtige wijnkaraf. De klok loopt niet meer, maar dat euvel zal wel verholpen kunnen worden. En aan de karaf mankeert in ieder geval niets! Dat kan hij bewijzen!

De baas kijkt verrast en verbaasd; verrast als hij de klok ziet, en verbaasd als de karaf te voorschijn komt.

„Eh... maar wat zit daar in?” vraagt hij onzeker.

„Vermout!” zegt Harry. „Ik dacht: als ie maar niet lek is... en toen heb ik een proef genomen...”

Hun lach buldert door de winkel, zodat het hier en daar van de weeromstuit fijntjes tinkt.

„Ja,” verklaart Harry luchtig, „ik vond: zo'n aankoop als die klok, daar mocht wel es op gedronken worden. Ik trakteer.”

De baas neemt een paar grote roemers. „Morgen zouden ze misschien verkocht zijn geweest,” schertst hij.

Harry knikt. „Stel niet uit tot morgen, wat gij heden doen kunt,” zegt hij en schenkt in, nadat de baas de roemers heeft gereinigd.

Ze zitten in de schemerige achterkamer, tussen koper, tin en glas. Ze zitten daar in grote, gebeeldhouwde zetels, en drinken met langzame teugen. Is dit niet romantisch? denkt Harry. Hij voelt zich bijna een historisch personage. Overdag zwerft hij als een vrijbouter door de landen, op zoek naar buit, en in de avond wordt er wijn gedronken uit bokalen...

Maar de rest van de week is weer veel minder goed. Vader en moeder merken wel, dat het hem niet meevalt. Ze zien het wel aan zijn gezicht, en 's avonds, in bed, praten ze er nog even over.

„Vandaag of morgen houdt hij er wel mee op,” zegt vader. „Hij begint wel in te zien, dat het een fiasco wordt. Wacht maar eens. Het gaat met hem precies als met Baukelientje: eerst is er geen houden aan, maar later komen ze er wel van terug.”

„Ja,” zegt moeder zacht. Nu Baukelientjes naam is genoemd, glijden haar gedachten weer in die richting. Baukelientje heeft zo hoog van de toren geblazen, toen die geschiedenis met Rockingham begon, ze was zo zeker van zichzelf — maar het schijnt dat ze er de laatste tijd anders over gaat denken.

Ze zegt het niet. Maar het valt alle huisgenoten op. En in stilte hebben ze medelijden met haar. Het kind houdt zich dapper, ze vecht om zich te handhaven.

Moeder zucht. Ze heeft al eens geprobeerd Baukelientje te helpen, ze heeft geprobeerd haar wat los te krijgen, maar

dat lukte niet. Nog niet. Op de duur zal Baukelientje wellicht vanzelf bij haar komen, om haar te vertellen, dat ze zichzelf overschat moet hebben. Het is sneu voor het meisje, maar ze hoeft zich niet te schamen, ze is immers nog zo jong, hoe gemakkelijk beziet men de dingen verkeerd als men nog haast geen ervaring heeft. En zelfs al heeft men die, dan nóg kan men zich wel vergissen! . . .

Vrijdagmiddag gaat Harry naar een telefoonceel.

„Ja, Margreet, met Harry. Je vroeg een tijdje geleden, of ik es een weekend kwam. Zou het morgen gelegen komen?”

„Já, jongen! Dat is léúk, zeg! Van harte welkom, hoor!”

Tevreden verlaat hij de cel weer. Dat was een heel ander geluid dan dat van thuis! Aan alles is te merken, dat vader en moeder nog steeds niets liever zouden willen horen, dan dat zijn nieuwe werk een fiasco wordt en dat hij er daarom mee ophoudt! Hoewel, hij moet erkennen, dat vader al niet zo zuur meer kijkt als in het begin, misschien vanwege de hoop. Maar 't is natuurlijk best mogelijk, dat er morgen weer over gezeurd wordt. Daarom leek het hem dan ook maar verstandiger, om naar Margreet te gaan.

Vrijdagavond staat hij in de buurt van het warenhuis te wachten op Carinne.

Daar komt ze.

„Hallo,” zegt hij.

„Gunst, Harry!” Ze kijkt verrast.

„Wat ik vragen wou: ik ga morgen naar Amsterdam, naar Margreet. Als je mee wilt rijden naar huis . . . Het betekent voor mij maar een heel kleine omweg . . .”

Ze kijkt hem aan. „Wat jammer . . . Anders erg gráág natuurlijk, maar Hetty heeft gevraagd of ik dit weekend bij jullie kwam . . .”

Deksels. Als hij dat maar geweten had. Dat hij nu net niet thuis zal zijn . . .

Terwijl hij naar huis rijdt, besluit hij ineens, om het af te bellen bij Margreet en snel keert hij terug naar de cel.

„Zouden we het plannetje nog een íetsje kunnen wijzigen, Margreet? Er is min of meer een kink in de kabel gekomen, zie je . . . Maar als het mag, zou ik wel erg graag volgende week willen komen . . .”

Ook dat kan. Met alle genoegen. Hoewel de stem van Margreet wel wat teleurgesteld klinkt.

„Hé . . .” zegt Carinne tegen hem. „Ik meende, dat je dit weekend uit ging.”

En dat zegt ze, verdraaid nog toe, in 't bijzijn van de hele familie! Hij weet niet hoe hij kijken moet. Maar hij kan haar die opmerking toch ook moeilijk kwalijk nemen.

„Uit?” vraagt Hetty. Ook moeder en Baukelientje kijken vragend. De gróóste vraag ligt echter op het gezicht van Dick! Die is natuurlijk al weer razend nieuwsgierig!

„Nou ja . . .” bromt hij, terwijl hij zich omkeert en voor het raam gaat staan, „ik had altijd nog een uitnodiging van Margreet, dat weten jullie toch? Vólgende week ga ik.”

„O,” zegt Hetty.

Verder zegt niemand er iets van, maar hij voelt, dat ze hun conclusies trekken. Hij heeft er al bijna spijt van, dat hij toch maar niet gegaan is!

Ach, maar vooruit — wat geeft het ook!

Gezellig wordt het. Ze zingen in de huiskamer bij zijn orgelspel en 's middags, na de kerk, gaan ze gezamenlijk een wandeling maken door het zomerse landschap. De meisjes lopen voorop; moeder, vader en de jongens volgen. Wat is dit mooi, denkt Harry. Wat blijft dit mooi! Of je klein bent of volwassen, het is iets van grote waarde, hoe simpel het ook lijkt.

De paden zijn mul, maar in het zuidwesten ligt een wolkenbank; tegen de avond verwacht men regen. Er wordt naar verlangd, de gewassen staan te wachten.

Rustig gaan ze voort door het groen. De meisjes praten zacht. Soms klinkt er een lach. Carinne loopt tussen Hetty en Baukelientje in. Harry kijkt naar haar. Daarna kijkt hij weer naar de akkers en geeft hij zijn mening over de aardappels en de haver, die van henzelf en die van de buren.

Moeder wordt stil. Luisterend loopt zij mee. Zij is dankbaar voor deze vredige sfeer, maar zij voelt ook een lichte onrust: zoals Harry over de gewassen praat, zo kan alleen maar een bóer er over praten. Het is niet voor het eerst, dat zij dit vaststelt . . . De rogge, de voederbieten, het vee — hij kan er enthousiast over redeneren. Maar over zijn werk op kantoor heeft ze hem maar zelden enigszins geestdriftig horen praten, de laatste tijd zelfs nooit meer. En dit nieuwe werk? Dat léék hem geweldig, maar het stelt hem teleur. Dat voelt ze best.

Het pad wordt smal. Ze gaan tussen het eikenhakhout en het oerbos door. Harry plukt in het voorbijgaan wilde frambozen en geeft die aan Carinne. Baukelientje begint meteen ook te zoeken. Moeder waarschuwt: „Denk om je kleren!” Baukelientje knikt, en moeder denkt ineens: Hoe vaak moet

het wel niet — hoe vaak moet een moeder wel niet waarschuwen... Omdat zij ouder is en wijzer... Ja — maar altijd wijs genoeg?

De wolken schuiven hoger in het blauw. Nog maar nauwelijks zijn ze thuis, als het begint te regenen. Snel wordt de stoflaag van het groen gespoeld. Rustig klinkt het geruis.

Baukelientje neemt een tijdschrift, Hetty en Carinne hurken voor de boekenkast, om iets voor Carinne te zoeken. Hetty zegt, dat Dick pas een nieuwe streekroman heeft aangeschaft. „Hij verzamelt ze, dat weet je, hè?”

Dick komt al uit z'n stoel en troont Carinne mee naar zijn kamertje. Hij is trots op zijn collectie.

Met het nieuwe boek onder haar arm komt Carinne terug. Even later is ze er al in verdiept. Moeder kijkt even naar Dick, die rokend naar de regen staart. Daarna kijkt ze naar Harry. Zij ziet, dat hij zijn ogen telkens wat verstolen op Carinne richt. Hetty speelt met de hond. „Gezellig is het hier!” zegt ze behaaglijk.

„Ja,” zegt Harry. „Ik heb een elastiekje in de klok gedaan.”

Carinne ziet op van haar boek. „Een elastiekje in de klok?...” vraagt ze verbaasd.

„Ja,” zegt hij. „Om de tijd te rekken.”

34

Als hij de volgende zaterdag stopt op het afgesproken punt, hoeft hij niet te wachten. Ze staat er al en met een blij gezicht begroet ze hem.

„Kant en klaar?” vraagt hij.

„Natuurlijk.”

„Wacht, je tas kan hier wel staan. Druk gehad?”

„Nogal. De week is omgevlogen. Dat is trouwens meestal zo. Eer je 't weet, is het weer zondag. Wat was het verleden zondag gezellig, hè?”

„Vond je?”

„Ja! Nou! Jij niet soms?”

„Jawel.”

„Zo is het altijd bij jullie,” zegt ze.

Hij denkt: uitgezonderd de laatste tijd af en toe... En meteen denkt hij weer aan zijn werk, zijn werk dat hem

niet brengt, wat hij ervan verwacht had... Eensdeels wel; het speuren naar oudheden bevalt hem wel, maar de zakelijke kant, die valt hem tegen. Het levert veel te weinig op, hij is nu eenmaal niet de enige die er aan verdienen moet... Toch schijnt de baas niet ontevreden te zijn over zijn prestaties.

Naast hem praat Carinne nog over de huiselijke sfeer. Ook bij haar thuis is het gewoonlijk gezellig, zegt ze. Maar zie je, 't is daar een heel ander groepje. Zij heeft een zus, die een jaar ouder is dan zij. En verder zijn er drie broertjes, maar die zijn veel jonger: dertien, twaalf en tien. Toch kan het er erg leuk toegaan, hoor!

Hij knikt, hij twijfelt er niet aan. Als ze allemaal zo zijn als zij! 't Is een aardige meid!

Ze rijden nog door de binnenstad. Jongelui staan in landerige houding bij elkaar, of slenteren verveeld in troepjes over de trottoirs.

„Als iedereen maar zorgde, dat het thuis zo gezellig was als bij jullie en ons...”, merkt Carinne op.

„Ja...”

„Dan hadden de nozems geen belang meer bij de straat.”

„Nee, tenminste een hele hoop niet.”

Hij moet zijn aandacht concentreren op het verkeer. Maar eenmaal buiten de stad, gaat hij er nog even op door.

„Je zei dat daarnet. Eigenlijk is het wonderlijk. In onze tijd schijnt alles verbeterd te worden, de boerenbedrijven bijvoorbeeld. De opbrengst is veel hoger dan vroeger. De werktuigen worden verbeterd, het vee, letterlijk alles. En zo is het op elk gebied, de industrie en noem maar op. Maar de mensen worden steeds slèchter. Tenminste... En alles gaat steeds sneller, maar als ze proberen de vrede te verzekeren, dan zit er geen schot in. En alles wordt steeds mooier gemaakt, men produceert steeds meer amusement, steeds meer ontspanningsmogelijkheden, maar de gezelligheid sterft uit...”

Zij knikt.

„Ja,” zegt ze dan langzaam. „Ik verkoop alle dagen speelgoed en daar worden heel wat kinderen blij mee gemaakt. Maar als ze groter worden, schuiven ze het natuurlijk opzij. En dan... Wat wordt ze dan gegeven voor hun vrije tijd?”

Zwijgend rijden ze verder. Nevels leggen zich op het groen.

„Mooi, hè?” merkt ze op.

Hij knikt. Er is wel meer, dat mooi is! Dit, deze kleine tocht met haar.

„Hoe gaat het met je nieuwe werk?” vraagt ze.

De vraag is hem niet welkom.

„'t Gáát,” zegt hij.

„Koop je overal antieke dingen?”

„Ja. — Voorzover men ze kwijt wil.” Hij lacht wat.

„Hm...” Ze kijkt peinzend. „'t Lijkt me wel aardig, tenminste als er een bestaan in zit.”

Ze zegt het met zachte stem — toch klinkt het hem hard in de oren. Een bestaan. Daar rekent men mee, daar móét men immers wel mee rekenen. Een bestaan dus!... Welnu, hij redt zich wel. Maar daar houdt het dan ook mee op. Een gezin zou er niet van kunnen bestaan! Tenminste... als men enige eisen zou willen stellen! En hoe is dat tegenwoordig met de meisjes? Heel anders dan in grootmoeders jeugd. Toen was men met weinig al tevreden. Maar vandaag? Hij weet wel zo ongeveer wat een meisje als Carinne verdient. Meer dan hij! Vroeger moet het een mooie tijd zijn geweest, toen zagen de meisjes eerder tegen een jongen op!

Zwijgend rijden ze door de avond.

Zij vraagt zich af, waar hij over denkt. Hij is plotseling zo stil geworden. Het schijnt, dat het met zijn werk niet naar wens gaat.

„Oude kastjes,” vraagt ze ineens, „koop je die ook?”

„Jawel. Dat is te zeggen: als ze werkelijk oud zijn.”

„In onze schuur staat zo'n oud dingetje,” vertelt ze. „Je weet wel: onder drie laden, en boven zo'n schuine klep...”

„Ja ja...”

„Vader en moeder hebben wel eens gezegd, dat we 't wel van de hand konden doen. Maar er is nooit iets van gekomen. Je weet, hoe dat gaat. 't Is trouwens ook niet zo erg mooi meer.”

„O, wat dat betreft... We laten wel meer dingen opknappen. Daar hebben we een mannetje voor.”

„Nou, als je wilt, mag je 't straks gerust even zien.”

„Jawel.”

Hij toont zich niet al te happig. Hij is het trouwens ook niet, na dat gesprek van zopas. Gister nog zou hij gretig zijn gaan kijken, als hij gehoord had van zo'n kastje, vandaag nog. Maar nu... Stel, dat hij er al een koopje aan heeft, wat betekent dat dan nòg? Daarmee is hij nog geen Warren Rockingham!

Zijn gedachten worden grimmig. Trouwens, hoewel er in Rockinghams werk wèl een bestaantje zit... bereikt hij op het gebied van de meisjes al niets meer dan hij! Baukelientje deinst terug, hij ziet het er van komen! Straks zijn ze beiden

even ver, Rockingham en hij — maar het is een schrale troost!

Dat kastje . . . Hij heeft ook nog de indruk, dat zij er over begonnen is om hem een beetje te helpen. En dat kan hij moeilijk verdragen! Hij zal heus zichzelf wel weten te redden! Een vrije vogel ziet wel kans z'n eigen kostje op te scharrelen! Laat het daar dan maar bij blijven.

Ze naderen een toren met een huizengroep. Links en rechts staan verspreide boerderijen in de landen. Carinne wijst en zegt: „Daar wonen wij.”

Het klinkt wat bedeesd. Alsof ze vindt, dat ze al te veel van hem heeft gevergd. Hij slaat de zijweg in.

„Je gaat toch even mee naar binnen? Moeder heeft de koffie klaar.”

„k Moet eigenlijk verder.”

„Je wilt toch ook het kastje even zien?”

Nou ja, vooruit. Hij wil ook niet zeggen, dat het hem geen biet interesseert. Hij zit even in de grote kamer en hij moet toegeven, dat het er inderdaad gezellig is. Hij praat wat met Carinnes vader over het boerenbedrijf. Carinnes moeder vraagt hem, of hij bij z'n vader op de boerderij is.

„Nee, mevrouw.” Hij zegt maar gauw, dat z'n broer in het bedrijf werkt en dat hijzelf ander werk heeft.

Als hij al bijna weer buiten is, vraagt Carinne: „Moet je 't kastje nog zien?”

„O ja. Dat is waar ook.” — Alsof hij er geen ogenblik meer aan gedacht had . . .

Met tegenzin volgt hij haar naar het achterhuis. Daar staat het, stoffig, haveloos. Toch wel een mooi dingetje, als het eens een goeie beurt gehad heeft . . .

Ondanks alles gaat de oude liefde voor oude dingen zich weer roeren. Hij begint er nog zin in te krijgen.

„In deze onderste la bewaarden we ons speelgoed,” vertelt Carinne.

Iedereen heeft blijkbaar z'n stokpaardje, denkt hij. Zij is in déze branche gebleven . . .

„'t Was lang niet zo mooi als wat ik verkoop,” zegt ze met een glimlach. „En toch kan dat van nu er in mijn ogen niet bij halen!”

„Nee . . .”

Hij staat gebukt voor het oude meubelstuk, trekt laden open en schuift ze weer dicht, licht de klep op . . . en bezint zich op de prijs.

„Wat moet het kosten?” vraagt hij.

Carinne kijkt naar haar vader, die er ook bijgekomen is.

„Noem maar een bedrag,” zegt die tegen hem.

Hij noemt het.

Het is een hóóg bedrag. Veel winst zal er op deze manier niet uit zijn te slaan! Maar hij voelt er niet voor, om tegenover deze mensen de scharrelaar, de pingelaar te spelen! Dan maar géén winst! Eén zo'n onnozel kastje, hoe goedkoop hij het misschien ook kan overnemen, zal hem immers tòch niet in het zadel helpen!

De eigenaar slaat onmiddellijk toe. Zullen ze het meteen ontruimen?

Dat hoeft niet, hoor. Hij zegt, dat hij het op de terugweg wel mee zal nemen.

Hij stapt naar de wagen. Carinne loopt halverwege mee en wenst hem veel plezier. Hij wenst haar hetzelfde en ziet, dat haar zuster knipoogt tegen haar. Die denkt zeker aan een bepaalde verhouding!... Wel, láát ze denken!

35

Terwijl hij verder rijdt, gaan zijn gedachten heen en weer: naar haar en naar het doel van zijn reis. Wat is het nu stil in de wagen. Vrijwel altijd rijdt hij alleen, maar nu valt het hem op. Het was gezellig — tenminste in het eerst. Later had hij het gevoel, dat zijn vrijheid in het gedrang kwam... Onzin natuurlijk! Hij gaat zijn gang — en daarmee afgelopen!

Maar de gedachten gaan ook hun gang, ze zitten hem telkens wat dwars, hij begint er al spijt van te krijgen, dat hij haar die lift heeft aangeboden. Toch was het ontegenzeggelijk wel gezellig...

Hij stopt bij een café. Hij drinkt er een paar glazen port. Verdraaid, het is toch zeker zaterdagavond, niet? Dan mag je jezelf toch wel eens eventjes trakteren, zou hij denken! En zo'n wijntje is een traktatie, altijd weer! Bovendien werkt het gunstig op z'n humeur en dat is ook wat waard! Gaandeweg begint hij de dingen in een ander licht te zien, levendiger, fonkelender, meer gloedvol dan tevoren!

Als hij tenslotte bij Margreet en Rindert arriveert, is hij dan ook in een uitstekende stemming. Rindert trouwens ook, een beste kerel is dat, die Rindert, een joviale, goedhartige, trouwhartige kerel, een man met wie Margreet het geschóten heeft, maar het is net of ze nòg niet helemaal tevreden

is, ze doet een beetje strak. Omdat de gast wat laat gearriveerd is misschien? 't Is mogelijk. Maar ze trekt al gauw weer bij. Dat had hij wel verwacht ook. Het is een joviale, goedgehartige, trouwhartige meid! Als ze dat niet was, zou Rindert zich wel bedacht hebben! Ja, ze heeft gelijk, het is bedtijd, hij heeft zo langzamerhand ook wel slaap — hè hè...

„Hij was goed los,” zegt Rindert tegen z'n vrouw, terwijl hij zich uitkleedt.

Ze voelt, wat hij daarbij denkt: Harry had blijkbaar onderweg op een verkeerde wijze getankt. Zoiets is onverantwoordelijk. Niet dat hij bepaald tevéél gedronken had, maar als hem iets overkomen zou zijn, was hij er onherroepelijk bij geweest. Dat weet hijzelf natuurlijk ook heel goed. Niettemin heeft hij het gedaan. Dat geeft te denken. Hij scheen het niet te kunnen laten! Doet hij dit méér?

Ze wil er echter de andere dag niet over beginnen, ze wil de dag niet bederven. Harry vindt dan ook, dat het hier gezellig is, evenals thuis. Er is een prettige, intieme sfeer. En dan die leuke, persoonlijke inrichting van het geheel, waar hij altijd weer van geniet! Margreet met haar kleurig borduurwerk — ze heeft er wat van gemáákt!

Zo'n man als Rindert kan tevreden zijn! Hij is te benijden!

Hoe aanlokkelijk is dit, zo'n eigen huishoudentje, zo kleurig en intiem!

Als hij weer vertrekken zal, 's maandags, is Rindert reeds de deur uit.

Margreet heeft op dit moment gewacht. Prettig vindt ze het niet, om Harry te moeten manen zich wat beter te beheersen, maar omdat het moet, doet ze het zonder aarzeling. Ze ziet hem kleuren.

Kijk, denkt hij, zo gaat het nu! Je wordt betrap!

Toch kan hij haar zorg waarderen. Hij wordt dan ook niet nijdig. „Maak je maar geen zorgen,” zegt hij onbekommerd. „Dat heeft geen zin!”

En met een lachje in z'n ogen neemt hij afscheid.

„Doe het nog gauw eens over...,” nodigt ze.

„Natuurlijk! Graag!”

Er is trouwens wel meer, dat hij nog wel eens zou willen herhalen: zo'n ritje met Carinne.

Maar daarvoor krijgt hij geen gelegenheid, want niet lang daarna vertelt Hetty, dat Carinne thuis komt. Haar zuster

gaat trouwen en omdat haar broertjes nog te jong zijn om te helpen op de boerderij, zal zij voorlopig haar vader assisteren. Ze schijnt het niet erg vervelend te vinden, het is immers maar tijdelijk en ze heeft nooit een hekel gehad aan het werk op de boerderij.

Harry kan zich dat wel voorstellen. Hij zou er precies eender over denken.

Intussen vindt hij het maar een triest idee, dat ze vertrekken gaat. Het was altijd leuk, als ze kwam!

„En dat je ons dat nú juist aandoet,” zegt hij schertsend, „nu de lange winteravonden voor de deur staan. Als jý er dan óók nooit meer voor staat, om binnengelaten te worden, hebben we geen aanspraak meer. We zullen vervallen tot zwijgende, mensenschuwe wezens.”

„Het gaat me aan m'n hart, Harry,” zegt ze vrolijk.

Maar achter deze humor verbergt ze haar eigen ernst en vermoedt ze de zijne. Ze zou kunnen zeggen: „Ik blijf nogal in de buurt.” Maar ze zegt het niet. Als hij komen wil, dan komt hij ook zo wel, komt hij waarschijnlijk zelfs eerder.

Die avond, op z'n kamertje, staat hij een poosje peinzend voor het kastje, dat hij van haar ouders heeft gekocht. Hij heeft er niet toe kunnen besluiten, het naar de baas te brengen. Hij heeft het zelf gehouden, hij heeft het immers ook zelf betaald! Het is opgeknapt en het is nu een juweeltje! Tegen niemand heeft hij gezegd, van wie het afkomstig is en zelf zou ze het misschien niet eens meteen herkennen — zo mooi is het geworden!

Even glijden zijn handen liefkozend over het gave hout. Het koperwerk glanst. Hij vat de onderste ringen aan en trekt de lade open. In deze lade bewaarde zij haar speelgoed... Nu is het een bergplaats voor zijn paperassen, voor zijn blokfluit en zijn bloemenzaad...

36

„Wilt u zo vriendelijk zijn om door te lopen?” verzoekt Margreet op strakke toon.

De man met de pet begint te grinniken.

Zij klemt haar lippen op elkaar.

Het is stil op de gracht. Ze heeft daarnet les gegeven in het gebouw, waar ze iedere donderdag lessen geeft. In fijne handwerken, zoals voorheen, toen ze nog niet getrouwd was.

Betrekkelijk kort na haar trouwdag is ze met deze cursussen begonnen. Op veelvuldig verzoek. Haar naam had nu eenmaal een zeer bekende klank op dit gebied.

Ze deed het graag. Ze had in haar huishoudentje nog niet veel te doen. Ze hoopte, dat het spoedig veranderen zou, maar dan konden ze verder zien. En zo begon ze dan haar werk hier aan de gracht.

De laatste cursus van de dag eindigt 's avonds. Als de cursisten vertrokken zijn, heeft zij gewoonlijk nog het een en ander op te ruimen. Daarna loopt ze dan naar de halte van de bus. Zo ook vanavond. En toen kwam daar ineens die man met die pet op haar af, die haar vroeg, of hij met haar op mocht lopen.

Zij vroeg, of hij hier de weg niet wist.

Hij lachte wat. Het klonk onaangenaam. En ze verzocht hem, om door te lopen.

Hij voldoet niet aan haar verzoek. Kort besloten gaat ze een stoep op. Achter de ramen brandt licht. Ze belt aan. Een dame komt voor. Zij legt uit, wat er aan de hand is. „Komt u maar vlug binnen,” zegt de ander.

Vanuit een donker vertrek kijken ze de kerel na. Spoedig is hij verdwenen.

Margreet bedankt de vriendelijke dame en vervolgt haar korte wandeling.

De gedragingen van het schoreme individu hebben haar uit haar humeur gebracht. Eerst is er al iets anders gepasseerd deze middag. Eén van de cursisten, een aanstaande moeder, vroeg haar advies bij het versieren van babykleertjes. Een heel logisch verzoek eigenlijk — maar zij dacht plotseling met pijnlijk verlangen: wanneer is het mijn égen beurt? Ze waren nu toch al enkele jaartjes getrouwd...

Wat vermoeid gaat ze langs de oude, statige huizen van de gracht. Vele ervan zijn donker. Ze doen dienst als kantoor of als pakhuis. Ze worden niet meer bewoond. Het is alsof ze uitgestorven zijn...

Ze huivert even.

En diep in haar hart brandt het verlangen.

Voor Rindert is het geen geheim. Daarvoor kennen ze elkaar veel te goed.

Maar wat dat geval van daareven betreft, dat van dat sujet, dat kan ze maar beter verzwijgen! Anders maakt hij zich maar ongerust en verbiedt hij haar misschien deze laatste cursus wel. En dat zou haar toch spijten, hoezeer ze zijn zorgen waardeert.

Op een donkere, regenachtige dag in de herfst nadert Harry weer de plaats waar Carinne woont.

Hij is sinds een paar dagen in deze omgeving aan het speuren naar antiek, maar veel resultaten heeft hij nog niet geboekt.

Ginds staat de boerderij. Waarom zou hij die straks zonder meer passeren? Zij is zo vaak bij hen thuis geweest, ze kennen elkaar immers goed genoeg, er steekt niets in.

Terwijl hij nadert, gluurt hij reeds naar de ramen, maar hij ontdekt haar nog niet. Eigenlijk is het toch wel een merkwaardige boel, denkt hij: gewoonlijk speur ik hardnekkig naar iets ouds — maar nu speur ik met nog groter verlangen naar iets dat nog jong is...

Hij stopt en stapt uit. Hij belt aan, maar niemand doet open. Er schijnt niemand thuis te zijn. Hij belt nog eens, maar weer vergeefs.

Ook op de akkers, achter het huis, is niemand te zien. 't Is mogelijk, dat ze verderop aan het werk is, achter de dennebosjes.

Hij stapt weer in de auto en rijdt wat doelloos verder, het dorp in. Bij een cafeetje stopt hij opnieuw. Hij loopt door de natte bladeren, die de grond bedekken, en stapt de gelagkamer binnen. Hier zal hij een poosje wachten. Misschien is ze aanstonds wel thuis.

Hij bestelt een kop koffie en kijkt zonder veel belangstelling om zich heen. In de hoeken van het oude zaaltje hangt een zware schemer en in die schemer hangen de bekende reclameplaten voor diverse dranken. In een smake-loze vitrine staan de prijzen, die de plaatselijke voetbalclub in de loop van de tijd veroverd heeft. Het glimmen van de bekera doet kil, onprettig aan op deze warmteloze dag. Boven de vitrine is een plank aangebracht en op die plank staan een vijftal antieke, gebloemde kommen. Hij wandelt er heen om ze van nabij te bekijken. Ze zijn erg mooi!

Hij maakt een praatje met het meisje, dat hem de koffie heeft gebracht. Waarschijnlijk heeft ze gedacht, dat zijn belangstelling de voetbalprijzen gold, want toen hij inplaats daarvan naar de kommen keek, kwam er een trekje van verbazing op haar gezicht.

Of ze te koop zijn? „Nee, meneer, dat niet.” Ze zijn erg oud. Haar vader wil ze niet missen.

Natuurlijk niet. Hij snapt het best. Ze doen het veel te goed als aankleding van dit vertrek.

Maar volgens het meisje zijn ze toch niet bepaald zeldzaam. Althans in deze buurt niet, nee.

Ze ziet, dat er een schittering in zijn ogen komt.

Een opkoper? denkt ze. Hij ziet er niet naar uit. Hij heeft iets naïefs over zich.

„Als iedereen er zoveel waarde aan hecht als uw vader,” zegt hij, „maakt het voor mij niet veel uit of ze zeldzaam zijn of niet.”

Dus toch een handelaar. Welke jonge kerel aast er zo op antiek? Ze dwepen met scooters en motoren, met racefietsen, voetballen en pick-ups, maar niet met oude kommen.

„Ik vind deze erg mooi,” zegt hij. „Ik hóúd van antiek.”

„Ik niet. 't Is mij te duf. 't Doet mij te veel aan vroeger denken. Die tijd heeft afgedaan. Wij leven vandaag, daar moet men het van hebben.”

Ze zegt het zeer beslist. Zij leeft vandáág. Haar ogen zijn donker en diep. Ze is knap.

„Dus ú zou ze wèl willen afstaan.”

„O, misschien wel. Het hangt er van af, welke prijs er voor betaald zou worden.” Ze lacht. „Het doet er niet toe, ze zijn immers niet van mij. Maar als u er voor voelt — ik weet misschien wel een adres waar u ze voor een prik op de kop kunt tikken.”

„Dacht u?”

„Jawel. Ik moet me al sterk vergissen, als het anders blijkt te zijn.”

„U zou me er een groot plezier mee doen.”

„'t Is een kleine moeite voor mij. Maar 't is voor u misschien niet gemakkelijk te vinden. De straatjes kronkelen hier nogal. Zal ik het even voor u tekenen?”

Ze is al naar de tapkast gelopen en komt terug met een blocnote. Het bovenste blaadje scheurt ze af, het glijdt over het gladde tafelblad en hij ziet, dat er viermaal „lik” op staat, vier likeur dus, en nog meer gekrabbel; een oude notitie met een kras er doorheen. Ze komt naast hem zitten en begint te tekenen, op het volgende blaadje.

Kijk, hier zit hij op 't moment, dáár staat het gemeentehuis en dàt is de weg naar de dakpannenfabriek. Die moet hij inslaan en dan zó... Haar hoofd is ver voorovergebogen en even raken haar zachte haren zijn gezicht. Zó ver moet hij gaan en dan zó. En dan is hij er bijna.

Hij neemt het plattegrondje in ontvangst en bedankt haar verheugd. „Ik hoop,” zegt hij, „dat u gelijk krijgt.”

„Als het niet lukt, komt u dan maar gerust terug.”

Handigerd! denkt hij. Dat kan je nog wat opleveren, hè? Alsof je me niet metéén een ander adres kon geven!

Hij rekent af en stapt weer naar de wagen. Het regent nog steeds. Hij heeft niet gemerkt, dat Carinne even geleden op de fiets voorbijgekomen is.

Hé, dacht ze, is dat niet Harry's wagen die daar staat? Néé toch . . . Ja, beslist, hij was het wèl, ze kende die wagen immers goed genoeg! Ten overvloede zag ze, dat er een spinnewiel in stond.

Wat kwam hij hier doen? Wat deed hij daar in dat café? Dat stond haar eigenlijk niet al te best aan . . . Maar, dacht ze, misschien is hij wel thuis aan de deur geweest en er was niemand aanwezig. Nu drinkt hij hÍér natuurlijk een kopje thee.

Ze haast zich verder, naar huis. Het zou haar niet verwonderen, als hij straks nòg eens een poging deed. Een vreemde opwinding maakt zich van haar meester. Harry is in het dorp en het is ondenkbaar, dat hij dan niet eventjes haar op zou zoeken! Tegen die tijd wil zij haar natte, vuile overall verwisseld hebben voor iets beters!

Harry rijdt door de smalle, kronkelige straatjes, die glimmen van de regen. Na een paar minuten komt hij op een landweg. Ja, het klopt allemaal precies. Zonder moeite vindt hij het bewuste huis. En nog geen tien minuten later is hij eigenaar van een stel kommen, waar hij mee in de wolken is. 't Is een koopje! Er werd hoegenaamd geen waarde aan gehecht. Ze stonden nota bene in een stoffige hoek van de zolder! Voorzichtig verpakt hij ze in een doos en heel behoedzaam draagt hij die vervolgens naar de wagen. Het eind van de dag is goed!

Eigenlijk kan men al niet meer spreken van het eind, want de dag is al voorbij. Snel is de najaarsschemer gedaald, de akkers en weiden zijn donkergrauw en de bossen worden duister. Langzaam rijdt hij verder over de smalle, bochtige en slechtonderhouden landweg. Straks zal hij wel uitkomen op de hoofdstraat.

Het regent niet meer, maar het is wel te merken dat er de laatste tijd veel water gevallen is. Overal staan grote plassen, ook op het weggetje. Het wordt steeds modderiger. De wielen ploeteren er doorheen.

Waar komt hij hier eigenlijk terecht? Kan hij niet beter terugkeren?

Ineens blijven de wielen in de modder steken.

Dáár! Dat kan hij nu net gebruiken!

Wàt hij ook doet, hij raakt niet weer los, integendeel: hij werkt zichzelf steeds vaster in de modder...

Dat is ook wat fraais!

Wat moet hij nu beginnen?

Hij loopt nog eens om de wagen heen en kijkt dan onderzoekend in alle richtingen. Veel valt er niet te onderscheiden: hekken, bossen, een schuurtje, en hier en daar een huis. Dat linkse, is dat niet het huis van Carinnes vader? Ja.

Weet je wat? Dan loopt hij daar heen! Ze hebben een tractor. Zo'n ding sleurt de wagen wel los! En Carinnes vader zal vast wel even mee willen gaan. Dat is geen ongeschikte man.

Hij stapt over een omheining en loopt een weiland in, recht op de boerderij af. Maar hier en daar is de bodem erg drassig, telkens is hij genoodzaakt een omweg te maken, als hij tenminste z'n voeten droog wil houden. De avond maakt het moeilijk, precies te zien waar hij zijn voeten zet en ineens dringt het water in zijn schoenen. Toe maar. Er is blijkbaar niet aan te ontkomen. Wat hindert het ook! Die wagen moet los!

Eindelijk staat hij voor de boerderij. Het regent weer; een ijl, miezerig regentje. Zwart staan het huis en de schuren in de avond. Een hond slaat aan, een kat sluipt rond onder het afdak.

Hij drukt op de bel. Bijna meteen wordt er opengedaan. Carinne staat voor hem. Scherp tekent zich haar ranke gestalte af tegen het licht van de hallamp.

„Een vagebond belt aan,” bromt hij lachend.

„Kom binnen, vagebond.”

„Ik druij.”

„Dat valt een beetje mee.”

„Ik laat sporen na.”

„Dat is niet erg. Waar kom je toch vandaan... Waar is je wagen?”

„Die is in de modder blijven steken. Misschien — ik dacht, misschien zou je vader met z'n tractor even willen helpen.”

Hij is haar gevolgd naar de huiskamer.

„Vanmiddag ben ik ook al aan de deur geweest,” vertelt hij, „maar toen scheen er niemand thuis te zijn. Ik ben toen naar een cafeetje gegaan en daar kreeg ik een adres waar vermoedelijk antiek te vinden was. Dat wàs zo, maar de weg bleek ook antiek te zijn, puur middeleeuws, zo'n echt romantische moddergeul...”

Ze lacht. Hij is dus tòch aan de deur geweest! Het is niet zo, dat hij nú pas komt, gedreven door de omstandigheid.

Hij zit bij de warme kachel. Z'n schoenen heeft hij uitgedaan, z'n sokken dampen. De koffie, die zij hem geeft, dampst eveneens. Daar knapt een mens van op. Behaaglijk leunt hij achterover.

Zij denkt: wat is dit voor een gezwalk? Het is een vreemde vrijbuiters, die Harry. En toch mag ze hem zo graag!

„Heb je bij die mensen nog iets op de kop kunnen tikken?” vraagt ze, niet zozeer uit belangstelling, maar meer om hem een genoegen te doen. Dit schijnt z'n lust en z'n leven te zijn.

„Ja. Een stel prachtkommen!”

Maar nu hij er weer aan denkt, is het net of ze veel aan pracht hebben ingeboet . . . Wat weegt hier tegenop, tegen het zitten in een warme kamer, terwijl buiten het najaar dreint en terwijl Carinne rondgaat door het vertrek en hem van koffie voorziet! Zo moest het eindpunt zijn van elke dag!

Maar hij heeft wel gemerkt, dat ze niet bepaald spontaan gevraagd heeft naar de resultaten van zijn speurtocht. Het klonk alsof ze het te sneu voor hem vond wanneer ze níét even vroeg . . .

Ze komt tegenover hem zitten. Ze ziet er leuk uit, vindt hij. Wat een contrast met die modderboel!

Ze vraagt hoe het thuis is. Speciaal naar Hetty vraagt ze. Tussen hun woorden in ligt de stilte.

„Je kon wel alleen thuis zijn.”

„Dat ben ik ook. Vader is naar een vergadering in de stad, moeder is mee, naar familie, en m'n broertjes zijn naar een verjaardagsfeestje bij een vriendje.”

„En komt je vader gauw terug? Wat denk je?”

„Ik denk het niet. Maar het doet er immers niet toe. Ik trek je wel uit de modder, hoor!”

„Ja? Maar dat is toch te gek! 't Is een wéér!”

„O, 'k heb vandaag al eerder in de regen gewerkt. 'k Heb me al aangepast!”

En voor het overige past ze zich ook wel aan. Ze steekt zich in andere kleren, trekt een leren jas aan en zet een muts op haar haren. Lachend stopt ze haar krullen er onder. Hij maakt haar attent op een vergeten lok. „Wacht maar.” Hij duwt hem al onder de muts. Zàcht is die lok. Iets van dat zachte gevoel schijnt in z'n borst te zakken. Het blijft er hangen, hoewel de tractor met ruw geluid de avond inrijdt.

Zij stuurt en hij rijdt mee.

Hij kijkt telkens naar haar. Zij tuurt vooruit. De fijne regen hangt als grijze vitrage voor het licht van de koplampen. De enorme banden van de tractor kneden het slijk. Grommend baant het monster zich een weg.

Even kijkt Carinne opzij. Ze vraagt: „Word je niet koud?” „Welnee.”

Zo koud is het immers niet. En z'n voeten steken in een paar klompen, die zij voor hem opgezocht heeft.

Ginds staat de wagen.

Nu is hij door haar op sleeptouw genomen. De tractor sleurt hem voort. Hij zit in de wagen, achter het stuur. Hij wordt voortgesleept aan een zware ketting. In het licht van zijn lampen ziet hij het meisje. Vastberaden zit ze achter het stuur van de tractor. Zo gaan ze door het donker. Zij voert hem naar de vaste weg. De regen golft voortdurend om haar heen, glinsterend in het schijnsel van de lampen, ijl als de sluier van een bruid.

„Heb je al gegeten, Harry?” vraagt ze, als ze haar huis weer hebben bereikt. „Néé natuurlijk! Dat had ik eerder moeten vragen.”

„O, ik eet thuis.”

„Maar 't wordt laat!”

„'t Valt mee. 't Is immers niet zo vèr.”

„Kom maar mee. Er staat nog wat, dat maak ik even warm.”

Wat aarzelend volgt hij haar. Ze daalt af in de kelder. Als ze weer te voorschijn komt, zegt hij: „Maar je hebt al zo véél gedaan.”

„En ik heb bij jullie al zo váák gegeten.”

Hij ontkomt er niet aan. Terwijl ze iets klaar maakt, inspecteert hij z'n schoenen. „Helemaal droog zijn ze nog niet.”

„Natuurlijk niet. Als je tòch regelrecht naar huis gaat, straks, zou ik die klompen maar weer aan doen.”

„Maar kunnen jullie die missen? Van wie zijn ze?”

Ze zijn van haar zuster, die onlangs getrouwd is. Die heeft ze achtergelaten, omdat ze zo goed als versleten waren. „Mij passen ze niet,” zegt Carinne. „Ze zijn te groot.”

Hij besluit, er voor vanavond dan maar gebruik van te maken. „Ik kom toch binnenkort nog wel een keertje weer hier langs. Er schijnt hier nog wel meer van m'n gading te zijn. Dat meisje van dat café beweerde tenminste zoiets. Als ik niet slagen kon bij het adres dat zij me gegeven had, moest ik maar terugkomen.”

Carinne kijkt hem aan. Haar gezicht staat ernstig.

„Ze had je toch ook wel metéén wat meer kunnen vertellen?”

„Hád ze ook wel.” Hij lacht. „Maar ze bekijkt het natuurlijk uit zakelijk oogpunt. Als ik weer m'n licht moet komen op-

steken, levert dat allicht weer iets voor haar op, nietwaar?"

Ze zegt niet ja, ze knikt niet eens met haar hoofd. Ze kijkt even voor zich uit en gaat dan met een nadenkende trek op haar gezicht weer verder met haar werk.

O! denkt hij ineens. Die meent óók al, dat ze zich zorgen moet maken over mijn gedrag! Eerst een preek van Margreet, nu van háár een reactie zónder woorden, maar niettemin welsprekend genoeg!

Hij maakt zich nijdig. Ja, er moet nodig eens weer iemand bedenkelijk gaan kijken, als hij iets vertelt! Alsof hij niet in alle eer en deugd daar een kopje koffie heeft gedronken! Kijk, dit kan hij nou moeilijk verduwen, hè? Over zijn wèrk is al niemand enthousiast, en nu menen ze ook nog stuk voor stuk toezicht te moeten uitoefenen op zijn lééfwijze: of hij niet te vèr gaat...! Maar als er íets te ver gaat, dan is het dít, deze bemoeizucht!

Wanneer ze, wat onzeker, hem even aankijkt, schrikt ze van zijn blik. Wat hééft hij nu... Hij kijkt bepaald beledigd.

Ze weet niet, wat ze nu zeggen moet. Uit haar zwijgen schijnt hij een conclusie te hebben getrokken. Maar als ze nu zeggen zou, dat het bewuste meisje geen al te beste reputatie geniet, zal hij zich natuurlijk nog méér beledigd gevoelen.

Een half uurtje later vertrekt hij. Ogenscheinlijk is hij weer de oude Harry. „Het heeft heerlijk gesmaakt,” verzekerde hij daareven. Niettemin heeft ze het gevoel, dat dit bezoek hem slecht bevallen is...

In de klompen van haar zuster loopt hij over het natte erf naar de wagen. De schoenen draagt hij in z'n hand. De andere hand steekt hij nog even omhoog.

Zij staat in de deur en zwaait terug.

„'t Is goed,” zegt hij nog, „dat men mij eens op klompen ziet. Niemand hoeft dan meer te denken, dat ik niet vast in m'n schóénen sta!”

Als hij thuis komt, regent het nog steeds, regent het pijpestelen!

Met een paar grote stappen haast hij zich naar de deur van het achterhuis. Met zijn ene voet komt hij daarbij op

een kantige steen terecht, die dringt pardoos door de onderzijde van de klomp en meteen voelt hij nattigheid. Dat is trouwens niet voor het eerst vandaag! Letterlijk en figuurlijk heeft hij nattigheid gevoeld!

Nijdig stapt hij naar binnen en botst bijna tegen Margreet op, die gehurkt met de poesen speelt.

„Hé . . .” zegt hij. De aanblik werkt als een zonnestraal op een trieste dag. „Hebben we een logé? Da's een verrassing!”

Hij geeft haar een hand en een zoen, vraagt wanneer ze gekomen is en hoe lang ze blijft. Twee dagen maar? Dat is erg kort! Is Rindert weer op reis?

„Ja. Hij is naar Portugal.”

„En komt hij morgen terug . . .”

Dat niet. Nee, maar ze heeft immers haar handwerklessen, ze moet dus op tijd terug zijn.

O, ja ja. Nou 't is jammer.

Ze zitten nu allebei op hun hurken en spelen met de poesjes. De diertjes spinnen, ze kronkelen behaaglijk, glijden tussen hun handen en voeten door. Dat de voeten van Harry in een paar klompen steken, valt Margreet plotseling op. Ze kijkt wat verbaasd . . . Hij ziet haar kijken. „Ja,” zegt hij, „alles wat oud is, is van mijn gading. Kijk.” Met een potsierlijk gezicht toont hij haar het zojuist ontstane gat. „Kom, 'k zal zien, dat ik iets drogers vind.” Hij gaat naar zijn kamertje, trekt de sokken uit, en trekt de onderste lade van het kastje open, om er een droog paar uit op te diepen. In deze lade bewaarde zij vroeger haar speelgoed . . .

Ook Margreet vindt het jammer, dat ze maar twee dagen blijven kan. Maar deze korte tijd benut ze dan ook tot en met. Ze helpt haar moeder, doet wat boodschappen voor haar, brengt een bezoek aan grootmoeder en laat haar een paar van haar nieuwste handwerkjes zien. De ogen van het oude mensje stralen! Omdat Margreet weer eens eventjes komt aanwippen en omdat het kind weer zulk pràchtig werk heeft gemaakt! Wat hééft ze altijd een ideeën!

Als Margreet weer het huis van haar ouders binnenkomt, na haar bezoek aan grootmoeder, krijgt ze trouwens nòg een idee. In een hoekje, bij de koestal, ziet ze de klompen liggen, waarmee Harry thuisgekomen is. Die met dat gat kan geen dienst meer doen, althans niet meer als voorheen. Zij kan hem wel meenemen! 't Is altijd gemakkelijk, als je op die stille gracht een stevig voorwerp bij de hand hebt! 't Zal de vraag zijn of ze ooit weer wordt lastig gevallen, maar voor alle zekerheid . . .

Ze maakt de klomp schoon onder de kraan, droogt hem en neemt hem stilletjes mee in haar tas. Nee, natuúrlijk vertelt ze niets! Ze zouden zich maar zorgen gaan maken en dat is heus niet nodig! Vervelende kerels vind je overal! Bovendien houdt de politie heus wel een oogje in het zeil! En tenslotte: ze is niet bang uitgevallen!

Harry droomt. Hij zit tegenover Carinne. Het regent. Maar buiten schijnt de zon op gele bladeren en gele kommen. Die bladeren dwarrelen als gouden sneeuw. Hij huivert en gaat schuilen in een klein café. Carinne schrijft iets op een wit papiertje. Haar haren glijden strelend langs zijn gezicht. Hij legt zijn arm om haar heen en trekt haar dichtër naar zich toe. Zij laat hem gewillig geworden. Maar plotseling ziet hij, dat het een ander is, en daar schrikt hij van, daar schrikt hij van op uit zijn slaap.

39

Achteraf lacht men natuúrlijk wat verachtelijk om zo'n droom. Lieve mensen, wat een onzin! Hoewel: hij moet toegeven, dat enkele taferelen bepaald schilderachtig waren! Aantrekkelijk! Vooral dat laatste, op het slottaferèel na. Maar dat overige! Verdraaid! Enfin, wat die kommen betreft: hij moet er nog maar eens eventjes weer naar toe. Ze wist immers nõg wel een adres! Het is ondertussen al weer een paar weken geleden, dat hij daar was, men kan nooit weten: ze kan inmiddels ook wel een andere liefhebber op het spoor hebben gezet!

Het is een grijze, nevelige dag. Tegen de avond bereikt hij het cafeetje. De bladeren zijn nu allemaal gevallen. Kaal en verkleumd staan de bomen in de trieste schemering. Des te gezelligër is het binnen! De kachel brandt en er is licht. De kommen op hun plank, boven de voetbalprijzen, glanzen. De ogen van het meisje glanzen ook. Er is even een lachje in. Hij lacht terug.

„Hoe is het afgelopen?” vraagt ze.

Kijk, denkt hij, dat heeft een mens nodig! Die belangstelling! Die doet je goed!

Hij vertelt.

Zij luistert en knikt tevreden. „Waren ze mooi?”

„Prachtig! En nu kom ik es vragen, of u me misschien nõg

een dergelijke tip kunt geven... Laatst kreeg ik namelijk de indruk..."

Zij glimlacht weer.

Hij kijkt naar haar. Wat zijn die ogen prachtig donker! Donker is ook haar stem.

Zij brengt hem z'n koffie. De koffie geurt heerlijk, maar de kleur vindt hij maar zo zo. Zo'n echte koffiekleur, zo normaal, zo gewoon. Die kleur dóét het op dit moment niet, hè? Dóét het niet bij dit licht en deze donkerheid...

De warmte doortrekt hem. Hij zit hier gezellig, hij zit al haast te soezen, hij heeft z'n ogen al niet goed meer open... Heel de dag is hij bij de weg geweest, maar veel successen heeft hij niet geboekt. De mensen waren niet toeschietelijk, misschien waren ze beïnvloed door het weer, door de kille, grijze dag, wie zal het zeggen, maar door hun gedrag werd de wereld nog aldoor killer en grijzer.

En nu zit hij hier, in dit gezellige zaaltje, waar een gezellig meisje naar zijn belevenissen vraagt. En de kachel brandt en het licht is helder en de ogen van het meisje leven, donker en diep... Daar hoort de kleur bij van een glas wijn, van een glas røde wijn.

Als zij het hem gebracht heeft, zit hij er met grote voldoening naar te kijken. Maar tenslotte is het daar niet in de eerste plaats voor bestemd en snel drinkt hij het uit. Snèl! Niet met de treiterende traagheid die op verjaarsvisites gebruikelijk is! Deze visite is pittiger! Met welgevallen kijkt hij naar het meisje, dat op zijn verzoek nogmaals het glas gaat vullen. En daarna nòg maar eens een keertje, alsjeblijft! Toe kind! Gezwind! En drink! Drink es een glaasje mee. En zeg me nou es eventjes, waar ik nog meer antiek kan vinden.

Ze heeft de blocnote al weer bij de hand en komt gezellig bij hem zitten. Ze zal maar weer es een plattegrondje voor hem tekenen. Ja, dat is best! Dat had ze al gedacht, ze zal zijn koers wel uitstippelen... Hij knikt, hij laat haar graag begaan. Hij zit hier heerlijk in de warmte en het licht en is het niet een lust om haar bezig te zien? Haar lokken hangen nu als zwarte slingerplanten voor zijn ogen, hij kan niet eens goed zien, wat zij op het papier zet, maar wat doet het er ook toe? Hij zit hier heerlijk en de lokken golven als een zwarte zee, tussen twee vreemde rode ogen... Welnee, zo is het niet, hij soest maar wat, hij zit hier immers zo behaaglijk in het licht en hij luistert naar de stem van het meisje, dat hem zegt hoe hij gaan moet. Hij knikt tevreden, hij gelooft het wel.

„Je had het laatst ook over deze kommen,” zegt ze.

„Ja ja. Je vader zei... je vader wou ze toch niet missen, zei je.”

„Nee, maar 'k heb het hem tòch gevraagd...”

„Wel, kijk es an! Dat vind ik lief!”

Zij glimlacht en legt plagend haar hand over zijn mond.

„Maar echt, hij wil ze niet verkopen. Er is niets aan te doen. Maar we hebben nog wel iets anders, dat wil hij desnoods wel van de hand doen. Het hangt boven.”

„Eh... een oud klokje soms?”

„Nee, een ouderwetse barometer. Kom maar eens mee.”

Hij is benieuwd. Hij komt al overeind. Zijn voeten zijn bijna gevoelloos, hij loopt een beetje vreemd en nu moet hij warempel ook die trap nog op. Maar zij trekt hem al mee. De greep van haar hand is zacht en stevig tegelijk. Boven opent ze een deur. Ze knipt het licht aan en dan ziet hij, dat hij zich in een leuke kamer bevindt. Er staat een tafeltje en een gemakkelijke stoel. Er staat een bed en naast dat bed hangt de barometer. Ai! Maar dat is iets moois, zeg! Het hout is wel wat beschadigd, maar zoiets is wel te verhelpen! En werkt hij nog?

„Ja,” zegt ze. „Ja, hij werkt nog goed!”

Tjonge nog toe! Zo'n echte ouderwetse kwikbarometer, van om en nabij een meter lang! Dat is een zeldzaamheid!

Hij kijkt naar de bijschriften, die met sierlijk gekrulde letters zijn aangebracht. Maar wat voor de komende uren wordt voorspeld, doet onheilspellend aan... Harde Wind Of Stormen...

Het lijkt er trouwens weinig op. Het is vrijwel windstil. Hij is naar het raam gelopen en heeft het overgordijn wat opzij geschoven. Mist... zware mist! Dat is niet prettig!

„Nee,” zegt het meisje. Zij is naast hem komen staan. „Er is heel weinig zicht. Je zult zien, dat er ongelukken gebeuren. Ik zou maar voorzichtig zijn. Je doet verstandiger als je hier blijft.”

Hij kijkt peinzend naar de kale bomen. Zwijgend daalt hij de trap weer af. Hij gaat weer zitten aan het tafeltje en bestelt nog een glas wijn. Ze brengt het hem. Hij kijkt naar haar en daarna kijkt hij weer naar buiten. Zwaar hangt de mist. Het is gevaarlijk als je nu moet rijden! Maar het is immers niet noodzakelijk! Hij kan hier blijven, ja. Haar raad is werkelijk heel goed! Laat hij dat dan maar doen, hier blijven. Het is hier erg gezellig ook! Het verveelt hem hier nog niets, ze zitten hier zo knusjes bij het tafeltje. Laat het zo nog maar wat doorgaan! Hij is tevreden en dat gebeurt de laatste tijd maar zelden meer...

Maar het schijnt, dat het ook nu weer niet zo blijven kan, want daar wordt de deur geopend en er komt iemand binnen. Het meisje staat al op...

Toen Carinne anderhalf uur geleden hier voorbij kwam, zag ze de wagen staan.

Harry!...

Was hij hier weer? Dan was het hem natuurlijk om een nieuw adres te doen.

Ze gluurde naar de ramen van het zaaltje. Er brandde licht en in het schijnsel zag ze hem zitten, achter een glas wijn... Het meisje zat tegenover hem en scheen te schrijven. Misschien gaf ze hem juist het adres.

Carinne fietste door. Tenslotte waren het haar zaken niet. Maar toch...

Onrustig kwam ze thuis. De onrust bleef. Telkens keek ze naar het raam. Het werd vreselijk mistig. Gevaarlijk weer!

Het werd donker ook.

Haar moeder schoof de gordijnen dicht. Toen kon ze niet meer naar buiten kijken. Maar telkens luisterde ze. Misschien kwam hij aanstonds wel aangereden. Een paar maal liep ze naar de deur en keek de avond in. De mist benam haar ieder uitzicht. Er drong geen licht doorheen. Evenmin geluid.

Wie zei haar, dat hij kwam? Nog steeds hoorde zij z'n laatste woorden... Ze klonken luchtig — maar niettemin snijdend scherp!... Hij voelde zich beledigd! Wie zei haar, dat hij ooit terug zou komen?...

Angstig klopte haar hart. De tijd verstreek maar, de kwartieren gleden voorbij. Weer sloeg de klok...

Ze hield het niet meer uit. Ze nam haar fiets weer en reed opnieuw naar het dorp. Ze huiverde. O, misschien was hij al vertrokken.

Maar nee! Ze zag de wagen staan, nog op dezelfde plaats. Hoe lang stond daar die wagen nu al niet...

Ze stapte af, gluurde behoedzaam tussen de gordijnen door... Daar zat hij, achter een glas wijn... En dat donkere gevaar zat bijna op zijn knie... Zijn ogen stonden vreemd...

Zij rilde. Hij had te veel gedronken! Als hij nu weg ging, kreeg hij vast een ongeluk!

En resoluut zette ze haar fiets tegen een boom. Ze veegde even met haar hand over haar ogen. Toen stapte ze naar binnen.

Haar groet is kort.

Het meisje komt haar tegemoet. Harry draait wat sloom zijn hoofd in haar richting. Als hij haar ziet, worden zijn ogen groot.

„Harry,” zegt ze, „weet je wel hoe mistig het is?”

„Jawel.” Hij lacht een beetje dwaas. „Maar ik kan jou toch heel goed zien.”

„Ik zou meteen maar meegaan.”

„Welnee,” zegt hij.

„Natuurlijk. Je kunt hier toch zeker niet blijven!”

„Heel goed, Carinne. Het... het is al afgesproken, dat ik hier blijven zal. Er is een fijne kamer met een barometer. Die staat op storm! Dat had je niet gedacht, hè? Je praat maar over mist. Maar ik praat nergens meer over. Ga nu maar gauw naar huis. Je bent een beste meid. Straks krijg je nog een ongeluk. Wees maar voorzichtig, want je hebt het over mist...”

Hij zwijgt en knikt haar vriendelijk toe.

„Harry, kom mee.”

„Nee, want ik sta niet stevig in m'n schoenen. Dat heb je zelf gezegd!”

Ze trilt.

Het meisje kijkt naar haar met iets hooghartigs in de zwarte ogen. Alsof ze zeggen wil: Waar bemoei je je eigenlijk mee? Je hoeft echt geen moeite voor hem te doen, dat heb ik al gedaan!

Carinne negeert haar. „Harry, ik heb een boodschap voor je, kom even mee.”

Hij kijkt geamuseerd naar zijn tafelenote van daareven.

„Een boodschap,” zegt hij. „Ja, daar moet een zakenman wel aandacht aan schenken.”

En wat onzeker staat hij op, loopt met Carinne mee.

„Doe je je jas niet aan?” zegt ze. „'t Is weer, om een ziekte op te lopen.”

Ach, denkt ze, wat is erger? Een ziekte of dit...

Hij kijkt haar weifelend aan, achterdòchtig ineens.

Het zwarte meisje komt naderbij, schijnt aanstalten te maken om tussenbeide te komen... Strak kijkt Carinne Harry aan. In zijn ogen flikkert het verontrustend...

Maar zij geeft het niet op. Eenmaal heeft ze hem al uit de modder gesleept, ook nú zal ze het doen! Het móét!

Ze pakt zijn jas, helpt hem er in. „Ik ben zo terug,” zegt

hij nog. Hij kijkt naar de zwarte ogen en plotseling geeft hij Carinne een duw. Hij wil terug naar het tafeltje. Maar zij neemt hem bij de arm en dwingt hem, mee te gaan. En enkele seconden later staan ze buiten.

De kilte valt op hem neer, het wordt ineens helderder in zijn hoofd. Toch begrijpt hij niet alles. Dit begrijpt hij echter wel: dat hij gedwarsboomd wordt! Hij zat daar rustig in de warmte en het licht — en ineens moest het uit zijn. „Wat heb je?” vraagt hij kort.

„Harry, je moet meegaan!”

„Ik zou niet weten waarom!”

„Je zult het aanstonds weten!”

„Je weet het zelf niet eens!”

„Kom mee!”

Aan de ene hand voert ze de fiets mee, aan de andere hand de jongen. Hij kan hier niet blijven, hij moet mee naar huis! Even loopt hij gewillig naast haar.

Dan blijft hij eensklaps staan.

„Waar kom ik terecht? Ik laat m'n wagen hier niet achter, wat denk je wel!”

„Natuurlijk niet. Dat zou ik ook niet doen, maar we moeten even praten. Wat doet Hetty tegenwoordig?”

„Die doet niet gek, zoals jij!”

De woede vlamt in haar op. Maar ze beheerst zich.

Harry blijft staan en kijkt naar alle zijden. „Tjonge, jonge,” mompelt hij kinderlijk, „wat een mist! Ik kijk om me heen — en ik zie niks. Dat komt natuurlijk van die mist.”

„Ja, natuurlijk.”

„Ja, natuurlijk.”

„Het is geen weer om te rijden,” zegt ze op besliste toon.

„Nee, natuurlijk niet.”

„Enfin, we vinden er wel iets op,” zegt ze luchtig. „Ik ben zo vaak bij jullie geweest — laat ik nu ook eens gastvrij mogen zijn. Je slaapt bij ons. We bellen even op, dat je niet thuis komt.”

„Nee!” zegt hij plotseling nijdig. „Je hoeft je niet met mij te bemoeien, ik red me wel!”

„Maar je kunt bij die mensen niet blijven, Harry!” Ze tracht hardnekkig haar angst te verbergen.

„O!” zegt hij kort. „Dan ga ik naar huis. Ik heb jou niet nodig! Ik sta vast genoeg in m'n schoenen en die klomp is al kapot!” Hij beent terug, regelrecht op de wagen af. Zij wil hem tegenhouden, ze loopt mee, probeert wanhopig hem over te halen om met haar mee te gaan. „Harry!”

Een felle slag in haar gezicht doet haar duizelen, een hevige

stomp tegen haar borst doet haar in de modder tuimelen. Verwezen komt ze weer overeind. De klap van het portier dreunt in haar oren. Nog wil ze het openrukken — maar de motor slaat aan en plotseling rijdt hij weg, met woeste vaart.

Vertwijfeld, half verdoofd door de slag en de stomp, staart ze de lichten na.

41

Margreet verlaat het gebouw, waar ze haar cursussen geeft. De laatste van de dag is weer achter de rug. Mooi werk is het toch! Iedere keer ziet men de vorderingen, ziet men nieuwe kleuren en lijnen...

Van deze avond kan dat trouwens moeilijk worden gezegd: alles is grijs in de mist, alle lijnen vervagen. En tóch is het mooi, ook dit! Die lampen, die hun schijnsel in de grijsheid sproeien en die het water van de gracht een beetje glans verlenen. Over die glans buigt zich een ranke tak. Zo buigen thuis de takken over het water van de beek... Ze blijft staan, en kijkt genietend naar het sierlijke beeld. Dit kan ze gebruiken voor een nieuw borduurwerk! Ze ziet het al ontstaan! En met rustige stap gaat ze verder.

Ineens tuurt ze oplettend voor zich uit. Wat nadert daar? Een man die zich wat zonderling gedraagt... Bah, wat kan dat nu weer zijn!

Driftig loopt ze verder, zo dicht mogelijk langs de huizen. De man kon wel dronken zijn, hij loopt tenminste niet bepaald correct. Tja, dronken mensen zie je nu eenmaal overal. Men kan zich niet overal aan storen! Ze loopt gewoon door!

Maar ineens schiet haar hand in de tas. Het kon bepaald nog wel eens nodig zijn! Hij komt op haar af! Nou, laat hij maar komen! Hij zal er van lusten! Nooit is ze bang, ook nu niet! Niet bang — maar wel kwaad! Is dat een manier van doen? Hè? Om daar in het donker met open armen op een dame af te komen, enne... Pats!

Op het moment dat zijn handen op haar schouders vallen, verkoopt ze hem een rake slag in zijn tronie! Ze heeft niet misgeslagen! Een bril klettert op de stenen, de handen laten geschrokken haar schouders los en haasten zich naar de plaats, waar de slag is aangekomen! Huilerig klinkt een stem.

Woedend wil ze passeren — onthutst staat ze plotseling stokstijf te luisteren, haar hart bonkt van ontsteltenis...

„Maar... maar... Mar... Mar...greet! Margréét!”
Dat is... de stem van Harry... Is die... Heeft hij...
Ontdaan stapt ze op hem toe. „Harry... Ben jij dat?”

„Ja natúúrlijk!” Woedend klinkt zijn stem.

„Maar ik...,” stamelt ze, „ik kon niets zien... ik...”

„En ik zie óók niks! Eerst die mist al en nu heb je ook nog mijn bril aan gruzelementen geslagen! Waar is die gebleven? Waar ligt dat ding? Ik zie niks! Als ik hem eerst maar op m'n néús had, dan zou ik direct wel zien waar hij lag!”

„Hier,” zegt ze. Ze heeft de bril opgeraapt en bekijkt hem. Eén glas schijnt nog onbeschadigd te zijn, het andere is stuk.

Harry zet zwijgend de bril weer op. Zij ruikt, dat hij gedronken heeft. Het was immers ook wel te zien, daarnet!

Ze geeft hem een arm. Onder het licht van een lantaarn beschouwt ze onderzoekend zijn gezicht. Hij wrijft er telkens overheen. Het is ook wel degelijk te zien, dat hij daar geraakt is! Och, wat spijt haar dit toch...

„Kom maar,” zegt ze, „we gaan naar huis.”

„Ik ben al bij jullie huis geweest,” zegt hij op verongelijkte toon. „Maar ik kreeg geen gehoor. Toen dacht ik... ze is zeker uit voor eh...”

„Voor die cursus.”

„Voor die cursus, ja. Dat dacht ik toen. En toen dacht ik: ik haal haar af. Dat zal ze misschien wel leuk vinden.”

„Zeker. Dat had ook heel leuk kunnen zijn.”

„'t Doet me afschuwelijk pijn!” zegt hij nijdig.

Alsof zijn gedrag haar geen pijn heeft gedaan!

„Waar heb je de wagen?” vraagt ze.

„Die staat bij jullie huis. Ik ben met de bus gegaan.”

„O ja. Ja.”

Zwijgend, makkend gaat hij met haar mee naar huis. Telkens strijkt hij over zijn gezicht. De mensen in de bus kijken wat scheef naar hem. Hij schijnt zich om hun blikken niet te bekommeren, maar zij geneert zich. Dit is nu haar broer! Als een dronkelap zwalkt hij door de stad. Waar moet dit op uitdraaien? Op ongelukken! Hoe is hij in de stad gekomen? Was hij toen nog nuchter?

Als ze thuis zijn, vraagt ze: „Heb je híér in een café gezeten?”

Hij broemt wat. Somber kijkt hij voor zich uit. Zij wast z'n gezicht wat, maar ze weet ook niet wat ze er verder nog aan doen moet. Wat doe je, als iemand een klap met een klomp heeft gehad?

Harry huult. Ook dat nog. Het gaat haar aan het hart en ze streelt hem over z'n haren. Ach, wat is dit toch met

Harry, Harry die zo vrolijk, zo humoristisch en hartelijk kon zijn, maar die soms ook zulke sombere perioden had, de laatste tijd steeds meer...

Zij heeft koffie gezet. Hij drinkt langzaam. Telkens strijkt hij nog over zijn gloeiend gezicht. Ach, denkt hij, waarom is het vandaag niet bij koffie gebléven...

Ja, waarom dronk hij iets anders? Toen is het misgelopen. Als een woesteling is hij weggeraasd. Gelukkig kwam hij al spoedig een beetje tot bezinning. Voorzichtig voor zijn doen is hij naar hier gereden. Naar huis wilde hij niet. Daar durfde hij niet aan te komen. Maar de deur van Margreet was gesloten. Hij stapte in de bus, hij zou Margreet verrassen. Hij stapte uit bij een café en omdat de avond en de mist zo mateloos triest waren, is hij er binnengegaan. Toen hij weer op straat stond, had hij geen triest gevoel meer, welgemoed ging hij de gracht op. Onder het licht van een lantaarn zag hij zijn zuster naderen en vrolijk besloot hij om haar onverhoeds te omhelzen!

Mistroostig kijkt hij voor zich uit. Zijn gezicht gaat steeds heviger schrijnen.

„Waar kan ik slapen?” vraagt hij.

„Nou, op het welbekende plekje,” zegt ze opgewekt. „Kom maar mee.”

Hij gaat omstandig zijn handen wassen. Enigszins schuw blikkt hij in de spiegel. Ze doet alsof ze niets merkt.

„Ik ga naar bed,” zegt hij met doffe stem.

„Je zou toch eerst nog wat eten?”

„O ja. Dan kom ik aanstonds wel.”

Ze gaat terug naar de kamer. Even luistert ze. Nee, hij komt haar niet meteen na. Ze gaat naar de telefoon en draait het nummer van thuis. Jammer, dat Harry daareven pas gezegd heeft, dat ze thuis niet weten waar hij is...

Ze luistert, ze hoort alleen maar het belletje overgaan, telkens weer. Ze krijgt geen gehoor... Er schijnt niemand thuis te zijn...

Snel besloten draait ze het nummer van grootmoeder. Bijna meteen hoort ze de stem van oom Barend.

„Ja, oom, met Margreet. Zijn vader en moeder misschien bij u? Nee? Ja, ziet u, ik kreeg geen gehoor en ik wou éven zeggen, dat Harry hier is, dat ze dus niet ongerust hoeven te zijn. Misschien staan ze wel uit te kijken voor het huis.”

Oom Barend zegt, dat hij poolshoogte zal gaan nemen. Hij wenst haar welterusten.

Ze hoort gerucht in de gang. Als ze gaat kijken, ziet ze

Harry gebukt boven haar tas. In zijn hand heeft hij de klomp, die ze daarstraks, op de gracht, verdwaasd weer opgeborgen heeft...

Ze probeert te glimlachen.

„Hoe kom je daaraan?” vraagt hij langzaam. Het klinkt onheilspellend.

„Och... 't is wel es wat een stille gracht...,” praat ze hulpeloos.

„Maar hoe kòm je eraan! Heb je die meegenomen van thuis? Is dat een van die klompen, waar ik kortgeleden mee thús kwam?”

„Ja. Maar je kon er immers niets meer mee doen...” Ze merkt, dat hij nog steeds niet helemaal normaal reageert. Wie maakt er nu zo'n drama van een klomp.

„Hij was niet eens van mij. Die mij die klompen geleend had, heb ik vandaag een klap in het gezicht gegeven. Dat zal óók nog wel te voelen zijn! Ik heb mijn loon verdiënd!”

42

Oom Barend heeft z'n fiets genomen en rijdt door de mist naar het huis van zijn broer.

Op het erf, dicht bij de weg, ziet hij twee gedaanten staan: Jan en Joke. Het schijnt te zijn, zoals Margreet vermoedde.

„Wij kijken uit naar Harry,” zegt z'n broer. „Hij komt wel vaker laat thuis, maar nu is het zo mistig.”

„Jullie hoeven je niet ongerust te maken. Hij logeert bij Margreet. Ze heeft zojuist opgebeld. Ze kreeg hier geen gehoor en ze vermoedde al, dat jullie op de uitkijk stonden.”

Jan Torenbaan voelt zich opgelucht, zijn vrouw niet minder, maar toch...

„Heeft Margréét dat gezegd?” vraagt Jan.

„Ja.”

„Waarom Harry zèlf niet, vraag ik me af. Die kan anders z'n woordje wel doen. Snap jij dat, vrouw?”

„Nee, 'k vind het ook een beetje vreemd. Maar misschien was hij wel moe van het rijden door die mist, en misschien wou Margreet wel graag een praatje met ons maken. Maar het gekste vind ik, dat hij dáár helemaal terecht gekomen is... Vanmorgen zei hij, dat hij nogal in de buurt bleef... Dan verwacht je hem toch zéker niet in Amsterdam!”

Nee, het is allemaal wat eigenaardig.

„Kom, we gaan weer naar binnen,” zegt Jan. „Barend, ga je mee?”

„Eventjes. 't Is zo ongezellig voor moeder, als ik hier blijf.”
Zwijgend gaat hij zitten.

„Zijn jullie alleen?”

„Ja,” zegt z'n schoonzuster. „De meisjes zijn naar de cursus van de E.H.B.O. en Dick is naar een lezing met een film.”

„O.”

„Roken?” Jan reikt z'n broer de tabakszak. Barend stopt bedaard z'n pijp.

„Ja,” zegt hij dan, „'t is altijd gemakkelijk, als je verstand hebt van de eerste hulp bij ongelukken.”

Het klinkt enigszins diepzinnig. Ze zijn dat van Barend echter wel gewend.

„Maar 't is nog mooier, als men kans ziet om een ongeluk te voorkómen,” vervolgt hij rustig.

„Wat bedoel je?” vraagt zijn schoonzuster.

Zijn ogen staan peinzend. Alsof hij achter het molenbord zit en een zet overweegt.

„Ja, zie je... We hadden het daarnet nu over Harry. Waarom hij zèlf niet belde... Ik weet het ook niet. Maar ik geloof, dat ik er toch eens even met jullie over praten moet. Dat werk, dat hij nu doet, is dat wel wat voor hem?”

„Nee!” zegt Jan op besliste toon. „Dat is niks voor Harry. Dat is een gezwalk zonder eind en wat levert het op?”

„Och,” zegt z'n vrouw, „hij schijnt er nogal plezier in te hebben... tenminste in het begin vooral... Maar wij zijn er nooit vóór geweest. En het is waar, wat Jan zegt: 't is een gezwalk zonder eind.”

„Als dat nog maar zo wàs,” zegt Barend en het klinkt diepzinniger dan alles wat hij tot nu toe heeft gezegd. „Er kon wel eens heel onverwachts een eind aan kómen.”

„Hoe bedoel je?” Ze kijken verschrikt.

„Nou,” zegt hij bedaard, „doordat hij een ongeluk krijgt. Dat kan iedereen overkomen, dat weet ik wel, maar loopt Harry niet extra veel gevaar?”

„Hoe zo?” vraagt Jan onzeker. Wat hééft Barend toch... Die mist? „Je bedoelt, dat het zo mistig is?” vraagt hij.

„Dat geldt niet voor Harry alleen, overal hangt de mist. Maar dat komt niet zo váák voor en dat bedoel ik dan ook niet, maar eh... Het kan ook mistig zijn op een stralende dag... Als eh... als men zèlf beneveld is...”

„Hè?” Ze roepen het tegelijk, ontsteld, ongelóvig ook.

Barend was daar op voorbereid. Hij zegt rustig: „Ik kan begrijpen, dat jullie zo reageren. Maar ik heb juist vanmiddag

iets gehoord. Iemand vertelde me, dat hij Harry in een café had zien zitten en dat dronk daar maar wijn. En later was hij hem tegengekomen op straat. Dat Harry dronken was, kon men onmogelijk zeggen, maar helemaal pluis was het toch ook niet met hem. En zoiets schijnt méér voor te komen."

Er valt een stilte.

Dit is een beklemmend bericht. Barends woorden hadden een diepe zin. Eerste hulp bij ongelukken is belangrijk, maar als men een ongeluk voorkómen kan...

„En zou dáárom Margréét gebeld hebben?" vraagt Jan. „Omdat Harry zelf niet in staat is?"

„'t Zou mij niet verwonderen," zegt Barend.

„Het is toch wat!" zegt z'n schoonzuster. „Maar dat kan zo niet blijven, Jan!"

„Nee! Wij zullen..."

Het belletje van de telefoon onderbreekt hem. „Misschien Margreet nog..." mompelt hij.

Joke heeft de hoorn al genomen. Ze knikt. „Ja, Margreet, met moeder. Vertel es..."

Als ze weer gaat zitten, is haar gezicht diep ernstig.

„'t Is waar," zegt ze. „Hij is daar dronken aangekomen. Nu slaapt hij. En volgens Margreet had hij onlangs, toen hij daar voor een weekend aankwam, ook wat te veel gedronken..."

„Wat te véél? Wat te véél?" barst Jan verontwaardigd uit. „Wij prátén niet eens over te weinig of te veel! Hij heeft er áf te blijven! Volledig! Verdraaid nog toe, hij meent zeker, dat het alle dagen feest is! Dat hij doorlopend de bloemetjes buiten moet zetten! Dát deugt al niet! Dat geeft geen pas! En dan nog autorijden ook! Maar-e... dà's afgelopen! Onmiddellijk! Dat wèrk alleen konden we hem niet best vierkant verbieden, maar nú wordt het anders!"

Hij kijkt zijn vrouw aan.

Die knikt.

Dan kijkt hij naar zijn broer.

Die staart voor zich uit, net of het niet goed tot hem doorgedrongen is.

„Ik zeg, nu wordt het anders!" herhaalt Jan op zeer besliste toon.

Barend kijkt hem aan. „Ja?" vraagt hij. „Hóé wordt het dan nu?"

„In ieder geval béter!" zegt Jan grimmig.

„Het moet natuurlijk góéd worden," zegt Barend.

„Dat spreekt vanzelf..." Het is alsof Jan's vastberadenheid wat inzinkt...

„Het is een moeilijk geval,” zegt Joke.

„Vrouw, zolang Harry op kantoor zat, ging hij zich nergens aan te buiten.”

„Nee...”

„Nee?” vraagt Barend langzaam. „Is hij zich toen niet te buiten gegaan aan dit werk? Ik bedoel, daar heeft hij zich plotseling ingestort, dat was een reactie op dat kantoorwerk. Dat lag hem niet. Hij hield het maar amper meer uit, geloof ik.”

„Iedereen is wel eens beu van z'n werk, Barend.”

Barend glimlacht. „O, jawel. Maar niet doorlopend. Als dat het geval is, dan deugt er iets niet.”

„En met Harry was dat het geval,” zegt Joke.

„Dan zoeken we iets anders voor hem...,” zegt Jan, maar hij zou eigenlijk niet weten, wat... Hij weet het wel, maar...

Joke spreekt het uit: „Harry is boer. Ik heb het wel vaker gezegd.”

Barend knikt.

„Ja,” zegt Jan. „Maar het is toch ook wel een vervelende boel! Dick wist, dat hij boer wou worden. Twee jongens op één bedrijf leek ons niet gewenst, als het tenminste anders kon. Hoe ging dat vroeger bij ons, Barend? Hoe goed we 't ook met elkaar konden vinden, toen ik trouwplannen had, werd deze boerderij gebouwd. Samen op één bedrijf zou niet prettig zijn. En het kon immers worden gesplitst? Er was nog een behoorlijk complex woeste grond; dat is toen ontgonnen. Maar als wij nu dit bedrijf op de duur zouden gaan splitsen, dan zouden er twee prutserijtjes ontstaan. Maar het was niet nodig ook, want Harry had er niets op tegen om iets anders te worden. Dat léék hem wel. Wie wist, wat hij nog worden zou! Dat er ook wel degelijk boerenbloed in zat, heb ik ook al lang gemerkt, wat dacht je. Maar dat was toch ook wel begrijpelijk? Daarom had hij toch nog wel voldoening kunnen vinden in ànder werk...”

„Dat heeft hij zelf waarschijnlijk ook wel gemeend,” zegt Joke. Zij kijkt Barend aan. Wat Jan zegt, is allemaal volkomen juist en logisch.

Barend knikt.

Jan trekt langzaam aan zijn pijp. Rustig zegt hij: „Het verstand komt met de jaren. De tijd heeft uitgewezen, dat Harry niet tevreden is. We zullen hem morgen vragen, wat hij liever wil: weer naar kantoor, of thuiskomen.”

Intussen zit Dick geboeid te kijken naar de film over de tankvaart. Voorheen zou hij voor dit onderwerp geen inte-

resse hebben gehad, hij had ronduit een afkeer van de zee. De zee, dat was de tegenpool van de akker. Je kon er niets beginnen, je kon er alleen maar in verdrinken. Ja, men polderde er soms een stukje van in, maar als de zee er de kans voor kreeg, overspoelde die met woest geweld alles wat de mensen veroverd hadden! Nee, de zee was een somber element.

Maar sinds Warren Rockingham is komen opdagen, heeft hij belangstelling gekregen voor de tankvaart, en die is ondenkbaar zonder de zee. Hij ziet de olievelden op het scherm, hij ziet de raffinaderijen en de pijpleidingen die de olie door woestijnen voeren. En dan de tankers! Zulke kasten van boten heeft ook Warren Rockingham. Op de film komen ze niet voor, maar hij weet het immers. Eén van die monsters van Rockingham is door Baukelientje te water gelaten! Die draagt haar naam! Hij is daar trots op, nog meer dan zichzelf misschien...

Ja, want dit is het verontrustende: Baukelientje schijnt geen vaste koers te varen... Ze wordt zo mat... Wat is dat toch... Als boer ben je geneigd te denken, dat ze te veel hooi op de vork genomen heeft... ze heeft iets willen geven, dat ze blijkbaar toch niet geven kan...

Dat is spijtig. Dat is zielig. Voor haar. Maar voor Warren niet minder! Als Dick hier deze film ziet van de tankvaart, dan komt hij onder de indruk van zoveel macht, van zoveel robuustheid. Dit is de wereld van Warren Rockingham — maar met al zijn robuustheid staat hij machteloos op dit éne punt. En wat machteloosheid op zo'n punt betekent, dat weet hij, Dick, heel goed. Een meisje, dat zich terugtrekt... Dat doet pijn! Hij heeft met Rockingham te doen.

„Ga je mee?” heeft hij Baukelientje gevraagd. „Er is een film over de tankvaart.”

„Komen er boten van Warren in voor?” vroeg ze.

„Dat weet ik niet.”

„Als ik het nu zéker wist... Ik heb die cursus, die wil ik niet graag verzuimen... Nee, ik ga toch maar niet mee.”

Ze had ook kunnen zeggen: „Ja, dat wil ik natuurlijk zien! Wie weet, misschien zie ik nog wel een boot van Warren ook!”

En dan had ze gelijk gekregen! Want kijk, daar vaart de „Lina”, die naar Warrens moeder is genoemd... Dicks hart begint te bonzen van opwindning. Toch maar goed, dat hij gegaan is, hè? En daar... Kijk, kijk! Dat is ie! Daar komt ie! De „Baukelientje” in volle zee... Gelijkzijdig begint het publiek als een zee te deinen... Er wordt gefluisterd... Wie weet niet, dat het meisje, naar wie deze tanker genoemd

is, in de naaste omgeving woont? Het doet de mensen goed! Dat is te merken! Men deelt als 't ware in de eer... Dick voelt het. Trillend zit hij naar het schip te kijken. Een kolosale boeg... een naam... hoog boven de golven... „Baukelientje”...

Ach... ach... ach...

Het is zo machtig, zo overweldigend — en tegelijk zo triest...

Duizelingwekkend groot en onheilspellend duister, zo glijdt de „Baukelientje” door de oceaan, snel wordt ze kleiner tegen het uitgebrande westen, tegen het dovend avondrood...

43

Als hij weer buiten komt, hoort hij Baukelientje en Hetty naderen. Die komen dus juist terug van de cursus.

„Kijk,” zegt Hetty, „daar is Dick ook. Da's gezellig. Was 't leuk?”

„Ja. 'k Heb genoten.”

Zwijgend rijden ze een tijdje door de mist.

Als ze hun fietsen in het achterhuis zetten, merkt Dick, dat Baukelientje wat treuzelt. Hetty is al verdwenen, zij staat hier nog. „Zeg, Dick... Wären er ook boten bij van Warren?”

„Ja. Twee. Je hebt wat gemist, meid!”

Ze hoort de hartelijke klank in zijn stem.

Ze gaat er niet op in. Stil staat ze voor zich uit te kijken. Ook hij zwijgt. Van buiten klinkt het getik van mistwater.

„Weet je ook, welke boten het waren?” vraagt ze zacht, verlegen.

„Jawel. De een was de „Lina”.

De „Lina”... Die naar zijn moeder is genoemd...

„En de „Baukelientje” zag ik ook.”

„Née...”

„Toch is het zo. Een machtig gezicht! En zoals ie wegvoer, zo duister tegen dat avondrood...”

Even ontmoeten haar ogen de zijne. Er is iets beangstigends in die ogen van Baukelientje... iets van verdriet en nood...

Ineens loopt ze bij hem vandaan, ze gaat naar binnen, steekt haar hoofd om de kamerdeur, wenst de anderen welterusten en gaat naar haar kamertje.

Maar slapen kan ze niet.

Stil ligt ze in het donker. Buiten tikken de druppels en ook op haar kussen klinkt plotseling een tik. Woest wrijft ze door haar ogen. Ineens draait ze het licht aan. Ze gaat naar de kast en neemt de doos met foto's. En langzaam laat zij ze door haar handen gaan: Warren achter zijn bureau. Warren in z'n zeilboot. Warren op de brug van de „Bauke-lientje"... Ach. Ze slikt wanhopig... wrijft weer door haar ogen, kijkt weer naar de foto's... Warren, lachend, in gesprek met een kapitein van zijn vloot... En Warren, in de cockpit van zijn vliegtuig...

Wat moet ze toch... wat móét ze toch...

44

Harry staat gebogen onder de grauwe najaarslucht. Het is nu droog, maar ieder ogenblik kan het weer beginnen te regenen. De akkers zijn doorweekt, hier en daar ontstaan al plassen. Met zijn schop graaft hij een geul, om het water af te voeren.

Als hij het laatste dammetje heeft doorgestoken, vloeit het water snel naar de greppel, die langs de akker loopt. Even kijkt hij er naar. Als kind kon je je echt vermaken met zo'n miniatuur riviertje...

Toch geeft hem ook nu dit werk wel voldoening. Ja, hij zou zich volmaakt tevreden voelen, als...

De wind speelt met de bramenranken, die langs de akker groeien, en voert geronk naar hier. Op een hoog gedeelte van de akkers rijdt Dick met de tractor. Even dwalen Harry's ogen in zijn richting... Dan hervat hij peinzend zijn werk. Dat geronk doet hem maar aldoor denken aan die avond, dat zij hem behulpzaam was... toen zij zijn wagen uit de modder trok...

Ja, die avond was goed. Maar die andere, die heeft alles bedorven... Nee, die avond niet, maar hijzelf!

Hij zucht.

Zij heeft zijn wagen losgesleurd uit de modder — maar hij heeft háár er ingeduwd! Hij heeft haar geslagen en gestompt...

Hij loopt verder en graaft een nieuwe geul. Zijn laarzen zakken in de modder. Modder — die vindt hij immers

overal... En het geronk van de tractor klinkt verwijtend in zijn oren.

Het komt steeds dichterbij. Hij ziet op. Dick nadert op de weg, en wenkt hem. Het is middag. Rijdt hij niet mee naar huis?

„Ik kom!” roept hij. „Rij maar alvast vooruit!”

Nee, hij rijdt niet mee op die tractor. Hij weet, hoe het is als je meerijdt... De herinneringen zijn zo al fel genoeg!

Hij legt de schop over zijn schouder en loopt naar huis.

En ineens overvalt hem toch weer de vreugde, dat hij hier loopt, dat hij hier werken kan, de vreugde die losbrak toen vader hem het voorstel deed: terug naar kantoor of dit? Natúúrlijk dit! Werken op het bedrijf, met vader en Dick. Een gevoel van geborgenheid kwam over hem. Het zwalken langs de wegen was geëindigd, er ging ook geen bekoring meer van uit... integendeel! Hij voelde zich gehavend, geradbraakt. Hij had alles bedorven. En hij was dankbaar, dat hij nu kon gaan werken op vaders grond.

Veertien dagen is het nu geleden, dat hij hier begon, en nog geen moment heeft hij spijt gehad van zijn keus. Maar van dat ándere...

Onder het eten neemt moeder hem een paar maal onderzoekend op.

De jongen eet goed. Hij ziet er ook niet ziek uit, maar zo triest. Soms. Niet altijd. Soms kan hij echt weer meedoen als vanouds.

Na het eten, als ze weer de deur uitgaan, vraagt zij hem, of hij even wat sjalotten voor haar halen wil.

„Van de vliering?”

„Ja.”

Hij neemt een mandje en klautert naar de vliering. Dat is natuurlijk geen werk voor moeder. In de schemerige ruimte liggen de sjalotten uitgespreid. Daar worden ze ieder jaar bewaard. Het is een heel geschikte, droge plaats. Hij neemt wat van de voorraad af en doet ze in het mandje. Ze zijn gaaf en groot, een mooi gewas dit jaar. Ze glanzen als rood en geel koper...

Hij brengt ze naar beneden en wil dan de deur uit.

„Hoe gaat het?” vraagt moeder. „Bevalt het?”

„O já.”

„Ik dacht zo, je kijkt af en toe zo triest...”

„Nou ja...” Hij glimlacht even.

„Niet meer denken aan wat geweest is, hoor!” zegt ze warm. „Zó erg was het nu immers ook weer niet! Dat

weten we best! En het is immers vergeven en vergeten."

Hij knikt en gaat de deur uit.

Zó erg was het niet, zei moeder. Dat weten we best, zei ze ook. Maar ze weet niet alles, weet niet, hóé erg het was!

Die middag neemt het werk zijn gedachten in beslag. 's Avonds, na het eten, zitten ze er nog wat over na te praten, Dick en hij, en maken ze met vader plannen voor de volgende dagen. Behaaglijk trekt hij aan zijn sigaret, en tevreden strekt hij zijn benen in de richting van de haard. Hoe goed is het, hier te zitten, na een klamme dag op het land. Rustig en genoeglijk klinkt vaders stem. Zijn ogen glanzen, en bedaard blaast hij rook langs de steel van zijn pijp. Dit is de karakteristieke houding van vader. Er gaat een mateloze rust van uit en een zachte, vreugdevolle goedheid.

De wind trekt met vlagen langs de ramen. Het licht brandt onverstoord. Onder dat licht glanzen moeders haren. Ze naait. Baukelientje plakt bonnetjes van zeepoeder op een kaart. En Hetty schrijft.

Als hij naar de radio loopt, kijkt ze op. Ze glimlacht en vraagt: „Verveel je je?”

„Welnee.”

„Ik hoopte het. Dan had ik je willen vragen, of je even deze brief voor me wilde posten. Ik hoor, dat het weer regent...”

„Nou nou...,” zegt moeder plagend. „Als jij brieven wilt schrijven aan Vincent, moet je er ook maar wat voor over hebben...”

„Gééf hem mij maar,” zegt Harry. „Ik breng hem wel even naar de bus.”

„Je evenaart Vincent in goedheid,” zegt Hetty vrolijk, terwijl ze de enveloppe dichtplakt. „Alsjeblieft.” En tegen moeder: „Maar u vergist zich, hoor! Hij is niet voor Vincent! Hij is voor Carinne.”

Harry schrikt. Maar hij moet die brief nu wel posten! Als hij nu weigerde, zou je de gekste vragen krijgen!...

Hij hoort nog, dat Hetty tegen moeder zegt: „Ik zou immers vragen, of ze zin had om dit weekend te komen...”

Zwijgend gaat Harry de avond in.

De wind trekt driftig tussen de schuren door. De bomen ruisen hevig. De regen komt bij vlagen neer.

Met een onrustig gevoel in z'n hart laat hij de brief in de gleuf glijden.

Twee dagen later heeft Hetty al antwoord. Met een vlugge

haal opent ze de enveloppe . . . Harry, achter de krant, gluurt in angstige spanning naar haar gezicht . . .

„Nóú! . . .” roept ze ineens, geërgerd en verbaasd. „Ze komt niet. Ze kan niet, zegt ze. Ze zegt ook niet, waaróm, ze zegt letterlijk níets! Net of het haar helemaal koud laat . . . Wat een gek kort briefje! Moet je zien . . .”

Baukelientje laat haar ogen over de regels glijden. Ze haalt haar schouders op. „Ja, da's raar.”

Dick steekt gretig z'n hand uit, maar Hetty vindt het niet nodig, dat hij de brief gaat lezen.

„Aan nieuwsgierige mensen hebben we niets,” zegt ze. „Wél aan mensen die vertellen kunnen, waar we dit aan te danken hebben.”

Harry kijkt zwiĳgend in de krant. Alsof er iets heel bijzonders in te lezen staat.

Wat Dick betreft: hij heeft vaak in de krant gespeurd naar een bepaald berichtje. Op één van deze dagen treft hij het aan: Lu is toch eindelijk getrouwd.

Hij is er maar blij om. De verhouding zou tòch niet meer te herstellen zijn geweest. Hij hoeft de mogelijkheid nu ook niet langer te overwegen!

45

„Je schijnt het helemaal niet erg te vinden, dat je 't weer een tijdje zonder mij moet stellen,” zegt Rindert lachend, terwijl hij met Margreet door de Leidsestraat wandelt. Ze hebben enkele inkopen gedaan, omdat hij over een paar dagen weer op reis moet.

„Nou,” zegt ze vrolijk, „leef ik dan soms niet met je mee? Jij bent blij, omdat je nu ook eens een keertje naar India gaat, waar je altijd al zo graag eens een kijkje wou nemen. En gedeelde vreugd is dubbele vreugd, dat weet je toch?”

„Dat ik dat vergeten kon.”

„Bovendien begint het lente te worden,” zegt ze.

„Ook dat nog. Wat wil je nog meer.”

Hij houdt zijn pas in. Zij loopt langzaam langs een etalage waarin kinderwagens staan. En meteen heeft hij spijt van zijn laatste woorden. Wat wil je nog meer . . . Dat weet hij immers maar al te goed . . . ! Ze zijn nu onderhand al enkele jaartjes getrouwd. Het is hem niet ontgaan, dat Margreet

soms wat zorgelijk kan zitten kijken. Dat vindt heus niet z'n oorzaak in financiële omstandigheden...

Wat wil je nog meer... Ook hij heeft z'n verlangen, maar hij heeft ook z'n druk bezette dagen. Bij haar is het anders. Hij is blij, dat zij althans die cursussen geeft, dat neemt in ieder geval een deel van haar uren in beslag, maar er blijven er nog genoeg over.

Hij ziet haar wat verstolen kijken naar de winkelende moeders met hun wagens en hij wéét, met hoeveel verlangen ze er naar kijkt. Maar ze laat natuurlijk niets merken. Ze babbelt over allerlei andere dingen, over automodellen, kapsels en geëtaleerde postzegels, waarop vogels en bloemen zijn afgebeeld. Ze heeft een intense belangstelling voor alles wat sierlijk is. En voor alles, waar een komische kant aan zit. Ze toont zo'n echt kinderlijk plezier en haar hakken tikken zo pittig op het trottoir, dat het hem warm wordt om het hart.

Opgewekt komen ze thuis. De lente hangt te stralen in de lichtgetinte hemel. En in de diepte, op het gazon tussen de flatgebouwen, stralen de narcissen.

„Zie je ze?” vraagt hij, terwijl hij wijst. „Ze horen er bij.”

„Er is wel meer, dat er bij hoort,” zegt zij. „Wat breng je voor me mee uit India? Of zorg je niet voor een verrassing?”

„Nee. 't Wordt me te kostbaar zo langzamerhand. Bovendien loop ik de kans jou te verwennen.”

Ze lachen.

Zij schenkt thee en hij neemt de atlas, om de route nog eens door te nemen. India, dat snel industrialiserende land, betreft nu ook apparaten van zijn firma en hij moet ook hier de installatie ervan regelen. Met de KLM vliegt hij erheen. In India zelf zal hij met chartervliegtuigen reizen. Ongetwijfeld krijgt hij heel wat te zien! Hij vindt zichzelf een boffer.

„Dan zal ik er dus zelf voor moeten zorgen,” zegt ze.

„Waarvoor?”

„Voor een verrassing. Daar hadden we het immers over.”

„Ja, zeg. Doe dat! Ieder z'n beurt, anders wordt het zo traditioneel en bovendien kan de liefde niet van één kant komen.”

„Dat is zo. Zeg, Rindert...”

„Ja?”

„Vond je het dwaas van me, dat ik even naar die kindervagenetalages keek?”

„Nou... dwaas... Echt méisjesachtig...”

„Waar zie je me voor áán...”
„Ik corrigeer. Echt vróúwelijk, bedoel ik.”
„Echt móéderlijk, zou je nog beter kunnen zeggen. Het was namelijk niet zonder reden, dat...”
„Margréét!...”
Ze straalt.
„En...,” zegt hij, als ze weer van zijn knie is gewipt, „nu dacht ik daarnèt al, dat ik een boffer was... omdat ik naar India ging!”

De luchthaven ligt in de lente. In alle seizoenen heeft Margreet Schiphol zien liggen, ook in de lente wel, maar nooit was het licht zo feestelijk als nu. Zou dat wel van de lente kómen?

Ze staat boven, op het terras. Ze heeft afscheid genomen van Rindert. Ze kijkt neer op de bedrijvigheid. De grote vogels staan daar op hun veld: van de SAS en de Swissair, van de Aramco. En vele van de KLM. Rindert en zijn reisgenoten, begeleid door een stewardess, begeven zich naar hun toestel. Het is het welbekende beeld. Hoe vaak heeft ze hem nu al zien vertrekken. Maar nooit was het zo zonnig in haar hart, ze vond het altijd maar wat verdrietig.

Straks, halverwege het trapje, zal hij nog even wuiven. Ook dát weet ze al van tevoren. Kijk, zie je wel? Vrolijk gaat zijn arm omhoog en vrolijk wuift zij terug. Er is ditmaal réden tot vrolijkheid! Voor het eerst!

Het toestel taxiëet weg. Nog eventjes zal het nu duren. Daar gaat het, ja. De wielen raken los. Ze worden ingetrokken en als een slanke reuzenvis wendt het toestel zich naar het hemelblauw.

Glimlachend verlaat ze het terras. Het is geweest als alle keren — en toch was het heel anders! Tot dusver leefde ze sinds zijn vertrek steeds vol verwachting naar zijn terugkeer toe — nu leeft ze in een dúbbele verwachting!

Ook Baukeliëntje geniet op deze dag van het nieuwe seizoen. Wat dromerig loopt ze door de tuin, waar de narcissen zijn gaan bloeien en waar de heesterknoppen zwellen. De vogels zijn bedrijviger dan ooit. De vinken slaan, de merels fluiten en verderop klinkt het geroep van wulpen. Dat is

het mooiste lentelied. Baukelientje neemt haar fiets en langzaam rijdt ze de veldweg op.

Haar moeder kijkt haar na. Is dit nog de Baukelientje van voorheen? Het meisje is wel erg veranderd de laatste tijd. Ze is stil geworden, ze heeft niet meer dat wilde, ongeremde, uitbundige, er ligt iets peinzends over haar. En maar zelden meer rijdt ze in de wagen, die Warren haar gegeven heeft, al besteedt ze nog altijd evenveel zorg aan het autootje als voorheen.

Moeder zucht. Ze kent de oorzaak van deze verandering immers wel. Ze heeft wel eens met Baukelientje gepraat en het kind is ook wel open. Ze weet het niet meer, weet het al een hele póós niet meer. Ze schijnt het niet meer aan te durven met Warren, maar ze aarzelt nog om het hem definitief te zeggen. Het zal hem immers zo'n pijn doen. En toch zal het gebeuren; Joke is er van overtuigd. Het is nog slechts een kwestie van tijd, van een paar dagen misschien. Ze heeft met het meisje te doen.

Hier plukten we samen bramen, denkt Baukelientje, terwijl ze langs de walletjes fietst. Wat was het allemaal romantisch. Wat was ik opgewonden, al toonde ik het niet.

De fluiten van de wulpen klinken boven het kleine veengebied, in de buurt van het beekje. Zij zwenkt af. Het geroep van kieviten wordt luider. Zij nadert nu de lage weiden bij het meer.

Stil ligt het water in de groene ring. De lucht erboven is al net zo stil. De zon is onzichtbaar, toch is het niet triest. Wel hangt er iets weemoedigs in de lucht.

Ze neemt de paden door de vlakte. In een wijde boog rijdt ze voort. Aan de overzijde van de plas stapt ze af, ze zet haar fiets tegen een wilg en loopt dan langzaam verder, tot aan de plaats, waar ze eens samen in de heide zaten. Toen bloeiden hier rondom de gentianen. Over enkele maanden zullen ze weer hier bloeien — maar nooit weer zal het alles zijn als toen...

Ze staart naar het roerloze meer. Men kan zich haast niet voorstellen, dat het voor kort nog wild, onstuimig heeft geglolfd...

Langzaam loopt ze weer naar haar fiets en traag rijdt ze terug door de weiden. Een wulp klaagt — en zij zou wel kunnen schreien. Omdat ze zich machteloos voelt.

Met een brok in haar keel rijdt ze weer langs het kreupelhout, langs de zwellende knoppen en de tjilpende vogels,

langs alles wat ze altijd heeft gekend. Ik kan het ook niet missen, stelt ze vast. Ik kan hier niet voorgoed vandaan.

Heeft ze niet vanaf haar kindertijd door de velden en de wildernissen gezworven? De oude eiken staan zo goedig op haar neer te kijken, ze heeft zo dikwijls in hun schaduw zitten dromen, en met de kléine boompjes is ze opgegroeid . . .

Ginds staat hun huis en hier begint hun land. Ze ziet ineens dat Harry door de weide loopt. Hij loopt langzaam, speurend naar vogeleieren.

Zij kan dat niet waarden, zij heeft met de vogels te doen. De zielepoten, ze hebben al zovéél aan hun kopje! Ze roept haar broer.

Langzaam komt hij op haar toe.

„Doe dat toch niet, Harry! Wat heeft het voor zin! Wat heb je aan die eitjes. En voor de vogels is het een bezit!”

Hij kijkt haar wat mistroostig aan. Dan gaat hij zitten in het harde gras, dat tegen het walletje groeit. Zij laat zich naast hem neer.

Hij windt een grasspriet om zijn vinger. „Je vraagt, wat voor zin het heeft? . . . Verdraaid, zoveel zin heeft m'n wèrk hier óók niet!”

„Wat bedoel je?”

„Nou, tenslotte konden vader en Dick het de laatste jaren alléén ook wel af. Tenminste meestal wel. 't Hele bedrijf is immers gemechaniseerd. Ik heb wel wat te dóén, daar gaat het niet om, maar ik ben helemaal niet onontbeerlijk. Je kunt beter zeggen, dat ik min of meer overbodig ben.”

„Nou . . . overbódig . . .”

„Já, Baukelientje. Zo voel ik het, al laat niemand me dat opzettelijk merken.”

„'t Valt een beetje mee,” zegt ze op montere toon.

„Precies: een béétje maar.”

„Toch zou ik maar niet weer met dat andere beginnen,” zegt ze wat bezorgd.

„Dat ben ik ook helemaal niet van plan, hoor.”

Er volgt een stilte. Luid fluit een merel in de kromme berk.

Harry overweegt, of hij er over zal beginnen . . . Misschien hoort zij nog wel eens iets van Carinne, via Hetty bijvoorbeeld . . .

„In ieder geval heeft dit geen zin,” zegt Baukelientje nogmaals. „Die eieren moet je ze laten houden. Ik kom voor ze op.”

En even is er een lachje in haar ogen.

Dat andere heeft óók geen zin, stelt hij vast. Wat schiet

ik er mee op, al hoor ik iets van haar? Ik heb haar immers in 't gezicht geslagen en in de modder geduwd!

Hij staat op.

„Niet piekeren, hoor!” zegt Baukelientje.

Haar hartelijke toon ontroert hem. Niet piekeren... Maar wat doet ze zelf, het goeie kind?

En ineens denkt hij: Wat is dit vreemd. We durven geen van beiden... Ik durf niet te beginnen en zij durft er geen eind aan te maken... nog niet. Dat zij het spoedig doen zal, staat wel vast.

En even nog kijkt hij om. Maar ze is al tussen het kreupelhout verdwenen.

Ze rijdt naar grootmoeders huis.

Grootmoeder ligt in bed. Dat gebeurt meer de laatste tijd. Ze kan er niet zo goed meer tegen. In de herfst is het begonnen. Ze komt ook niet veel meer in de kerk. Ze wordt zo spoedig moe.

Zo gaat het, als je oud wordt, denkt Baukelientje.

Ze zit een poosje naast het bed te praten. Grootmoeder fleurt er helemaal van op.

In het achterhuis is oom Barend bezig. De geluiden klinken tot in de kamer door.

Baukelientje gaat even bij hem kijken.

„Ik zie, dat ik hulp krijg,” zegt hij en in zijn ogen is een lachje. „Fijn, dat je er bent.”

„Kunt u hulp gebrúken?”

„Wat dacht je!”

„Maar nu in ernst, oom: ik wou het u eens vragen. Daar kom ik hier juist voor...”

En ze begint over Harry.

Oom Barend, hoe druk hij het ook heeft, gaat er rustig bij zitten op een stapel zakken. Hij luistert aandachtig.

„Ik heb wel zoiets vermoed,” zegt hij dan. „De jongen is nogal eens wat triest, als ik hem aantref. Maar eerlijk, Baukelientje, ik wist het niet precies. Ik heb ook wel eens de indruk gekregen, dat het met een meisje in verband stond...”

„Hè?”

„Ja.”

„Heeft hij zoiets gezegd?”

Oom Barend glimlacht, en hij schudt zijn hoofd. „Nee, ik weet eigenlijk niets. Maar ik weet nu wèl, dat hij zich min of meer overbodig gaat voelen. En dat gevoel hoeft hij in ieder geval niet te hebben! Ik heb al meer dan eens gedacht:

'k Zou willen, dat hij hier wou komen! Ik kan hem best gebruiken!"

„Zou u het hem dan es willen vragen?"

„Niets liever dan dat. Ik ben je dankbaar voor je tip."

„O, ik ben al lang blij, dat hij geholpen wordt. Hè, 't is zo naar als je ziet, dat iemand loopt te tobben..."

„Dat is het zeker," zegt oom Barend. Hij kijkt haar even aan en zij voelt, wat hij bedoelt. Maar zij voelt ook wel, dat hij hiér niet op in zal gaan. Dit is iets wat zij alléén moet uitvechten.

Wanneer ze de deur uitgaat, zegt ze nog: „Als u het hem vraagt, doet u het dan niet meteen? Anders denkt hij misschien weer: Allemaal gekonkel achter m'n rug."

„Wees maar gerust, kind!" zegt oom Barend.

Wàs ze dat maar!

Ze rijdt naar huis.

Even heeft Harry's geval haar beziggehouden, maar nu komen haar eigen moeilijkheden terug.

Ze gaat naar haar kamertje. En onrustig bekijkt ze de foto's nog eens weer, de zo welbekende, de zo zéér verrouwde...

Warren achter zijn bureau. Warren in z'n zeilboot. Warren op de brug van de „Baukelientje"... Ach... Snel neemt ze de volgende foto. Warren, lachend in gesprek. Warren, lachend in de cockpit van zijn vliegtuig.

En ze denkt weer aan die dag, móét wel weer denken aan die dag, dat hij hier daalde op de grote weide. Hoe uitbundig ze toen was... Het is, alsof ze wéér het ronken hoort... Maar het is voor altijd voorbij.

Ze aarzelt nòg. En toch... ze durft niet meer. Het kan niet lang meer duren, dan zal zij het hem schrijven...

Oom Barend wacht drie dagen. Dan komt hij op een avond naar het huis van zijn broer. Ze zitten allemaal gezellig om de tafel. Hij komt er tussen zitten en hij maakt een praatje.

„Maar eerlijk gezegd, kom ik om hulp," zegt hij ineens. „Ik hoop, dat ik niet vergeefs hier kom... Zou Harry misschien..."

Hij onderbreekt zijn vraag. De telefoon rinkelt.

Baukelientje gluurt naar Harry. Ze ziet de spanning op zijn gezicht... Meteen wendt ze zich met een ruk om. Haar vader heeft de hoorn genomen. „Hè?" roept hij. „Wàt!?" Ze ziet, dat hij verbleekt... „Néérgestort?" roept hij. „Het

vliégtuig? Néérgestort? Dóód? Is hij dóód? Verschrikkelijk..."

Meer hoort ze niet. Het wordt zwart voor haar ogen. Ze weet, dat ze hem niet meer hoeft te schrijven... Het kàn niet meer...

Geluidloos glijdt ze van haar stoel.

Maar eer ze de grond bereikt, hebben oom Barends handen haar gegrepen.

47

Het ruist in haar oren en langzaam dringt het tot haar door, dat ze in de kamer is. Ze ziet de bekende gezichten en ineens weet ze het weer, het vreselijke... Warren is dood.

En nu, nú weet ze, dat ze hem niet missen kon, weet ze hóé ontzettend dit is... Hoe hééft ze kunnen twifelen... Stond ze niet op het punt om hem te schrijven, dat ze... Ze barst uit in woeste snikken.

„Kind toch...,” zegt moeder moeilijk. „Wat is dat nu toch... Je...”

„O, moeder... ik... Wårren... hij is...”

„Maar het is Wårren niet, kind... Het is Rindert... Margreet belde... Rindert is...”

Ze rijden door de avond, vader, moeder, Hetty en Dick. Ze gaan naar Margreet. Margreet, die schreiend de hoorn heeft neergelegd, die daar nu schreiend in haar kamer zitten zal...

O, wat is dit ontzettend. Hier zijn geen woorden voor.

Somber kijkt Dick voor zich uit, automatisch reageert hij op de tekens.

Rindert... Neergestort in India... neergestort met het chartervliegtuig.

Stil zitten ze in de wagen, die door het donker glijdt.

„O, moeder...”

Die stem van Margreet... En die ogen...

Wat kan een ander mens hier doen? Wat kun je anders, dan het hoofd van het meisje tegen je schouder leggen?

Hier sta je machteloos.

„O, Here... help haar... help haar... Here... Zelf kunnen wij zo bitter weinig...”

O, deze nacht...

Met open ogen ligt Margreet in bed, doodmoe, en uitgeschreid. Nu is er enkel nog de stilte en de nacht. En God. Ja, God.

Maar het zegt haar zo bitter weinig meer.

Alles is donker om haar heen. In zo'n donkere nacht is Rindert neergestort.

Avond aan avond heeft zij voor hem gebeden, — zoals hij gebeden zal hebben voor haar.

Maar haar gebed is niet verhoord.

Rindert is neergestort.

Moet zij zich nu laten troosten door Hem, Die Rindert vallen deed?

Zij kan het niet.

Zij wil het niet.

Zij wil niets meer dan roerloos liggen en niet meer denken, niet meer denken.

Zij perst haar lippen op elkaar.

Achter de ramen is de nacht. Nee, de nacht is tot aan haar bed, tot aan haar hart gekomen. Er volgt geen nieuwe dag, het blijft nu altijd nacht, het zal nu altijd donker blijven.

Waarom is dit gebeurd? Waarom? Rindert zal nu gelukkig zijn... Dat heeft vader gezegd. Het is geen troost. Rindert was niet ongelukkig, zomin als zij! Integendeel! Hun geluk werd steeds groter! Hoe stond hij aan de ingang van het vliegtuig? Wuivend, lachend, blij. De deelgenoot in het geheim! Zo is hij weggegaan. Daar ging hij. Zij had hem al zo vaak zien gaan. Hoe kon zij weten, dat hij nooit meer wuiven zou? Dat dit de laatste maal was? Kwam hij niet keer op keer terug? Maar ditmaal zou de thuiskomst feestelijker zijn dan ooit tevoren. Zij zouden samen denken aan het laatste nieuws...

En toch... En toch...

Haar ogen branden en weer schreit ze. Ze wéét het wel, ze weet het zéker: zijn laatste thuiskomst is het feestelijkst geweest...

O, Rindert... Rindert toch... Jij bent gelukkig, maar ik ben alleen... zo vreselijk alleen...

O, dat de anderen zo snel gekomen zijn en trachten haar te troosten — het is lief, allemaal. Maar het is zo volkomen ontoereikend. Wie kan Rindert ook maar in één opzicht vervangen? De vraag is àl te dwaas. Wie heeft dat onzinnige

spreekwoord bedacht: gedeelde smart is halve smart...
't Mócht wat! Komt het niet alles op haar neer? Wie draagt het verdriet van een ander!

Weer laait haar woede op. Waarom is dit gebeurd? Waar is dit goed voor?

Voor Rindert misschien. Maar voor háár? Voor háár? Ze trilt, ze gloeit van woede, van haat. Ja, voor haar is het wel buitengewoon goed! Ze voelt zich... ze voelt zich nu echt een ander mens! Ze voelt zich nu zo echt geborgen en getroost! Dit had ze nu juist zo nodig! Ze voelde zich altijd zo eenzaam, hè? En ze gedroeg zich zo slecht, dat ze hoog-nodig eens moest worden aangepakt! Zij had geen grammetje geluk verdiend!...

Razend flitsen haar gedachten.

Ja, zij weet nu, wat goedheid is!

Snel jaagt haar hart.

Maar plotseling verzinkt ze in een dodelijke moeheid. Ze kan niet meer... Ze kan alleen maar meer haar ogen sluiten, ze kan niet eens meer denken.

O, dat ze nu zou kunnen slapen, slapen, van niets meer weten, slapen tot over zestig jaar... Wellicht dat het dan wel voorbij zal zijn, het levenloze leven dat nog rest... Slapen — tot in de dood.

Zij heeft geen krachten meer. Zelfs niet de kracht om woest te zijn... Alle opstandigheid is ingestort...

Zwart is de nacht. En het is moeilijk om de weg te vinden. Kent zij dit bos dan niet? Zo dicht bij vaders huis? Zij heeft hier toch gedwaald? Zij kent de oude paden. Maar nu is het zo donker en zij is zo ontzettend moe. De bramenranken haken in haar kleren, ze doen haar pijn. Waarom moet zij hier lopen in de nacht? Zij stoot haar voeten aan oneffenheden. En het is snijdend koud. De kwade vorst bijt fel in haar gezicht. Toch moet zij voort. Iemand heeft haar geroepen. En als zij verder gaat, zal zij een licht bereiken. Want als zij verder gaat, zal zij een huislamp zien...

Schreiend wordt zij wakker. De zon straalt in de kamer. Heeft zij dan geslâpen? Is alles dan een droom geweest?

Even golft de hoop door haar heen. Maar bijna onmiddellijk legt zich de zekerheid weer als een grauwe, betonnen band om haar hart. En moedeloos sluit zij haar ogen weer.

Wat helpt het, of moeder hier is? Want hij, die hier gewéést is, hij komt hier niet terug...

Haar ogen dwalen door de slaapkamer. Zij denkt weer aan hun laatste nacht. Was hier het brandpunt van hun geluk?

Het is gedoofd.

Wat rest haar nog?

Herinneringen en wat foto's...

Boven het bed hangt die van hun trouwdag. Zij staart er naar. Hoe stralend staan ze daar... hij in het zwart, zij in het wit... Nu is voor haar het hele leven zwart geworden — en hij...

„Die overwint, die zal bekleed worden met witte klederen...”

En Rindert hééft overwonnen! Dat weet ze! En deze zekerheid brengt haar opeens een zachte troost.

Zwijgend, met starre ogen, gaat ze door het huis.

Ineens kijkt ze haar moeder aan.

„Moeder, ik weet wel, wat u denkt: nu is ze weer alleen.”

Haar moeder slikt.

„Maar Rindert heeft nog juist geweten, dat het niet zo zou zijn... Moeder...”

Ze snikt.

„En wij waren zo blij... allebei...”

49

Allebei...

Rinderts bagage wordt gestuurd, nog vrijwel onbeschadigd...

Met trillende handen pakt zij alles uit. En ineens schemert het voor haar ogen. Het gonst in haar oren... In haar handen ligt een klein voorwerp van ivoor, kunstig versierd... Een rammelaar...

Dit... dit... Dit heeft hij voor het kind gekocht... Alsof hij plotseling geweten heeft, dat het de eerste en de laatste maal zou zijn...

„Wat heb je daar, m'n kind?”

„Och, moeder, zie eens... Dat heeft hij nog gekocht...”

Hoe vreemd is dit. Zij voelt dit als een opdracht. Het stuwt nieuw leven door haar heen en nieuwe wilskracht. Zijn klein geschenk moet doorgegeven worden. Hij heeft het

niet meer kunnen brengen, nu moet zij zorgen dat het eens op zijn bestemming komt...

Verheugd ziet moeder, dat ze opleeft. Ze begint weer féts te lijken op de vroegere Margreet.

„Moeder, blijft u hier nog wat?”

„Natuurlijk, kind. Dat weet je toch?”

Margreet knikt langzaam.

Haar moeder gaat door met het werk. Ze denkt aan haar man. Hij is teruggegaan naar huis. Hij had er zijn werk en hij kon hier zo weinig doen. Ze stelt zich voor, hoe het zou zijn, als zij hem nooit terug zou zien... Hoe erg zou dat zijn... En verstolen kijkt ze naar Margreet, die dit verdriet moet ondergaan, die nu alleen staat. En ze is nog zo jong.

Margreet, die plotseling wóédend werd, de eerste dag, toen er een brief bezorgd werd die geadresseerd was aan mevrouw de weduwe... Rázend was ze om dat koude, formele woord, die bittere wending, zo gevoelloos geaccentueerd...

Margreet. Ze maakt zich klaar. Ze zal weer naar de cursus gaan. Verschillende van de dames hebben zo echt met haar meegeleefd. Het heeft haar goedgedaan.

„Dag, moeder,” zegt ze en ze glimlacht. „Tot straks dan, hè?”

Moeder kijkt haar na, tot ze de hoek om is. Dan neemt ze papier en schrijft een brief naar huis.

Als haar man de brief gelezen heeft, blijft hij even peinzend voor zich uit zien.

Hij is blij, dat het goed gaat met het meisje. Ontroerd leest hij een bepaalde regel over: „Een paar dagen geleden zei ze op een avond: Moeder, wij zeggen wel: Rindert is neergestort. Maar hij is ook omhooggedragen!”

Ja, denkt hij, zo is het.

Langzaam schuift hij de brief weer in de enveloppe. Buiten roept een kievit, hier is het stil. De kinderen zijn geen van allen thuis.

Plotseling staat hij op. Hij hurkt bij de boekenkast en diept er de atlas uit op. Voorin staat de naam van Margreet. Zij heeft hem destijds gekregen voor haar studie. En later zat ze er nog dikwijls in te kijken, als Rindert op reis was. Ze waren toen nog niet getrouwd. Ze hadden nog geen huis.

„Kijk, vader,” zei ze dan soms, „nu is hij hier.” En dan wees ze hem de een of andere plaats, ergens ver weg. Ein-

delijk kregen ze een huis. Maar Rindert heeft het niet lang bewoond.

Een ander huis stond voor hem klaar...

De atlas ligt op de tafel. De handen bladeren, tot de kaart van Azië is bereikt. Daar is het gebeurd: bij de Golf van Bengalen.

Waarom is het gebeurd?

Waarom moest die jongen eerst zo'n grote afstand afleggen?

Het blijft een vraag.

Peinzend staart hij voor zich uit. De kievit in de weiden zwijgt. En de kinderen zijn nog niet terug. Harry zal wel bij zijn oom blijven. Hij helpt daar en hij slaapt er ook de laatste tijd. Het is verstandiger. Grootmoeder is niet zo goed. De dood van Rindert heeft haar erg geschokt zo 't schijnt. Ze is al oud, ze kan niet veel meer verdragen... Hetty en Baukelientje zijn eventjes naar haar toe.

Ja, dat Harry daar helpt, dat is een goede oplossing. Hij is nu eenmaal boer. Hij had nooit ander werk moeten doen. Maar wie wist dat van tevoren? Als vader zoek je echt toch wel het beste voor je kinderen. Maar je merkt, dat je je sterk vergissen kunt.

Hij mijmert.

Maar God vergist Zich niet! Hij weet, wat goed is voor Zijn kinderen. Ook voor Rindert en Margreet. En Margreet heeft dat rustig erkend, enkele dagen na Rinderts dood: „Eerst was ik telkens woedend, maar het was verkeerd. God is wijzer dan wij. En Hij zal mij ook verder helpen.”

De stilte wordt verbroken door het gonzen van een motor. Het schijnsel van een paar koplampen zwaait door de ruiten. Het is de sportwagen van Baukelientje, waarmee ze samen met Hetty naar grootmoeders huis is geweest. Het is opvallend, zo veel ze die wagen plotseling weer gebruikt... Alsof het haar spijt, dat ze er een tijdlang zo wéinig mee gereden heeft...

50

Ze hebben de zijkamer voor Margreet ontruimd. En op een dag in mei komt ze terug.

Ze schikt haar eigen meubels, hangt lampjes op, die ze van Rindert heeft gekregen, en een schilderijtje, dat hij eens

voor haar heeft meegebracht uit Marokko. En haar eigen wandversieringen: het kleurige borduurwerk.

Eindelijk is ze klaar.

Ze gaat zitten in haar stoel en kijkt naar het tafeltje in de hoek. Daar ligt het kleed, dat ze gemaakt heeft nadat het andere gestolen was, op een dag toen ze nog maar pas waren getrouwd. Rindert was zo trots geweest op dat eerste kleed... Hoe scherp herinnert ze zich alles nog, zelfs wat er gezegd is, toen hij thuiskwam. Heeft ze toen, na een tijdje, niet schertsend gezegd: Nou ja, het is nu eenmaal gebeurd. Als jij weg was, zou het erger zijn.

Och ja, zoiets zegt men soms zomaar klakkeloos. Nu is hij weg. En in hun huis zullen anderen wonen. Zij heeft de sleutel afgegeven. Zij heeft daarginds voor 't laatst uit het raam gekeken. Een vliegtuig daalde in de richting van Schiphol en zij heeft gehuiverd. Hoe lang zal dat nog zo blijven? En in de diepte, bij de gazons, speelden de kinderen van de buurt. Wat had ze daar vaak verlangend naar gekeken... Maar dat verlangen zou wellicht worden vervuld! En dat zal niet zo heel erg lang meer duren...

Het zal geen vader hebben, hun kind. Maar het zal spelen in een land, dat als een klein paradijsje is bewaard tussen de dichtbegroeide wallen... Het land, waar zijzelf haar kindertijd heeft doorgebracht en waar ze sedert Rinderts dood steeds sterker naar terug verlangde.

Hoe blij is ze geweest, toen vader en moeder haar de zijkamer aanboden, zomaar ongevraagd, spontaan. En toch heeft ze in stilte nog geschreid. Had ze zó naar een eigen woning verlangd, om er zo kort te kunnen blijven?

Haar cursussen houdt ze aan. Ze vallen immers op één dag en zij kan er dus gemakkelijk de treinreis voor maken. Zij zou ze ook niet graag willen missen. En ze hoopt, dat ze er hier nog enkele bij zal krijgen. Waarschijnlijk zal dat wel gebeuren, haar naam is immers welbekend. En verder heeft ze veel te doen: ze maakt de uitzet klaar. Ook daarop mogen toch de bloemen niet ontbreken! In haar verbeelding ziet ze al, hoe alles worden zal. Rindert zou blij geweest zijn, als hij die bloemen had gezien!

Zijn taak is afgelopen. Die reikte tot de Golf van Bengalen. Toen was het genoeg, althans op deze aarde. Want op de nieuwe aarde werkt hij opnieuw. En dan volkómen tot Gods lof!

Háár leven en haar werk zijn dat nog niet. Maar zij zal er naar streven. Iéts van de kleuren van Gods stad, de stad

waar Rindert woont, legt zij neer in haar werk, in haar bloemen en figuren.

„Dag, grootmoeder.”

„Dag, Margreetje. Hoe gaat het?”

„Met mij goed, hoor! En met u? Ligt u heel de dag in bed?”

„O nee, dat niet! Laatst. Maar 'k voel me al weer veel beter, hoor.”

„Gelukkig maar, hè?”

Grootmoeder knikt. Maar ogen staan wel helder, maar enigszins weemoedig.

Margreet probeert haar af te leiden. „Wat wordt buiten alles weer mooi, hè? Al die bloemen en dat groen...”

Grootmoeder knikt.

„Ja,” zegt ze dan, „'t is mooi, dat is zo.”

„Ik heb vaak gedacht, daarginds: 't is net een paradijsje, dat oude dorp, met al die weggetjes en walletjes, zo knus en stil. Zo onberoerd nog... bedoel ik...”

Grootmoeder knikt wat vaag.

„Ja,” zegt ze dan langzaam, „zo ziet men het wel eens. Maar we weten wel beter, hè? Het paradijs bestaat niet meer... Ik heb dat zelf wel ondervonden in mijn leven. Hoe lang is het al weer geleden, dat je grootvader stierf. En later stierf je tante Agnes... En zelf heb je ook al genoeg ondervonden, dat weten we allemaal. En wie is er, die niets ondervindt? Ieder heeft z'n moeilijkheden. Bij de één zijn ze zus, bij de ander zijn ze zó... En soms zijn ze wel eens grappig, dan kun je er echt wel eens om lachen, maar zo is het lang niet altijd!”

Margreet schudt langzaam haar hoofd.

Wie bramen plukt, die voelt de stekels, denkt ze. Dat heeft oom Barend eens gezegd... De vreugde groeit naast het verdriet... Het is maar al te waar. En het is werkelijk niet onverdiend...!

Zij staart naar de wand, waar grootmoeders ingelijst borduurwerk hangt: het tafereel met de rozen, waar zij als kind al vaak bewonderend naar gekeken heeft. De kunst heeft zij van grootmoeder geërfd — maar ook de onvolkomenheden...

Als ze grootmoeder weer aankijkt, ziet ze, dat haar ogen vochtig zijn geworden.

„Ik lees er vaak van,” zegt de oude vrouw. „Hoe het geweest is en hoe het werd. En — hoe het worden zal! En ik weet, dat het goed wordt. Dat weet jij óók, gelukkig!”

Margreet knikt.

„Het eind wordt goed,” zegt ze.

„Ja.”

Grootmoeder staart naar buiten. Het licht van de lente-avond rust op de bloeiende appelbomen. Uit die gebloemde kronen klinkt het merellied. Een vink beweegt zich langs de heg. Een kat sluipt naderbij. Grootmoeders vinger tikt tegen de ruit. Het kleine roofdier schrikt. De vink vliegt weg.

Grootmoeder schudt haar hoofd.

„Nee,” zegt ze dan langzaam, „het is hier niet volmaakt.”

51

„Dag, Hetty!”

„Carinne!”

„Da's een hele tijd geleden, hè?”

„Ja...”

Een hele tijd, inderdaad, denkt Hetty. En ineens staat de voormalige vriendin dan bij je afdeling...

„Ik zie, dat je je beroep nog altijd trouw gebleven bent,” zegt Carinne. Het klinkt wat stijf, vindt ze zelf. Maar ze weet niet goed, wat ze zeggen moet...

„Hoe is het thuis?” vraagt Hetty.

„Goed, hoor. Ik help nog altijd. En bij jullie? Wanneer ga je trouwen?”

Hetty lacht. „Dat heeft nog de tijd. Baukelféntje, die trouwt wèl gauw, denk ik.”

„Ja? Met...”

„Ja ja!”

„Enig! Wanneer?”

„Nou, dat wordt in ieder geval wel herfst, denk ik. Als alles normaal was, zou het misschien wat eerder zijn, maar nu...”

„Hoe bedoel je...”

„Nou, om Margreet... Maar dat weet je misschien óók niet?”

Snel vertelt Hetty van de ramp, die Margreet heeft getroffen.

Carinnes ogen worden wijd. „Ontzettend...”

„Ja. 't Is wel heel erg...”

Even is het stil.

Het is een rustige morgen. De tijd voor een praatje kan er af. Ja, denkt Hetty ineens, maar waarom moet dat híér?

Waarom liet Carinne nooit meer iets van zich horen? Zacht gezegd, is dat vreemd. Die bríéf toen was al eigenaardig...

„En de anderen?” vraagt Carinne. „Je vader en moeder? En je grootmoeder...”

„Goed, allemaal. Maar grootmoeder wordt oud. Telkens heeft ze wat.”

„Ja?”

Weer een stilte.

„En Dick?”

„Als vanouds.”

„En Harry ook? Koopt die nog altijd oude kastjes en zo?”

„O nee, al lang niet meer. Dat was niet wat. Eigenlijk is hij nu pas in z'n element, geloof ik. Hij is boer.”

„Hé... Leuk! Is hij thuis?”

„Hij is bij grootmoeder. Nou ja, bij oom Barend natuurlijk!”

„Léúk! En is hij nú echt in z'n element, zei je?”

„Eh... já.”

Ja, eigenlijk is dat te sterk uitgedrukt. Hetty krijgt nooit de indruk, dat Harry nu volmaakt tevreden is. En toch schijnt het werk hem wel te bevallen.

Er komt iemand bij haar afdeling staan. Het gesprek moet worden beëindigd.

„Doe je ze de groeten van me, allemaal?” vraagt Carinne nog.

Die avond, in de huiskamer, zegt Hetty: „Vandaag sprak ik Carinne.”

„Wie?” vraagt vader. Hij kan zich de naam blijkbaar niet meer herinneren. Hetty verwondert zich daar niet over. Wel verwondert het haar, dat Harry zo opschokt. Net of hij schrikt. Als ze hem aankijkt, begint hij te kleuren.

Wat zal ze nú beleven! Dus daar zit de knoop! Ja, 't is waar, ze konden gewoonlijk goed met elkaar overweg, die twee. Eens zou hij een weekend bij Margreet doorbrengen, maar dat ging niet door. Omdat Carinne hier kwam? Het was niet duidelijk. Van nadere relaties heeft ze nooit iets vernomen.

„Waar trof je haar?” vraagt moeder.

Hetty vertelt het.

Intussen gluurt ze telkens naar Harry. Ze merkt, dat hij met een zekere gretigheid luistert... Maar hij maakt een erg verlegen indruk...

„Ze vroeg naar iedereen,” zegt ze.

„Hoe naar iedereen...,” vraagt Harry en het ontgaat haar

niet, dat hij z'n best doet om het op een brommerige, enigszins onverschillige manier te doen klinken.

„Nou, naar ons allemaal natuurlijk. Dat is toch heel gewoon, zou 'k denken. Ze is hier nogal es een keertje geweest, ze heeft ons onderdehand wel leren kennen.”

Ja... denkt hij. Dat heeft ze zéker! Tenminste mij...

„Ja, ze vroeg zelfs naar grootmoeder en naar Dick en jou. Of je nog hetzelfde werk deed.”

„En wat zei je?”

„Wat ik wist. Meer kón ik immers niet vertellen? Dat je bij oom Barend was.”

Hij knikt maar wat en doet, alsof het hem tenslotte ook helemaal koud laat.

„En jullie moesten de groeten van haar hebben. Allemaal.”

Zo. Allemaal.

Hij zou wel eens willen weten, of dat nu werkelijk gemeend was, of dat het niet meer was dan een frase...! Voor wat zijn deel van die groeten betreft, zal het laatste wel 't geval zijn.

Maar hij heeft geen zekerheid...

Het verwondert Hetty niet, dat er een kwartiertje later op de deur van haar kamertje wordt geklopt.

Wat verlegen komt hij binnen.

„Dat overkomt me niet vaak,” zegt ze met een glimlach. „Ga zitten.”

Zwijgend neemt hij plaats. Nerveus trekt hij aan zijn sigaret.

„Wat wou je nog méér weten?” vraagt ze op aanmoedigende toon.

Hij veert naar voren. „Hóé nog meer...”

„Over Carinne, dacht ik. Of ben ik er vierkant naast?”

Hij zwijgt weer.

Er zit iets! stelt ze vast. Het blijkt uit alles!

„Hoe vond ze het, dat ik nu boer was?”

„Léúk!” zei ze.

„Hm...”

„Had je liever, dat ze 't gek gevonden had?”

Hij gaat niet op haar opmerking in. Hij kijkt met donkere blikken voor zich uit. Zijn voorhoofd is gefronst — als zo váák de laatste maanden... Hier schijnt dus de oorzaak te liggen: bij Carinne...

„Zeg, Harry...”

„Hm?”

„Je zit al maanden in de put.”

„Je bent de eerste niet die dat zegt.”

„Dat geloof ik graag. Het is voor iedereen duidelijk.”

„Tja...”

„En temeer, omdat je vroeger niet zo was. Wel es wat piekerachtig, maar dan toch nog tamelijk zelden. Ik wil graag proberen, of ik je helpen kan.”

Er volgt een stilte. Ze wacht af.

Hij schudt zijn hoofd.

„Och nee...,” zegt hij met donkere stem. „Helpen kun je me niet...”

„Weet jij,” vraagt ze ineens, „waarom Carinne zo'n kort, ontwijkend briefje stuurde, indertijd, toen ik haar had uitgenodigd?”

„Heel goed. Het was in geen geval om jou of een van de anderen hier.”

„Hm...”

„'t Is een verdraaid miserabel geval,” zegt hij.

„Ik word behandeld,” zegt ze met een lachje, „als iemand die een raadsel moet oplossen en die telkens een klein aanwijzinkje krijgt. Meer niet.”

„Nee,” zegt hij ineens onwillig, wat geërgerd. „Och nee, ik los het liever zelf op. Je kunt me dus niet meer vertellen van je gesprek met haar? Je snapt wel al, dat we ruzie hebben gehad. En nu heeft ze wel naar me gevraagd en „leuk” gezegd, maar hoe kan ik weten, of het niet louter voor de vorm was?”

„Dat geloof ik niet. Ik kreeg niet de indruk, dat ze boos op je was. Dan had ze immers jouw naam beter niet kunnen noemen?”

„Ja, dat is waar.”

Het treft haar, zo opgelucht als hij dat zegt...

52

Nadenkend is hij naar zijn eigen kamertje gegaan. Hij gaat op de rand van het bed zitten en kijkt voor zich uit. Daar staat het kastje, dat hij van haar heeft gekocht. Of hij nog kastjes koopt, heeft zij gevraagd...

Nee... dat doet hij sinds lang niet meer! Slechts dit herinnert nog aan die tijd. Nee, niet alleen dit — ook nog iets anders! En dat is minder mooi! Dat heeft hem maandenlang de moed benomen... Hoe vaak heeft hij hier niet

zitten peinzen, hoe vreselijk heeft hij zijn dolle daad be-
treurd.

Hij staat op, opent de bovenste lade en neemt er een
schoon overhemd uit. Hij trekt het aan, hij maakt zich klaar.
Telkens dwalen zijn ogen weer naar het oude meubelstukje.
In de onderste lade bewaarde zij haar speelgoed. Dat was
in haar kindertijd. En een kind vergeet gauw, blijft niet
lang boos, herstelt de vriendschap. Maar als men ouder
wordt?

Hij gaat naar grootmoeders huis en vraagt aan oom Barend,
of hij de brommer deze avond gebruiken mag.

„Je bent wel voorzichtig,” zegt oom.

„Natuurlijk.”

Hij voelt, wat er achter zit. Oom vreest de een of andere
bevlieging.

„Ik kijk wel uit, hoor!” verzekert hij.

Even later zoekt hij door de zachte avond.

Daar staat het huis.

Er brandt wel licht, maar dat bewijst nog niet, dat ze
aanwezig is.

Als hij heeft aangebeld, komt er een jongen voor, een van
haar broertjes.

Hij vraagt, of zij thuis is.

En even later staat zij tegenover hem.

Vreselijk verlegen voelt hij zich ineens. Zij heeft een kleur.

„Carinne . . .”

„Dag, Harry . . .” Zij steekt hem haar hand toe.

„Ik kom je alsnog m'n excuus aanbieden,” zegt hij. „Ik
heb het niet eerder durven doen . . . Ik eh . . . ik had te véél
gedurfd . . . dat was me heel goed duidelijk. Maar nu bracht
Hetty vanavond jouw groeten over aan eh . . . aan ons alle-
maal. En ze vertelde zo het een en ander . . . dat je naar
ons allemaal geïnformeerd had. En ik kreeg toen de indruk,
dat je niet bepaald boos op me was. En daarom heb ik het
eindelijk aangedurfd, om je te gaan zeggen, hoe erg het me
spijt . . .”

Ze glimlacht.

„Och jongen, maar . . .”

„Nee,” zegt hij heftig, „niet máár. Het was een geméne
zet van me! En dat ik niet eerder ben gekomen om je te
vertellen, hoe ik die daad beschouwde . . . dat was, dat zie
ik nu ineens duidelijk: laf! Het geeft geen pas, om met
het maken van excuses te wachten tot je weet, dat de ander
niet boos meer is . . .”

„Bóós zijn, Harry, geeft ook geen pas. Dat màg immers niet.”

Het komt er zo kinderlijk eenvoudig uit... En het is ook zo'n welbekende waarheid... En toch heeft hij er geen rekening mee gehouden.

„Het is echt niet zo,” zegt ze, „dat ik pas nú over m'n boosheid heen ben, hoor.”

Hij kijkt naar de grond.

„Ik heb het mezelf nog steeds niet vergeven,” zegt hij.

„Och jongen, doe niet zo mal. Je...” Ze kleurt opnieuw.

„Nou ja, je wist immers niet goed, wat je deed...”

„Dat kan geen verontschuldiging zijn! Ik had behóren te weten, wat ik deed. Maar ik verzeker je, Carinne, dat het de laatste avond is geweest!”

„Natuurlijk,” zegt ze.

„Dus...” zegt hij. En voor het eerst glimlacht hij ook.

„Dus, het is uit de weg!” zegt ze hartelijk. „En ik zou zeggen, kom binnen en drink een kopje thee met ons mee.”

Hij aarzelt. Hij staat half van haar afgewend. Achter het huis klinkt het ruisen van een gewas, dat in het donker niet te zien is, maar dat de stem heeft van haver.

„Is bij jullie de haver ook zo slecht?” vraagt hij lukraak. „Bij ons thuis staat ze er niet best voor. Die van oom is tamelijk goed.”

„Bevalt het je bij je oom?”

„O ja, ik ben er graag. 't Is zo'n goeie man. Met hem krijgt niemand ruzie.”

„Ik merk het al, er is baas boven baas...”

„O, sorry... ik bedoelde er niets mee...”

„Welnee, dat snap ik best.”

Weer ruist de haver op een windzucht.

„Ik vind het hier toch niet bepaald warm,” zegt ze. „Kunnen we niet beter naar binnen gaan?”

Hij drinkt een kopje mee, praat wat met haar vader over het weer en over het vee, over de prijzen en de uitvoer. En als de klok slaat, staat hij op.

„Hoe ben je hier?” vraagt ze, als ze hem uitlaat.

„Op de brommer van oom.”

„O. Ja.”

Ze ziet de brommer staan. De maan is te voorschijn gekomen. De haver is nu ook te zien.

Harry loopt in de richting van de bromfiets, maar als hij die bereikt heeft, blijft hij niet staan. „Even kijken naar die haver van jullie,” zegt hij, terwijl hij verder wandelt. Hij keurt het gewas en loopt langzaam langs de akker.

Zij volgt hem, even langzaam.

Hij blijft staan en tuurt vooruit.

„Wat hebben jullie daar verderop?”

„Aardappels.”

„Zullen we es gaan kijken?”

Zwijgend loopt ze met hem mee.

Het valt haar tegen, dat hij zo prozaïsch is. Zelf heeft ze ook wel degelijk hart voor de gewassen, maar om daar nu in de avond nog naar te gaan kijken — nee.

„Zoveel bijzonders is er niet te zien,” zegt ze, als ze ten-slotte bij de aardappelakker zijn gearriveerd.

„En daar was het me toch echt om begonnen,” zegt hij.

„Waarom...”

„Nou, om iets bijzonders.”

Hij keert zich om en kijkt haar aan. „Ik keek altijd al graag naar jou, Carinne... En ik zou óók wel graag wat vaker met je willen praten, als het mag...”

Ach, dat hij haar nu zo doordringend aankijkt... nu móét hij wel de tranen in haar ogen zien...

Ineens trekt hij haar tegen zich aan.

Ze trilt tegen zijn schouder.

Hij beurt haar gezicht wat op en voorzichtig drukt hij een kus op haar mond.

„O, Harry...”

„Ik ben nog nooit zo blij geweest,” zegt hij.

De andere dag wordt moeder door hem aangeklampt.

„Moeder, moet u eens luisteren... Er zou altijd nog es iemand komen logeren, weet u wel?”

„Nee, dat kan ik me zo niet herinneren. Maar dat zal wel goed zijn.”

„Ook als het Carinne is?”

„Carinne... wie?”

„Carinne díé...” Hij lacht. „Die hier wel vaker is geweest.”

„Hetty's vriendin?” Zij lacht nu ook.

„En de mijne! Een tijd geleden hebben we mot gehad, vandaar dat ze toen niet gekomen is. 't Was trouwens voor honderd procent mijn schuld. Maar nu is 't voor elkaar. Mag ze nu gauw een keertje komen?”

„Jongen, ik vind het fijn!”

„Dat u niet zegt, dat u 't gewèldig vindt!”

„Fijn èn geweldig vind ik het! Ben je nu tevreden?”

„O, dàt was ik al sinds gisteravond, hoor!”

Daar is ze dan.

Wat verlegen geeft ze Harry's moeder een hand, maar die weet haar wel gezwind op haar gemak te stellen. „Blij, dat we je wéérzien, kind!”

Maar hoe blij is ze ook zelf! Dat ze hier terug is, in dit gezellige gezin, in dit gezellige huis — terwijl het alles nu zo fééstelijk is, nu ze hier komt als Harry's meisje.

Harry zelf kijkt zo verguld.

Baukelientje heeft schik om Dick. De jongen is en blijft nieuwsgierig! Nu is hij toch volledig op de hoogte, maar niettemin komt hij binnen met een gezicht waarop zóveel verwachting ligt, dat het lijkt of hij meent, iets nooit geziens te zullen aanschouwen!

Nu is dit trouwens waar: Carinne heeft er nooit zo fééstelijk uitgezien!

Dan gaat ineens de deur van de zijkamer open en Margreet komt binnen. Op dat ogenblik heeft Harry het gevoel, dat hij iets ontoelaatbaars heeft gedaan... Fel voelt hij het pijnlijke contrast...

Maar Margreet komt zo spontaan op het meisje af en geeft haar zo verheugd de hand, dat zijn onrust meteen weer verdwijnt. Dankbaar kijkt hij naar zijn oudste zuster, die zelf zo veel verdriet heeft, maar die toch nog zo blij kan zijn met een ander mee.

Na het eten troont hij z'n meisje mee naar zijn kamertje.

„Wat krijg ik te zien?”

Hij lacht geheimzinnig.

Zwijgend wijst hij haar op het kastje.

Hij ziet, dat zij er wat vreemd naar kijkt — een ogenblik... Maar dan...

„Harry, is dat... Néé toch...”

„Herken je 't niet?”

„Ja... já! Dat is ons oude kastje! Maar het ziet er zo prachtig uit! Ik wist niet, dat het zó mooi kon zijn!”

„Datzelfde zou ik kunnen zeggen van jóú!”

„Harry toch!”

Verlegen en gestreeld bukt ze zich en legt haar vingers om de koperen ringen van de onderste lade — zoals ze zo vaak heeft gedaan...

Hij zegt: „Ik wou het niet verkopen. Ik heb het maar gehouden.”

„Ik ben er blij om,” zegt ze dankbaar. Ze speelt met de ringen en zegt: „Wat glanzen ze weer, hè?”

„Die ogen van jou, ja.”

„Mag ik hem nog éventjes open trekken?”

„Gerust. Als je graag m'n sokken zien wilt. En m'n blokfluit. En m'n bloemenzaad. Oom Barend zou wellicht wijsgerig zeggen: Zo is het léven ook. Het kan niet zonder sokken en ook niet zonder muziek. Die twee gaan samen. En bloemen zorgen voor de zoete geur.”

Glimlachend trekt zij aan de ringen. Dan glijdt de lade open. Eens lagen er knickers en poppen in...

„Vroeger was het de bergplaats voor je speelgoed, hè?”

„Ja! Dat je nog wéét, dat ik je dat verteld heb!”

„Daarom was me dat kastje juist zo lief!”

Kleurend sluit zij de lade weer. Niemand kan vooruitzien, denkt ze. Maar toch... wie weet, wie weet... Misschien ligt er over enkele jaren wéér speelgoed in die la...

„Harry,” vraagt Margreet die zondagavond, „speel je nog wat op het orgel? Dan zingen we mee.”

Zwijgend neemt hij plaats voor het oude instrument. De meisjes scharen zich om hem heen. Dick houdt zich wat op de achtergrond. En nog verder de kamer in, zitten vader en moeder.

Moeder kijkt naar het groepje. Het aantal is weer gelijk aan dat van voor enkele maanden... Voor Rindert staat er nu het meisje van Harry...

Dick staat daar wat alleen. Het is z'n moeder opgevallen, dat hij deze dag soms wat stil was. Alsof hij dacht: dit heb ik ook gekend.

Harry speelt zacht. Hij kijkt opzij en vraagt aan Margreet: „Wat zal het zijn?”

Zij hoeft niet na te denken, zij noemt het vers meteen. De stemmen zetten in. Ook die van vader klinkt.

Maar moeder kan niet zingen, nu zij de woorden hoort.

Ontroerd zit zij te luisteren. De blonde haren van Margreet worden beschenen door de lamp. En vol vertrouwen klinkt haar warme alt: „Houdt Gij mijn handen beide met kracht omvat.”

Dit valt mevrouw Torenbaan op: sinds Harry een meisje heeft, is Dick min of meer teruggevallen in zijn vroegere isolement.

Het is alsof hij ineens weer een sterkere behoefte heeft

aan iets, dat zijn vrije tijd kan vullen, dat zijn gedachten in beslag neemt.

Hij leest weer, het ene boek na het andere, intensiever dan ooit.

Vaak zit hij in zijn kamertje en als ze er eens binnenstapt, treft ze hem steevast aan met een boek. Meestal zijn het boeken over het oude boerenleven, over de rust en de gewoonten in die oude tijd. En ook zit hij weer veel bij grootmoeder, luisterend naar haar verhalen.

Meer en meer gaat hij in zijn gedrag op oom Barend lijken: zo rustig en zo stil. Maar moeder kan dat toch betreuren. Dick is nog jong. Moet hij nu al beginnen met de allures aan te nemen van een man op rijpere leeftijd? Een man die berustend zijn teleurstellingen heeft verwerkt en die compensatie vindt in zijn liefhebberijen?

Zijn vrienden trouwen. Hij wordt genodigd op hun feest en men vraagt hem, iets voor te dragen. Hij doet het met genoegen. Hij staat op en met zijn zware, rustige stem declameert hij de oude verzen, die hij van grootmoeder heeft geleerd. Het is alsof hem dan een vreemde gloed doorstraalt. Hij vertelt van de oude bossen, de reuzen en de vuren. En hij doet daarbij denken aan grootmoeders haardvuur, dat zij weleer met as bedekte, bij de ingang van de nacht, om de verborgen gloed weer op te delven bij de dageraad. Hij vertelt meeslepend van de tevreden uit vroeger dagen, het volk dat leefde in het goede boerenland, tussen de geur van hooi en koren, luisterend naar het lied van storm en weidevogels, het volk dat hier zijn vreugden vond in werk en zang, omsloten door een ring van bossen. Het is alsof hij hier zijn eigen stille levensvreugde toont, met zóveel vuur en overtuigingskracht, dat het schijnt op te wegen tegen alle vreugde, die de trouwdag aan de jonggehuwden brengt.

Op zulke ogenblikken meent hij dat ook zelf bijna. En als hij weer leest van voorheen, kan hij het plotseling betreuren, dat hij er eens op aangedrongen heeft de paarden te vervangen door een tractor. Die tractor past toch eigenlijk niet in dit eerbiedwaardige gebied... Maar tenslotte voelt hij ook wel, dat niet alles bij het oude kan blijven. Hij leeft in deze tijd.

En dan kan plotseling ook weer een felle levensdrift door hem heen slaan! Hij is toch zeker nog geen ouwe kerel?

Op de plaats waar Warren Rockinghams moeder als kind heeft gewoond en gespeeld, wordt gewerkt aan de voorbereidselen voor de bouw van een nieuw huis. Een bungalow.

Baukelientje gaat er alle avonden even kijken. Dit wordt haar residentie! Hier zal ze straks af en toe een tijdje wonen! Hoe leuk zal het worden! Zij stelt het zich allemaal voor. Moeder en vader komen straks natuurlijk dikwijls op visite. En de anderen ook. En niet te vergeten grootmoeder en oom Barend.

Maar tegenover Margreet verbergt ze haar enthousiasme. Margreet heeft ondervonden, hoe het leven verlopen kan... Het is nog niet zo lang geleden, dat zij ook haar woning inrichtte...

Het regent en de schemering daalt vroeg. Baukelientje rijdt haar wagentje naar buiten.

„Waar ga je heen?” vraagt Dick.

„Ik dacht wel,” zegt ze lachend, „dat jij weer iets vragen zou... Stap in! 'k Ga even kijken naar het huis.”

Welja, waarom zou hij niet even meegaan? Hij is blij, dat het z'n jongste zusje tenslotte toch duidelijk is geworden, wat ze doen moet. En dat ze hier zo af en toe zal wonen, is gewoonweg fantastisch!

Wat ze daarnet gezegd heeft, doet trouwens ook wel enigszins fantastisch aan, want van het nieuwe huis is nog niets te zien. Er wordt tot nu toe praktisch niets anders gedaan dan puinruimen. Maar Baukelientje ziet alvast een luchtkasteel.

Geestdriftig legt ze hem het een en ander uit. De oude welput zal behouden blijven. En ook de kleine schuur.

Hij luistert geduldig, terwijl hij met haar rondwaalt over het eeuwenoude erf. De kolossale eiken staan als het ware roerloos af te wachten, wat er aan hun voet herrijzen zal. De schemer wordt dieper, het randhout wordt zwart. Een vogel fladdert in de eikenkruin boven hun hoofd. Het is hier vreemd romantisch, als in een oud verhaal.

„Zullen we nu weer gaan?” vraagt Baukelientje.

Hij knikt.

Als zij hem even aankijkt, ziet ze iets dromerigs in zijn ogen.

Hij keert zich om. De kleine auto staat bij de eeuwenoude reuzenlinde, waarin de vogels en de schemer zich genesteld hebben. Wat een contrast, denkt hij. Die oude boom en dat felgekleurde sportwagentje... En toch harmonieert het wel.

Snel rijdt Baukelientje terug door de grijsheid.

Als ze weer in de kamer komen, treffen ze daar een buurman aan. Hij zit te praten en te roken.

„Dick, jongen, ik kom hier voor jou.”

Zo zo. Dick is benieuwd. Hij wordt niet graag langdurig voor een raadsel gesteld...

Dat is ditmaal ook niet het geval. Even later weet hij al, wat de bedoeling is.

Buurmans huis staat bekend als een kampeerboerderij. Regelmatig kan men er troepjes jongelui aantreffen. Ook nu. Misschien heeft hij ze wel gezien, zegt buurman. Jawel, Dick heeft ze wel gezien: een aantal meisjes, twintig misschien. Ze zijn hier wel voorbijgekomen en zondag waren ze in de kerk.

Zevenentwintig zijn het er, zegt buurman. Overdag wandelen en fietsen ze door de omgeving en ze vinden het hier allemaal erg mooi. Ze roeien en ze zwemmen, ze liggen in het bos, kortom, ze hebben het hier best naar hun zin. Maar er is er eentje bij, die graag wat meer van het dorp zou willen weten, over vroeger, hoe het hier toen toeling. Zo iets wordt wel vaker gevraagd, maar hij kan er niet veel van vertellen, omdat hij hier niet altijd heeft gewoond.

Maar nu had hij ineens aan Dick gedacht. Hij had hem al een paar maal horen vertellen en voordragen op bruiloften in de buurt en hij had gedacht: als er één is, die het de meisjes kan vertellen, dan is hij het.

Moeder kijkt naar Dick.

Die kijkt allerminst verguld. Zijn gezicht staat bedenkelijk.

„Het lokt mij niet erg,” zegt hij ronduit.

„Kom kom,” zegt de buurman en het klinkt alsof hij een klein ventje overreden wil z'n pap te eten. „De meisjes waren er hard vóór!”

„Hebt u 't ze dan al vóórgesteld?” vraagt hij geschrokken.

„Natuurlijk. En ik heb ook al gezegd, dat je het vast wel deed.”

Tja, dat is nu een moeilijke kwestie, hè? Want eerlijk, het lokt hem niet erg, maar buurman is een beste kerel, die men moeilijk iets weigeren kan.

„Ik wil er even over denken,” zegt hij.

„Dat mag gerust,” zegt buurman. „Ik weet wel zeker, dat je me niet in de steek zult laten.”

Lachend vertrekt hij weer.

Dick kijkt wat zuur.

„Da's ook wat moois,” bromt hij.

„Och, 'k zou het maar doen,” zegt moeder bemoedigend. „Iedereen luistert graag als je vertelt.”

Hij haalt zwijgend z'n schouders op.

De andere morgen komen er twee meisjes door de regen.

Hun ogen schitteren en hun stemmen klinken welgemoed.

Ze komen vragen, of ze er op mogen rekenen, dat meneer Torenbaan voor hen zal declameren.

Het ene meisje is een opvallend pittig ding. Het blijkt dat zij degene is, die zo graag iets meer zou willen weten van de streek.

„Och,” zegt hij ontwijkend, „ik ben geen historicus. Ik draag alleen maar eens een keertje wat oude verzen en volksverhalen voor.”

„Dat is juist léúk,” zegt ze. „En we hebben gehoord, dat u het zo bóéiend doet! 't Zal vast èrg mooi zijn.”

Ze kijkt al bij voorbaat als een kind, dat een spannend verhaal van de onderwijzer verwacht.

Het is moeilijk om te weigeren.

Ze spreken af, dat hij die avond komen zal.

Hij staat op buurmans oude dorsvloer. Aan beide zijden rijzen de stijlen van de gebinten tot in het donker van de kap. Daarboven jaagt een zomerstorm voorbij. Hij werpt zich woedend op de eiken en de dennen. Kletterend slaat de regen tegen de ruitjes van het achterhuis. Op twee plaatsen brandt een lamp. Bijna overal heerst de schemer.

En hij vertelt. Onmiddellijk is hij er in. Onmiddellijk heeft hij de meisjes in de greep van zijn verhaal. Hij heeft ze als het ware bij de hand genomen en nu is hij hun gids in het donker van 't verleden. Hier en daar ontsteekt hij zijn lamp. Dan zien ze de taferelen opdoemen uit het oude land, tussen de bossen en de oude huizen. Ze zien de bloemen en de sneeuw, de donkerblauwe hemel van een zomeravond op het meer, de vreemdgevormde wagens die langs mulle heidewegen gaan, tussen de woeste heuvels door.

De storm probeert zijn woorden te verstoren, maar het gelukt hem niet. De meisjes hebben zich dicht om hem heen geschaard en bovendien heeft hij een sterke stem. Zelfs als hij even fluistert, gaat er geen woord verloren.

De ogen glinsteren en glanzen. Vlak vóór hem zijn de ogen van het meisje, dat met haar wens voor de dag is gekomen. Hij ziet, hóé ze geniet!

Als hij tenslotte zwijgt, klinkt er een enthousiast applaus. Enkelen zeggen, dat het soms een beetje eng was, maar dat was juist leuk. Anderen voorspellen, dat ze er van zullen dromen, maar dat hoort er bij. Allemaal vonden ze 't geweldig. Dat hadden trouwens ook hun ogen al gezegd!

Ze drinken chocolademelk en hij drinkt mee. De initiatief-

neemster komt bij hem zitten en vraagt hem naar de bron van deze volksverhalen. Hij zegt, dat hij ze van zijn grootmoeder heeft gehoord. „Ik heb me altijd graag in die dingen verdiept. Ik lees er ook graag over. 'k Heb een massa boeken over dat oude leven.”

Haar ogen beginnen te schitteren.

Ze bukt zich naar een zwarte poes, die al een tijdje heen en weer gewandeld heeft. Ze zet het diertje op haar schoot en streelt het.

„'k Zou...” Haar stem klinkt wat verlegen. „Hebt u ze thuis?”

„Die boeken? Ja. Of wou u ze zien?”

„Ja? Zou dat mogen? O, als het mag... Erg graag!”

Hij vindt het leuk. Hij is blij met haar belangstelling. Hij gaat die avond naar huis met het gevoel, dat er iets moois op handen is — een gevoel, dat hij maar zelden meer heeft.

Als terloops heeft hij tegen z'n moeder gezegd, dat er een meisje komt, om z'n boeken te zien, eentje van die club. Ze interesseert zich voor die dingen, waarvan hij heeft verteld.

O ja, nu, dat is best.

En zo gebeurt het dan, dat ze die avond verschijnt.

„'k Heb nog gevraagd, wie er mee wou,” zegt ze vrolijk. „Maar ze beweerden allemaal, dat ze er tòch geen verstand van hadden. Dat heb ik trouwens evenmin, hoor! Maar ik ben toch wèl erg benieuwd!”

Hij op zijn beurt is erg benieuwd, wat ze er van zeggen zal. Dat ze alléén gekomen is, kan hem niet spijten. Met de rest heeft hij wel al kennis gemaakt.

Met háár zit hij even later al druk te praten. Ze zijn neergehurkt voor zijn verzameling en enthousiast toont hij haar zijn lievelingsboeken. Ze bladert er in, ze bekijkt de platen en hij kijkt naar haar handen, naar haar vingers, die behoedzaam met de boeken omgaan. Maar het wordt te schemerig om de dingen duidelijk te kunnen onderscheiden, hij steekt een stekker in het stopcontact. Nu brandt er een lampje vlak boven haar hoofd en even kijkt hij er met dromerige ogen naar.

Zij leest een oud liedje en lacht. Een klein, stil lachje is het. Hij ziet, dat ze opnieuw geniet.

Het raam staat open en de regen ruist. De avond valt. Beneden klinkt het orgelspel van Harry.

Zij zitten hier, voor de boekenrijen, in het zachte licht van de lamp. Een kleine, knusse ruimte, tussen muziek en

regen. Ze lezen oude verzen en bekijken bonte platen. En zij vertelt hem van een boekje, dat zijzelf bezit en dat ze hier niet ziet. Hij kent het niet, heeft er zelfs nog nooit van gehoord. Hij luistert naar een versje, dat zij opzegt, over een vrouw die boter maakt, een van de versjes uit dat onbekende boekje. Als hij het misschien graag eens lezen wil . . .

„Heel graag!”

Dan zal zij het hem sturen.

Vijf maal nog ziet hij haar in deze week terug: Het clubje komt voorbij terwijl hij met de melkmachine bezig is. Ze zwaaien allemaal. Ze komen ook voorbij, als hij de heg wat fatsoeneert. Weer zwaaien ze. Ook, als hij met de tractor langs de bosrand rijdt, en later bij het beekje. Het troepje schijnt zich hier wel te vermaken.

De vijfde maal is ze slechts in gezelschap van het zelfde meisje, dat ook bij haar was, toen ze hem kwam vragen voor die avond. Ze komen weer het erf op en hij opent snel de deur. Hij merkt niet, dat z'n moeder glimlacht om zijn haast.

Even later zijn ze weer vertrokken. Hij zit met een boek in z'n handen, een grote, luxe, kostbare uitgave!

„Ik had het hier nog niet zien staan,” heeft ze gezegd, terwijl haar ogen schitterden. „We wisten niet, wat we u zouden geven, we hebben die avond allemaal zó genoten! Wij hopen, dat u hier een beetje van genieten zult . . .”

Hij is in de wolken. Hij bladert en leest. Gezang weerklinkt tussen de heggen, een lied van jonge stemmen. Daar komen ze dus voor het laatst voorbij — op weg naar huis. Ze zwaaien allemaal. Hij zwaait terug. En duidelijk verstaat hij nu de woorden. Het is het versje, dat zij opgezegd heeft, toen zij bij hem was, het liedje van de vrouw die boter maakte. Dat heeft ze zeker ook de anderen geleerd. De woorden zijn maar simpel — maar wat klinkt het leuk!

Hij kijkt het troepje na. Hij kijkt speciaal dat ene meisje na. Ze rijdt helemaal achteraan.

Als ze uit het gezicht verdwenen is, gaat hij weer bladeren in het cadeau. Voorin is een rij namen neergeschreven. Onderaan staat de hare. Isy Terp. Dromerig kijkt hij naar de zeven lettertjes van die onderste naam.

De onderste hoort bóven!

Nog klinkt het liedje van het botermakend vrouwtje in zijn oren. Helemaal achteraan zong zij . . .

„Maar al wie achter is, komt vóór!”

Begint de herfst zó vroeg?

Nu het nog maar september is?

De regen stroomt en zwaar razen de winden uit het westen, dagenlang.

Maar daarna wordt de hemel helder en de wind verdwijnt. De zon straalt in de plassen, en op de verkleurende bomen. Het stervende blad doet grootmoeder aan geel koper denken.

Al wekenlang ligt ze in bed. Gestadig wordt ze zwakker. Dit zal vermoedelijk het einde zijn. Zij voelt het, maar het maakt haar niet bedroefd. Wel is er de weemoedigheid, om wat ze achterlaat, om Barend en de anderen.

Ze komen veel en praten zacht met haar. Harry is hier ook 's nachts.

Eens op een avond zijn ze met z'n vieren: zij, Barend, Harry en Carinne. Het meisje geeft grootmoeder de medicijnen en daarna zit ze weer bij de tafel, onder het schijnsel van de lamp. De stemmen klinken zacht.

Grootmoeder kijkt naar Harry en het meisje. Dan kijkt ze weer naar Barend. Zijn grijze haren glinsteren in het licht. Hij begint oud te worden. En zij weet, wat dat zeggen wil.

Twee dagen geleden heeft zij met hem gepraat. „Barend, als Harry trouwen gaat... mettertijd... Ik had gedacht: als ze dan hier eens zouden willen komen wonen... Jullie samen op het bedrijf. Dan zul je niet zo eenzaam zijn... En later... ieder mens kan hulp nodig hebben... Het zou zo'n rustige gedachte zijn... voor jou. En voor mij ook.” Hij heeft geknikt.

„Ja, moeder,” zei hij, „ik heb ook wel eens in die geest gedacht. Carinne is een goeie, flinke meid. Ik hoop, dat ze er voor voelen. Maar ik zal toch mijn eigen kamer moeten houden. Geen ouderen bij jongemensen in, als het niet nodig is. Dan komt de vrijheid in 't gedrang. Vindt u ook niet?”

Zij was het met hem eens.

Vanmiddag kwam Carinne op de brommer aangereden. Ze kwam eens kijken, hoe het met de zieke ging. Zij blijft vannacht. Morgen vertrekt ze weer.

Grootmoeder kucht en zegt: „Barend. Misschien kan het nu wel besproken worden.”

„Ja, moeder,” zegt hij rustig. „Dat had ik ook gedacht.”

En kalm legt hij de twee het voorstel voor.

Harry luistert bewogen. Carinne ziet, dat hij met zijn ogen knippert. Zelf is ze ook ontroerd.

Harry kijkt naar grootmoeder. Zij glimlacht en zegt: „Ja, ik weet wel, dat jullie elkaar nog niet zó lang kennen... Maar als ik het zo zie... dan geloof ik zeker, dat het er wel van komen zal.”

Carinne glimlacht ook. Zij voelt, dat grootmoeder zich niet vergist. En Harry voelt het zelfde.

Hij staart voor zich uit. Hoe heeft hij altijd van dit huis gehouden, dit huis, dat oud was, maar niet duf, soms schemerig, maar nimmer triest, vol met dingen van vroeger — maar vol met leven ook.

Dingen van vroeger... ja. Ineens moet hij weer denken aan die dwaze tijd, toen hij dingen uit vroeger dagen kocht, en toen hij dreigde te ontsporen... Die tijd is voorbij. Hoe oneindig mooier is dit werk, in dit oude huis, en op de oude akkers.

Hij staart naar de haard. Het oude koper glanst.

Het glanst en grootmoeder kijkt er naar.

Buiten drijven de trage najaarsdagen. Zij heeft er haast geen deel meer aan. Zij ligt en wacht, zij overdenkt de heengegane jaren, en zij verlangt naar het nachtloze land.

„Dag, grootmoeder.”

„Dag, Margreet. Kom je nog eens kijken? Dat vind ik fijn.”

„Ja? Ik dacht: grootmoeder verveelt zich misschien wel.”

„Dat niet... Och nee... Ik denk aan wat mij wacht... Hoe mooi dat wel zal zijn...! En ik denk aan alles, wat ik beleefd heb in mijn jaren... Maar weet je, wat ik nu steeds scherper zie?”

„Nee?”

„Dat ik de dingen vaak verkéérd beschouwd heb...”

„Hoe bedoelt u?”

„Ik heb te veel aan mijn doel gedacht en te weinig aan dat van God... De lòf, Margreet... Die wordt zo vaak vergeten... Dat wij hier moeten leven tot Gods lof.”

Margreet knikt. Het is waar.

„Ik heb...,” zegt grootmoeder bedroefd, „vaak meer belang gehad bij mijn koper dan bij het goud van de eeuwige stad.”

De avond daalt. Margreet is weer naar huis gegaan. Met zachte woorden heeft zij grootmoeder getroost. Grootmoeder heeft geknikt. Zij weet het wel, de zonden zijn vergeven, want Christus heeft betaald.

Het daglicht wordt steeds zwakker. Het koper glanst ver-

moeid. Grootmoeder staart er overheen. De Here bouwt Zijn stad.

Nu staan ze allen bij haar graf.

De zon beschijnt het opgedolven, lichtgekleurde zand. En Baukelientje moet ineens weer denken aan de bloemen, die grootmoeder gestrooid heeft... Zij vecht tegen haar tranen.

En even kijkt zij naar haar moeder.

Ja, denkt die, hier staan wij nu. Het volgende geslacht. En de jongeren ook. Vincent Vaandelwacht staat roerloos achter Hetty. Ook Isy en Carinne zijn er. Zelfs Warren Rockingham is gekomen. In grootmoeders huis heeft hij eens Baukelientje ontdekt. Zou hij dan bij haar graf ontbreken?

Zware groeven liggen in dit uur boven zijn ogen, als golven van een kleine zee.

Oom Barend treedt naar voren.

Hetty snikt.

Haar moeder schreit geluidloos. Haar arm ligt om die van Margreet. Margreet... Er wacht alweer een níeuw geslacht...

„Wij staan hier bij het graf.” Zacht klinkt oom Barends stem. „Het graf van moeder. En wij zien het lichte zand...”

Zijn ogen staan bedroefd en peinzend.

Oom Barend, de wijsgeer, denkt Harry ineens.

„Moeder strooide veel bloemen in ons leven, veel vreugden. Wij zijn er dankbaar voor.”

Dick ziet, dat vader langs zijn ogen strijkt.

„Maar ook zie ik in zo'n bloem, die moeder strooide, nog een ander symbool. Uit kleine korrels zand ontstond een witte bloem. Zijn wij niet als die korrels? Zijn wij niet, stuk voor stuk, een deeltje van Gods bloem, die stralend, in volmaaktheid, opengaat... straks... in de eeuwigheid?”

55

Margreet heeft haar cursussen tijdelijk stopgezet.

Maar in haar kamer werkt ze rustig door. Ze maakt de kleine kleertjes klaar en versiert ze met kleine bloemen van borduurwerk. En haar gedachten reizen al naar het ogenblik, dat het kindje wordt gekleed. Straks, als God het wil, zal er een nieuw meubelstukje in de kamer staan...

En Baukelientje bezint zich op de meubels voor haar resi-

dentie. Het huis is bijna klaar. Er is snel aan doorgewerkt. Het is iets wondermoois geworden, voornaam en sober tegelijk, heel landelijk en rustig. De oude eiken buigen zich er overheen, zoals ze zich eens, lang geleden, bogen over het dak waaronder Warrens moeder woonde...

Wanneer het lente is, zullen ze trouwen.

Dick en Isy, het meisje uit de verre stad, gaan zich verloven in december.

„Ja ja,” zegt hij, „je zong destijds wel van de vrouw die boter maakte, maar zelf ga je ook al bedenkelijk ver die richting uit... Straks moet je de kalveren voeren!”

Ze lacht maar eens. Ze vindt het echt niet erg.

Oom Barend is nog stiller dan voorheen. Het heengaan van zijn moeder heeft hem sterker aangegrepen dan men meent. Maar de familie kan het wel begrijpen. Zijn ze niet jarenlang samen geweest, die twee?

's Avonds zitten hij en Harry vaak maar wat stilletjes bij elkaar. Ze roken wat, luisteren eens naar de radio, of doen een spelletje op het molenbord.

Eens, tegen oudejaar, vraagt oom: „Zeg, Harry, haal je haar het volgend jaar? Wat denk je?”

Op de laatste dag van het jaar wordt het kind van Margreet geboren.

Aan het slot van het jaar, waarin ze zo onzegbaar veel verloren heeft, geeft God haar dit geschenk.

Het is alsof er aan het einde van dit droeve jaar een feestlamp wordt ontstoken...

Het jongetje wordt in de wieg gelegd. Het zal de kleertjes met de kleine bloemen dragen. De kleine handjes zullen spelen met de ivoren rammelaar, die zijn vader heeft gekocht, kort voor hij neergestort is bij de Golf van Bengalen...

Margreet schreit van verdriet en van geluk. Herinnering en toekomstbeeld worden op deze dag gebundeld, nu zij het kleine, zachte kindje even in haar armen heeft...

Straks komt de dag in mei! De dag van de drie paren. Alleen Dick en Isy wachten nog wat. Er moeten ten slotte

ook toeschouwers zijn, oordeelt Dick. Vincent en Hetty zullen naar de polder gaan. En Harry en Carinne hebben de knoop maar doorgemaakt. Tenslotte kennen ze elkaar toch ook al lang genoeg. Carinne kwam immers al vaak met Hetty mee, voordat het menens werd met Harry... Het is echter het meest om oom Barend, dat ze hun besluit genomen hebben. Die lijdt onder de stilte. Grootmoeder zou blij zijn geweest, als ze had kunnen weten, dat haar plan zo spoedig werd uitgevoerd.

En zo heeft Carinne dan maar snel haar uitzet klaargemaakt.

„Een deel ervan mag in je oude kastje, hoor,” heeft Harry aangeboden. Dat vond ze aardig. Dat had ze nooit gedacht, toen het verwaarloosd in hun achterhuis stond.

Het kastje doet het goed tussen al dat andere antiek. „Het voelt zich er thuis,” beweert Harry. „Ik hoop, dat jij er aanstonds niet voor onderdoet, Carinne.”

Hij is wat opgewonden, hij ratelt weer zoals hij ook vroeger wel kon.

„Drie paren in het bootje,” mompelt hij. „De reder zal nog staan te kijken van zo'n wonderlijke vloot! Maar één ding spijt me wel, Carinne. Dat moeder me het orgel niet wil afstaan. Wie zal er thuis nu nog op spelen? Vader en moeder kunnen 't geen van beide. En Margreet heeft het ook nooit geleerd. Dick evenmin.”

„Ze hoopt, dat wij nog vaak bij elkaar zullen komen,” zegt Carinne zacht. „En dat jij dan weer speelt. En dat wij dan weer zingen.”

Zó zacht zegt zij het, dat oom Barend het niet helemaal verstaan kan. Maar Harry's woorden heeft hij wél opgevangen. Hij glimlacht eens. Soms is het leuk, als je iets hoort! Hij heeft al lang gepraakt over een cadeautje voor zijn aanstaande huisgenoten. Welnu.

Op de morgen van de trouwdag stopt er een bestelwagen voor ooms huis. Een paar sterke mannen dragen een orgel naar binnen.

„Kijk,” zegt oom tegen zijn neef, „dat is mijn cadeau voor jullie trouwdag. Ik hoop, dat je er iets aan hebben zult...”

Aan hebben zult? Harry staat perplex... Een orgel, mensen! Wat een pracht ding! En wat een klank! Hij speelt verrukt, aan één stuk door, zó lang, dat oom hem waarschuwt: „Vergeet je niet, dat je vandaag nog tróúwen zou?”

Vandaag!

Wit zijn de bruiden.

Het publiek loopt te hoop. Persfotografen richten telkens weer hun lenzen. De reder Rockingham treedt in het huwelijk. Zijn vloot bevaart de oceanen. Overal op de wereld leeft men mee.

Moeder vecht met haar tranen.

Zij maakt geen onderscheid; Warren, Carinne en Vincent — ze zijn haar allen even na! Ze zijn haar allen even lief! Zij is blij met de blijden. Zij weet, wat de trouwdag betekent! Heeft zij ook zelf niet zulk een dag beleefd? En bewogen kijkt zij even naar haar man.

Hij glimlacht en hij knikt haar toe.

Dan kijkt hij weer naar de kinderen.

Hetty zit daar tener en fier. De amazone.

Hetty denkt trouwens op dit ogenblik aan Syracuse... Er is zo veel publiek, denkt ze. Een paard hoort daar niet bij. Maar in gedachten is ze even in de stal. Syracuse gaat met haar mee. De dagen van haar ruiterschap mogen nog niet geëindigd zijn. Misschien dat ze tijdelijk worden onderbroken... Dat hoopt ze wel. Gedurende die tijd zal ze het paard verwisselen voor de auto. Maar naderhand...! Ze ziet zichzelf al door de polder rijden. Er is vast wel iemand, die dan een poosje op het kleintje past...

Ach, wat een fantasie. Misschien dat het wel nooit gebeurt...

Maar rijden zal ze wèl!

Harry kijkt even om, naar oom. Diens ogen twinkelen.

Oom Barend ziet een nieuwe toekomst, nieuwe bedrijvigheid. Straks zal een jonge vrouw door de oude kamers gaan, waar tot voor kort zijn moeder ging. Zij zal zorgvuldig letten op de bloemen voor de ramen. Het koper, dat wat dof geworden is, zal weer gaan glanzen en eenzelfde glans zal er in zijn leven zijn. Harry zal spelen op het orgel en zij zingt er bij! En hij zal luisteren in zijn eigen vertrek. En misschien zullen ze hem wel eens vragen: „Oom, zingt u mee?”

Hij is ontroerd. Zozeer dat hij op dit moment, tijdens de dienst, maar móéilijk mee kan zingen...

En Baukelientje slikt.

Dat deze dag gekomen is... En dat hij bijna zonder Warren zou zijn voorbijgegaan, omdat ze niet meer wist, of ze voldoende van hem hield...

Warren — hij staat hier naast haar. Zijn hand ligt in de hare. Groot is die hand en wat gerimpeld. Een sterke mannenhand.

De vreugde en de lach van deze dag... Zij kan er wel om schreien van ontroering. De vele handen, die zij drukt. Het flitsen van het blitzlicht van de vele fotografen... De bloemen en de tientallen cadeaus... En al die telegrammen, die binnenkomen van de schepen... De tranen dringen in haar ogen, als zij ze in haar handen neemt en leest. Telegrammen met goede wensen. Van de gezagvoerder, officieren en manschappen van de „Devon”, varende in de Perzische Golf: „Behouden vaart!” Van de gezagvoerder, officieren en manschappen van de „Columbia”, varende in de Stille Oceaan, onder de sterren: „Behouden vaart!” Van de „Duluth” en de „Lano”, ploegend door een zware golfslag ten oosten van Japan: „Behouden vaart!” Behouden vaart gewenst door de equipages van de „Lina” en de „Baukelientje”... door de volledige bemanning van de vloot.

VERBETERING

Op bladzijde 13 moet de 5e regel van boven luiden:

De volgende maal wordt ze weer geholpen door Koos.